

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

ARCHITECTURAL CONSERVATION AND DEVELOPMENT
OF SONGWAT ROAD

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

คณะสถาปัตยกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2554

KMITL-2011-ED-M-222-144

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

ARCHITECTURAL CONSERVATION AND DEVELOPMENT
OF SONGWAT ROAD

T120438

เกรียงไกร ทองโล่ง

KRIENGGAI THONGLONG

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 120438
วัน, เดือน, ปี 1 ส.ค. 2555

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

คณะครุศาสตรบัณฑิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2554

KMITL-2011-ED-M-222 -144

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ARCHITECTURAL CONSERVATION AND DEVELOPMENT
OF SONGWAT ROAD**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN ARCHITECTURE
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT' S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2011

KMITL-2011-ED-M-222 -144

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2011

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์   แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด
Architectural Conservation and Development of Songwat Road

นักศึกษา   นายเกรียงไกร ทองโล่ง

รหัสประจำตัว   49063403

ปริญญา   ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา   สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์   รศ.สมพล   ดำรงเสถียร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม   ผศ.ดร.เลิศลักษณ์   กลิ่นหอม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.สุรศักดิ์	กัญชาว	
รศ.สมพล	ดำรงเสถียร	
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลิ่นหอม	
รศ.อรรถพร	อุทธิเกิด	
รศ.ดร.ปรีชาพร	วงศ์อนุตรโรจน์	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 30 มีนาคม 2554 เวลา 11.30 - 12.30 น.

สถานที่สอบ ณ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ พิระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่...27...เดือน...กุมภาพันธ์...พ.ศ. 2554

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน ย่านถนนทรงวาด
นักศึกษา	เกรียงไกร ทองโล่ง
รหัสประจำตัว	49063403
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม
พ.ศ.	2554
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์สมพล ดำรงเสถียร
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

บทคัดย่อ

ชุมชนย่านถนนทรงวาด เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีอาคารบ้านเรือนและเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น และยังคงรูปแบบการอยู่อาศัยแบบชุมชน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกายภาพทั่วไปของชุมชนย่านถนนทรงวาด และความต้องการของชุมชนที่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อนำข้อมูลที่ศึกษามาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดต่อไป

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลักษณะทางกายภาพและความต้องการของชุมชนที่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ชุมชนย่านถนนทรงวาดเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจลักษณะทางกายภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในชุมชนย่านถนนทรงวาดและแบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาดเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด คือ ปัญหาความเสื่อมโทรมของอาคาร ความแออัดของชุมชน ขาดการดูแลอย่างเหมาะสม ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์อาคารเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ทำให้รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนย่านถนนทรงวาดค่อยๆลุดหายไป

ดังนั้นจึงสามารถสรุปผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะได้ ดังนี้ เสนอแนะในด้านการออกแบบอาคารที่สอดคล้องกลมกลืนกับชุมชนย่านถนนทรงวาด , เสนอแนะในด้านการปรับปรุงจินตภาพ

ของชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อส่งเสริมด้านการค้า และพัฒนาเป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ขึ้นดำนการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในชุมชนย่านถนนทรงวาด , เนาะการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน
ย่านถนนทรงวาด , เสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในครั้งต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis title	Architectural Conservation and Development of Songwat Road
Student	Mr.Kriengkai Thonglong
Student ID.	49063403
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Architecture
Year	2011
Thesis Advisor	Associate Professor Sompol Dumrongstea
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr.Lertlak Klinhom

ABSTRACT

Community Songward streets is an area that has historical significance. There are building, house and distinctive architectural identity. And continue to form the housing community.

This research aims to study investigate the general physical community Songward streets and the needs of the community who effects the change form the architectural community Songward streets. The data from this study for analyze and offer guidelines for conservation and community development architecture streets Songward next.

Education guideline for conservation and community development architecture streets Songward researchers has studied the physical characteristics and needs of the community who affect the change form the architectural community Songward streets. The tools were used are including survey the physical characteristics of the community Songward streets, questionnaire samples from people in the communities Songward streets and interview staff or those involved with the community how their streets Songward conservation and community development architecture.

After collecting all information researcher would check the data and use to analyze the data. From the study found the problem that effect the change form the architectural community Songward streets are deterioration of the building, congestion of community, lack of proper care, lack of awareness on conservation of old building with historical significance. With all of these

problems makes a unique architectural style of the community streets Songward gradually reduces missing.

Therefore, the results of the research recommendations are as follows, Suggestions in designing building in harmony with the community Songward streets, recommendations on the improvement of the imagery community Songward streets. For promoting trade and developed as a learning area in the historical community Songward streets, recommendations to create incentives for conservation and community architecture street Songward, recommendations for utilization of research next

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จได้ด้วยคำปรึกษา คำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สมพล ดำรงเสถียร และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ แนวคิด วิธีดำเนินงานวิจัยต่างๆ จึง ขอกราบขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรศักดิ์ กังขาว รองศาสตราจารย์ดร.ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ อาจารย์ทศพร โสคาบรรลุ อาจารย์ชูเกียรติ แซ่ตั้ง และอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ แนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอขอบพระคุณ ในการอนุเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ และผู้ที่ เกี่ยวข้องที่มีได้ระบุนามในกิตติกรรมประกาศนี้

ขอกราบขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และทุกๆคนที่ได้ให้กำลังใจ สนับสนุน ให้ความ อนุเคราะห์ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ประ สติ์ประสาทวิชาความรู้ที่สำคัญยิ่ง ตลอดการเป็นนักศึกษาในสถาบันแห่งนี้

เกรียงไกร ทองโล่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	X
สารบัญรูป.....	XI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของโครงการ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	4
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ข้อมูลเขตสัมพันธวงศ์และชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	10
2.1.1 ประวัติของเขตสัมพันธวงศ์.....	10
2.1.2 กำเนิดถนนทรงวาดในเขตสัมพันธวงศ์.....	14
2.1.3 ที่ตั้งและอาณาเขตสัมพันธวงศ์.....	15
2.1.4 จำนวนแขวงในเขตสัมพันธวงศ์.....	16
2.1.5 เทศกาลที่สำคัญในเขตสัมพันธวงศ์.....	18
2.1.6 ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้านในเขตสัมพันธวงศ์.....	24
2.1.7 ความหนาแน่นประชากรในเขตสัมพันธวงศ์.....	24
2.1.8 สถานที่ราชการในเขตสัมพันธวงศ์.....	24
2.1.9 สถานศึกษาในเขตสัมพันธวงศ์.....	25
2.1.10 การคมนาคมในเขตสัมพันธวงศ์.....	26
2.2 ลักษณะสถาปัตยกรรมและการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมชุมชน.....	27
ย่านถนนทรงวาด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.3 แนวคิดในการอนุรักษ์และพัฒนาในเขตสัมพันธวงศ์และย่านถนนทรงวาด.....	30
2.3.1 โครงการวางผังเฉพาะแห่งในพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์.....	30
ในเขตกรุงรัตน โกสินทร์และบริเวณต่อเนื่อง สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร	
2.3.2 ทฤษฎีการออกแบบลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมของอาคารเพื่อ.....	30
ความสอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของเมือง	
2.3.3 เกณฑ์ในการเลือกอาคารอนุรักษ์.....	33
2.3.4 หลักการวางแผนอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์.....	34
2.3.5 ระดับวิธีในการอนุรักษ์ฟื้นฟูเมืองเก่า.....	34
2.4 เทศบัญญัติผังเมืองรวม.....	36
2.5 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร.....	37
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทำการวิจัย.....	45
3.2.1 แบบสำรวจ.....	45
3.2.2 แบบสอบถาม.....	45
3.2.3 แบบสัมภาษณ์.....	46
3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	46
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4.1 ลักษณะเฉพาะของชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	49
4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
4.1.2 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	51
4.1.3 กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1.4 จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	56
4.1.5 รายละเอียดของอาคาร จากอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และ.....	70
สื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด	
4.2 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรม.....	94
ชุมชนย่านถนนทรงวาด	
4.2.1 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนา.....	94
สถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ของประชากรในชุมชน	
ย่านถนนทรงวาด	
4.2.2 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนา.....	97
สถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ของประชากรที่เกี่ยวข้อง	
กับชุมชนย่านถนนทรงวาด และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์	
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	98
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	98
5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	98
5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	98
5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	99
5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	100
5.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
5.2 อภิปรายผล.....	104
5.2.1 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	104
5.2.2 กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	104
5.2.3 จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	105
5.2.4 รายละเอียดของอาคาร จากอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และ.....	106
สื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด	
5.2.5 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชน.....	107
ย่านถนนทรงวาด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

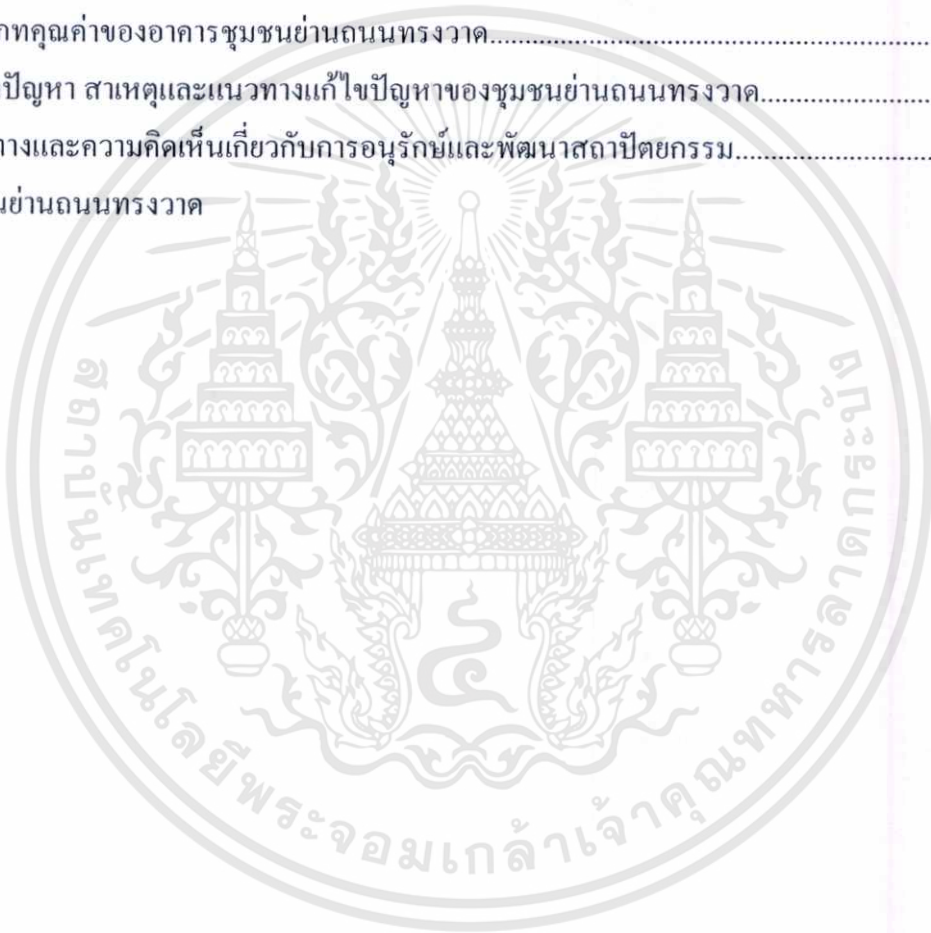
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2.6 การกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรม.....	110
ชุมชนย่านถนนทรงวาด	
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	112
5.3.1 ข้อเสนอแนะในด้านการออกแบบอาคารที่สอดคล้องกลมกลืน.....	113
กับชุมชนย่านถนนทรงวาด	
5.3.2 ข้อเสนอแนะในด้านการปรับปรุงจินตภาพของชุมชนย่าน.....	133
ถนนทรงวาด เพื่อส่งเสริมด้านการค้า การท่องเที่ยว และพัฒนา เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ในชุมชนย่านถนนทรงวาด	
5.3.3 ข้อเสนอแนะการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และพัฒนา.....	152
สถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด	
บรรณานุกรม.....	153
ภาคผนวก.....	154
ภาคผนวก ก เอกสารราชการ / เอกสารติดต่อราชการ.....	155
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	162
ประวัติผู้เขียน.....	180

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงการจำแนกข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	49
ของผู้ตอบแบบสอบถาม	
4.2 แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	53
4.3 สภาพอาคารชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	89
4.4 ประเภทคุณค่าของอาคารชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	90
4.5 แสดงปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	92
4.6 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรม.....	94
ชุมชนย่านถนนทรงวาด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 รูปถ่ายตัวอย่างสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	3
1.2 พื้นที่ศึกษาชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	6
2.1 แผนที่กลุ่มรัตนโกสินทร์ในอดีต.....	10
2.2 สัญลักษณ์เขตสัมพันธวงศ์.....	11
2.3 แผนที่บอกตำแหน่งเขตสัมพันธวงศ์ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร.....	11
2.4 แผนที่บอกตำแหน่งชุมชนย่านถนนทรงวาดในเขตสัมพันธวงศ์.....	12
2.5 ภาพในอดีตเขตสัมพันธวงศ์และชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	13
2.6 แผนที่เขตสัมพันธวงศ์.....	15
2.7 ผังองค์กรเขตสัมพันธวงศ์.....	17
2.8 รูปเทศกาลตรุษจีน.....	19
2.9 รูปขนมไหว้พระจันทร์.....	21
2.10 รูปเทศกาลกินเจ.....	23
2.11 รูปตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนในเขตสัมพันธวงศ์.....	25
2.12 รูปเส้นทางคมนาคมทางบก.....	26
2.13 รูปตำแหน่งท่าเรือในเขตสัมพันธวงศ์.....	27
2.14 รูปถ่ายตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	28
2.15 รูปพลวคล้ายช่องแสงหน้าต่างที่พบบนถนนทรงวาด.....	29
2.16 รูปตัวอย่างการออกแบบปรับปรุงบริเวณย่านชุมชนเขตสัมพันธวงศ์.....	30
ของสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร	
2.17 รูปการแบ่งประโยชน์การใช้ที่ดินและข้อกำหนดผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร.....	36
2.18 รูปการแบ่งประโยชน์การใช้ที่ดินย่านถนนทรงวาด.....	36
4.1 การแบ่งประโยชน์การใช้ที่ดินเขตสัมพันธวงศ์.....	52
4.2 การแบ่งประโยชน์การใช้ที่ดินย่านถนนทรงวาด.....	53
4.3 ตัวอย่างร้านค้าของชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	56
4.4 แสดงจินตภาพชุมชนย่านถนนทรงวาดในปัจจุบัน.....	57
4.5 อาคารเก่าสภาพทรุดโทรม.....	58
4.6 อาคารใหม่ที่กำลังก่อสร้าง.....	58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.7 อาคารที่ถูกคัดแปลงโดยไม่ได้คำนึงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบเดิม.....	58
4.8 แสดงย่านพาณิชย์กรรมชุมชนถนนทรงวาดในปัจจุบัน.....	58
4.9 แสดงย่านพักอาศัยชุมชนถนนทรงวาดในปัจจุบัน.....	60
4.10 แสดงขอบเขตย่านถนนทรงวาด.....	60
4.11 แสดงทางสัญจรทางบกและพื้นที่จอดรถยนต์ย่านถนนทรงวาด.....	60
4.12 แสดงลักษณะการเดินทางของถนนทรงวาดและพื้นที่ใกล้เคียง.....	62
4.13 ทำนํ้าราชวงศ์.....	63
4.14 ทำนํ้าทรงสวัสดิ์.....	64
4.15 บริเวณถนนราชวงศ์ปากทางเข้าถนนทรงวาด.....	65
4.16 บริเวณวงเวียนสี่แยกสุดพื้นที่ศึกษา.....	67
4.17 โรงเรียนเพียง.....	67
4.18 โปริสถานมงคลชัย.....	67
4.19 มัสยิดหลวงโกษา อิศหาก.....	68
4.20 พื้นที่วางคานฝั่งตรงข้าม โรงเรียนเพียง.....	68
4.21 ฝั่งแสดงตำแหน่งจินตภาพของพื้นที่ชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	69
4.22 แสดงตำแหน่งที่ตั้งอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจน.....	70
4.23 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	72
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 1	
4.24 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	73
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 2	
4.25 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	74
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 2 (ต่อ)	
4.26 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	75
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 2 (ต่อ)	
4.27 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	76
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 3	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.28 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	77
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 3 (ต่อ)	
4.29 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	78
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 3 (ต่อ)	
4.30 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	79
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 4	
4.31 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	80
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 4 (ต่อ)	
4.32 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	81
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 4 (ต่อ)	
4.33 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	82
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 5	
4.34 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	83
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 5 (ต่อ)	
4.35 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	84
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 5 (ต่อ)	
4.36 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	85
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 6	
4.37 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม.....	86
ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 6 (ต่อ)	
4.38 การใช้สีของอาคารย่านถนนทรงวาด.....	87
4.39 แสดงแนวเส้นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของอาคารย่านถนนทรงวาด.....	88
4.40 ตัวอย่างอาคารย่านถนนทรงวาดที่มีการต่อเติมรูปแบบด้านหน้าอาคารที่ไม่เหมาะสม.....	91
4.41 ความแออัดของอาคาร ผู้อยู่อาศัย และการสัญจรภายในชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	92
5.1 แสดงกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง(บ้านเลขที่ 799-803).....	108
5.2 แสดงกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง(บ้านเลขที่ 807).....	109
5.3 แสดงกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง(บ้านเลขที่ 997).....	109

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.4 อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง(บ้านเลขที่ 293).....	110
5.5 อาคารที่มีการต่อเติมอย่างไม่เหมาะสม.....	110
5.6 อาคารที่มีการก่อสร้างในรูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยใหม่.....	111
5.7 อาคารที่เก่าทรุดโทรมไม่สามารถอนุรักษ์ฟื้นฟูให้กลับมาอยู่ในสภาพเดิมได้.....	112
5.8 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง.....	115
บ้านเลขที่ 807	
5.9 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง.....	116
บ้านเลขที่ 807 (ต่อ)	
5.10 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง.....	117
บ้านเลขที่ 807 (ต่อ)	
5.11 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง.....	118
บ้านเลขที่ 799-803	
5.12 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง.....	119
บ้านเลขที่ 799-803 (ต่อ)	
5.13 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง.....	120
บ้านเลขที่ 799-803 (ต่อ)	
5.14 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง.....	121
บ้านเลขที่ 997	
5.15 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง.....	122
บ้านเลขที่ 997 (ต่อ)	
5.16 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง.....	125
บ้านเลขที่ 293	
5.17 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง.....	126
บ้านเลขที่ 293 (ต่อ)	
5.18 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง.....	127
บ้านเลขที่ 293 (ต่อ)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.19 แสดงแนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	130
5.20 แสดงแนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ)....	131
5.21 สรุปแนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่1.....	132
5.22 สรุปแนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่2.....	132
5.23 สรุปแนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่3.....	132
5.24 สรุปแนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่4.....	132
5.25 แสดงแนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ทั้ง 4 แบบ.....	132
5.26 แสดงแนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	132
มุมมองด้านข้างอาคาร	
5.27 แสดงรายละเอียดปรับปรุงทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาด.....	135
5.28 แสดงรายละเอียดปรับปรุงทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาด (ต่อ).....	136
5.29 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะเชื่อมต่อระหว่างทางสัญจรทางบก.....	137
และทางน้ำ บริเวณทางเข้าถนนทรงวาด	
5.30 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะเชื่อมต่อระหว่างทางสัญจรทางบก.....	138
และทางน้ำ บริเวณทางเข้าถนนทรงวาด (ต่อ)	
5.31 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร.....	139
ในชุมชนย่านถนนทรงวาด	
5.32 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร.....	140
ในชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ)	
5.33 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร.....	141
ในชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ)	
5.34 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	142
5.35 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ).....	143
5.36 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ).....	144
5.37 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่วงเวียนบริเวณสิ้นสุดถนนทรงวาด.....	145
5.38 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม.....	146
ของชุมชนย่านถนนทรงวาด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.39 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม.....	147
ของชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ)	
5.40 แสดงรูปแบบป้ายชื่อร้าน เหล็กคัต ถังขยะ สิ่งประกอบของชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	149
5.41 แสดงรูปแบบม้านั่ง กระบะต้นไม้ เสาไฟส่องสว่าง สิ่งประกอบของชุมชน.....	150
ย่านถนนทรงวาด	
5.42 แสดงผังบริเวณพื้นที่แนวทางการปรับปรุงชุมชนย่านถนนทรงวาด.....	151

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

จากพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ มีใจความตอนหนึ่งว่า (สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ . 2544 : 20) ทรงพระราชดำริห์ ดังนี้ จึงดำรัสสั่งให้พระยาธรรมธียรกับพระยาวิจิตรนาวิ เป็นแม่กองคุมช่างและไพร่ไปวัดกะที่สร้างพระนครใหม่ข้างฝั่งตะวันออก ได้ตั้งพิธียกเสาหลักเมือง เมื่อ ณ วันอาทิตย์เดือนหกขึ้นสิบค่ำ ฤกษ์เวลาบ่ายแล้ว ๔๕ นาที พระราชวังใหม่ให้ตั้งในที่ซึ่งพระยาราชเสวย และพวกจีนอาสาไสรยตั้งบ้านเรือนอยู่แต่ก่อน โปรดให้พระยาราชเสวยและพวกจีนย้ายไปตั้งบ้านเรือนอยู่ ณ ที่สวน ตั้งแต่คลองวัดสามปลื้ม ไปจนถึงคลองวัดสามเพ็ง

จากพระราชพงศาวดารข้างต้น คือ หลักฐานยืนยันกําเนิดของชุมชนคนจีนย่านสามเพ็ง(หรือสามเพ็ง) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในพื้นที่การจัดระเบียบการปกครองเขตสัมพันธวงศ์ โดยนัยทางประวัติศาสตร์ถือได้ว่าชุมชนชาวจีนในสามเพ็งเป็นชุมชนที่มีประวัติเก่าแก่ที่สุดของกรุงเทพมหานคร มีประวัติศาสตร์เคียงคู่กับการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เป็นชุมชนนอกกำแพงเมืองแห่งแรกที่มีการลงหลักปักฐาน ชุมชนชาวจีนในสามเพ็งมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความมั่นคงและมั่งคั่งแก่กรุงรัตนโกสินทร์ตลอดช่วงประวัติศาสตร์ ชุมชนแห่งนี้มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ของประเทศไทยในเวลาต่อมา

แต่หากพิจารณาในระดับสากล ชุมชนคนจีนในเขตสัมพันธวงศ์ นี้ ถือได้ว่าเป็นชุมชนคนจีนโพ้นทะเลที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก จะมีที่เทียบเคียงก็มีเพียงชุมชนชาวจีนโพ้นทะเลในสิงคโปร์เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ใชนาทาวน์บนถนนเยาวราชจึงเป็นที่กล่าวขวัญและรู้จักกันอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ กว่าหนึ่งศตวรรษที่แม่น้ำเจ้าพระยา คือ เส้นทางคมนาคมหลัก ถนนเจริญกรุงที่สร้างขึ้นในสมัย รัชกาลที่ 4 คือ เส้นทางคมนาคมทางบกสายแรกที่เชื่อมต่อตัวเมืองพระนครผ่านชุมชนคนจีน เขต สัมพันธวงศ์ ถึงบริเวณพื้นที่ของชาวตะวันตก ในรัชกาลต่อมา มีการตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสายในเขตสัมพันธวงศ์ ตามบันทึกประวัติศาสตร์ระบุว่าจะมีการตัดถนนใหม่ทุกครั้งหลังเกิดไฟไหม้ชุมชนสามเพ็ง ซึ่งประกอบด้วย ถนนสามเพ็ง(ถนนวานิช 1) ถนนราชวงศ์ ถนนอนุวงศ์ ถนนทรงวาด ตามประวัติถนนทรงวาด ได้ชื่อมาจากเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ได้เสด็จมาทอดพระเนตรบ้านเมืองหลังไฟไหม้ครั้งสำคัญ และได้ทรงวาดแนวถนนบนแผนที่ด้วยพระองค์เอง

ในยุคหนึ่งย่านทรงวาดเป็นจุดขนถ่ายสินค้าจากทางเรือตลอดแนวมีคลังสินค้าที่เก่าแก่ตั้งอยู่ตลอดริมแม่น้ำ ในอดีตแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงทรงวาดจะมีเรือจอดคับคั่งและขนถ่ายสินค้ากันหลุมุนทั้งวันและคืน

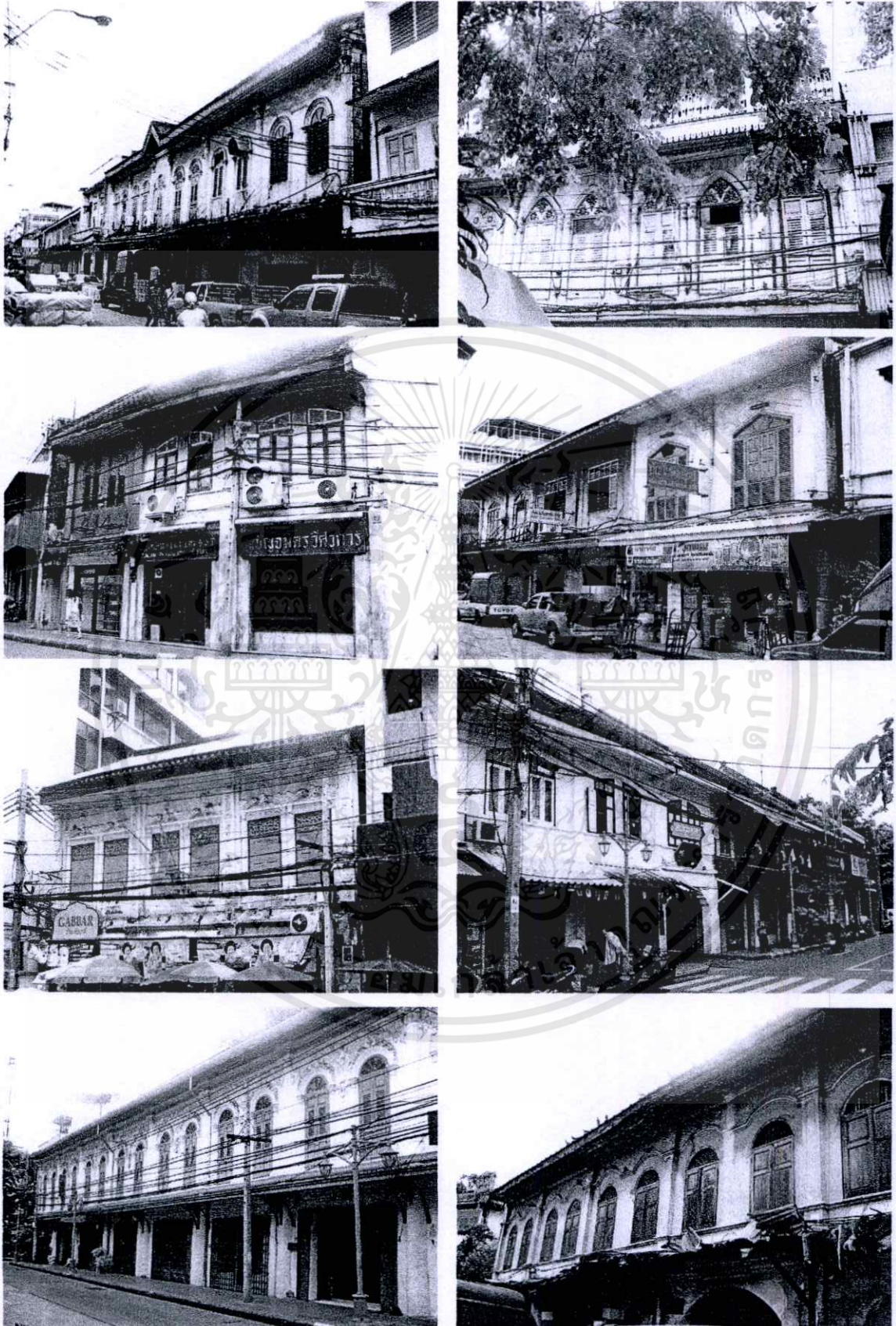
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตผลทางการเกษตรรวมทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคจะถูกรวบรวมและส่งต่อทั้งจากกลุ่มเจ้าพระยาและแม่น้ำสาขาทางตอนบน ตลอดไปจนถึงหัวเมืองชายทะเลตลอดรอบอ่าวไทย

แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป ตลาดสินค้าการเกษตรขยับขยายสู่ตลาดสี่มุมเมือง บวกกับการคมนาคมทางบกได้รับความนิยมนมากขึ้น ทรวงวาดได้ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง แม้ธุรกิจจะยังคงดำรงอยู่ แต่แม่น้ำเจ้าพระยาได้สงบเงียบลง ตลอดทั้งย่าน ไร่ร่องรอยของเรือขนสินค้า โกดังเริ่มเหลือพื้นที่ว่างมากขึ้น เช่นเดียวกับย่านวัดเกาะที่เชื่อมต่อกับถนนทรวงวาดซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นย่านธุรกิจค้ากระสอบที่สำคัญและมักบอวอลไปด้วยฝุ่นจากใยกระสอบป่าน มาวันนี้ได้ซบเซาลงเช่นเดียวกับถนนทรวงวาด

ถึงกระนั้นเสน่ห์แห่งทรวงวาดก็ยังคงความโดดเด่นและงามสง่าน่าหลงใหล แต่ความงามเหล่านี้ก็ไม่สามารถผ่านกาลเวลาที่ยาวนานโดยขาดการดูแลรักษา การอนุรักษ์และฟื้นฟู เพราะปัจจุบันความสำคัญทางด้านนโยบายและเศรษฐกิจส่งผลให้บทบาทด้านพาณิชย์กรรมของเขตสัมพันธวงศ์เติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง มีการรื้อถอนบ้านและอาคารเดิมเปลี่ยนเป็นอาคารพาณิชย์ในรูปแบบสมัยใหม่ ซึ่งแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ที่สามารถทำควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ได้ เพื่อรักษาคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าที่สะท้อนภาพและบอกเล่าเรื่องราวของชุมชนชาวจีนในอดีตได้เป็นอย่างดี หากมีการจัดระเบียบที่ดีมีประสิทธิภาพ อาคารเก่าที่มีคุณค่าหลายหลังตลอดแนวถนนทรวงวาดอาจทำการพัฒนาและอนุรักษ์ไว้ได้ โดยไม่ต้องทุบทำลาย และสามารถสร้างประโยชน์ให้กับเจ้าของอาคารได้เช่นเดียวกับอาคารพาณิชย์สมัยใหม่

ดังนั้น จึงควรมีแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา เพื่อรักษาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นของชุมชนย่านถนนทรวงวาดสร้างความภูมิใจให้ลูกหลานมีความหวงแหนในมรดกทางสถาปัตยกรรมนี้ให้ยั่งยืนสืบไป

รูปที่ 1.1 รูปถ่ายตัวอย่างสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาทางกายภาพทั่วไปของชุมชนย่านถนนทรงวาด
- 1.2.2 เพื่อศึกษากิจกรรมและความต้องการของชุมชน ที่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อให้เป็นข้อมูลพื้นฐาน รวมถึงเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยอย่างมีหลักการ มีที่มาและสามารถอ้างอิงได้ โดยผู้วิจัยทำการรวบรวมกรอบแนวคิด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

1.3.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชนย่านถนนทรงวาด

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดในด้านแนวทางที่เกี่ยวข้องกับสภาพโดยทั่วไปของเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ สมพล ดำรงเสถียร (2541 : 12) “การออกแบบชุมชนเมือง.” สรุปเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ ดังนี้

1.3.1.1 ข้อมูลด้านกายภาพ

- ที่ตั้ง
- สภาพภูมิประเทศ
- สาธารณูปโภค, สาธารณูปการ
- ลักษณะการใช้ที่ดิน
- ระบบขนส่งคมนาคม
- สภาพอาคาร
- จิตภาพของชุมชน

1.3.1.2 ข้อมูลด้านสังคม

- ประชากร
- การศึกษา
- อาชีพ
- การปกครอง
- เทศกาลประเพณีวัฒนธรรม

1.3.1.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

- โครงสร้างเศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การท่องเที่ยว

1.3.1.4 สภาพปัญหา

- ทางกายภาพ

- สังคมและเศรษฐกิจ

1.3.2 การกำหนดและเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน

การกำหนดและเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุงพื้นที่สาธารณะและสภาพภูมิทัศน์ต่างๆในชุมชน ให้มีการใช้งานพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสมที่สุด ดังนี้

การกำหนดและเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์ และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน

1.ย่าน	- ปรับปรุงจินตภาพของย่าน - การแก้ไขปัญหาและปรับปรุงสิ่งประกอบของย่าน
2.ขอบเขต	- การแยกกิจกรรมที่เหมาะสม
3.ทางสัญจร	- ถนน , ทางเดินเท้า , ทางจักรยาน , ที่จอดรถ
4.ที่หมายตา	- การเปิดมุมมอง - การเสริมที่เหมาะสม - การปรับปรุง
5.ที่รวมกิจกรรม	- ที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ หรือที่รวมชุมชนในช่วงเวลาหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาอาคารเก่าที่มีคุณค่า และกายภาพเพื่อการพัฒนาชุมชนย่านถนนทรงวาด ดังนี้

1.4.1 พื้นที่ศึกษาย่านถนนทรงวาด(ความยาวของถนน 1.221 กิโลเมตร)และโดยรอบบริเวณย่านถนนทรงวาด โดยเริ่มต้นบริเวณปากซอยถนนทรงวาดติดกับถนนราชวงศ์ไปสิ้นสุดที่บริเวณสามแยก ติดกับถนนทรงสวัสดิ์

อาณาเขตพื้นที่ศึกษา ทิศเหนือ ติดกับจรดถนนวานิช1 ทิศตะวันออก ติดกับถนนทรงสวัสดิ์และวัดปฐมคงคา ทิศตะวันตก ติดกับถนนราชวงศ์ ทิศใต้ ติดกับจรดแม่น้ำเจ้าพระยา

รูปที่ 1.2 พื้นที่ศึกษาชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.2 กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่

1 กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 1942 คน (จากชุมชนทำน้ำจิ้มจวรรดิ 391 คน ชุมชนอิสราณูภาพ 283 คน ชุมชนมิตรชัยภูมิ 229 คน ชุมชนพาดสาย 450 คน ชุมชนท่ามิตรตลาดเก่า 196 คน ชุมชนตลาดน้อย 393 คน)

2 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้นำชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 7 ท่าน

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา จำนวน 95 คน (จากชุมชนทำน้ำจิ้มจวรรดิ 19 คน ชุมชนอิสราณูภาพ 14 คน ชุมชนมิตรชัยภูมิ 11 คน ชุมชนพาดสาย 22 คน ชุมชนท่ามิตรตลาดเก่า 10 คน ชุมชนตลาดน้อย 19 คน) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางตามแบบของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ (อ้างใน ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ .2545) [ออนไลน์]

2 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้นำชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 7 ท่าน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ จำนวน 1 ท่าน และ ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน 6 ท่าน (ชุมชนละ 1 ท่าน)

1.4.3 ตัวแปรที่จะศึกษา

1.4.3.1 ายภาพโดยทั่วไปของชุมชนย่านถนนทรงวาด

1.4.3.2 กิจกรรมและความต้องการของชุมชน ที่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. กฎหมายและนโยบาย หมายถึง กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ที่บังคับใช้ในเขตพื้นที่ศึกษา

2. การอนุรักษ์ หมายถึง การสงวน รักษา ดูแล ป้องกัน เพิ่มคุณค่าทางอาคารรวมไปถึงกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม ประวัติศาสตร์ สังคมและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความเหมาะสมของสังคม การอนุรักษ์มิได้มีความหมายเพียงการสงวน รักษา ดูแล ป้องกันเพียงอย่างเดียว แต่มีการพัฒนาควบคู่ไปด้วยเพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตในสังคมและเพิ่มคุณค่าของสิ่งที่อนุรักษ์ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ชุมชน หมายถึง ถิ่นฐานที่อยู่ ของกลุ่มคน ถิ่นฐานนี้มีพื้นที่อ้างอิงได้ และกลุ่มคน นี้มีการอยู่อาศัยร่วมกัน มีการทำกิจกรรม เรียนรู้ ติดต่อสื่อสาร ร่วมมือและพึ่งพา อาศัยกัน มีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาประจำถิ่น มีจิตวิญญาณและ ความผูกพันอยู่กับ พื้นที่แห่งนั้น อยู่ภายใต้การปกครองเดียวกัน

4. ถนนทรงวาด หมายถึง ตามประวัติถนนทรงวาด ได้ชื่อมาจากเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ได้เสด็จมาทอดพระเนตรบ้านเมืองหลังไฟไหม้ครั้งสำคัญ และได้ทรงวาดแนวถนนบนแผนที่ด้วยพระองค์เอง

5. สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชนย่านถนนทรงวาด หมายถึง สรรพสิ่งและสภาพต่างๆ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ที่มีอิทธิพลต่อการอยู่อาศัยมีสุขของประชาชนในชุมชนย่านถนนทรงวาด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ข้อมูลด้านกายภาพ ข้อมูลด้านสังคม และข้อมูลด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

6. อนุรักษ์สถาปัตยกรรมชุมชน หมายถึง การสงวน รักษา ดูแลป้องกัน เพิ่มคุณค่าทางอาคาร และ บริเวณใกล้เคียงที่มีความสำคัญ และมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม การอนุรักษ์จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมชุมชน ซึ่งจะไม่ใช่เป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาของเมืองในปัจจุบัน แต่กลับจะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมเมืองในด้านเอกลักษณ์ เศรษฐกิจและสังคม ประโยชน์ ทางด้านเอกลักษณ์ที่ได้รับจากการอนุรักษ์ เช่น การบูรณะอาคารเก่าจะช่วยให้เราเข้าใจถึงอดีตอันเป็นรากฐานของสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความงามของสถาปัตยกรรมในอดีต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีหัวข้อของเอกสารและงานวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลเขตสัมพันธวงศ์และชุมชนย่านถนนทรงวาด

- 2.1.1 ประวัติของเขตสัมพันธวงศ์
- 2.1.2 กำเนิดถนนทรงวาดในเขตสัมพันธวงศ์
- 2.1.3 ที่ตั้งและอาณาเขตสัมพันธวงศ์
- 2.1.4 จำนวนแขวงในเขตสัมพันธวงศ์
- 2.1.5 เทศกาลที่สำคัญในเขตสัมพันธวงศ์
- 2.1.6 ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้านในเขตสัมพันธวงศ์
- 2.1.7 ความหนาแน่นประชากรในเขตสัมพันธวงศ์
- 2.1.8 สถานที่ราชการในเขตสัมพันธวงศ์
- 2.1.9 สถานศึกษาในเขตสัมพันธวงศ์
- 2.1.10 การคมนาคมในเขตสัมพันธวงศ์

2.2 ลักษณะสถาปัตยกรรมและการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

2.3 แนวคิดในการอนุรักษ์และพัฒนาในเขตสัมพันธวงศ์และย่านถนนทรงวาด

- 2.3.1 โครงการวางผังเฉพาะแห่งในพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในเขตกรุงรัตนโกสินทร์และบริเวณต่อเนื่อง สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร
- 2.3.2 ทฤษฎีการออกแบบลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมของอาคารเพื่อความสอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของเมือง
- 2.3.3 เกณฑ์ในการเลือกอาคารอนุรักษ์
- 2.3.4 หลักการวางแผนอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์
- 2.3.5 ระดับวิธีในการอนุรักษ์ฟื้นฟูเมืองเก่า

2.4 พระราชบัญญัติการผังเมือง

2.5 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

- 2.5.1 ศึกษาข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง คัดแปลงอาคาร

บางชนิดหรือบางประเภท ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อำเภอสามพรานวงศ์ สร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2475 ตั้งอยู่ที่สามแยกถนนทรงวาดตัดกับ ถนนปทุมคงคา ตำบลศาลเจ้าแม่ทับทิม ซึ่งอยู่ในเขตวัดสามพรานวงศาราม จึงสันนิษฐานได้ว่าอำเภอสามพรานวงศ์คงตั้งชื่อตามวัดที่ตั้งนั่นเอง โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 14 ตำบล

ต่อมาได้มีการยุบรวม "อำเภอสามแยก" ซึ่งตั้งที่ว่าการอำเภออยู่ที่สี่กั๊กแควสี่แยกถนนทรงวาดกับ ถนนเขาวราช มีเขตปกครอง 6 ตำบล และ "อำเภอจักรวรรดิ" ซึ่งตั้งที่ว่าการอำเภออยู่ข้างสถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิ มีเขตปกครอง 18 ตำบล มาขึ้นกับอำเภอสามพรานวงศ์ แล้วแบ่งเขตปกครองใหม่ออกเป็น 3 ตำบล คือ ตำบลสามพรานวงศ์ ตำบลจักรวรรดิ และตำบลตลาดน้อย ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 มีประกาศคณะปฏิวัติจัดการบริหารราชการใหม่ในเขตนครหลวง อำเภอสามพรานวงศ์ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น เขตสามพรานวงศ์ กรุงเทพมหานคร แบ่งเขตปกครองย่อยออกเป็น 3 แขวง ได้แก่ แขวงจักรวรรดิ แขวงสามพรานวงศ์ และแขวงตลาดน้อย

เขตสามพรานวงศ์ เป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร อยู่ในกลุ่มเขตกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งถือเป็นเขตอนุรักษ์เมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทางฝั่งพระนครเป็นเขตที่เล็กที่สุดของกรุงเทพมหานคร

รหัสทางภูมิศาสตร์ 1013

รหัสไปรษณีย์ 10100

พิกัด $13^{\circ}43'53''\text{N}$, $100^{\circ}30'51''\text{E}$

รูปที่ 2.2 สัญลักษณ์เขตสัมพันธวงศ์

รูปที่ 2.3 แผนที่บอกตำแหน่งเขตสัมพันธวงศ์ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่ขึ้นด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

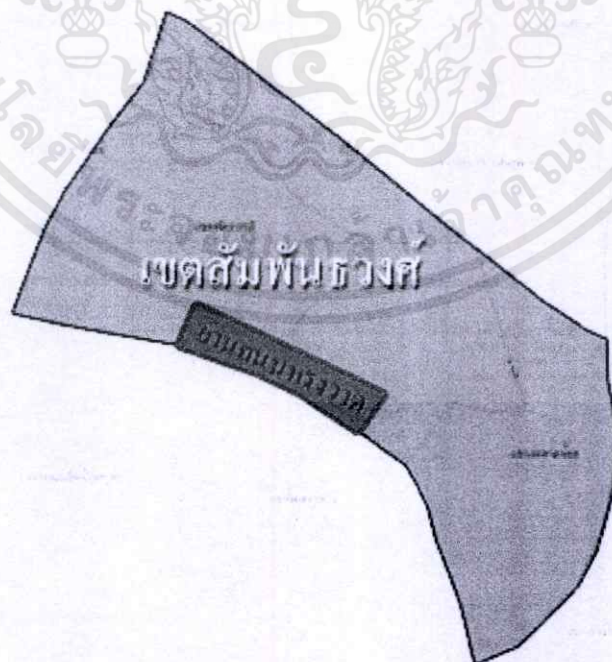
จากพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ (สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ .2544:20) ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ มีใจความตอนหนึ่งว่า

ทรงพระราชดำริห์ ดังนี้ จึงดำรัสสั่งให้พระยาธรรมธียรกับพระยาวิจิตรนาวิ เปนแม่กองคุมช่างและไพร่ไปวัดกะที่สร้างพระนครใหม่ข้างฝั่งตะวันออก ได้ตั้งพิธียกเสาหลักเมือง เมื่อ ณ วันอาทิตย์เดือนหกขึ้นสิบค่ำ ฤกษ์เวลาบ่ายแล้ว ๔๕ นาที พระราชวังใหม่ให้ตั้งในที่ซึ่งพระยาราชเสวย และพวกจีนอาไศรยตั้งบ้านเรือนอยู่แต่ก่อน โปรดให้พระยาราชเสวยและพวกจีนย้ายไปตั้งบ้านเรือนอยู่ ณ ที่สวนตั้งแต่คลองวัดสามปลื้ม ไปจนถึงคลองวัดสามเพ็ง

จากพระราชพงศาวดารข้างต้น คือ หลักฐานยืนยันกำเนิดของชุมชนคนจีนย่านสามเพ็ง(หรือสามเพ็ง) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในพื้นที่การจัดระเบียบการปกครองเขตสัมพันธวงศ์ โดยนัยทางประวัติศาสตร์ถือได้ว่าชุมชนชาวจีนในสามเพ็งเป็นชุมชนที่มีประวัติเก่าแก่ที่สุดของกรุงเทพมหานคร มีประวัติศาสตร์เคียงคู่กับการสถาปนารัตนโกสินทร์ เป็นชุมชนนอกกำแพงเมืองแห่งแรกที่มีการลงหลักปักฐาน ชุมชนชาวจีนในสามเพ็งมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความมั่นคงและมั่งคั่งแก่กรุงรัตนโกสินทร์ ตลอดช่วงประวัติศาสตร์ ชุมชนแห่งนี้มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ของประเทศไทยในเวลาต่อมา

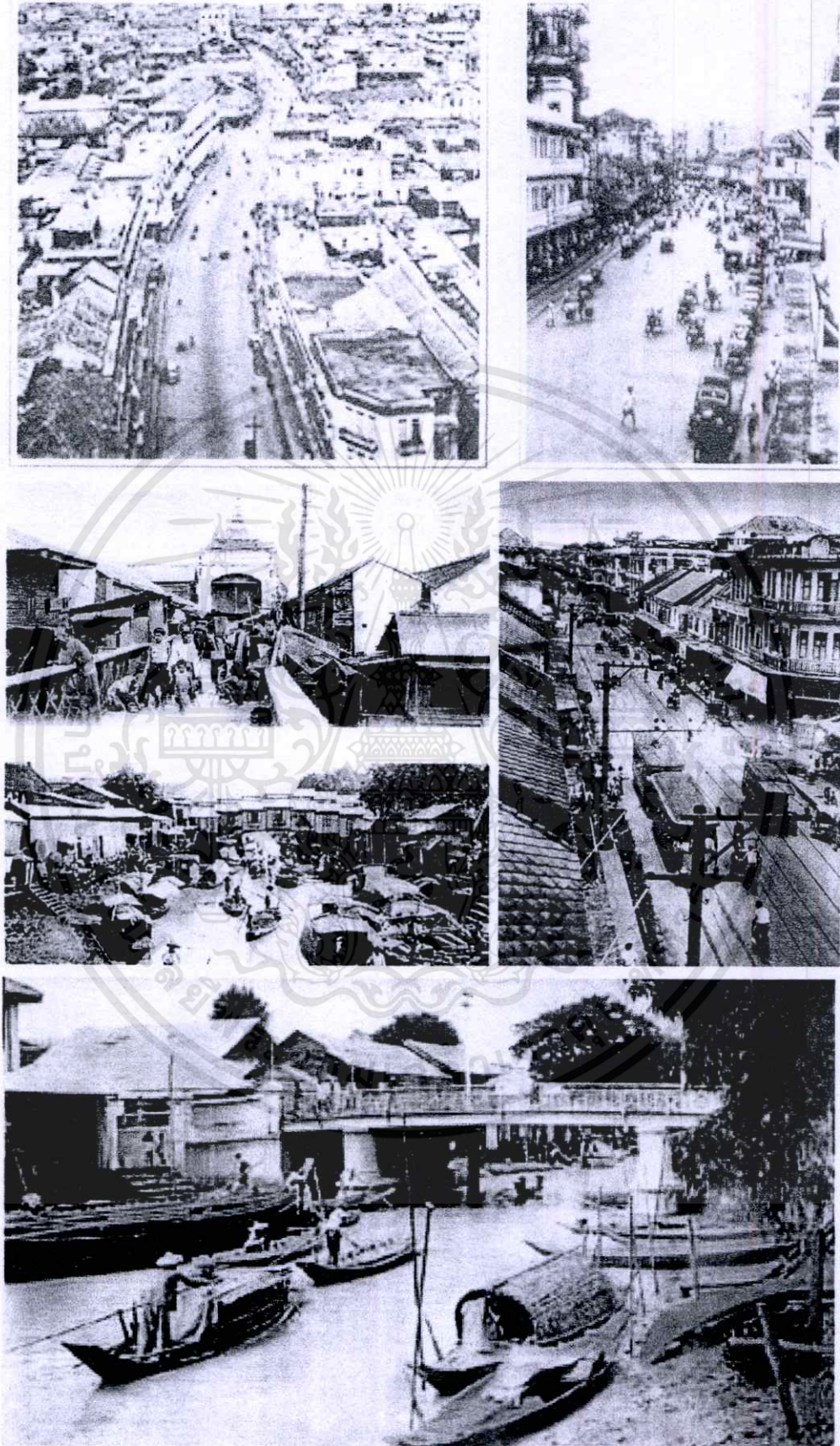
แต่หากพิจารณาในระดับสากล ชุมชนคนจีนในเขตสัมพันธวงศ์ นี้ ถือได้ว่าเป็นชุมชนคนจีนโพ้นทะเลที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก จะมีที่เทียบเคียงก็มีเพียงชุมชนชาวจีนโพ้นทะเลในสิงคโปร์เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ไซเนทาว์นบนถนนเยาวราชจึงเป็นที่กล่าวขวัญและรู้จักกันอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ

thinknet

รูปที่ 2.4 แผนที่บอกตำแหน่งชุมชนย่านถนนทรวงวัดในเขตสัมพันธวงศ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.5 ภาพในอดีตเขตสัมพันธวงศ์และชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย้อนกลับไปดูแผ่นดินเขตสัมพันธวงศ์ เมื่อกว่าศตวรรษที่ผ่านมา เมื่อกำแพงพระนครยังโอบล้อม ปกป้องราชธานีอยู่ คลองโอบอ้อมอยู่แนบชิดกำแพงเมือง เป็นคูเมืองที่มีบทบาททางยุทธศาสตร์ ผืนดินริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา นับจากคูเมืองยาวไปจรดคลองผดุงกรุงเกษม รวม 1.4 กิโลเมตร ก็คืออาณาบริเวณของชุมชนชาวจีนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารบนแผ่นดินไทย เป็นบริเวณที่เรือสำเภาจากดินแดนไกลโพ้นทะเลเข้าจอดเทียบท่า สินค้าและเทคโนโลยีจากโพ้นทะเลขึ้นฝั่ง ขณะเดียวกันสินค้าทางการเกษตรและผลผลิตจากความอุดมสมบูรณ์ของราชอาณาจักร ก็ถูกรวบรวมส่งออกจากบริเวณนี้เอง ชุมชนชาวจีนนอกกำแพงพระนครนี้ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ผู้คนจากโพ้นทะเลหลังไหลเข้ามาตั้งมั่นหรือพักอาศัยก่อนเดินทางสู่แผ่นดินไทยที่อยู่ลึกเข้าไป ผืนดินบริเวณนี้คือจุดเริ่มต้นของตำนานชีวิตของผู้คนมากมายบนแผ่นดินไทย เป็นอาณาบริเวณที่คนไทยเชื้อสายจีน ผู้มีความผูกพันทางจิตใจอยู่อย่างลึกซึ้ง

ถัดจากคลองผดุงกรุงเกษมซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวจีนลงไปทางใต้ ก็จะเป็นอาณาบริเวณของชาวตะวันตกยุคแรกเข้ามาจับจองก่อตั้งสถานทูต สร้างศาสนสถาน โรงเรียนและชุมชน หากพิจารณาในทาง ยุทธศาสตร์แล้ว ชุมชนชาวจีนเป็นเสมือนหน้าด่านทางการค้าและความมั่นคงของอาณาจักรในยุคสมัยของการล่าอาณานิคม

2.1.2 กำเนิดถนนทรงวาดในเขตสัมพันธวงศ์

กว่าหนึ่งศตวรรษที่แม่น้ำเจ้าพระยา (สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ . 2544 : 22) คือ เส้นทางคมนาคมหลักถนนเจริญกรุงที่สร้างขึ้นในสมัย รัชกาลที่ 4 คือ เส้นทางคมนาคมทางบกสายแรกที่เชื่อมต่อตัวเมืองพระนครผ่านชุมชนคนจีน เขต สัมพันธวงศ์ ถึงบริเวณพื้นที่ของชาวตะวันตก ในรัชกาลต่อมามีการตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสายในเขต สัมพันธวงศ์ ตามบันทึกประวัติศาสตร์ระบุว่า จะมีการตัดถนนใหม่ ทุกครั้งหลังเกิดไฟไหม้ชุมชนสามเพ็ญ ซึ่งประกอบด้วย ถนนสามเพ็ญ(ถนนวานิช 1) ถนนราชวงศ์ ถนนอนุวงศ์ ถนนทรงวาด ตามประวัติถนนทรงวาด ได้ชื่อมาจากเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ได้เสด็จมาทอดพระเนตรบ้านเมืองหลังไฟไหม้ครั้งสำคัญ และได้ทรงวาดแนวถนนบนแผนที่ด้วยพระองค์เอง

ปี พ.ศ. 2434 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ได้โปรดให้สร้างถนนเขาราช จากสี่แยกราชวงศ์ไปจรดถนนเจริญกรุง บริเวณใกล้ชุมชนตลาดน้อย และด้วยพระเมตตาของพระองค์ท่าน ที่ทรงทราบว่าแนวถนนมีบ้านเรือนของประชาชนอยู่อย่างหนาแน่น แนวถนนถึงตัดเฉียงหลบเพื่อบรรเทาความเดือนร้อนของชุมชน ด้วยเหตุนี้ ถนนเขาราช จึงโค้งไปมาดังปรากฏในปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2457 (สมัยรัชกาลที่ 6) มีการประกาศฐานะของพื้นที่สัมพันธวงศ์เป็นอำเภอ หรือเขตสัมพันธวงศ์ในปัจจุบัน มีการถ่ายโอนพื้นที่การรับผิดชอบหลายครั้ง ท้ายที่สุด เขตสัมพันธวงศ์ มีพื้นที่รับผิดชอบ 3 แขวง คือ แขวงสัมพันธวงศ์ แขวงตลาดน้อย แขวงจักรวรรดิ มีพื้นที่รวม 1.42 ตารางกิโลเมตร หรือเพียงร้อยละ 0.09 ของพื้นที่ทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร จึงถือได้ว่า เขตสัมพันธวงศ์เป็น

เขตการปกครองที่มีพื้นที่เล็กที่สุดของประเทศไทย และด้วยเหตุผลข้างต้น เขตสัมพันธวงศ์จึงได้รับสมญานามว่า เมืองจิ๋ว ท่าเลม้งกร

2.1.3 ที่ตั้งและอาณาเขตสัมพันธวงศ์

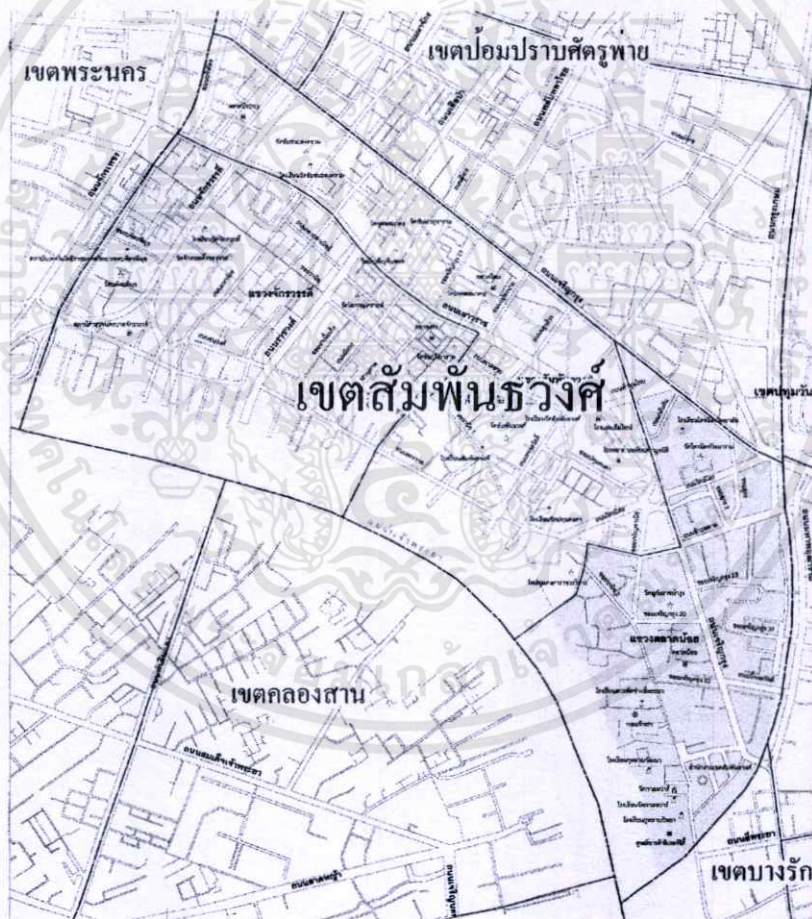
เขตสัมพันธวงศ์จำนวน มีพื้นที่ 1.416 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา (ฝั่งพระนคร) มีอาณาเขตติดต่อกับเขตต่าง ๆ เรียงตามเข็มนาฬิกา ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ถนนเจริญกรุง, ถนนพระรามที่ 4 เป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตบางรัก มีคลองผดุงกรุงเกษม เป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตคลองสาน มีแนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตพระนคร มีคลองรอบกรุง (คลองโอ่งอ่าง) เป็นเส้นแบ่งเขต

รูปที่ 2.6 แผนที่เขตสัมพันธวงศ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4 จำนวนแขวงในเขตสัมพันธวงศ์

เขตนี้เป็นสถานที่ที่มีชาวจีนอาศัยอยู่มาตั้งแต่ตอนแรกเริ่มกรุงรัตนโกสินทร์แล้ว พวกเขาได้ย้ายมาจากเขตพระนครในปัจจุบัน โดยมีถนนสำเพ็งหรือถนนวานิช 1 เป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวจีน จนสร้างถนนเขาวราชในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อปี พ.ศ. 2435 ได้กลายมาเป็นศูนย์กลางชาวจีนจนถึงปัจจุบัน

อำเภอสัมพันธวงศ์ สร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2475 ตั้งอยู่ที่สามแยกถนนทรงวาดตัดกับถนนปทุมคงคา ตำบลศาลเจ้าแม่ทับทิม ซึ่งอยู่ในเขตวัดสัมพันธวงศาราม จึงสันนิษฐานได้ว่าอำเภอสัมพันธวงศ์คงตั้งชื่อตามวัดที่ตั้งนั่นเอง (ปัจจุบันสำนักงานเขตย้ายไปตั้งที่ถนนโยธา แขวงตลาดน้อย) โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 14 ตำบล

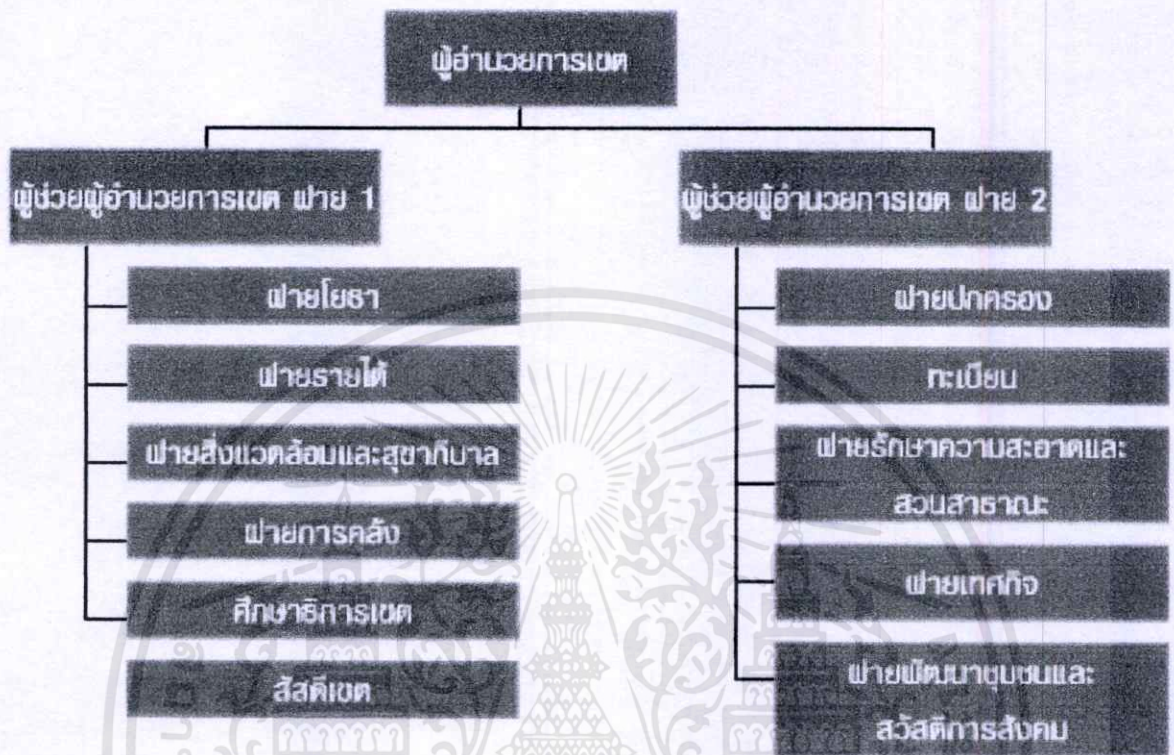
ต่อมาได้มีการยุบรวม "อำเภอสามแยก" ซึ่งตั้งที่ว่าการอำเภออยู่ที่สี่แยกแควสี่แยกถนนทรงวาดกับถนนเขาวราช มีเขตปกครอง 6 ตำบล และ "อำเภอจักรวรรดิ" ซึ่งตั้งที่ว่าการอำเภออยู่ข้างสถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิ มีเขตปกครอง 18 ตำบล มาขึ้นกับอำเภอสัมพันธวงศ์ แล้วแบ่งเขตปกครองใหม่ ออกเป็น 3 ตำบล คือ ตำบลสัมพันธวงศ์ ตำบลจักรวรรดิ และตำบลตลาดน้อย ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 มีประกาศคณะปฏิวัติจัดการบริหารราชการใหม่ในเขตนครหลวง อำเภอสัมพันธวงศ์ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร แบ่งเขตปกครองย่อยออกเป็น 3 แขวง

2.1.4.1 แขวงจักรวรรดิ จำนวนพื้นที่ 0.484 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือ ติดต่อ แขวงวังบูรพาภิรมย์ ถนนเจริญกรุง สะพานสวัสดิ์ถึงสะพานสุโขทัย เขตพระนคร คลองโง่งอ ถึง ถนนเขาวราช ทิศใต้ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ถนนเขาวพานิช ถึงถนนเขาวราชแยกถนนแปลงนาม ทิศตะวันออก คลองโง่งอ ถนนเขาวราช ถึง ถนนเขาวราชแยกถนนแปลงนาม ทิศตะวันตก ปากคลองโง่งอริมฝั่งแม่น้ำ

2.1.4.2 แขวงสัมพันธวงศ์ จำนวนพื้นที่ 0.483 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ถนนเขาวพานิช ถึงถนนเขาวราชแยกถนนแปลงนาม ถนนเขาวราช ถึงคลองโง่งอ ถนนเจริญกรุง ทิศใต้ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา วัดปทุมคงคา ถนนทรงวาด ถึงสี่แยกข้าวหลาม ถนนเจริญกรุง ทิศตะวันออก ถนนเจริญกรุงถึงริมคลองโง่งอ ติดกับเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ทิศตะวันตก ติดกับริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ถนนเขาวพานิชถึงวัดปทุมคงคาตลาดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

2.1.4.3 แขวงตลาดน้อย จำนวนพื้นที่ 0.449 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา วัดปทุมคงคา ถนนทรงวาด ถึงสี่แยกข้าวหลามถนนเจริญกรุง ทิศใต้ ติดกับ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน แขวงบางรัก แขวงมหาพฤฒาราม ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาปากคลองผดุงกรุงเกษม เขตบางรัก ทิศตะวันออก คลองผดุงกรุงเกษม ถนนพระราม 4 ถึง ถนนเจริญกรุง ติดกับแขวงป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ทิศตะวันตก ปากคลองผดุงกรุงเกษมตลอดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาถึงวัดปทุมคงคา ที่ตั้งสำนักงานเขต สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ เลขที่ 37 ถนนโยธา แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ 10100 เทศกาล ในช่วงเทศกาล ถนนเขาวราชจะปิดทั้งสาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.7 ผังองค์กรเขตสัมพันธวงศ์

2.1.5 เทศกาลที่สำคัญในเขตสัมพันธวงศ์

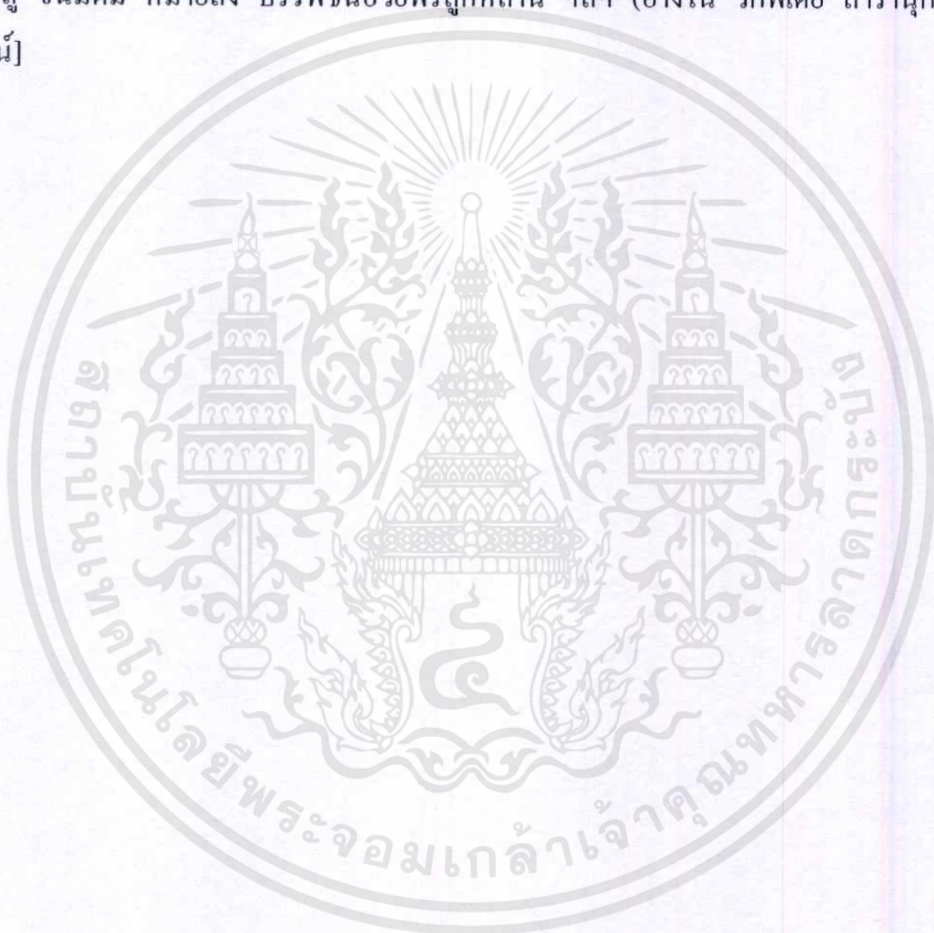
2.1.5.1 เทศกาลตรุษจีน หรือ เทศกาลฤดูใบไม้ผลิ และยังรู้จักกันในนาม วันขึ้นปีใหม่ทางจันทรคติ เป็นวันขึ้นปีใหม่ตามประเพณีของชาวจีนในจีนแผ่นดินใหญ่และชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก เทศกาลตรุษจีนที่ทั้งคนไทยเชื้อสายจีน และที่ไม่ใช่คนไทยเชื้อสายจีนคุ้นเคยกันนั้น ไข่จะเตรียมการด้วยระยะเวลาเพียงไม่กี่วัน หากแต่เตรียมงานกันแทบจะเรียกได้ว่าเป็นเดือน 1 เดือนก่อนถึงตรุษจีน ผู้คนจะเริ่มซื้อหาของขวัญไว้ให้สมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง หาซื้อสิ่งต่างๆ มาประดับบ้านเรือน เริ่มทำความสะอาดบ้านครั้งใหญ่ เพราะมีความเชื่อว่าเป็นการกวาดสิ่งชั่วร้ายออกไป ทาประตูและหน้าต่างของบ้านด้วยสีแดงอันเป็นสิริมงคล เสร็จแล้วก็ประดับประดาบ้านด้วยกระดาษสีแดงเขียนตัวอักษรจีนสีทอง มีความหมายไปในทางที่ดี เช่น อยู่ดีมีสุข ร่ำรวย อายุยืน เป็นต้น

เรื่องของเสื้อผ้าก็เช่นกัน ชาวจีนนิยมใส่เสื้อผ้าสีแดงในช่วงเทศกาลตรุษจีน เพราะมีความเชื่อว่าจะทำให้คนพบแต่ความโชคดี และเป็นการขับไล่ปีศาจร้ายออกไป ส่วนการสวมใส่เสื้อผ้าสีดำหรือขาวเป็นสิ่งต้องห้าม เนื่องจากถือว่าเป็นสีของการไว้ทุกข์

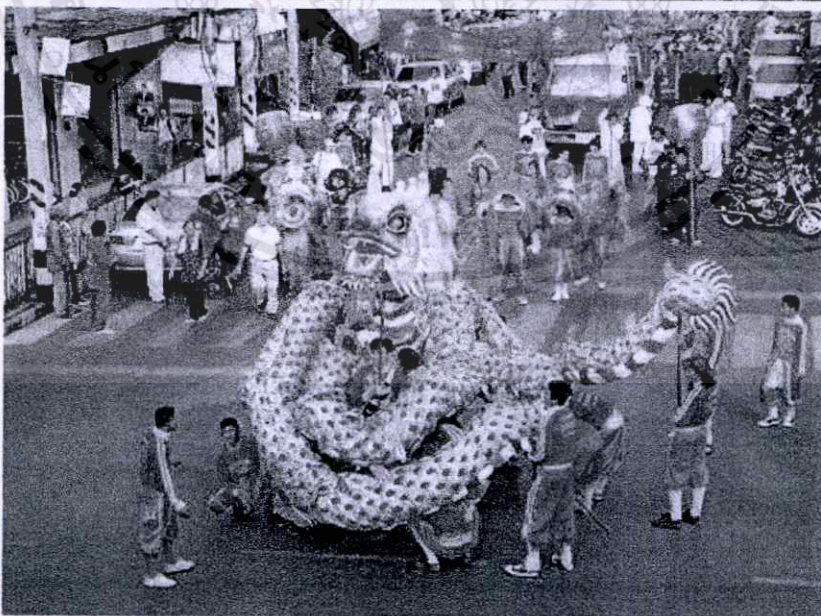
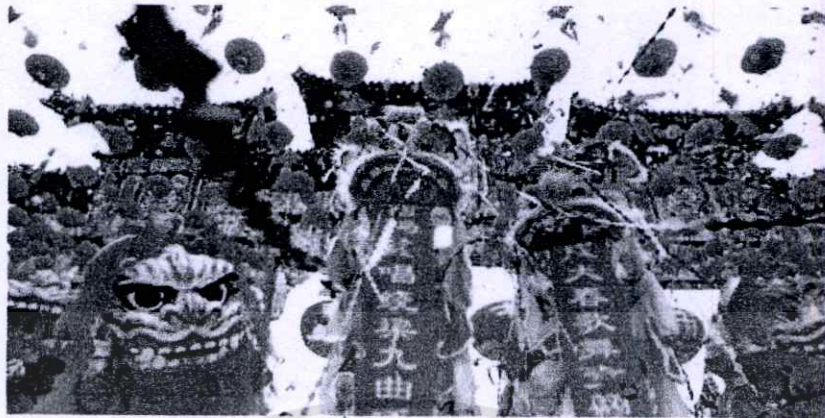
ต่างๆ ซึ่งหมายรวมถึงเทศกาลตรุษจีน โดยผู้ใหญ่จะนำเงินใส่ในซองแดง แล้วมอบให้กับลูกหลานที่อยู่ในวัยเด็ก วัยรุ่น หรือมอบให้ลูกหลานที่โตเป็นผู้ใหญ่ที่ยังไม่แต่งงาน

ถึงวันขึ้นปีใหม่ หรือวันตรุษจีน สมาชิกในครอบครัวจะกล่าวสวัสดีปีใหม่และอวยพรให้กันและกัน แล้วต่อด้วยการไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง

ถึงช่วงเย็นย่า คนในครอบครัวจะรับประทานอาหารร่วมกัน ซึ่งเป็นอาหารที่มีนัยของความ เป็นมงคลแฝงอยู่ เช่น กุ้ง หมายถึงชีวิตที่รุ่งเรือง มีความสุข เป้าฮื้อแห้ง หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ดี สลัดปลาสดจะนำความโชคดีมาให้ จี๋ไซ่ (ผมหวดดา) ซึ่งเป็นสาหร่ายที่มีลักษณะคล้ายผม จะนำความ ร่ำรวยมาสู่ ขนมนัต้ม หมายถึง บรรพชนอวยพรลูกหลาน ฯลฯ (อ้างใน วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.2554) [ออนไลน์]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.8 รูปเทศกาลตรุษจีน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.5.2 เทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นเทศกาลของชาวจีนโดยปกติจะมีวันเพ็ญ เดือน 8 (เดือนกันยายน หรือตุลาคม) เทศกาลนี้จัดขึ้นกลางฤดูใบไม้ร่วงจึงเรียกว่า "จงชิว" (Zhong Qiu) แปลว่า "กลางฤดูใบไม้ร่วง" เพื่อระลึกถึงเทพธิดาแห่งพระจันทร์ ซึ่งเชื่อกันว่าถือกำเนิดขึ้นในวันนี้ อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับต้นกำเนิดของเทศกาลนี้ยังคงไม่เป็นที่ปรากฏแน่ชัด บ้างก็ว่า จักรพรรดิ วู แห่งราชวงศ์ซันเป็นผู้ริเริ่มการฉลองเพื่อกราบไหว้พระจันทร์เป็นเวลา 3 วันในฤดูใบไม้ร่วงนี้ แต่หลายคนก็แย้งว่า ความจริงแล้วเทศกาลนี้เกิดขึ้นในราวปี พ.ศ. 1911 ในช่วงมองโกลยึดครองจีน ขนมหเล็กที่ทำขึ้นก็เพื่อชุกช่อนข้อความลับของพวกกบฏ ที่มีถึงประชาชนทั่วทั้งประเทศให้มาชุมนุมกันครั้งใหญ่ในเดือน 8 นี้ ทหารมองโกล ไม่ได้ระแวงถึงจุดประสงค์ของพวกกบฏ เพราะคิดว่าขนมหเล็กเหล่านั้นเป็นการทำตามประเพณีดั้งเดิมของชาวจีน ด้วยเหตุนี้ในคืนนั้นเองทหารมองโกลจึงถูกรบเสีราบคาบหลังจากที่ราชวงศ์ใหม่คือราชวงศ์ หมิง ได้ถูกจัดตั้งขึ้นแล้ว ประเพณีนี้ก็ถือปฏิบัติกันมาจนถึงทุกวันนี้ (อ้างอิงใน วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.2554) [ออนไลน์]

นอกจากข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เหล่านี้แล้ว ก็ยังมีนิทานและตำนานอีกหลายเรื่องหนึ่งในจำนวนนี้ก็คือเรื่องเกี่ยวกับนางเสี่ยวหงอ (บ้างก็เรียกฉางเอ๋อ) ซึ่งเป็นหญิงที่มีความงดงามมาก นางเป็นภรรยาของขุนนางจีนท่านหนึ่ง หลังจากที่นางทานยาวิเศษเข้าไป นางก็เหาะขึ้นไปอยู่บนพระจันทร์ ภายหลังนางกลายเป็นอมตะหลังจากที่ได้ดื่มน้ำอมฤตของเทพธิดาองค์หนึ่งบนสวรรค์ กล่าวกันว่านางจันทร์เทพธิดาเสี่ยวหงอ มีน้ำใจเมตตาเอื้ออารีมาก พอถึงฤดูกาลเพาะปลูกนางก็จะประพรมน้ำอมฤตลงมาบนพื้นโลกและนี่ก็นำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองแก่ชาวไร่ชาวนาทั้งหมด เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูต่อนางจันทร์เทพธิดา ชาวนาจึงทำขนมโก๋จากแป้งข้าวเจ้าเพื่อสักการะนางในคืนวันเพ็ญเดือน 8 เนื่องจากว่าโดยปกติประเพณีต่าง ๆ ของชาวจีนจะเกี่ยวข้องกับการทำอาหารพิเศษ ๆ เพื่อเป็นเครื่องสักการะในวันนั้น แต่ว่าอาหารจีนที่ทำขึ้นในวันไหว้พระจันทร์นี้ไม่ใช่ขนมเล็กอย่างเช่นของชาวตะวันตกตามที่เข้าใจกัน ในประเทศไทย ศิลปะการทำขนมเล็กแบบชาวจีนนี้ถูกนำเข้ามาเผยแพร่โดยชาวจีนอพยพมากกว่า 100 ปีมาแล้ว ขนมไหว้พระจันทร์ของจีนแต่เดิมนั้นมีส่วนประกอบ เช่น ถั่วแดง ลูกนัทจีน 5 ชนิด และ เมล็ดบัว เป็นต้น ในประเทศไทยก็มีส่วนประกอบที่แตกต่างออกไป เช่น การรวมเอาทุเรียน ลูกเกาดัดและลูกพลับเข้าไว้ด้วย เครื่องปรุงที่เพิ่มเข้ามาก็อาจจะรวมเอาเมล็ดบัว ไข่แดงเค็ม และเมล็ดเตงโมด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่า โดยปกติแล้วพิธีนี้จะให้สตรีเป็นผู้ทำเพราะว่าคนเชื่อกันว่าพระจันทร์มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแนบแน่นกับเทพเจ้าสตรีเรื่อยมา ดังนั้น จึงมีการบูชาด้วยแป้งและเครื่องสำอางด้วยเพราะหวังว่าการทำเช่นนี้จะนำมาซึ่งความสวยงามและผิวงามแก่สมาชิกในครอบครัวที่เป็นจริงทั้งหมด ไม่ว่าความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์จะก้าวหน้าไปไกลขนาดไหนก็ตาม สิ่งเหล่านี้ไม่มีผลกระทบต่อความเชื่อตามประเพณี และพิธีที่สืบทอดกันมาชั่วลูกชั่วหลานของชาวจีนแต่ประการใด

รูปที่ 2.9 รูปขนมไหว้พระจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.5.3 เทศกาลกินเจ ประเพณีการกินเจกำหนดเอาวันตามจันทรคติ คือเริ่มต้นตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ ถึง ขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9 ตามปฏิทินจีนทุกๆ ปี รวม 9 วัน 9 คืน มีจุดเริ่มต้นจากประเทศจีนมานานแล้ว การกินอาหารเจ นอกจากจะเป็นการถือศีลและรักษาประเพณีแล้ว ยังให้ประโยชน์ต่อร่างกาย (อ้างอิงในวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.2554) [ออนไลน์]

คำว่า เจ ในภาษาจีนทางพุทธศาสนานิกายมหายานมีความหมายเดียวกับคำว่า อุโบสถ ดังนั้นการกินเจก็คือการรับประทานอาหารก่อนเที่ยงวัน เหมือนกับที่ชาวพุทธในประเทศไทยที่ถืออุโบสถศีล หรือรักษาศีล 8 โดยไม่รับประทานอาหารหลังจากเที่ยงวันไปแล้ว แต่เนื่องจากการถืออุโบสถศีลของชาวพุทธนิกายมหายานที่ไม่กินเนื้อสัตว์จึงนิยมนำการไม่กินเนื้อสัตว์ไปรวมกันเข้ากับคำว่ากินเจกลายเป็นการถือศีลกินเจ ในปัจจุบันผู้ที่รับประทานอาหารทั้ง 3 มื้อแต่ไม่กินเนื้อสัตว์ก็ยังคงเรียกว่ากินเจ ฉะนั้นความหมายก็คือคนกินเจมิใช่เพียงแต่ไม่กินเนื้อสัตว์ แต่ยังคงดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม มีความบริสุทธิ์ สะอาด ทั้งกาย วาจา ใจ

อาหารเจเป็นอาหารที่ปรุงขึ้น โดยไม่มีเนื้อสัตว์ ส่วนประกอบที่มาจากสัตว์ทุกประเภท และไม่ปรุงด้วยผักฉุนทั้ง 5 ชนิด ได้แก่ กระเทียม หัวหอม หลักเกียว กุ้ยช่าย และใบยาสูบ (บ้างเชื่อว่าผักเหล่านี้เพิ่มความกำหนัดหรือมาจากเลือดของสัตว์ตามตำนานจีน) ทำให้อาหารเจไม่มีกลิ่นคาว เนื่องจากทรงเนื้อสัตว์ ทำให้ผู้ที่กินเจหันมาบริโภคธัญพืชในธรรมชาติเพื่อให้ได้มาซึ่งโปรตีน ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง

สี่ในเทศกาลกินเจ

สี่แดง เป็นสี่ที่ชาวจีนเชื่อว่าเป็นสี่สิริมงคล ดังจะเห็นได้ว่าในงานมงคลต่างๆ ของคนจีนไม่ว่าจะเป็นงานแต่ง วันตรุษจีน

สี่เหลือง เป็นสี่สำหรับใช้ในราชวงศ์ซึ่งอนุญาตให้ใช้ได้เพียงคนสองกลุ่มเท่านั้น กลุ่มแรกคือกษัตริย์ซึ่งเห็นได้จากหนังสือเครื่องแต่งกายและภาชนะต่างๆ เป็นสี่เหลืองหรือทองซึ่งคนสามัญห้ามใช้เด็ดขาด กลุ่มที่สองคืออาจารย์ปราบผีถ้าท่านสังเกตในหนังสือเงินจะเห็นว่าเขาแต่งกายและมียันต์สี่เหลือง

สี่ขาว ตามธรรมเนียมจีนสี่ขาวคือสี่สำหรับการไว้ทุกข์ สี่คำที่เราเห็นกันอยู่ในขณะนี้เป็นการรับวัฒนธรรมตะวันตก ถ้าท่านสังเกตในพิธีงานศพของจีนจะเห็นลูกหลานแต่งชุดสีขาวอยู่

รูปที่ 2.10 รูปเทศกาลกินเจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.6 ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้านในเขตสัมพันธวงศ์

2.1.6.1 เขตสัมพันธวงศ์ แขวงสัมพันธวงศ์

ชาย	5,889 คน
หญิง	6,161 คน
รวม	12,050 คน
บ้าน	4,493 หลัง

2.1.6.2 เขตสัมพันธวงศ์ แขวงจักรวรรดิ

ชาย	4,703 คน
หญิง	4,692 คน
รวม	9,395 คน
บ้าน	5,001 หลัง

2.1.6.3 เขตสัมพันธวงศ์ แขวงตลาดน้อย

ชาย	4,507 คน
หญิง	4,787 คน
รวม	9,294 คน
บ้าน	3,714 หลัง

2.1.7 ความหนาแน่นประชากรในเขตสัมพันธวงศ์

ความหนาแน่นประชากรในเขตสัมพันธวงศ์ มีประมาณ 20,680.08 คน/ตร.กม.

2.1.8 สถานที่ราชการในเขตสัมพันธวงศ์

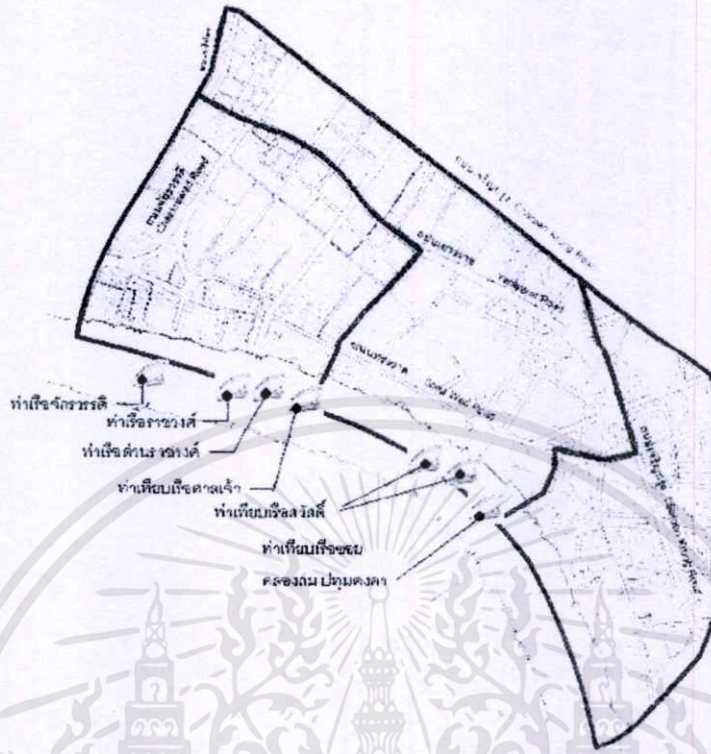
1. ศูนย์บริการสาธารณสุข 1 แห่ง
2. สถานีตำรวจ 1 แห่ง
3. โรงพยาบาล 1 แห่ง
4. ที่ทำการไปรษณีย์ 1 แห่ง
5. กรมเจ้าท่า 1 แห่ง

2.1.9 สถานศึกษาในเขตสัมพันธวงศ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.13 รูปตำแหน่งท่าเรือในเขตสัมพันธวงศ์

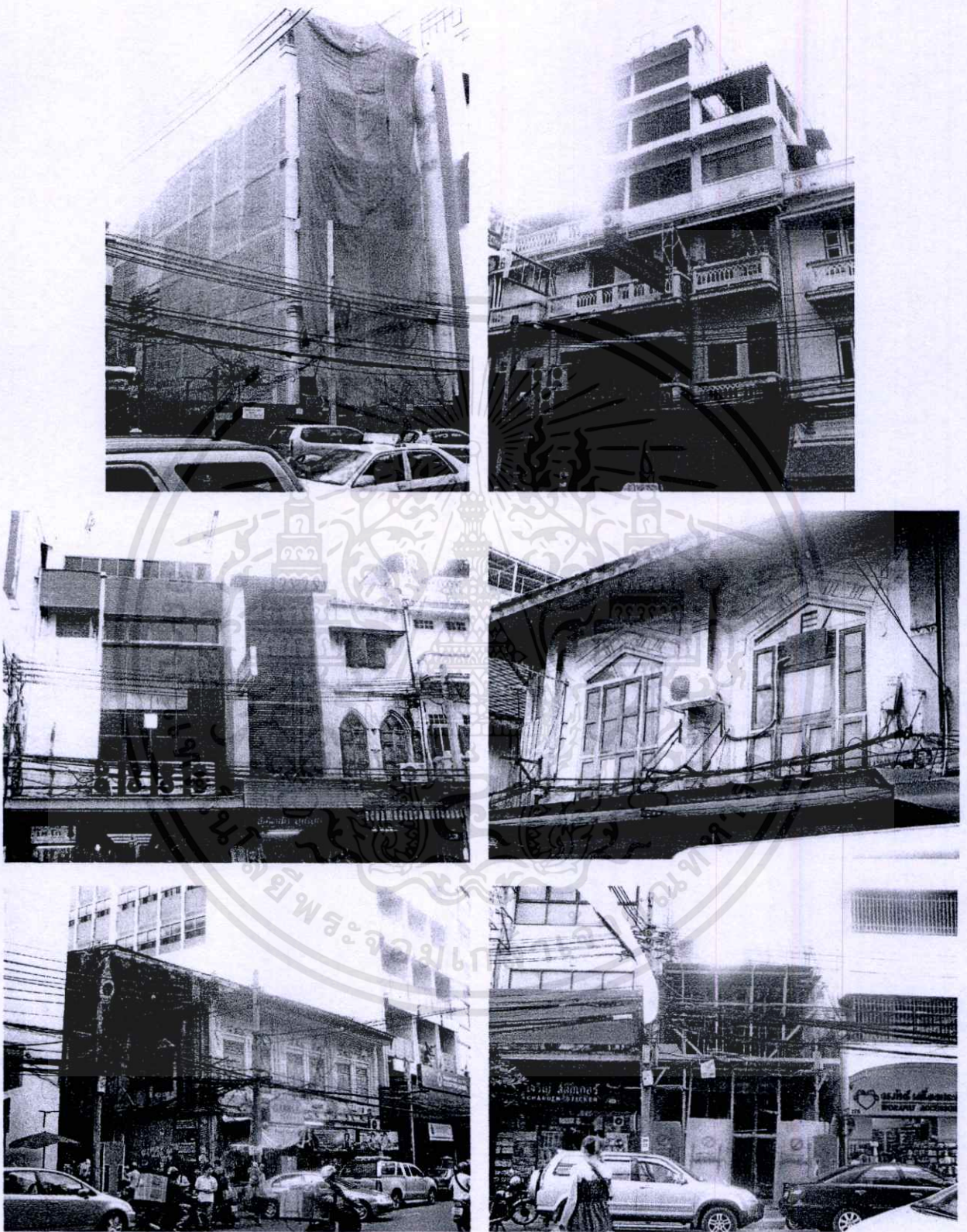
2.2 ลักษณะสถาปัตยกรรมและการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

ในยุคหนึ่งย่านทรงวาด (สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ . 2544 : 82) เป็นจุดขนถ่ายสินค้าจากทางเรือตลอดแนว มีคลังสินค้าที่เก่าแก่ตั้งอยู่ตลอดริมแม่น้ำ ในอดีตแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงทรงวาดจะมีเรือจอดคับคั่งและขนถ่ายสินค้ากันชุลมุนทั้งวันและคืน ผลผลิตทางการเกษตรรวมทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคจะถูกรวบรวมและส่งต่อทั้งจากกลุ่มเจ้าพระยาและแม่น้ำสาขาทางตอนบน ตลอดไปจนถึงหัวเมืองชายทะเลตลอดรอบอ่าวไทย

แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป ตลาดสินค้าการเกษตรขยับขยายสู่ตลาดสี่มุมเมือง บวกกับการคมนาคมทางบกได้รับความนิยมมากขึ้น ทรงวาดได้ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง แม้ธุรกิจจะยังคงดำรงอยู่ แต่แม่น้ำเจ้าพระยาได้สงบเงียบลง ตลอดทั้งย่าน ไร่ร่องรอยของเรือขนสินค้า โกดังเริ่มเหลือพื้นที่ว่างมากขึ้น

เช่นเดียวกับย่านวัดเกาะที่เชื่อมต่อกับถนนทรงวาดซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นย่านธุรกิจค้ากระสอบที่สำคัญ และมักอบอวลไปด้วยฝุ่นจากโยกระสอบป่าน มาวันนี้ได้ซบเซาลงเช่นเดียวกับถนนทรงวาด ถึงกระนั้นเสน่ห์แห่งทรงวาดก็ยังคงความโดดเด่นและงามสง่าน่าหลงใหล ด้วยสถาปัตยกรรมของศึกรามที่ยืนเรียงแถวตลอดแนวถนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.14 รูปถ่ายตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่องแสงหน้าต่างที่พบในบ้านเวณชกนทรวงวด

ช่องแสงหน้าต่างที่พบในบริเวณชกนเคื่อนถรค์

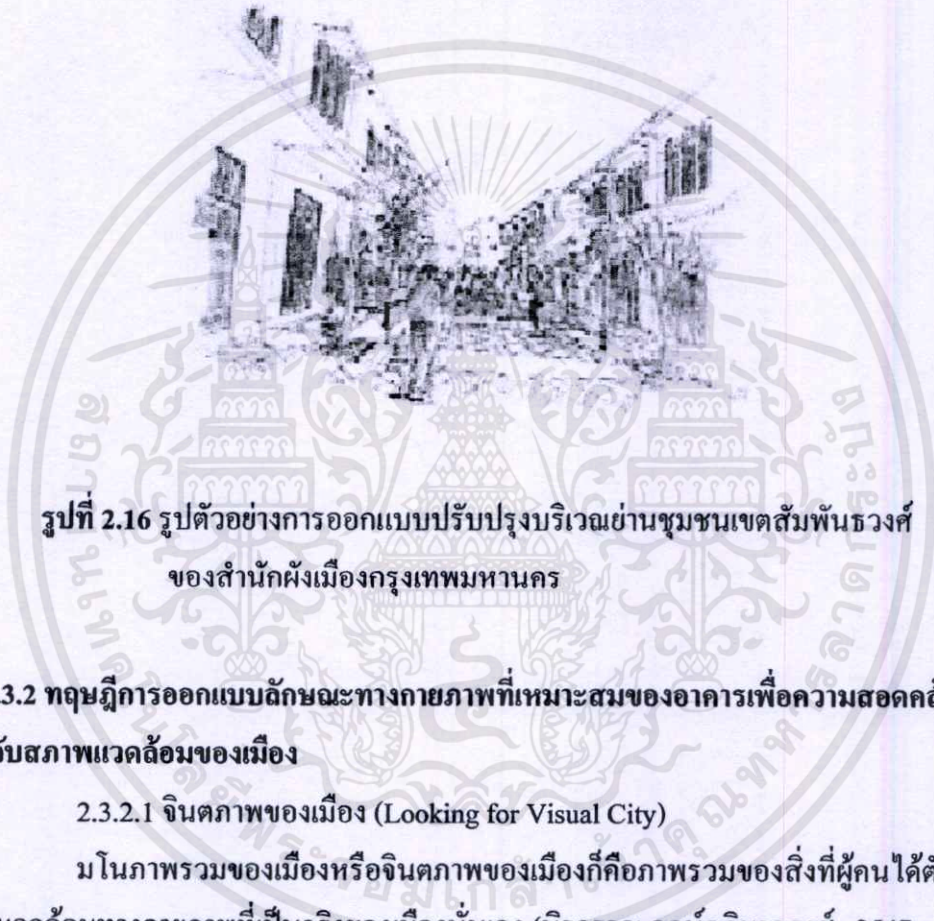
รูปที่ 2.15 รูปลวดลายช่องแสงหน้าต่างที่พบบนถนนทรวงวด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 แนวคิดในการอนุรักษ์และพัฒนาในเขตสัมพันธวงศ์และย่านถนนทรงวาด

2.3.1 โครงการวางผังเฉพาะแห่งในพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในเขตกรุงรัตนโกสินทร์และบริเวณต่อเนื่อง สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร

บริเวณย่านชุมชนเขตสัมพันธวงศ์ ดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมอาคารที่มีคุณค่า บริเวณถนนราชวงศ์ บริเวณถนนทรงวาด ปรับปรุงทางเท้า-ถนนยกระดับทางข้ามถนน ปรับปรุงถนนเขาวราชให้มีช่องทางปรับเปลี่ยนการใช้งานได้ ปรับปรุงถนนเขาวราชเป็นย่าน Foot Street

รูปที่ 2.16 รูปตัวอย่างการออกแบบปรับปรุงบริเวณย่านชุมชนเขตสัมพันธวงศ์ของสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร

2.3.2 ทฤษฎีการออกแบบลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมของอาคารเพื่อความสอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของเมือง

2.3.2.1 จินตภาพของเมือง (Looking for Visual City)

มโนภาพรวมของเมืองหรือจินตภาพของเมืองก็คือภาพรวมของสิ่งที่ผู้คนได้ตัดต่อเอามาจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นจริงของเมืองนั่นเอง (นิรารรรถ ฤกษ์อภิบาลวงศ์ . 2547 : 38)

งานสถาปัตยกรรมภายในเมืองแต่ละชิ้นนับว่ามีบทบาทและผลกระทบต่อจินตภาพของเมืองค่อนข้างมาก โดยอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของรายละเอียดบางประการหรืออาจเป็นจินตภาพรวมทั้งหมดของเมืองก็เป็นได้ ทั้งนี้ เนื่องจากจินตภาพของเมืองส่วนใหญ่เกิดจากการรวมของงานสถาปัตยกรรมภายในเมืองซึ่งมีทั้งดีและเลวปะปนกันไปและผู้คนจะมองเห็นงานสถาปัตยกรรมดังกล่าวรวมอยู่ด้วยกัน

การอธิบายให้เข้าใจถึงรูปทรงของเมืองได้เป็นอย่างมาก จากการตรวจสอบของเมือง ได้พบว่ามืองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการด้วยกันที่ผู้คนมักใช้ในการสร้างมโนภาพของตัวเองเกี่ยวกับเมืองได้แก่

(1) จุดศูนย์กลางรวม (Node) หมายถึง ศูนย์กลางของกิจกรรม ซึ่งในความเป็นจริงแล้วก็จะเป็นเหมือนจุดสังเกตประเภทหนึ่งแต่แตกต่างกันตรงที่จะศูนย์กลางจะมีการเคลื่อนไหวของกิจกรรมตลอดเวลา ขณะที่สังเกตเป็นองค์ประกอบหรือวัตถุที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน จุดศูนย์กลางก็มีความชัดเจนของการเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมในเมือง ซึ่งในบางครั้งจุดสังเกตและจุดศูนย์กลางก็รวมอยู่ในสถานที่เดียวกัน

(2) จุดสังเกต (Landmark) ลักษณะเด่นภายในเมืองที่ปรากฏแก่สายตาโดยทั่วไป ได้แก่ จุดสังเกต จุดสังเกตบางแห่งจะมีขนาดใหญ่และมองเห็นได้จากระยะไกล จุดสังเกตเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากของเมือง เพราะช่วยให้ผู้คนสามารถกำหนดพื้นที่และตำแหน่งที่อยู่ของตัวเองในเมืองได้ จุดสังเกตที่คิดว่าเป็นจุดที่มองเห็นได้ชัดเจนขณะเดียวกันก็ควรจะต้องกลมกลืนไปกับองค์ประกอบอื่น ๆ ของเมือง

(3) ย่าน (District) เมืองแต่ละเมืองย่อมประกอบไปด้วยละแวกบ้านหรือย่านจำนวนหลาย ๆ แห่งรวมเข้าด้วยกัน เช่น ย่านศูนย์กลางเมือง ย่านชานเมือง ย่านพักอาศัย ย่านชุมทางรถไฟ ย่านอุตสาหกรรม ย่านมหาวิทยาลัย ฯลฯ ในบางครั้งย่านดังกล่าวก็มีรูปทรงและขอบเขตที่ หมายถึง เส้นทางสัญจรหลักและรองที่ผู้คนใช้ในการสัญจรไปมา ของแต่ละเมืองอย่างชัดเจน

(4) ทางสัญจร (Pathway) เมืองจะมีโครงข่ายของถนน ทั้งถนนหลักและรองอาคารหลังหนึ่งๆอาจจะมีเส้นทางหลักที่ผู้คนเข้าออกหลายทางด้วยกัน โครงข่ายของถนนหลักในเมืองเป็น โครงข่ายของทางสัญจรส่วนรวมของเมือง ขณะที่ทางเดินเท้าในมหาวิทยาลัยก็เป็นทางสัญจรเฉพาะส่วนในเมือง

(5) ขอบเขต (Edge) จุดสิ้นสุดของย่านก็คือขอบเขตของมัน ย่านบางแห่งไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน แต่ขยายตัวออกจากศูนย์กลางไปที่ละน้อยจนผสมผสานเข้ากับย่านอื่น เมื่อย่าน 2 แห่งมาบรรจบเข้าที่ขอบเขตหนึ่งจะก่อให้เกิดตะเข็บ (Seam) ขึ้น

2.3.2.2 รูปแบบรายละเอียดที่ปรากฏ (Detail Appearance : A Specification)

ศึกษาและพิจารณาลักษณะหน้าตาที่ปรากฏของอาคารภายในขอบเขตที่ศึกษาเริ่มจากหลังคา รายละเอียดผนัง ระดับพื้นทางเข้าและทางออก โดยพิจารณาลักษณะที่มีคุณค่าจากแต่ละอาคาร แต่ไม่จำเป็นที่จะต้องนำลักษณะนั้นมาใช้ทั้งหมด

(1) สี สันและความหลากหลาย (Variety)

พิจารณาจากคุณค่าของอาคารที่ปรากฏเด่นชัดในบริเวณที่เป็นเอกลักษณ์ของเมือง เช่น อาคารในบริเวณการค้า บริเวณบันเทิง และอาคารเก่าที่มีคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ของเมือง

(2) ความชัดเจนของหน้าที่และรูปทรงอาคาร (Legibility)

พิจารณาจากอาคารประเภทเดียวกันเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์และการสื่อสารความหมายที่ชัดเจนของอาคารที่เป็นอยู่ให้มีกรรับรู้ที่ตรงกัน สอดคล้องซึ่งกันและกันในภาพรวมได้เราเรียกว่า ทรนสนะที่เหมาะสม (Visual Appropriateness)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจะสร้างทรศนะที่เหมาะสมที่จะสื่อความหมายที่ต้องการให้กลุ่มคนทั่วไปได้รับรู้ นั้น ต้องคำนึงถึงว่าคนแต่ละคนมีประสบการณ์การรับรู้ที่สั่งสมมาแตกต่างกัน ดังนั้น การออกแบบจึงต้อง พิจารณาส่งเหล่านี้

- การตอบรับต่อรูปทรงและการใช้งาน (Supporting Legibility)
- การตอบรับต่อสีสันแสดความหลากหลาย (Supporting Variety)
- การตอบรับต่อสภาพแวดล้อมโดยองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม (Supporting at both Large and Small scale)

2.3.2.3 ระยะห่างและความต่อเนื่องของแนวอาคาร (The adjacent buildings)

แนวอาคารที่ถูกจัดรวมกัน ได้อย่างต่อเนื่องจะช่วยให้เมืองมีชีวิตชีวาขึ้น อาคารใหม่ควร สร้างให้ดูเข้ากับกลุ่มอาคารเก่าและออกแบบด้านที่เห็นได้ดีที่สุดให้ตีเป็นพิเศษ การทำ Façade ให้ ต่อเนื่องกันจะช่วยปรับความเล็กใหญ่ของอาคารต่างๆ ให้กลมกลืนกัน Façade ที่ยาวเกินไปจะแก้ไขได้ ด้วยการขยายส่วนประกอบย่อยให้ใหญ่โตขึ้น

2.3.2.4 การตอบรับต่อกิจกรรมและความหลากหลาย (Supporting Variety and Robustness)

เมื่อทุกเมืองมีประวัติศาสตร์ที่จารึกอยู่ในความทรงจำของชาวเมือง สถาปัตยกรรมควร แสดงสัญลักษณ์ที่รำลึกถึงที่มาของเมืองเพื่อสนองกิจกรรมต่าง ๆ ประจำท้องถิ่น ในย่านที่เกิดใหม่ควรมี สัญลักษณ์ประจำเมืองเก่า ๆ รวมอยู่บ้างเพื่อให้ดูกลมกลืนกัน สถาปัตยกรรมในแต่ละเมืองควรบอกถึง ลักษณะหน้าที่ประจำเมืองนั้น ๆ

2.3.2.5 สภาพแวดล้อมของบริเวณ (The Surrounding Area)

อาคาร คือสิ่งก่อสร้างที่ประกอบด้วย ไม้ หิน ตะปู และกระจก แต่ถ้ามีศิลปะแทรกซึมอยู่ ด้วย เราก็เรียกว่า สถาปัตยกรรม ในทำนองเดียวกัน เมืองที่ประกอบด้วย ถนนหนทางอาคารร้านค้า การ คมนาคม สาธารณูปโภค สถานที่ทำงาน ที่พักอาศัย ที่พักผ่อนหย่อนใจ และ สถานที่พบปะชุมนุม ถ้ามี ความงามรวมอยู่ในประ โยชน์ใช้สอยด้วยแล้ว เราก็ถือเป็น Urban design

Urban design ก็คือการจัดวัตถุและสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนให้ดูงดงามและใช้สอย ประโยชน์ได้เต็มที่ด้วยศิลปะของรูปร่างเมื่อก็ดูเหมือนภูมิประเทศที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา ในเมื่อ ธรรมชาติคือผู้ดูแลภูมิประเทศเราก็คือผู้ที่จะต้องดูแลเมือง ตราบใดที่มนุษย์ยังอาศัยอยู่ในโลก มนุษย์ก็มัก หาทางทำให้ที่พักอาศัยของตนดูกลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อม ดูตัวอย่างได้จากเมืองในสมัยโบราณ ซึ่ง ภายนอกดูเข้ากับธรรมชาติได้ดี และในเวลาเดียวกันก็มีประ โยชน์ใช้สอยตรงตามเป้าหมายของชาวเมือง

การออกแบบโดยใช้สภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรมโดยวิเคราะห์จากลักษณะของ สภาพแวดล้อม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- องค์ประกอบ (Elements) เช่น รายละเอียดผนัง, หน้าต่าง, ประตู และ รายละเอียดของ

ระดับทางเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ (Relationship) เช่น จังหวะในแนวดิ่งจังหวะในแนวนอน และเส้นขอบฟ้า

2.3.3 เกณฑ์ในการเลือกอาคารอนุรักษ์

ในการพิจารณาพื้นที่ที่ควรอนุรักษ์นั้น Nahoum Cohen (อ้างใน สุกชัย เฌรจากที. 2547 : 22) ได้ให้ความเห็นว่า เอกลักษณะของแต่ละพื้นที่จะต้องประกอบไปด้วย 2 ส่วนสำคัญคือ

1. คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ คือ ในแง่ความงาม ความพึงพอใจของคน
2. คุณค่าทางประวัติศาสตร์ คือ ในแง่ประวัติศาสตร์ ความเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ในส่วนของสถาปัตยกรรม Aian Dobby (อ้างใน สุกชัย เฌรจากที. 2547 : 22) ได้เสนอเกณฑ์ในการเลือกสถาปัตยกรรมที่ควรอนุรักษ์ไว้ 8 ประการ คือ

1. งานสถาปัตยกรรมนั้นมีคุณค่าทางศิลปะอย่างสูง ทั้งรูปทรง สี สัน องค์ประกอบทางศิลปะ
2. งานสถาปัตยกรรมนั้นแสดงให้เห็นความริเริ่มสร้างสรรค์ หรือแนวความคิดใหม่ ในศาสตร์ของสถาปัตยกรรม
3. งานสถาปัตยกรรมนั้น แสดงออกถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการก่อสร้างเป็นจุดเชื่อมต่อของพัฒนาการ
4. งานสถาปัตยกรรมนั้น เกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์แห่งชาติ เป็นอาคารสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมของยุคสมัยต่าง ๆ
5. งานสถาปัตยกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือเหตุการณ์สำคัญที่เป็นภาพลักษณ์อุดมคติของสังคมในยุคสมัยต่าง ๆ
6. งานสถาปัตยกรรมนั้นมีความสำคัญต่อท้องถิ่น สร้างความต่อเนื่องของชุมชน
7. งานสถาปัตยกรรมนั้นเป็นส่วนสนับสนุนภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมโดยรวม หรืออยู่ใกล้เคียงกับอาคารที่มีความสำคัญมาก ๆ

ในขณะที่ Catanese (อ้างใน สุกชัย เฌรจากที. 2547 : 22) ได้กล่าวถึงการเลือกอาคารที่จะทำการอนุรักษ์ ว่าสามารถพิจารณาได้จากเกณฑ์ 6 ประการ ดังนี้

1. มีความงามเป็นหลักเป็นที่ยอมรับ
2. มีความเป็นแบบแผน สามารถเป็นตัวแทนของสิ่งเดียวกันที่เสื่อมสลายไปแล้ว
3. เป็นสิ่งที่หายาก หรือมีเพียงชิ้นสุดท้าย
4. มีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์
5. เป็นการรักษาความต่อเนื่องทางพื้นที่ประวัติศาสตร์ป้องกันไม่ให้บริเวณต่อเนื่องถูกทำลาย

6. มีความเป็นที่สุด เช่น เก้าแก่ที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.4 หลักการวางแผนอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์

Feliden (อ้างใน ชงธนีสร์ พิมลเสถียร. 2542 : 9) ได้กำหนดหลักการวางแผนการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ แบ่งเป็น 4 ประการ คือ

1. การผนวกการอนุรักษ์ไว้ในแผนการพัฒนาเมือง

เนื่องจากการอนุรักษ์จำเป็นต้องมีการวางแผน ปฏิบัติในหลายด้าน ใน Washington Charter ยังได้กำหนดถึงเป้าหมายของการจัดทำแผนอนุรักษ์ไว้ว่า ในการอนุรักษ์ที่จะประสบความสำเร็จนั้น จะต้องกำหนดให้แผนการอนุรักษ์เมืองหรือพื้นที่ทางประวัติศาสตร์รวมอยู่ในนโยบาย และแผนปฏิบัติการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในทุก ๆ ระดับ

2. การควบคุมความเปลี่ยนแปลง

ในการควบคุมอัตราการเติบโต การพัฒนาเมืองสมัยใหม่ จะต้องมีมาตรการที่เหมาะสม เช่น การกำหนดขนาดรูปแบบอาคาร ปริมาณการจราจร โครงสร้างสาธารณูปโภค เป็นต้น

3. การออกแบบสิ่งก่อสร้างที่เกิดขึ้นใหม่

การออกแบบอาคารใหม่หรือการต่อเติมส่วนของอาคาร ควรมีพื้นฐานจากการวิเคราะห์ที่ชัดเจนและเป็นระบบ โดยเฉพาะในเรื่องเนื้อเมือง (Urban fabric) และหน้าที่ใช้สอย โดยนำหลักการออกแบบชุมชนเมืองและความงามมาประยุกต์ใช้

4. การบริหารการจัดการ

ในการบริหารจัดการเมืองเก่าที่ยังมีกิจกรรมดำเนินอยู่ (Living city) จะต้องคำนึงถึงเครื่องมือทางพลวัต (Dynamic Political Instruments) มากกว่าวิธีการทำให้เมืองหยุดนิ่ง (Static or Technical Means) ในการบริหารจัดการเมืองเก่าที่ยังมีกิจกรรมดำเนินอยู่จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าการสงวนรักษาสภาพแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ในการจัดทำแผนการอนุรักษ์เมืองยังจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากคนในท้องถิ่น และหน่วยงานในท้องถิ่นด้วย ใน Washington Charter ได้กล่าวว่า สิ่งสำคัญในการวางแผนการอนุรักษ์คือ จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น และคำนึงถึงความต้องการ ผลประโยชน์ของคนในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก

2.3.5 ระดับวิธีในการอนุรักษ์ฟื้นฟูเมืองเก่า

ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูที่อนุรักษ์ในระดับเมืองนั้น ไม่สามารถอนุรักษ์เฉพาะพื้นที่ของตัวชุมชนเก่าเองได้ แต่จะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากในแต่ละพื้นที่จะมีลักษณะและองค์ประกอบแตกต่างกันไป ทำให้วิธีการที่จะนำมาใช้ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูเมืองเก่ามีความหลากหลายแตกต่างกันออกไปด้วย กระบวนการในการฟื้นฟูเมืองเก่า หรือ Urban Renewal นี้ หมายถึง กระบวนการที่พื้นที่ขนาดใหญ่ของเมืองปรับตัวของมันลงน้อย จนทำให้ลักษณะของพื้นที่เปลี่ยนไปจากเดิม ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย หรืออีกนัยหนึ่งหมายความว่า การวางแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่เสื่อมโทรมให้กลับมาใช้ได้ใหม่ โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และควรมีการอนุรักษ์อาคารและสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ โดยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมด้วย

ในกระบวนการอนุรักษ์ฟื้นฟูเมือง Cahpin and Kaiser และ Burns ((อ้างใน สุขชัย เฉรจาทิ. 2547 : 24) ได้แบ่งวิธีการออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. การอนุรักษ์ (Conservation)

หมายถึง การสงวนรักษาพื้นที่ที่ยังมีสภาพดีในแง่ของการใช้ที่ดินและจำนวนประชากร แต่ต้องการมาตรการป้องกันที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาสภาพอันดีนั้นไว้ และอาจต้องการการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานหรือบริการสาธารณะที่เหมาะสมด้วย ซึ่งเทคนิคและวิธีการที่นำมาใช้จะขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ หรือหากเปรียบเทียบกับอาคารในพื้นที่อนุรักษ์ อาจหมายถึงกรฟื้นฟูอาคารใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลของคุณค่าทางประวัติศาสตร์หรือเหตุผลอื่น ๆ ก็ได้ โดยจะเน้นวิธีการทำให้สามารถรักษาโครงสร้างของอาคารให้อยู่ได้ แต่ในการซ่อมแซมอาคารไม่จำเป็นต้องเข้มงวดวิธีการว่าถูกต้องตามหลักทางประวัติศาสตร์ หรือมีการรักษาโครงสร้างดั้งเดิมทั้งหมด แต่จะคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งด้านความแข็งแรงของอาคาร การรักษาความต่อเนื่องของด้านหน้าอาคาร (facade) และการใช้งานอาคารที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

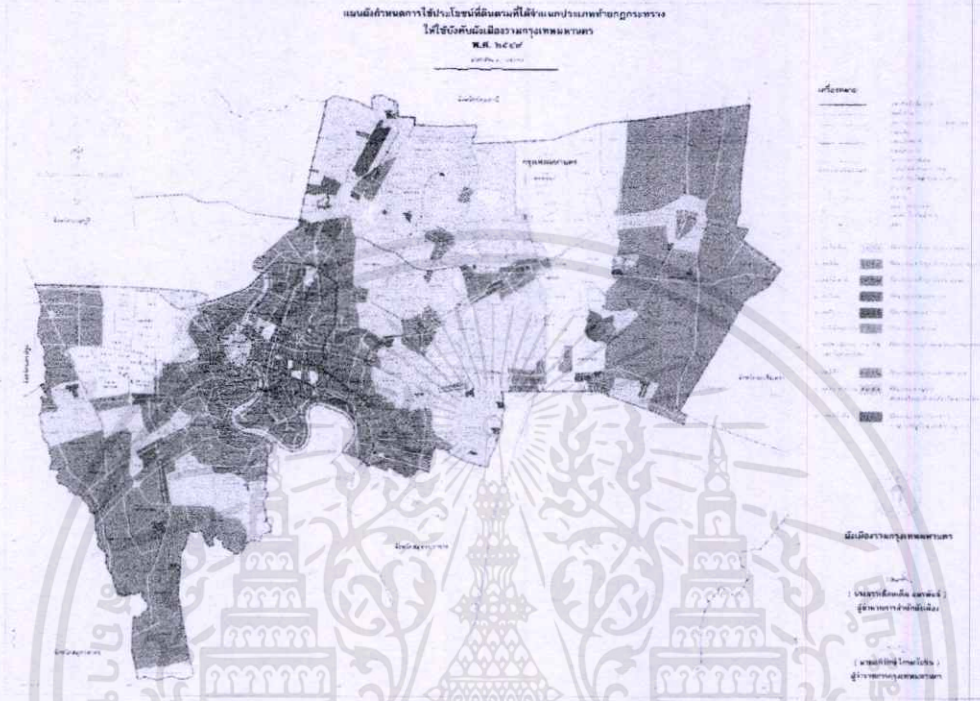
2. การฟื้นฟู (Rehabilitation) หมายถึง การปรับปรุงพื้นที่เมืองเดิมที่กำลังเสื่อมโทรมให้กลับมาใช้งานได้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ด้วย เช่น มาตรการลดความหนาแน่นของประชากรลง การเวนคืนกลุ่มอาคารและพื้นที่รกร้าง การซ่อมแซมและการบูรณะใหม่ การปรับปรุงสาธารณูปโภค การตัดถนนใหม่ การจัดสวนสาธารณะ และแม้กระทั่งการทำความสะอาดในพื้นที่ หรืออาจหมายถึง การสงวนรักษาบริเวณกลุ่มของอาคารหรือสิ่งก่อสร้างให้รอดพ้นจากการรักษาอาคารให้มีอายุยืนยาว โดยการซ่อมแซมโครงสร้างเดิมของอาคารด้วย

3. การพัฒนาหรือสร้างใหม่ (Redevelopment)

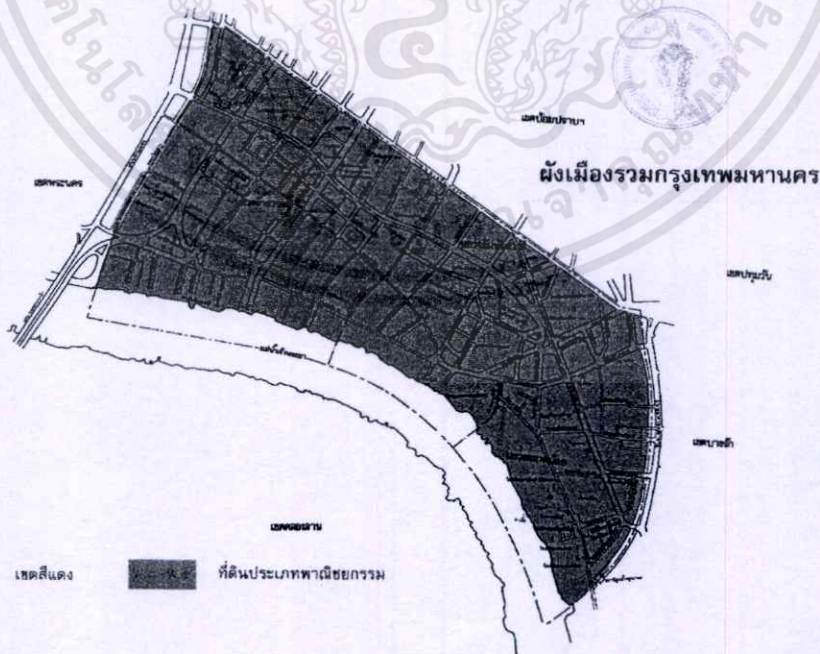
หมายถึง กระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับการสละร้างที่ดินและอาคารที่เสื่อมโทรมลงให้มีโครงสร้างใหม่ทั้งหมด โดยกระทำตามแผนที่ได้เตรียมไว้ ซึ่งโครงสร้างใหม่นี้จะมีความแตกต่างโดยสิ้นเชิง กับโครงสร้างเดิมก่อนที่จะมีการทำใหม่ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และการกระจายตัวของประชากรเดิมให้มีรูปแบบใหม่ด้วย ซึ่งกระบวนการของ Urban Redevelopment ถือว่าเป็นเทคนิคหนึ่งของ Urban Renewal ที่เน้นถึงการรื้อโครงสร้างเก่าออกหมดแล้วสร้างโครงสร้างใหม่ขึ้นมาใหม่มีความแตกต่างจากโครงสร้างเดิม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการรองรับ (Capacity) ให้มีสภาพที่เหมาะสมกับความต้องการในยุคนั้นๆ

2.4 พระราชบัญญัติการผังเมือง

ศึกษาการแบ่งประ โยชน์การใช้ที่ดินและข้อกำหนดผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 เขตสัมพันธวงศ์เป็นพื้นที่สีแดง (ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม)

รูปที่ 2.17 รูปการแบ่งประ โยชน์การใช้ที่ดินและข้อกำหนดผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

รูปที่ 2.18 รูปการแบ่งประ โยชน์การใช้ที่ดินย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

2.5.1 ศึกษาข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง คัดแปลงอาคารบางชนิด หรือบางประเภท ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด

เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง คัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องที่แขวงวัดสามพระยา แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร แขวงวัดโสมนัส แขวงบ้านบาตร แขวงคลองมหานาค แขวงวัดเทพศิรินทร์ แขวงป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และแขวงสัมพันธวงศ์ แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2542

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง คัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ในท้องที่แขวงวัดสามพระยา แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร แขวงวัดโสมนัส แขวงบ้านบาตร แขวงคลองมหานาค แขวงวัดเทพศิรินทร์ แขวงป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และแขวงสัมพันธวงศ์ แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กรุงเทพมหานคร โดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร จึงตราข้อบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง คัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ในท้องที่แขวงวัดสามพระยา แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร แขวงวัดโสมนัส แขวงบ้านบาตร แขวงคลองมหานาค แขวงวัดเทพศิรินทร์ แขวงป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และแขวงสัมพันธวงศ์ แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2542”

ข้อ 2 ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในข้อบัญญัตินี้

(ก) “แนวเขตที่วัด” หมายความว่า แนวที่ตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงที่ธรณีสงฆ์ หรือที่กัลปนา หรือที่ซึ่งกันไว้เพื่อหาผลประโยชน์

(ข) “บริเวณที่ 1” หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศเหนือจดถนนท่าเกษม ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ถนนจักรพรรดิพงษ์ ถนนหลานหลวง ทิศตะวันออกจดแนวกึ่งกลางคลองผดุงกรุงเกษม ทิศใต้จดแนวกึ่งกลางคลองบางลำภู และแนวกึ่งกลางคลองมหานาค ทิศตะวันตกจดแนวขนานซึ่งห่างจากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาไปทางทิศตะวันออก 45 เมตร ทั้งนี้ไม่รวมพื้นที่ในบริเวณที่ 3

(ค) “บริเวณที่ 2” หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณระหว่างทิศเหนือจดแนวกึ่งกลางคลองมหานาค ทิศตะวันออกจดแนวกึ่งกลางคลองผดุงกรุงเกษม ทิศใต้จดแนวขนานซึ่งห่างจากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาไปทางทิศเหนือ 45 เมตร ทิศตะวันตกจดแนวกึ่งกลางคลองโอ่งอ่าง ทั้งนี้ไม่รวมพื้นที่ในบริเวณที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ง) “บริเวณที่ 3” หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณที่อยู่ในระยะ 50 เมตร รอบแนวเขตที่วัด วัดกุศลสมาคร วัดกันมาตุยาราม วัดถนิมกัณเฑาะฐ วัดจักรวรรดิราชาวาสวรมหาวิหาร วัดชัยชนะสงคราม วัดชัยภูมิการาม วัดศิลาทุการาม วัดตรีทศเทพวรวิหาร วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร วัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหาร วัดเทวีรญาณิ วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร วัดปทุมคงคาราชวรวิหาร วัดปรีณายกวรวิหาร วัดพระพิเรนทร์ วัดพลับพลาชัย วัดมงคลสมาคม วัดมิ่งกรมลาวาส วัดโลกานุเคราะห์ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร วัดสีตาราม วัดสังเวชวิศยารามวรวิหาร วัดสัมพันธวงศารามวรวิหาร วัดสามพระยา วัดใหม่อมตรส วัดอุภัยราชบำรุง วัดเอี่ยมวรณูช โบสถ์กัลหาวร์ มัสยิดมหานาค ทั้งนี้ ตามแผนที่ท้ายข้อบัญญัตินี้

ข้อ 4 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

- (1) ภายในบริเวณที่ 1 อาคารที่มีความสูงเกิน 20 เมตร
- (2) ภายในบริเวณที่ 2 อาคารที่มีความสูงเกิน 37 เมตร
- (3) ภายในบริเวณที่ 3 อาคารที่มีความสูงเกิน 16 เมตร

การวัดความสูงให้วัดจากระดับถนนที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร อาคารที่มีหลังคาทรงจั่วหรือทรงทางสถาปัตยกรรมไทยให้วัดความสูงจากระดับถนนที่ใกล้ที่สุดถึงยอดคาน้ำหรือยอดฝาด้านที่สูงที่สุดของชั้นที่อยู่สูงที่สุดปายที่เป็นอาคาร ให้วัดความสูงจากระดับถนนที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงของปาย

ข้อ 5 อาคารที่ก่อสร้างมาก่อนหรือหลังวันที่ข้อบัญญัตินี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ดัดแปลงอาคาร เว้นแต่การดัดแปลงอาคารนั้น ไม่ขัดกับข้อ 4

ข้อ 6 อาคารที่ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างหรือดัดแปลงก่อนวันที่ข้อบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังก่อสร้างหรือดัดแปลงไม่แล้วเสร็จให้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้

ข้อ 7 ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรักษาการตามข้อบัญญัตินี้ประกาศ ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542

พิจิตต รัตตกุล

(นายพิจิตต รัตตกุล)

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัตินี้ เนื่องจากพื้นที่ต่อเนื่องกรุงรัตน โกสินทร์ชั้นนอกเป็นที่ตั้งชุมชนที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่รัชกาลที่ 5, 6 และ 7 เป็นย่านการค้าและอยู่อาศัยที่โดดเด่น ซึ่งขยายตัวมาจากชุมชนจีนสำเพ็ง เชียงกง ทรงวาด ราชวงศ์ เยาวราช เจริญกรุง สีแยกวัดศึก คลองถม เวียงนครเกษม 22 กรกฎาคม สวนมะลิ บำรุงเมือง โรงเลี้ยงเด็ก คลองมหานาค นางเลิ้ง บ้านพานถม บางขุนพรหมและวัดสามพระยา บริเวณที่สำคัญต่าง ๆ มีแนวโน้ม การก่อสร้างอาคารสมัยใหม่เป็นอาคารขนาดใหญ่และสูงเป็นจำนวนมากไม่สอดคล้องและกลมกลืนกับอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศิลปกรรมและวัฒนธรรมไทยภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ สมควรกำหนดมาตรการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควบคุมการก่อสร้างอาคารบริเวณต่อเนื่องกับกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัตินี้ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 32 ง ลงวันที่ 22 เมษายน 2542)

2.5.2 ศึกษาข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงอาคารบางชนิด หรือบางประเภทริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด

เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภทริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง ในท้องที่แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ แขวงถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตคูสิต แขวงวัดสามพระยา แขวงชนะสงคราม แขวงพระบรมมหาราชวัง แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ แขวงบางรัก เขตบางรัก แขวงยานนาวา เขตสาทร แขวงวัดพระยาไกร แขวงบางคอกแหลม แขวงบางโคล่ เขตบางคอกแหลม แขวงบางโพธิ์ แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา แขวงคลองเตย แขวงพระโขนง เขตคลองเตย แขวงบางจาก เขตพระโขนง แขวงบางนา เขตบางนา แขวงบางอ้อ แขวงบางจาก เขตพระโขนง แขวงบางนา เขตบางนา แขวงบางอ้อ แขวงบางพลัด แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด แขวงอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ แขวงบุคคโล แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา แขวงคลองสาน แขวงคลองตันไทร แขวงบางลำภูล่าง เขตคลองสานและแขวงราษฎร์บูรณะ แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๒

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง ในท้องที่แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ แขวงถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตคูสิต แขวงวัดสามพระยา แขวงชนะสงคราม แขวงพระบรมมหาราชวัง แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ แขวงบางรัก เขตบางรัก แขวงยานนาวา เขตสาทร แขวงวัดพระยาไกร แขวงบางคอกแหลม แขวงบางโคล่ เขตบางคอกแหลม แขวงบางโพธิ์ แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา แขวงคลองเตย แขวงพระโขนง เขตคลองเตย แขวงบางจาก เขตพระโขนง แขวงบางนา เขตบางนา แขวงบางอ้อ แขวงบางพลัด แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด แขวงอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ แขวงบุคคโล แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา แขวงคลองสาน แขวงคลองตันไทร แขวงบางลำภูล่าง เขตคลองสาน และแขวงราษฎร์บูรณะ แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๕๗ แห่งบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ กรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานครจึงตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง ในท้องที่แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ แขวงถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต แขวงวัดสามพระยา แขวงชนะสงคราม แขวงพระบรมมหาราชวัง แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ แขวงบางรัก เขตบางรัก แขวงยานนาวา เขตสาทร แขวงวัดพระยาไกร แขวงบางคอกแหลม แขวงบางโคล่ เขตบางคอกแหลม แขวงบางโพงพาง แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา แขวงคลองเตย แขวงพระโขนง เขตคลองเตย แขวงบางจาก เขตพระโขนง แขวงบางนา เขตบางนา แขวงบางอ้อ แขวงบางพลัด แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด แขวงอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ แขวงบुकคโล แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา แขวงคลองสาน แขวงคลองตันไทร แขวงบางลำภูต่าง เขตคลองสาน และแขวงราษฎร์บูรณะ แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๒”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน เว้นแต่ข้อบัญญัตินั้นจะมีมาตรการในการควบคุมมากกว่าข้อบัญญัตินี้

ข้อ ๔ ให้กำหนดพื้นที่ในบริเวณซึ่งห่างจากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่งในระยะ ๔๕ เมตร ในเขตกรุงเทพมหานคร ท้องที่แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ แขวงถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต แขวงวัดสามพระยา แขวงชนะสงคราม แขวงพระบรมมหาราชวัง แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ แขวงบางรัก เขตบางรัก แขวงยานนาวา เขตสาทร แขวงวัดพระยาไกร แขวงบางคอกแหลม แขวงบางโคล่ เขตบางคอกแหลม แขวงบางโพงพาง แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา แขวงคลองเตย แขวงพระโขนง เขตคลองเตย แขวงบางจาก เขตพระโขนง แขวงบางนา เขตบางนา แขวงบางอ้อ แขวงบางพลัด แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด แขวงอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ แขวงบुकคโล แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา แขวงคลองสาน แขวงคลองตันไทร แขวงบางลำภูต่าง เขตคลองสาน และแขวงราษฎร์บูรณะ แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร ตามแผนที่ท้ายข้อบัญญัตินี้เป็นบริเวณห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างดัดแปลงอาคารอื่นใด เว้นแต่

(๑) ภายในระยะ ๓ เมตร จากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง ให้ก่อสร้างเขื่อน อุโมงค์ สะพาน ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้ว กำแพง หรือประตู

(๒) ภายในระยะเกิน ๓ เมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๑๕ เมตรจากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่งให้ก่อสร้างอาคารที่มีความสูงไม่เกิน ๘ เมตร ซึ่งมีใช้ห้องแถวหรือตึกแถว และให้อาคารมีระยะห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า ๒ เมตร หรือมีระยะระหว่างอาคารห่างกันไม่น้อยกว่า ๔ เมตร

(๓) ภายในระยะเกิน ๑๕ เมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๔๕ เมตรจากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่งให้ก่อสร้างอาคารที่มีความสูงไม่เกิน ๑๖ เมตร

การวัดความสูงให้วัดจากระดับถนนที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารที่มีหลังคาทรงจั่วหรือทรงสถาปัตยกรรมไทยให้วัดความสูงจากระดับถนนที่ใกล้ที่สุดถึงยอดผนัง หรือยอดฝ้าด้านที่สูงที่สุดของชั้นที่อยู่สูงที่สุด
 ป้ายที่เป็นอาคารให้วัดความสูงจากระดับถนนที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของป้าย

ข้อ ๕ อาคารที่ก่อสร้างมาก่อนหรือหลังวันที่ข้อบัญญัตินี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ตัดแปลงอาคารเว้นแต่การตัดแปลงนั้นไม่ขัดกับข้อ ๔ หรือเป็นการซ่อมแซมอาคารเพื่อให้คงสภาพเดิมหรือการตัดแปลงภายในตัวอาคาร โดยไม่เปลี่ยนแปลงสภาพภายนอกของตัวอาคาร

ข้อ ๖ อาคารที่ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างหรือตัดแปลงก่อนวันที่ข้อบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังก่อสร้างหรือตัดแปลงไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้

ข้อ ๗ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรักษาการตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๒

พิจิตต รัตตกุล

(นายพิจิตต รัตตกุล)

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๕๐ ง ลงวันที่ ๒๑ พ.ค. ๒๕๔๒)

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากปัจจุบันบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีการพัฒนาการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่และอาคารสูงเป็นจำนวนมาก อาคารบางแห่งรुकล้ำล้ำน้ำเจ้าพระยา อาคารเหล่านี้ทำลายสภาพสิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์ของแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อประโยชน์แห่งการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง สถาปัตยกรรม และความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม สมควรกำหนดมาตรการควบคุมการก่อสร้างริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัตินี้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 กิรติ สัทธานนท์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การปรับปรุงพื้นที่สาธารณะและเส้นทางเชื่อมต่อบริเวณถนนทรงวาด เขตสัมพันธวงศ์.”

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือศึกษาพฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะ และวิเคราะห์สภาพการใช้พื้นที่กับกิจกรรมบริเวณถนนทรงวาด ซึ่งเป็นย่านค้าขายและคลังสินค้าเก่าแก่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีประเด็นสำคัญ 3 ประการคือ เพื่อปรับปรุงพื้นที่สาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ลานหน้าศาลเจ้า ชุมทางท่าเรือ จุดตัดของเส้นทางต่างๆ ให้เพียงพอและสนองตอบพฤติกรรมการใช้งานของชุมชน ประการที่สองเพื่อเชื่อมต่อพื้นที่สาธารณะข้างต้นกับพื้นที่สาธารณะริมแม่น้ำให้เป็นระบบและเกิดการใช้งานอย่างเต็มศักยภาพ ประการสุดท้ายเพื่อคงเอกลักษณ์ความเป็นย่านคลังสินค้าเก่าแก่เอาไว้ จากการวิเคราะห์พบว่าเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่สาธารณะในพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก กระจายตัวอยู่ประจำชุมชนสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มคือ พื้นที่ลานหน้าศาสนสถานและอาคารสำคัญ ที่มีบทบาทต่อความเชื่อและความรู้สึกร่วมกันของชุมชน กลุ่มที่สองคือพื้นที่ชุมทาง จุดตัดเส้นทาง และพื้นที่เว้นว่าง ซึ่งพื้นที่เหล่านี้มักมีการใช้งานแบบประสานประโยชน์ มีกิจกรรมหลายประเภทเกิดขึ้นในพื้นที่เดียว และพบปัญหาสำคัญ 4 ประการคือ ปัญหาการขาดแคลนสาธารณะ ปัญหาการใช้พื้นที่สาธารณะ และกิจกรรมคลังสินค้าซึ่งไม่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ริมน้ำ ปัญหาจราจรเนื่องจากรถขนสินค้าขนาดใหญ่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของอาคารและปัญหาขาดเอกลักษณ์ความเป็นย่านเก่าแก่ แนวทางการปรับปรุงพื้นที่ได้เสนอให้สร้างระบบโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ โดยปรับปรุงพื้นที่สาธารณะที่มีอยู่ให้ใช้งานได้ดีขึ้น เสนอให้ลดกิจกรรมโกดังสินค้าโดยการรื้อถอนอาคารริมน้ำที่ทรุดโทรม เพื่อเปลี่ยนเป็นพื้นที่สาธารณะใหม่และปรับปรุงถนนทรงวาด ให้เป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อพื้นที่สาธารณะที่ปรับปรุงแล้วทั้งหมด โดยโครงการทั้งหมดประกอบด้วย 1) ผังแม่บทควบคุมกิจกรรมของเมือง 2) การปรับปรุงพื้นที่สาธารณะย่อย เช่น ลานหน้าศาลเจ้า พื้นที่ริมน้ำ พื้นที่ลานท่าเรือ 3) แนวทางการปรับปรุงระบบถนนคนเดิน และเส้นทางเชื่อมต่อ โดยผสมผสานการใช้งานของคนและรถความเร็วต่ำ 4) แนวทางการอนุรักษ์ และควบคุมอาคาร โกดังและตึกแถวเก่า เพื่อส่งเสริมให้เกิดพื้นที่สาธารณะในเชิงนันทนาการ เพื่อรองรับกิจกรรมของชุมชน ทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น และสามารถเข้าถึงอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.2 ออมปวีร์ สิงหนตร (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน ริมนันทาแพ จังหวัดเชียงใหม่.”

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ โดยทั่วไปของชุมชนริมนันทาแพ และลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสถาปัตยกรรมชุมชนริมนันทาแพ เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ปัญหาและสรุปเพื่อเสนอเป็นแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนริมนันทาแพต่อไป

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนริมนันทาแพ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนจากการสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนริมนันทาแพที่ส่งผลกระทบต่ออนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน โดยการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนริมนันทาแพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจ และแบบสอบถามประชาชนที่พักอาศัย , ประชาชนที่เข้ามาทำกิจกรรมและนักท่องเที่ยว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ของอาคาร ที่ได้จากการสำรวจและการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในการกำหนดอาคารต้นแบบและนำรายละเอียดของอาคารที่เป็นต้นแบบมาใช้ โดยพิจารณาเลือกใช้องค์ประกอบที่มีความเหมาะสมและคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการก่อสร้างอาคาร เพื่อจะได้นำมาเป็นต้นแบบของรูปแบบหน้าตาอาคารสำหรับอาคารที่จะทำการก่อสร้างขึ้นมาใหม่ในพื้นที่เดิม

จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาคารเก่าบริเวณชุมชนริมนันทาแพที่ทำให้อาคารเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปจากเดิม คือการทรุดโทรมของอาคารตามสภาพการใช้งาน , การที่ยังไม่ได้รับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้สถาปัตยกรรมของชุมชนริมถนนท่าแพถูกทำลายลง

จึงสามารถสรุปผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะได้ 4 รูปแบบ คือแนวทางการออกแบบอาคารให้สอดคล้องกับความเป็นย่านประวัติศาสตร์,แนวทางการจัดรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์ , แนวทางในการจัดภูมิทัศน์เพื่อส่งเสริมความเป็นย่านประวัติศาสตร์และแนวทาง,วิธีการปฏิบัติทางด้านกฎหมาย,การส่งเสริมอนุรักษ์ และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนริมถนนท่าแพ เพื่อสามารถเป็นแนวทางให้กับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงนักศึกษาที่มีความสนใจได้นำไปศึกษาหรือพัฒนางานสถาปัตยกรรมชุมชนริมถนนท่าแพนี้ไว้สืบต่อไป

2.6.3 ธนกฤต ชัยอภิเจริญ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมชุมชนถนนท่าหลวงจังหวัดจันทบุรี.”

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมถนนท่าหลวงจังหวัด

จันทบุรี เป็นอาคารเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่ามีสถาปัตยกรรมประเภทอาคารมากมายที่มีคุณค่าต่อการอนุรักษ์และพัฒนา จึงทำการศึกษาชุมชนถนนท่าหลวงริมแม่น้ำจังหวัดจันทบุรีโดยกำหนดพื้นที่ศึกษาถนนเส้นริมแม่น้ำระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตรจากด้านเหนือสุดเริ่มต้นตั้งแต่ที่ทำการป่าไม้ปัจจุบันจนถึงปลายสุดถนน หรือที่เรียกว่าท่าเรือจ้างการศึกษาความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์พบว่า ในอดีตริมแม่น้ำจันทบุรีมีลักษณะเด่นทางด้านการค้าขาย ความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การค้ากับต่างประเทศ การเมือง และการปกครองรวมถึงการพัฒนาทางด้าน การก่อสร้างอาคารสถาปัตยกรรม และเป็นที่ยอมรับของชุมชนหลากหลายศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ และการเปลี่ยนแปลงในช่วงที่ฝรั่งเศสเข้ามายึดเมืองจันทบุรีเป็นระยะเวลาถึง 11 ปี และจากการศึกษา สำรวจและวิเคราะห์สภาพทั่วไปของพื้นที่ จึงได้ทำการเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมประเภทอาคารทั้งทางด้านกายภาพและวัฒนธรรมพื้นที่ส่วนหนึ่งของถนนท่าหลวงเคยเกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ทำให้อาคารส่วนหนึ่งถูกไฟไหม้ไป เมื่อเจ้าของอาคารจะสร้างอาคารใหม่ก็จะเป็นอาคารที่มีรูปแบบขัดแย้งกับงานสถาปัตยกรรมเก่าที่เหลืออยู่ และทางเทศบาลหรือทางจังหวัดก็ไม่ได้ให้ความสำคัญในการอนุรักษ์หรือแนวทางในการออกแบบใหม่ เพื่อให้เข้ากับอาคารใกล้เคียงส่วนอาคารที่เหลืออยู่เจ้าของอาคารก็ไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะต้องคอยซ่อมแซมอาคารเก่าที่นับวันยิ่งจะทรุดโทรมลง เพื่อให้ทุกคนตระหนักและเห็นคุณค่าหวงแหนสถาปัตยกรรมเก่าแก่ของบรรพบุรุษที่ตกทอดกันมายาวนานเพื่อที่จะได้ร่วมมือในการวางแผนดูแลให้อาคารยังคงอยู่แต่อนุชนรุ่นหลังสืบไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด โดยผู้วิจัยทำการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิจัย และเป็นแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทำการวิจัย
- 3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ศึกษา

1 กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 1942 คน (จากชุมชนท่าน้ำจักรวรรดิ 391 คน ชุมชนอิสราณภาพ 283 คน ชุมชนมิตรชัยภูมิ 229 คน ชุมชนพาดสาย 450 คน ชุมชนท่ามิตรตลาดเก่า 196 คน ชุมชนตลาดน้อย 393 คน)

2 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้นำชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 7 ท่าน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา จำนวน 95 คน (จากชุมชนท่าน้ำจักรวรรดิ 19 คน ชุมชนอิสราณภาพ 14 คน ชุมชนมิตรชัยภูมิ 11 คน ชุมชนพาดสาย 22 คน ชุมชนท่ามิตรตลาดเก่า 10 คน ชุมชนตลาดน้อย 19 คน) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางตามแบบของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ (อ้างใน ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์.2545) [ออนไลน์]

2 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้นำชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 7 ท่าน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ จำนวน 1 ท่าน และ ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน 6 ท่าน (ชุมชนละ 1 ท่าน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทำการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ซึ่งแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ลักษณะของเครื่องมือ ประกอบด้วย

3.2.1 แบบสำรวจ

3.2.2 แบบสอบถาม

3.2.3 แบบสัมภาษณ์

3.2.1 แบบสำรวจ เป็นการสำรวจลักษณะทางกายภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด โดยจะมีประเด็นในการสำรวจ ดังนี้

3.2.1.1 รายละเอียดของอาคารและเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม

- 1 ลักษณะทางสถาปัตยกรรม
- 2 อายุของอาคาร
- 3 สภาพอาคาร
- 4 ลักษณะการใช้สอยอาคาร
- 5 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง
- 6 การใช้สี และวัสดุ
- 7 รายละเอียดที่เป็นเอกลักษณ์

3.2.1.2 จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด

- 1 ย่าน
- 2 ขอบเขต
- 3 ทางสัญจร
- 4 ที่หมายตา
- 5 ที่รวมกิจกรรม

3.2.1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด

3.2.1.4 กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน

3.2.1.5 รูปแบบการท่องเที่ยวในชุมชนย่านถนนทรงวาด

ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ คือ การบันทึก การถ่ายภาพ การ

สังเกต

3.2.2 แบบสอบถาม เป็นการสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่านถนนทรงวาด โดยจะมีประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2.2 ข้อมูลความคิดเห็นของประชากรในชุมชนย่านถนนทรงวาด เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน

3.2.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน โดยมีประเด็นสัมภาษณ์ดังนี้

3.2.3.1 การอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

3.2.3.2 การควบคุมรูปแบบงานสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนย่านถนนทรงวาด

3.2.3.3 ความต้องการอย่างไร เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดในอนาคต

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.1 เครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้ง

3.3.2 เมื่อดำเนินการแก้ไข แบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(1) ทศพร โสคาบรรลุ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(2) ชูเกียรติ แซ่ตั้ง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(3) เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม

3.3.3 ดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้แก้ไขแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจะนำ แบบสอบถามไปใช้จริง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเอกสารที่เกี่ยวข้อง แผนที่ แผนผังการใช้ที่ดิน ภาพถ่าย แผนงานและนโยบายจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังไปยังสำนักงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่รวบรวมมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสำรวจ การสังเกต จะดำเนินการโดยการใช้สังเคราะห์ข้อมูล

3.5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม จะดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ

เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภาคเอกสารและภาคสนาม , แบบสำรวจและแบบสอบถามแล้วนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปเป็นผลและนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดต่อไป

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะของชุมชนนางเลิ้ง กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ลักษณะทางกายภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด ซึ่งประกอบด้วย

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.2 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาดนำเสนอในลักษณะการบรรยายและภาพประกอบ

4.1.3 กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด นำเสนอในลักษณะการบรรยายและภาพประกอบ

4.1.4 จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด นำเสนอในลักษณะการบรรยายและภาพประกอบ

4.1.5 รายละเอียดของอาคาร จากอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด นำเสนอในลักษณะการบรรยายและภาพประกอบ

4.2 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ซึ่งประกอบด้วย

4.2.1 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ของประชากรในชุมชนย่านถนนทรงวาด โดยการสอบถาม

4.2.2 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ของประชากรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ โดยการสัมภาษณ์

4.1 ลักษณะทางกายภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงการจำแนกข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนย่านถนนทรงวาดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
(1) เพศ		
ชาย	63	66.32
หญิง	32	33.68
รวม	95	100
(2) อายุ		
อายุไม่เกิน 20 ปี	5	5.26
อายุ 21-30 ปี	28	29.47
อายุ 31-40 ปี	25	26.32
อายุ 41-50 ปี	18	18.95
อายุ 51-60 ปี	7	7.37
อายุ 61 ปีขึ้นไป	12	12.63
รวม	95	100
(3) วุฒิการศึกษา		
การศึกษาประถมศึกษา	15	15.79
ศึกษามัธยมศึกษา	68	71.58
ศึกษาปริญญาตรี	12	12.63
ศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี	0	0
ไม่ได้รับการศึกษา		
รวม	95	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
(4) อาชีพ		
นักศึกษา	5	5.26
รับราชการ	7	7.37
ธุรกิจส่วนตัว	10	10.53
ลูกจ้างเอกชน	8	8.42
ค้าขาย	44	46.32
รับจ้าง	21	22.10
รวม	95	100
(5) จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
จำนวน 1-4 คน	38	40.00
จำนวน 5-8 คน	52	54.74
มากกว่า 8 คน	5	5.26
รวม	95	100
(6) ภูมิลำเนาเดิม		
ย่านถนนทรงวาด	6	6.32
ต่างจังหวัด	39	41.05
ต่างแขวง/เขต	50	52.63
รวม	95	100
(7) สถานภาพอยู่อาศัยในย่านถนนทรงวาด		
เป็นเจ้าของที่สืบทอดจากต้นตระกูลเดิม	3	3.16
ผู้เช่า	26	27.37
เป็นเจ้าของที่ซื้อต่อจากเจ้าของเดิม	4	4.21
ผู้อาศัย	42	44.21
ไม่ได้พักอาศัยในย่านถนนทรงวาด	20	21.05
รวม	95	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
(8) อาศัยในย่านถนนทรงวาดมานานเท่าใด		
ต่ำกว่า 1 ปี	17	17.89
1-10 ปี	35	36.85
11-20 ปี	24	25.26
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	19	20.00
รวม	95	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยในชุมชนย่านถนนทรงวาด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ประมาณอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.47 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.58 อาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 46.32 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน คิดเป็นร้อยละ 54.74 ภูมิลำเนาเดิมมาจากต่างแขวง/เขต คิดเป็นร้อยละ 52.63 ส่วนใหญ่เป็นผู้อาศัย คิดเป็นร้อยละ 44.21 และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในย่านถนนทรงวาดมานาน 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.85

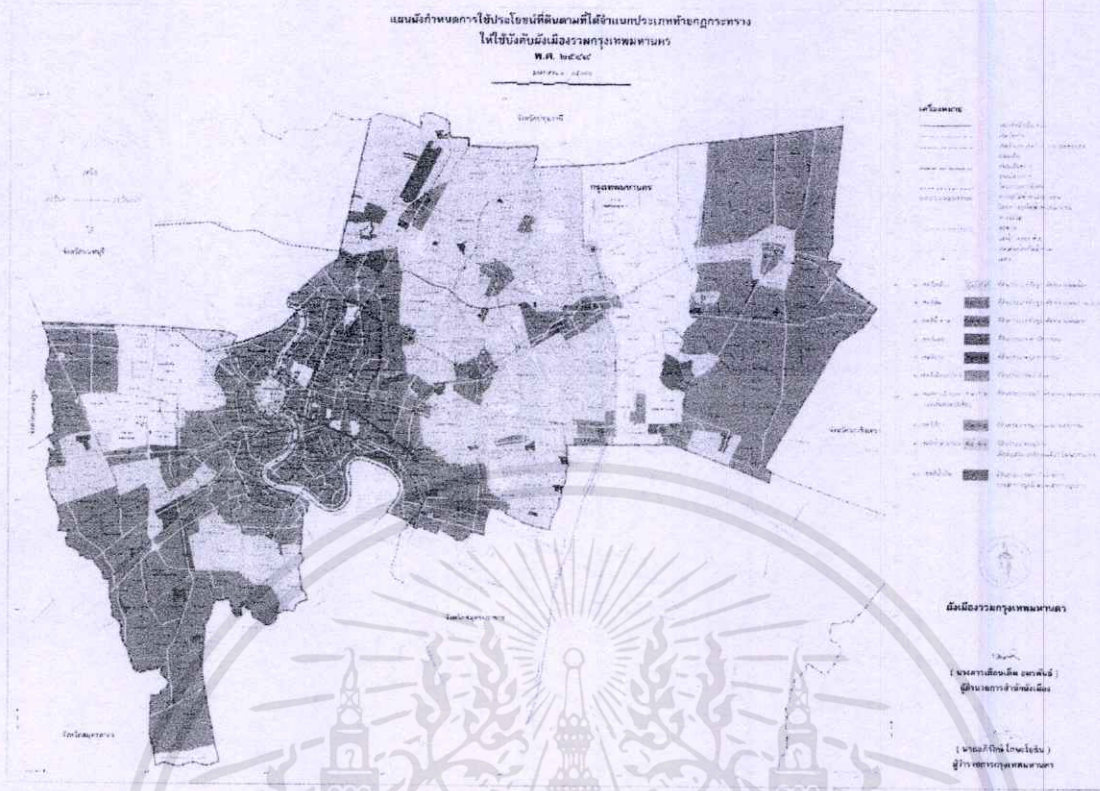
4.1.2 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด

4.1.2.1 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน

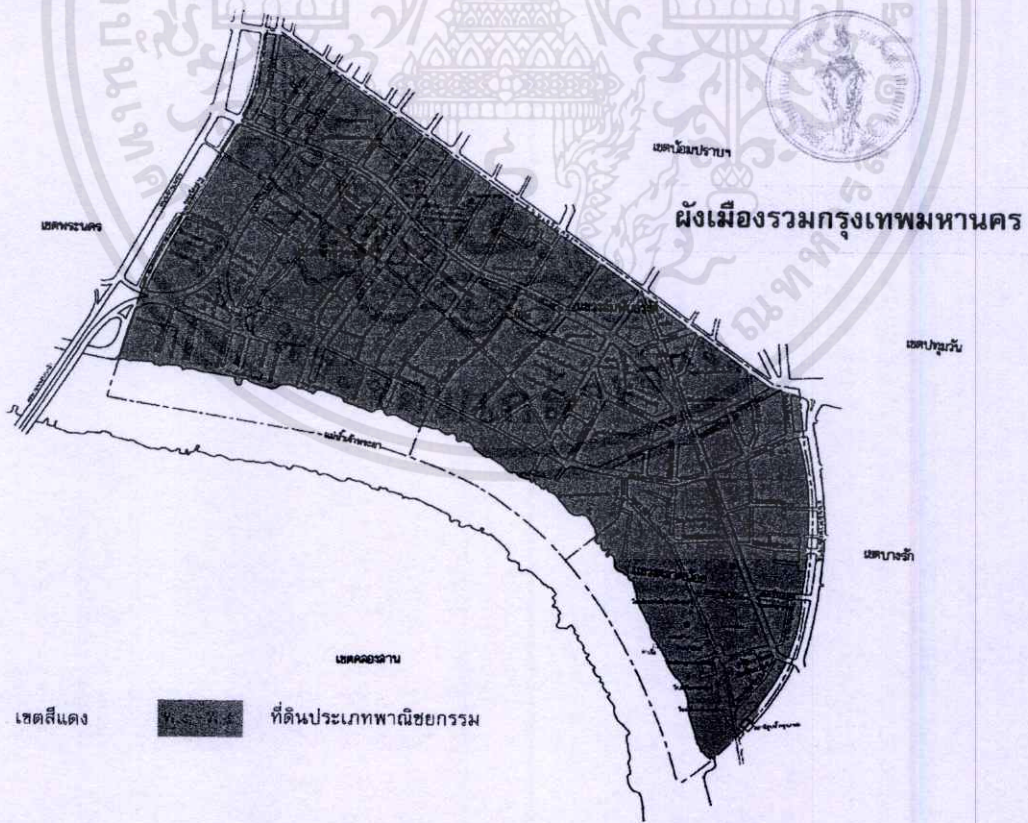
บริเวณย่านถนนทรงวาด ในอดีตแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงทรงวาดจะมีเรือจอดคับคั่งและขนถ่ายสินค้ากันชุลมุนทั้งวันและคืน ผลผลิตทางการเกษตรรวมทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคจะถูกรวบรวมและส่งต่อทั้งจากกลุ่มเจ้าพระยาและแม่น้ำสาขาทางตอนบน ตลอดไปจนถึงหัวเมืองชายทะเลตลอดรอบอ่าวไทย

แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป ตลาดสินค้าการเกษตรขยับขยายสู่ตลาดสี่มุมเมือง บวกกับการคมนาคมทางบกได้รับความนิยมมากขึ้น แม่น้ำเจ้าพระยาได้สงบเงียบลง ตลอดทั้งย่าน ไร้วังรอยของเรือขนสินค้า โกดังเริ่มเหลือพื้นที่ว่างมากขึ้น ผู้คนเริ่มย้ายถิ่นฐานไปตามรูปแบบการค้าในยุคสมัยในปัจจุบัน

ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด ในปัจจุบันเป็นพื้นที่เขตสีแดง คือที่ดินประเภทพาณิชย์กรรม ดังนั้นถึงแม้ธุรกิจการค้าจะลดบทบาทลง และทรงวาดได้ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง แต่ธุรกิจจะยังคงดำรงให้พบเห็นอยู่บ้าง

รูปที่ 4.1 การแบ่งประโยชน์การใช้ที่ดินเขตสัมพันธวงศ์

รูปที่ 4.2 การแบ่งประโยชน์การใช้ที่ดินย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2.2 กรรมสิทธิ์อาคาร

ลักษณะของการถือครองอาคารในพื้นที่ชุมชนย่านถนนทรงวาด แบ่งออกเป็นประเภท

หลักๆ ดังนี้

- 1 กรรมสิทธิ์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
- 2 กรรมสิทธิ์ของกรมศาสนา
- 3 กรรมสิทธิ์ของราชการ
- 4 กรรมสิทธิ์ของเอกชน

ตารางที่ 4.2 แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด

การใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนย่านถนนทรงวาด	จำนวน	ร้อยละ
(1) พักอาศัย	13	9.09
(2) พาณิชยกรรม	105	73.42
(3) สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ		
1. ธนาคารยูโอบี สาขา ทรงวาด	1	0.70
2. ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขา ถนนทรงวาด	1	0.70
3. ท่าเรือราชวงศ์	1	0.70
4. ท่าเรือทรงสวัสดิ์	1	0.70
(4) สถานที่ราชการ		
1. พื้นที่จอดรถของกรุงเทพมหานคร	1	0.70
(5) การศึกษา		
1. โรงเรียนเผยอิง	1	0.70
(6) ทางศาสนา		
1. มัสยิดหลวง โกลา อิศหาก	1	0.70
2. โปธิสถานมงคลธัญ	1	0.70
(7) อาคารที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน	17	11.89
รวม	143	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าแบบสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด ส่วนใหญ่การใช้ประโยชน์ที่ดินของอาคารในชุมชนย่านถนนทรงวาดเป็นลักษณะอาคารพาณิชยกรรม คิดเป็นร้อยละ 73.42 รองลงมาเป็นลักษณะพักอาศัยคิดเป็นร้อยละ 9.09 และสาธารณูปโภค / สาธารณูปการ คิดเป็นร้อยละ 0.70 สถานที่ทางศาสนา คิดเป็นร้อยละ 0.70 สถานที่ราชการ คิดเป็นร้อยละ 0.70 สถานที่การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 0.70 และอาคารที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 11.89

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.3 กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด

4.1.3.1 กิจกรรมทางสังคมของชุมชนย่านถนนทรงวาด

1 ลักษณะประชากร

จำนวนประชากรในชุมชนย่านถนนทรงวาด จากข้อมูลของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ระบุว่า มีประชากรจากชุมชนท่าหน้าจักรวรรดิ 391 คน ชุมชนอิสราณูภาพ 283 คน ชุมชนมิตรชัยภูมิ 229 คน ชุมชนพาดสาย 450 คน ชุมชนท่ามิตรตลาดเก่า 196 คน ชุมชนตลาดน้อย 393 คน มีทั้งผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ชุมชนมาตั้งแต่เกิด แต่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ย้ายเข้ามาอาศัยภายหลังเนื่องจากเข้ามาประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และปริญญาตรีตามลำดับ การประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย และอาชีพรับจ้าง ด้านศาสนาของประชากรในพื้นที่ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือนับถือศาสนาอิสลาม

2 เทศกาล ประเพณี และวัฒนธรรม

เทศกาลตรุษจีน หรือ เทศกาลฤดูใบไม้ผลิ และยังรู้จักกันในนาม วันขึ้นปีใหม่ทางจันทรคติ เป็นวันขึ้นปีใหม่ตามประเพณีของชาวจีนในจีนแผ่นดินใหญ่และชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก เทศกาลตรุษจีนที่ทั้งคนไทยเชื้อสายจีน และที่ไม่ใช่คนไทยเชื้อสายจีนคุ้นเคยกันนั้น ไข่จะเตรียมการด้วยระยะเวลาเพียงไม่กี่วัน หากแต่เตรียมงานกันแทบจะเรียกได้ว่าเป็นเดือน

1 เดือนก่อนถึงตรุษจีน ผู้คนจะเริ่มซื้อหาของขวัญไว้ให้สมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง หาซื้อสิ่งต่างๆ มาประดับบ้านเรือน เริ่มทำความสะอาดบ้านครั้งใหญ่ เพราะมีความเชื่อว่าเป็นการกวาดสิ่งชั่วร้ายออกไป ทาประตูและหน้าต่างของบ้านด้วยสีแดงอันเป็นสิริมงคล เสร็จแล้วก็ประดับประดาบ้านด้วยกระดาษสีแดงเขียนตัวอักษรจีนสีทอง มีความหมายไปในทางที่ดี เช่น อยู่ดีมีสุข ร่ำรวย อายุยืน เป็นต้น

เทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นเทศกาลของชาวจีน โดยปกติจะมีวันเพ็ญ เดือน 8 (เดือนกันยายน หรือตุลาคม) เทศกาลนี้จัดขึ้นกลางฤดูใบไม้ร่วงจึงเรียกว่า "จงชิว" (Zhong Qiu) แปลว่า "กลางฤดูใบไม้ร่วง" เพื่อระลึกถึงเทพธิดาแห่งพระจันทร์ ซึ่งเชื่อกันว่าถือกำเนิดขึ้นในวันนี้

เทศกาลกินเจ ประเพณีการกินเจกำหนดเอาวันตามจันทรคติ คือเริ่มต้นตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ ถึง ขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9 ตามปฏิทินจีนทุกๆ ปี รวม 9 วัน 9 ค่ำ มีจุดเริ่มต้นจากประเทศจีนมานานแล้ว การกินอาหารเจ นอกจากจะเป็นการถือศีลและรักษาประเพณีแล้ว ยังให้ประโยชน์ต่อร่างกาย

4.1.3.2 เศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด

เมื่อก้าวถึงย่านธุรกิจการค้า ผู้คนจำนวนไม่น้อยคงนึกถึง สีส้ม สาทร สุขุมวิท เนื่องจากเพราะลักษณะอันทันสมัย แต่หากมองย้อนกลับไปในอดีต ย่านทรงวาดเป็นจุดขนถ่ายสินค้าจากทางเรือตลอดแนว มีคลังสินค้าที่เก่าแก่ตั้งอยู่ตลอดริมแม่น้ำ ในอดีตแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงทรงวาดจะมีเรือจอดค้ำคั่งและขนถ่ายสินค้ากันหลุมุนทั้งวันและคืน ผลผลิตทางการเกษตรรวมทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคจะถูกเอกลำน้ำเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญูดให้เข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวบรวมและส่งออกทั้งจากกลุ่มเจ้าพระยาและแม่น้ำสาขาทางตอนบน ตลอดไปจนถึงหัวเมืองชายทะเลตลอดรอบอ่าวไทย

แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป ตลาดสินค้าการเกษตรขยายสู่ตลาดสี่มุมเมือง บวกกับการคมนาคมทางบกได้รับความนิยมมากขึ้น ทรงवादได้ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง แม้ธุรกิจจะยังคงดำรงอยู่ แต่แม่น้ำเจ้าพระยาได้สงบเงียบลง ตลอดทั้งย่าน ไร่ร่องรอยของเรือขนสินค้า โกดังเริ่มเหลือพื้นที่ว่างมากขึ้น เช่นเดียวกับย่านวัดเกาะที่เชื่อมต่อกับถนนทรงवादซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นย่านธุรกิจค้ากระสอบที่สำคัญและมักบอวอลไปด้วยฝุ่นจากใยกระสอบป่าน มาวันนี้ได้ซบเซาลงเช่นเดียวกับถนนทรงवाद

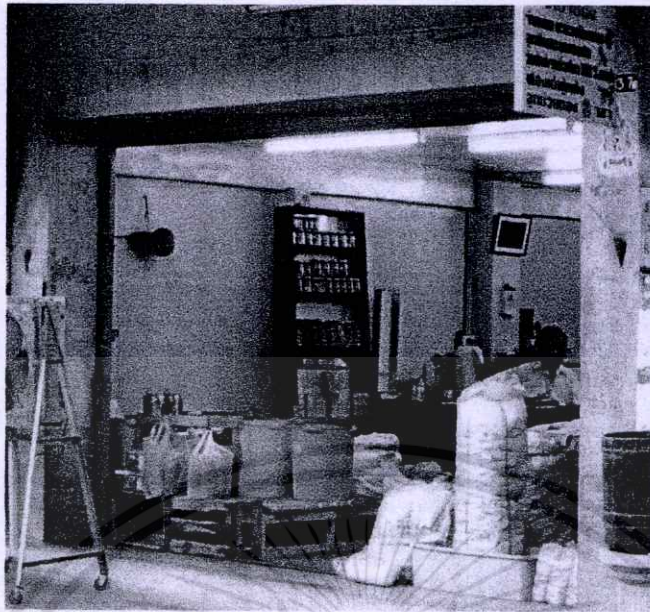
ปัจจุบันพืชผลการเกษตรจากแหล่งผลิตในประเทศไทยถูกลำเลียงมาที่นี่ เพื่อรอคอยการขนถ่ายไปยังเรือสินค้าขนาดใหญ่ ที่จอดทอดสมออยู่ทางด้านใต้ของลำน้ำลงไปอีก ภูมิทัศน์บริเวณสองฟากฝั่งของถนนทรงवाद ซึ่งแม้วันนี้จะดูคับแคบไปบ้างแล้ว เต็มไปด้วยกลุ่มอาคารที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมหลากหลาย และทิ้งร่องรอยของอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากตะวันตก ผสานกับวิถีชีวิต

กลุ่มอาคารที่ตั้งอยู่ติดกับฝั่งลำน้ำได้รับการออกแบบไว้ เพื่อเป็นคลังสินค้าขนาดใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความมั่งคั่งในอดีต ก่อนที่ขอบเขตของเมืองจะขยายลงไปทางใต้ของลำน้ำยิ่งขึ้นในเวลาต่อมา

ถนนทรงवादสายนี้เอง ที่ตำนานของบริษัทน้อยใหญ่ในประเทศไทย จำนวนไม่น้อยเริ่มต้นขึ้น และที่น่ากล่าวถึงที่สุดคงไม่พ้นตำนานของกลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ (CP) ที่เริ่มขึ้นเมื่อเจียเอ็กโซเดินทางเข้ามาในประเทศไทย เมื่อปี 2464 และดำเนินกิจการค้าเมล็ดพันธุ์ในนาม เจียไต้จิง ก่อนที่จะขยายกิจการ และกลายเป็นหนึ่งในตำนานเครือข่ายธุรกิจการค้า ที่ทรงอิทธิพลที่สุดของประเทศไทยในปัจจุบัน บริเวณทรงवादกลายเป็นแหล่งการค้าที่สำคัญของกรุงเทพฯ ไปโดยปริยาย

ข้าว พริกไทย เครื่องเทศ น้ำตาล น้ำมันมะพร้าว และสินค้าพื้นเมืองอีกเป็นจำนวนมาก กลายเป็นสินค้าส่งออกไปยังต่างประเทศ ที่เพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว ซึ่งการส่งออกสินค้าทางการเกษตรเป็นกิจการที่ก่อให้เกิดการสะสมทุนในหมู่ชาวจีนในย่านนี้อย่างกว้างขวาง

พืชผลการเกษตรที่ผลิตและหาได้จากพื้นที่ตอนบนของประเทศ ถูกลำเลียงล่องลงมาตามลำน้ำ ขณะที่บางส่วนได้มาจากเขตเรือกสวนไร่นาทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งได้อาศัยร่องน้ำคลองบางกอกน้อยเป็นเส้นทางลำเลียงเข้าสู่ตลาดในเขตพระนคร โดยสินค้าจำนวนหนึ่งจะขนถ่ายขึ้นที่ท่าเตียน เพื่อใช้สำหรับบริโภคภายในประเทศ และส่วนที่เหลือซึ่งเป็นจำนวนข้างมากจะขนถ่ายเข้าสู่คลังสินค้าบริเวณถนนทรงवाद เพื่อเตรียมขนถ่ายไปสู่ตลาดต่างประเทศต่อไป

รูปที่ 4.3 ตัวอย่างร้านค้าของชุมชนย่านถนนทรงวาด

4.1.4 จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด

เป็นการศึกษาลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ทำให้ทราบถึงจุดเด่นหรือองค์ประกอบของเมืองที่มีอยู่หรือขาดหายไป เพื่อหามาทดแทนหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

4.1.4.1 ย่าน

ในชุมชนย่านถนนทรงวาด มีลักษณะที่เด่นชัด คือ ย่านการค้าขายที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกในยุคสมัยนั้น เนื่องด้วยอดีตทรงวาดเป็นย่านพาณิชย์กรรมที่เป็นแหล่งการค้าที่สำคัญของกรุงเทพฯ สินค้าทางการเกษตร เช่น ข้าว พริกไทย เครื่องเทศ น้ำตาล น้ำมันมะพร้าว และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สินค้าพื้นเมืองอีกเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันอาคารส่วนใหญ่ขาดการดูแลรักษา การอนุรักษ์และฟื้นฟู เพราะปัจจุบันความสำคัญทางด้านนโยบายและเศรษฐกิจส่งผลให้บทบาทด้านพาณิชย์กรรมของเขตสัมพันธวงศ์เติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง มีการรื้อถอนบ้านและอาคารเดิมเปลี่ยนเป็นอาคารพาณิชย์ในรูปแบบสมัยใหม่ เพื่อรองรับรูปแบบการค้าในปัจจุบัน

ภาพถ่ายกลางวัน

ภาพถ่ายกลางคืน

รูปที่ 4.4 แสดงจินตภาพชุมชนย่านถนนทรงวาดในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.5 อาคารเก่าสภาพทรุดโทรม

รูปที่ 4.6 อาคารใหม่ที่กำลังก่อสร้าง

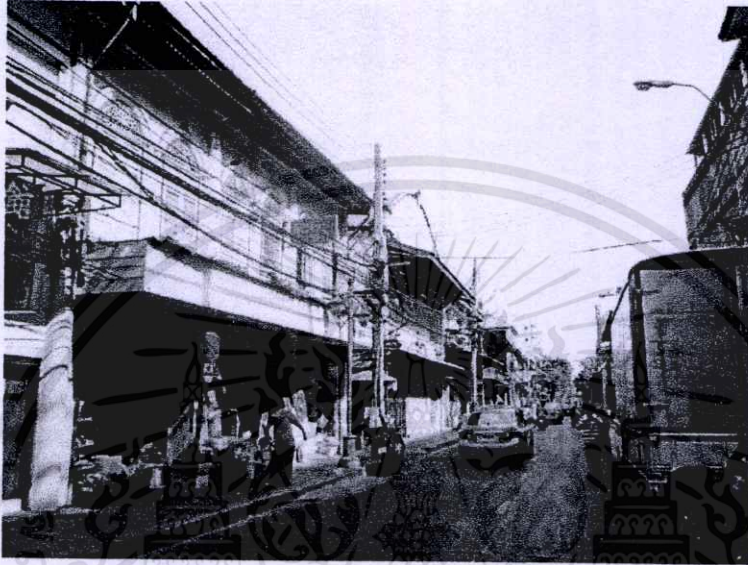

รูปที่ 4.7 อาคารที่ถูกดัดแปลงโดยไม่ได้คำนึงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย่านพาณิชย์กรรม

ย่านพาณิชย์กรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด ตั้งอยู่บริเวณสองด้านริมถนนทรงวาด ไปตลอดแนว เนื่องจากมีความได้เปรียบทางธุรกิจการค้าในยุคหนึ่งๆ จึงมีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นและงามสง่าน่าหลงใหล ถึงแม้อาคารเหล่านั้นจะทรุดโทรมไปตามกาลเวลา แต่ก็ยังคงกิจกรรมทางการค้าให้เห็นอยู่ตลอดสองข้างทางถนนทรงวาด

รูปที่ 4.8 แสดงย่านพาณิชย์กรรมชุมชนถนนทรงวาดในปัจจุบัน

ย่านพักอาศัย

ย่านพักอาศัยของชุมชนย่านถนนทรงวาด ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังอาคารพาณิชย์กรรมที่อยู่ริมถนนทรงวาด เนื่องจากไม่ได้มีกิจกรรมธุรกิจการค้าอย่างเช่นอาคารที่อยู่ด้านหน้าถนน จึงมีลักษณะเป็นอาคารและบ้านพักทั่วไปที่ตั้งอยู่หนาแน่นในบริเวณนั้น ไม่ได้มีการประดับตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์ ที่สื่อถึงสถาปัตยกรรมในยุคหนึ่งๆ

รูปที่ 4.9 แสดงย่านพักอาศัยชุมชนถนนทรงวาดในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.4.2 ขอบเขต

การแสดงถึงขอบเขตชุมชนย่านถนนทรงวาด คือ ถนนราชวงศ์ และทรงสวัสดิ์ โดยพื้นที่ศึกษาย่านถนนทรงวาด(ความยาวของถนน 1.221 กิโลเมตร) โดยเริ่มต้นบริเวณปากซอยถนนทรงวาดติดกับถนนราชวงศ์ไปสิ้นสุดที่บริเวณสี่แยก ติดกับถนนทรงสวัสดิ์

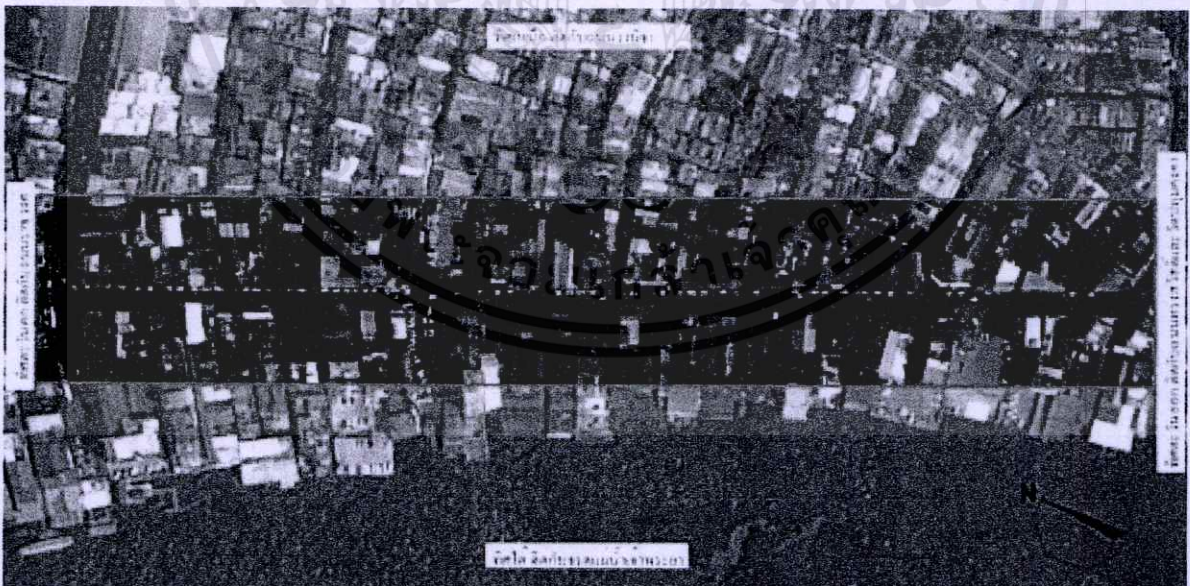
อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับถนนวานิช1

ทิศตะวันออก ติดกับถนนทรงสวัสดิ์และวัดปทุมคงคา

ทิศตะวันตก ติดกับถนนราชวงศ์

ทิศใต้ ติดกับจรดแม่น้ำเจ้าพระยา

รูปที่ 4.10 แสดงขอบเขตย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.4.3 ทางสัญจร

1 ทางสัญจรทางบก

เป็นที่น่าสังเกตว่า หลังจากการสร้างถนนเยาวราชในปี พ.ศ. 2434 แทบจะไม่มีการสร้างถนนเพิ่มใหม่ในเขตสัมพันธวงศ์อีกเลย มีแต่การปรับปรุงและจัดระเบียบการจราจรให้ไหลลื่น ด้วยข้อจำกัดทางกายภาพ ถนนที่ใช้เพื่อการจราจรในเขตสัมพันธวงศ์จึงมีแนวดถนนหลักขนาน 3 เส้นทาง ตามแนวทิศตะวันตกถึงตะวันออก คือเจริญกรุง เยาวราช ทรงวาด สำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคย ควรจะศึกษาเส้นทาง การเดินทางภายในเขตสัมพันธวงศ์และเขตรอบข้างที่เชื่อมต่อกัน เพราะการจราจรส่วนใหญ่มักเป็นการเดินทางทางเดียว ในขณะที่ถนนบางสายได้สิ้นสภาพการเดินทางไปนานแล้วเพราะมีธุรกิจที่คับคั่ง ผู้คนสัญจรแน่นขนัดตลอดถนน

แนวนานสายแรก อยู่ทางส่วนเหนือ คือ ถนนเจริญกรุง เริ่มจากสะพานดำรงสถิตย์ (สะพานเหล็ก) เดินทางทางเดียวมาจนถึงสามแยกหม่อมมี (น้ำขมน้ำเต้าทอง) แล้วต่อไปจนถึงวงเวียนข้าวหลาม ตัดกับถนนข้าวหลามและถนนทรงวาด ส่วนถนนเจริญกรุงช่วงต่อจากนี้ไปทางทิศตะวันตก จากสะพานพิทยเสถียร (เชิงสะพานแยกซ้ายมือเป็นถนนโยธา ซึ่งเป็นถนนเข้าสู่สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์) เป็นการเดินรถสวนทางกับถนนเจริญกรุงช่วงที่กล่าวไปแล้ว โดยเดินทางจากสะพานพิทยเสถียรไปทางวงเวียนข้าวหลาม เลี้ยวขวาเข้าถนนข้าวหลาม ข้ามสะพานเลี้ยวซ้ายไปหัวลำโพงและถนนพระราม 4 เลี้ยวขวาไปถนนมหาพฤฒารามไปเขตบางรัก หรือจากวงเวียนข้าวหลามเลี้ยวซ้ายเข้าถนนทรงวาดเลี้ยวขวาแล้วเลี้ยวขวาอีกไปซุ้มประตูฯ และแนวดถนนทิศเหนือเช่นกัน จะมีถนนพระราม 4 ที่มีการเดินทางจากสะพานเจริญสวัสดิ์ (หัวลำโพง) มาทางตะวันตกบรรจบกับถนนเจริญกรุงที่แยกหม่อมมี

แนวกกลาง ถนนเยาวราช เส้นทางเดินรถเริ่มจากซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา (วงเวียน โอเดียน) ไปจนถึงสะพานกาญจนาภิเษก (ไปวังบูรพา เขตพระนคร)

แนวนานทางใต้ ถนนทรงวาด เป็นถนนที่เลียบตามแม่น้ำเจ้าพระยา เริ่มจากเชิงสะพานพุทธ ผ่านถนนจักรวรรดิ เข้าสู่ถนนอนุวงศ์ ช่วงนี้จะเดินทางเดียวจากตะวันตกไปตะวันออก มีถนนทรงวาดตอนบนที่คู่ขนานกับถนนอนุวงศ์เดินทางเดียวแต่สวนทางกับข้างต้น จากถนนอนุวงศ์ตัดถนนราชวงศ์เข้าสู่ถนนทรงวาดไปทางทิศตะวันออกจนบรรจบกับถนนเจริญกรุงที่วงเวียนข้าวหลาม (ใกล้ซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติฯ)

การเดินทางในแนวเหนือ-ใต้ โดยลำดับจากตะวันตกไปตะวันออก คือ ถนนจักรวรรดิ เส้นทางเดินรถ (ทางเดียว) จากเหนือไปได้ ถนนราชวงศ์เดินทางสองทาง ถนนมังกรจากเหนือไปได้ ถนนแปลงนามเดินทางเดียวจากใต้ไปเหนือ ผดุงค้ำว (ซอยเท็กซัส) เดินทางเดียวจากเหนือไปได้ ถนนทรงสวัสดิ์เดินทางเดียวจากใต้ไปเหนือ ลำพูนไชยเดินทางเดียวจากเหนือไปได้

ทางสัญจรทางบกย่านถนนทรงวาด แบ่งเป็นทางเดินรถโดยใช้ถนน กว้างประมาณ 7.00 เมตร เป็นลักษณะเดินทางเดียว คือเข้าทางถนนราชวงศ์ ตรงไปทางถนนทรงสวัสดิ์ โดยสามารถแยกออกตามถนน ตรอก ซอยต่างๆ เพื่อไปจรดกับถนนถนนพานิช 1 ทางทิศเหนือได้ และแบ่งเป็นทางเดินเท้า เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งมีฟุตบาท กว้าง ประมาณ 2.00 เมตร ตลอดสองข้างทางถนนทรงวาด มีพื้นที่บริการจอดรถของทาง กรุงเทพมหานคร ริมถนนทรงวาดฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จอดรถได้ 40-50 คัน และมีจุดเริ่มต้นสายรถเมล์ สาย 204 บริเวณทางเข้าถนนทรงวาดหรือบริเวณท่าน้ำราชวงศ์

P อัตราค่าธรรมเนียม จอดยานยนต์		
ยานยนต์/เวลาจอด	แรก	ต่อ
5	5	10
10	10	20
6 ล้อ	20	30
8 ล้อ	30	40
10 ล้อ	40	60
เกิน 10 ล้อ		80

กรุงเทพมหานคร
อัตราค่าจอด
ตั้งแต่ 1.00 ชม.

รูปที่ 4.11 แสดงทางสัญจรทางบกและพื้นที่จอดรถย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

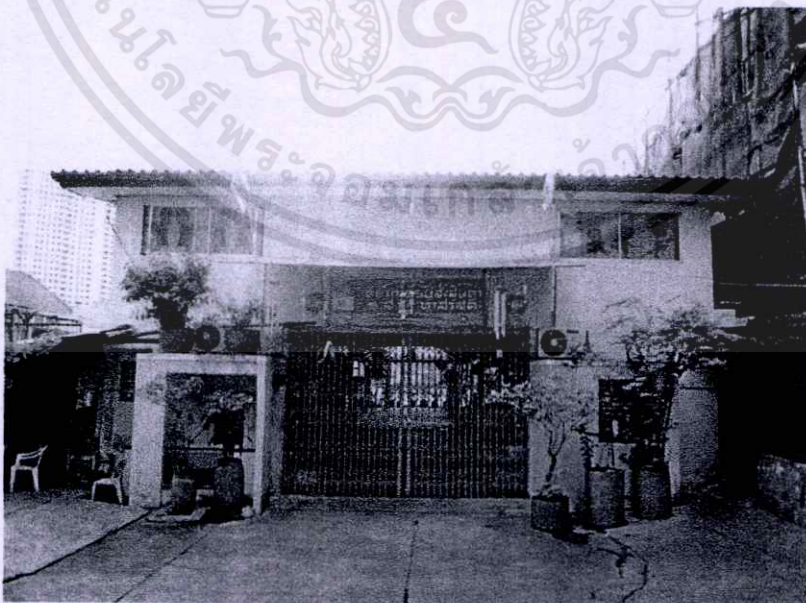

2 ทางสัญจรทางน้ำ

การสัญจรทางน้ำเพื่อเข้าถึงพื้นที่ย่านถนนทรงวาด โดยมีท่าเรือที่อยู่บริเวณพื้นที่ชุมชน ย่านถนนทรงวาด 2 จุด คือ ท่าน้ำราชวงศ์ และท่าน้ำทรงสวัสดิ์ ปัจจุบันท่าน้ำราชวงศ์มีผู้ไปลงสัญจรโดยสารอย่างหนาแน่น เนื่องจากเป็นจุดสิ้นสุดถนนราชวงศ์ และจุดเริ่มต้นสายรถเมล์ สาย 204 จึงเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างทางน้ำและทางบก ที่มีผู้คนนิยมใช้บริการอย่างมากมาย ต่างกับท่าน้ำทรงสวัสดิ์ ที่ไม่ได้ได้รับความนิยม เนื่องจากเป็นเส้นทางที่รถวิ่งผ่านไปมา มีผู้ใช้บริการเล็กน้อย ส่วนใหญ่ใช้บริการด้านรับ-ส่งสินค้าเท่านั้น

รูปที่ 4.13 ท่าน้ำราชวงศ์

รูปที่ 4.14 ท่าน้ำทรงสวัสดิ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.4.4 ที่หมายคา

ที่หมายคาของชุมชนย่านถนนทรงวาด หมายถึงพื้นที่หรือสถานที่ ที่สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล และเหมาะสมกับการพัฒนาเพื่อให้เป็นจุดที่น่าจดจำ สามารถแสดงออกซึ่งพื้นที่หรือสถานที่นั้นๆ

1 บริเวณถนนราชวงศ์ปากทางเข้าถนนทรงวาด ซึ่งเป็นทางสามแยกโดยมีถนนราชวงศ์มาสุดที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และเป็นจุดเริ่มถนนทรงวาดทอดยาวขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยา สุดที่ถนนทรงสวัสดิ์

รูปที่ 4.15 บริเวณถนนราชวงศ์ปากทางเข้าถนนทรงวาด

2 บริเวณสุดถนนทรงวาด มีลักษณะเป็นวงเวียนสี่แยก ซึ่งมีพื้นที่เปิดโล่ง และเชื่อมต่อกับถนนที่สำคัญอย่างเช่น ถนนเขาวราช เป็นต้น

รูปที่ 4.16 บริเวณวงเวียนสี่แยกสุดพื้นที่ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.4.5 ที่รวมกิจกรรม

ที่รวมกิจกรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด มีอยู่หลายจุดกระจายอยู่ในพื้นที่ศึกษา เป็นที่มีผู้คนในชุมชนหรือที่มาเกี่ยวข้องกับชุมชนมารวมตัวกันเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ หรือมาใช้ประโยชน์กับพื้นที่นั้นๆ เช่น มาพักผ่อน พุดคุย หรือมาประกอบพิธีทางศาสนา ดังนี้

1 โรงเรียนผยอง สร้างเมื่อ พ.ศ.2459 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2463 รวมก่อสร้าง 4 ปี ค่าก่อสร้าง 300,000 บาท ลักษณะของตัวอาคารเป็นตึก 3 ชั้นขนาดใหญ่ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเน้นโถงทางเข้าตรงกลาง ด้านในมีพื้นที่เปิดโล่งรูปแบบโคโลเนียลที่พบได้ในยุโรปในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 กล่าวคือ มีผนังหนา ก่อสร้างด้วยอิฐฉาบปูน มีการเจาะร่องผนังให้คล้ายหิน (Rustication) แตกต่างกันทุกชั้นเหมือนสถาปัตยกรรมในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) มีลวดลาย ปูนปั้นแบบยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาโรมัน (Roman Revival) มีการประดับนาฬิกาบริเวณหน้าบันและรูปปั้นแจกันหรือ (Trophy) บนยอดอาคารลวดลายมีความละเอียดอ่อนสวยงามและสมบูรณ์

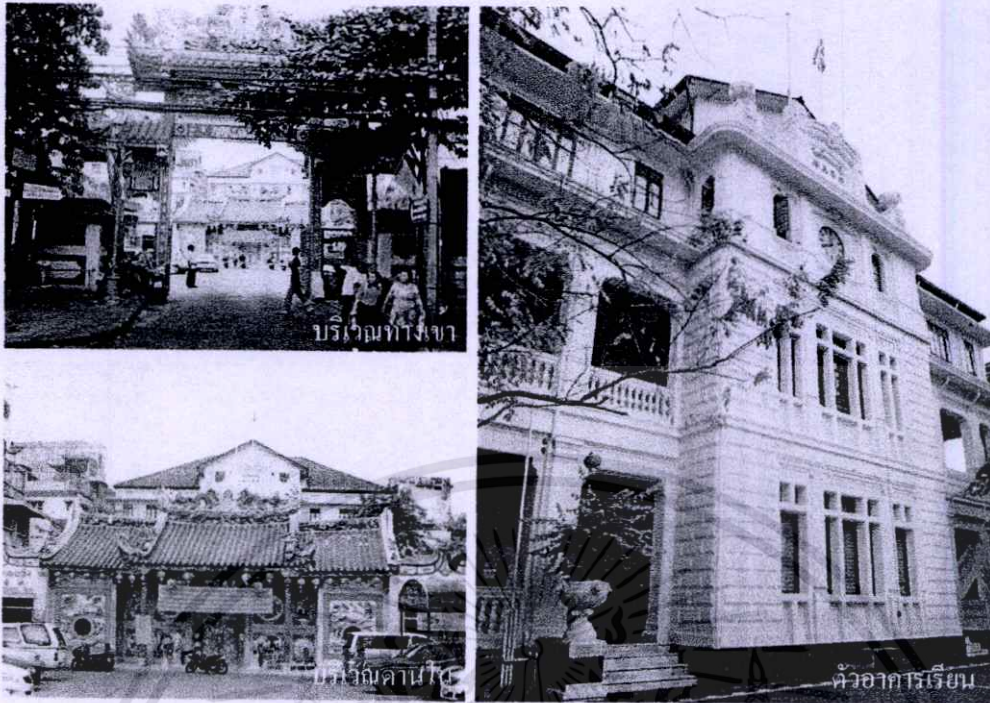
โรงเรียนผยองก่อตั้งขึ้น โดยผู้นำสังคมชาวจีนในอดีต ได้แก่ “ นายเต๋เต็ง ” ซึ่งภายหลังได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “ พระอนุวัตรราชนิคม ” (องคมนตรี) ในสมัยรัชกาลที่ 6 ประชาชนทั้งไทยจีนในสมัยนั้นรู้จักท่านในนาม “ ยี่ก่อง ” ในฐานะเป็นนายฮุ้นหรือขุนบาลใหญ่ หวย กช. ที่ถูกต้องตามกฎหมายในสมัยนั้น ได้ร่วมร่วมกับ นายกอกฮุยเจียะ นายโคว้ปี้จี้ นายเซียวเกียงลิ่ง นายตั้งเหาะซัง กับบรรดาพ่อค้าชาวจีนแต่จิวอีกหลายท่านได้บริจาคเงินเป็นทุนประเดิมการก่อสร้างโรงเรียนประมาณ 300,000 บาท แต่บังเอิญระยะต่อมาเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ขึ้นจึงหยุด ชะงักการก่อสร้างไปถึง 3 ครั้ง ต้องเสียเวลาไปถึง 3 ปีเศษ จึงสร้างได้สำเร็จ โดยสร้างเสร็จสมบูรณ์ในปีพ.ศ.2463 จุดประสงค์ในการสร้างโรงเรียนเพื่อสอนภาษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมให้กับชาวจีนโพ้นทะเล

เมื่ออาคาร โรงเรียนได้ก่อสร้างเสร็จลงแล้ว “ นายลีเต็กอ ” ผู้จัดการคนแรกของโรงเรียนได้เป็นผู้ให้ชื่อโรงเรียนนี้ว่า “ โรงเรียนป้วยเอง ” ซึ่งออกเสียงเป็นสำเนียงแต้จิ๋ว หรือ “ โรงเรียนผยอง ” ซึ่งออกเสียงเป็นภาษาจีนกลาง และได้เปิดทำการสอนเป็นปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2463

ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2463 ภาษาจีนกลางเป็นที่แพร่หลายทางโรงเรียนจึงได้เปลี่ยนระบบการสอนภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาจีนกลาง ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2463 วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงเรียนผยองเป็นการส่วนพระองค์ โปรดเกล้าฯพระราชทาน พระบรมราโชวาทแก่คณะกรรมการ ครู นักเรียน และพ่อค้าชาวจีน เป็นที่ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณมิเสื่อมเลือนตลอดชั่วกาลนาน

ในปี พ.ศ. 2476 โรงเรียนได้เริ่มระบบสหศึกษารับนักเรียนหญิงเข้าเรียนและในปี พ.ศ. 2478 เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่เป็น “ โรงเรียนเตี้ยจิวกฮัก ” ในปีพ.ศ. 2492 เป็นต้นมา โรงเรียนผยองเริ่มเข้าสู่ความเป็นระเบียบตามกฎหมายและกฎข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.17 โรงเรียนเขยอิ่ง

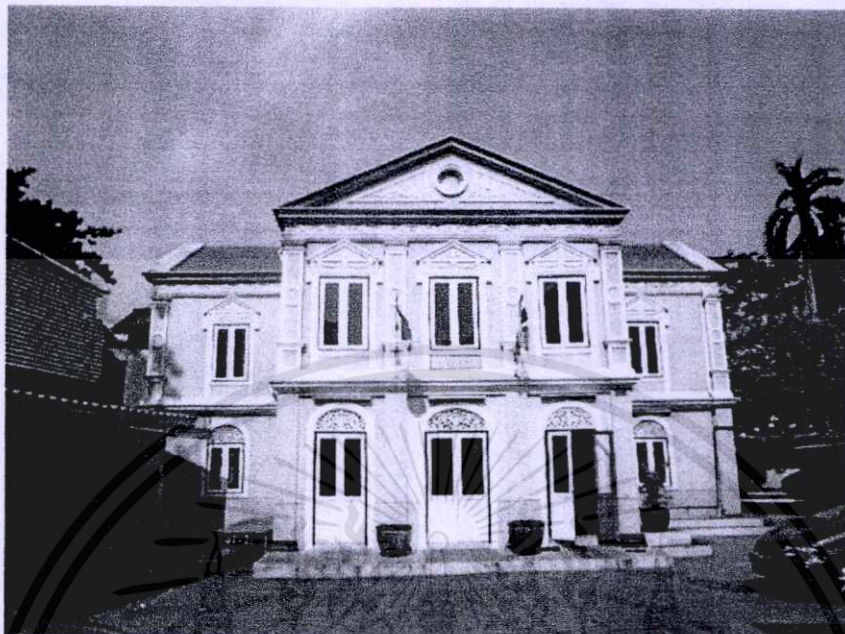
2 โปธิสถานมงคลชัย เป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา กราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์และเจ้าแม่กวนอิม ทานอาหารเจ เป็นต้น

รูปที่ 4.18 โปธิสถานมงคลชัย

3 มัสยิดหลวงโกษา อิศหาก มัสยิดเก่าแก่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นมัสยิดแห่งเดียวในเขต สัมพันธวงศ์ มีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก แต่ไม่มีโดมเหมือนมัสยิดอื่น ๆ สร้างในสมัยรัชกาลที่ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4 โดยหลวงโกชาอิศหาก (เกิด บินอับดุลลาห์) ขุนนางกรมท่าชาวสร้างขึ้นเพื่อพ่อค้ามุสลิมที่มาติดต่อค้าขายใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม

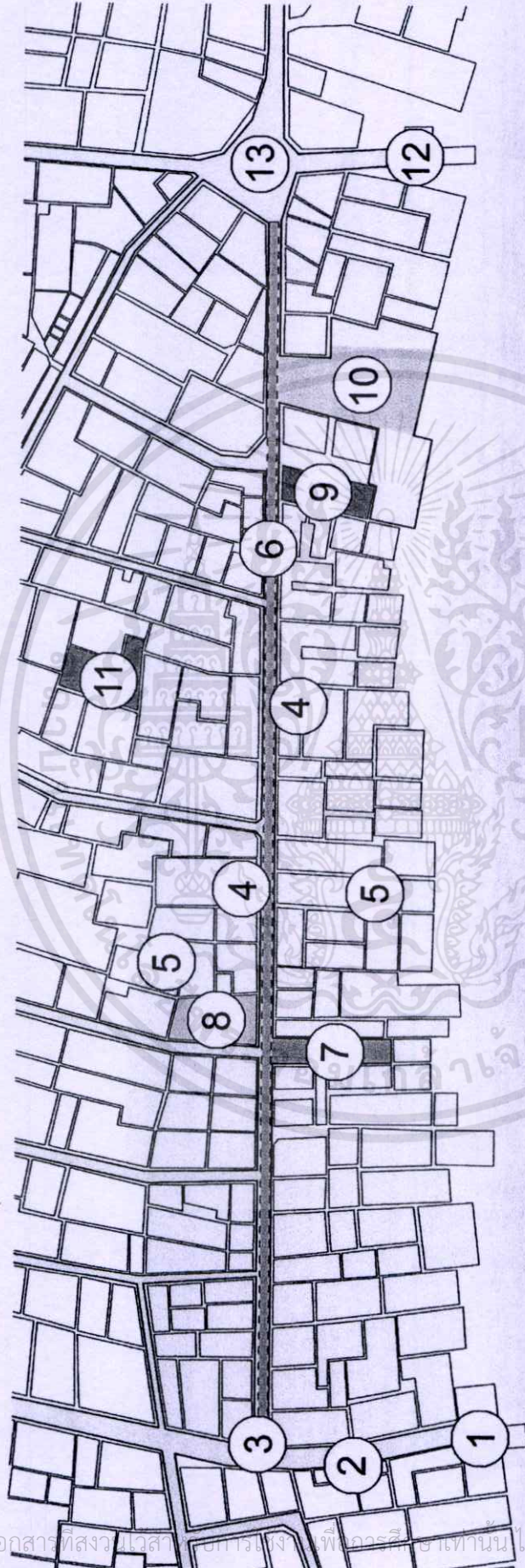
รูปที่ 4.19 มัสยิดหลวงโกชา อิศหาก

4 พื้นที่ว่างด้านฝั่งตรงข้ามโรงเรียนเหยือง มีลักษณะพื้นที่เปิดโล่งเป็นลานกว้าง มีผู้คนในชุมชนมาใช้เวลาระหว่างเย็นของแต่ละวันมานั่งพูดคุยกันและทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

รูปที่ 4.20 พื้นที่ว่างด้านฝั่งตรงข้ามโรงเรียนเหยือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1 ธานีราชวงศ์
- 2 จุดเริ่มต้นสายรถเมล์ สาย 204
- 3 บริเวณถนนราชวงศ์ปากทางเขตนครหลวง
- 4 ย่านพาณิชย์กรรม
- 5 ย่านพักอาศัย
- 6 ถนนทรงวาด
- 7 พื้นที่ว่างด้านฝั่งตรงข้ามโรงเรียนหญิง
- 8 โรงเรียนหญิง
- 9 โพรซิเดียมมงคลวิทยุ
- 10 พื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร
- 11 มัสยิดหลวงโกชาอิศหาก
- 12 ธานีทรงสวัสดิ์
- 13 บริเวณวงเวียนสี่แยกสุดถนนที่ศึกษา

รูปที่ 4.21 ผังแสดงตำแหน่งจินตภาพของพื้นที่ชุมชนย่านถนนทรงวาด

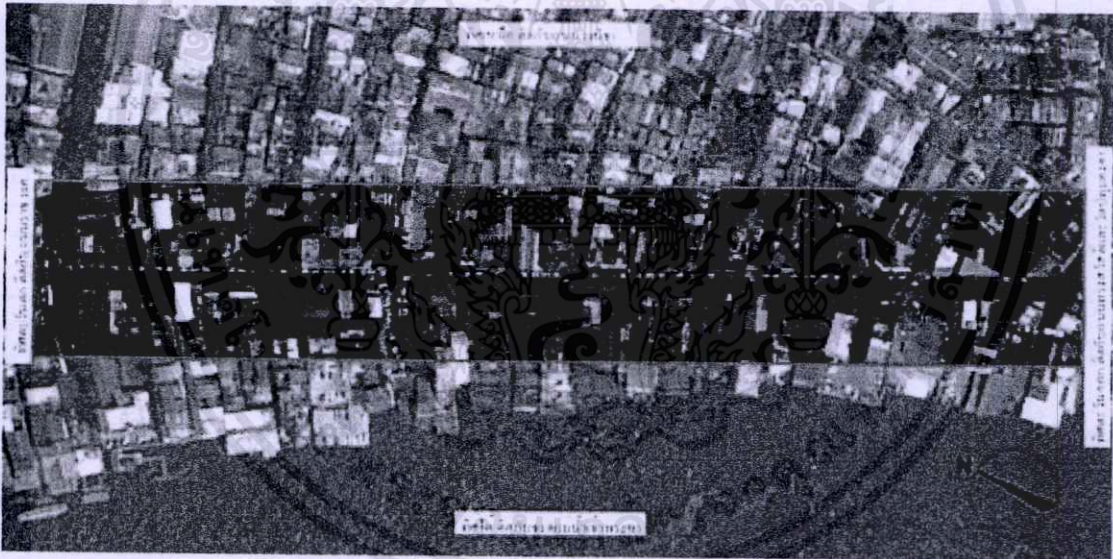
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ การเผยแพร่โดยไม่อนุญาตเห็นได้ชัดว่าผิดกฎหมาย การใช้โดยไม่ขออนุญาตเห็นได้ชัดว่าผิดกฎหมาย ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.5 รายละเอียดของอาคาร จากอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด

4.1.5.1 ตำแหน่งที่ตั้งอาคาร

ตำแหน่งที่ตั้งอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด ปัจจุบันพื้นที่ชุมชนย่านถนนทรงวาดถูกกำหนดจากการแบ่งถนน คือ เริ่มต้นของถนนทรงวาด จากถนนราชวงศ์ไปทางทิศตะวันออกสิ้นสุดที่บริเวณสี่แยก ติดกับถนนทรงสวัสดิ์และวัดปทุมคงคา ด้านทิศเหนือถูกแบ่งพื้นที่ด้วยถนนวานิช 1 และทิศใต้ถูกแบ่งพื้นที่ด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา

ดังนั้นทำให้พื้นที่ศึกษาอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด จึงถูกกำหนดให้ศึกษาไปตามแนวถนนทรงวาด ความยาวของถนน 1.221 กิโลเมตร และด้วยอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่ นั้น ตั้งอยู่บริเวณริมถนนทรงวาด เนื่องจากในอดีตย่านทรงวาดเป็นแหล่งพาณิชย์กรรมที่สำคัญมากแห่งหนึ่ง จึงให้ความสำคัญกับอาคารที่ทำการค้าอยู่บริเวณทางสัญจรเส้นนี้

รูปที่ 4.22 แสดงตำแหน่งที่ตั้งอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจน

4.1.5.2 อาคารและสิ่งก่อสร้าง

ตามบันทึกประวัติศาสตร์ระบุว่า จะมีการตัดถนนใหม่ ทุกครั้งหลังเกิดไฟไหม้ชุมชนสามเพ็ง ซึ่งประกอบด้วย ถนนสามเพ็ง(ถนนวานิช 1) ถนนราชวงศ์ ถนนอนุวงศ์ ถนนทรงวาด ตามประวัติถนนทรงวาด ได้ชื่อมาจากเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ได้เสด็จมาทอดพระเนตรบ้านเมืองหลังไฟไหม้ครั้งสำคัญ และได้ทรงวาดแนวถนนบนแผนที่ด้วยพระองค์เอง และด้วยเหตุนี้เองจึง

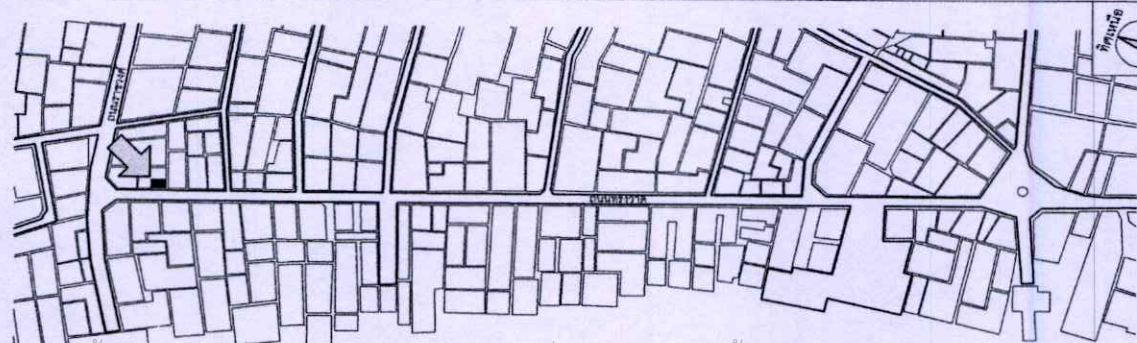
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดอาคารและสิ่งก่อสร้างบนถนนทรงวาดที่ใช้เป็นแหล่งค้าขายสินค้าอาหารทะเลและสมุนไพรเครื่องเทศที่สำคัญในพระนคร

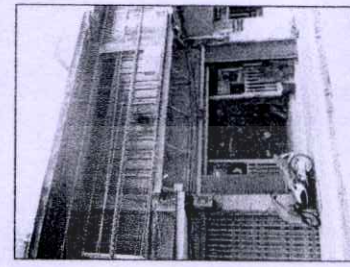
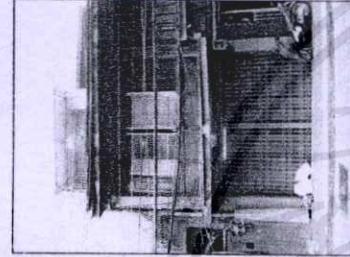
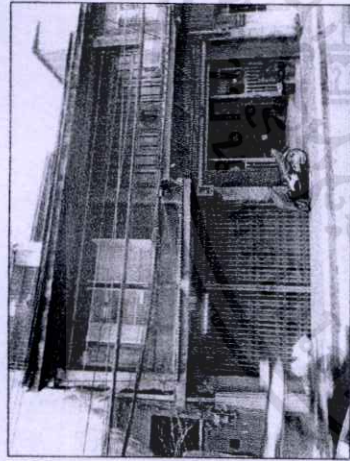
ปัจจุบันพื้นที่บริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาดถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่พำนักชยกรรมโดยผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร เพราะเนื่องด้วยย่านนี้ คือย่านการค้าที่สำคัญในอดีตและขยายตัวเป็นย่านการค้าที่สำคัญในปัจจุบัน ถึงแม้ถนนทรงวาดจะลดบทบาทด้านการค้าลงมากแล้วก็ตาม แต่ยังมีถนนอีกหลายสายในพื้นที่ต่อเนื่องและใกล้เคียงกลายมาเป็นเส้นการค้าที่สำคัญ เช่น ถนนเขาวราช เป็นต้น ถึงกระนั้นเสน่ห์แห่งทรงวาดก็ยังคงความโดดเด่นและงามสง่าน่าหลงใหล ด้วยสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่า

ซึ่งจากการสำรวจ ตึกเก่าในชุมชนย่านถนนทรงวาด พบว่ามีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่นิยมในสมัยนั้น เนื่องจากได้มีการติดต่อการค้ากับชาวต่างชาติที่เข้ามาทำการค้าในสมัยนั้น อาคารทั้งสองฝั่งถนนทรงวาดถูกสร้างขึ้นเป็นที่ตั้งของบริษัทห้างร้าน โดยเป็นตึกแถวยุคแรกของพระนคร เป็นตึกที่สวยงามมีหน้าบันโค้งประดับลายปูนปั้น แต่งช่องหน้าต่างเป็นซุ้มโค้งแหลมและโค้งกลมประดับด้วยลายปูนปั้นเป็นรูปเถาดอกไม้และผลไม้หลายชนิด มีเสาแต่งเป็นแบบคอร์ินเทียนประยุกต์ ซุ้มหน้าต่างรูปโค้งกรูกระจกสีตามแนวกรอบอย่างสวยงาม ซึ่งจากการสำรวจมีอาคารเก่าแก่ที่มีเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาดได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนพหลโยธิน

มุมมองจากภาพถ่าย

รายละเอียดอาคาร

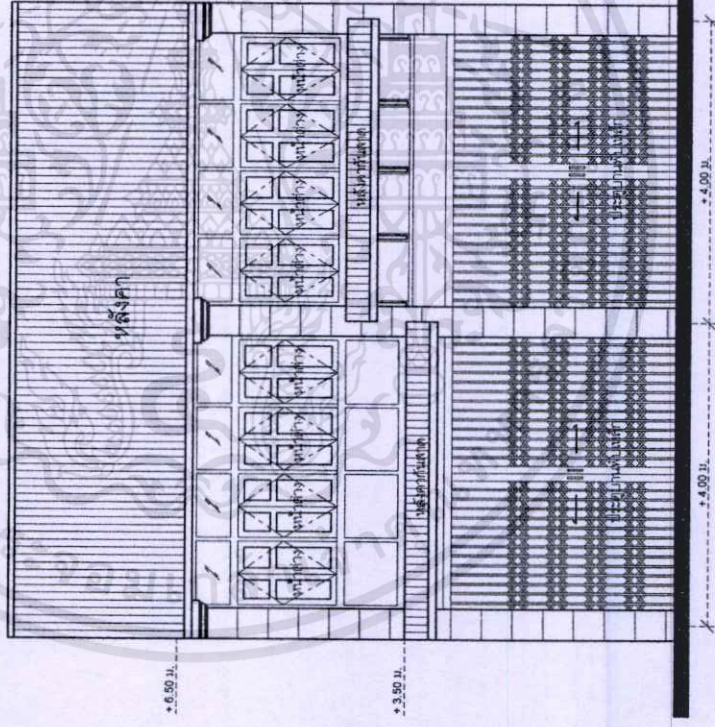
เป็นอาคารที่ได้รับอิทธิพลรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่นิยมในสมัยนั้น อายุประมาณ 70-100 ปี

ที่ตั้งอาคาร

- บริเวณจากถนนราชวงศ์เข้ามาทางถนนพหลโยธิน ประมาณ 30 เมตร อยู่ติดริมถนนพหลโยธิน บ้านเลขที่ 785,787

ลักษณะและสิ่งประกอบทางสถาปัตยกรรม

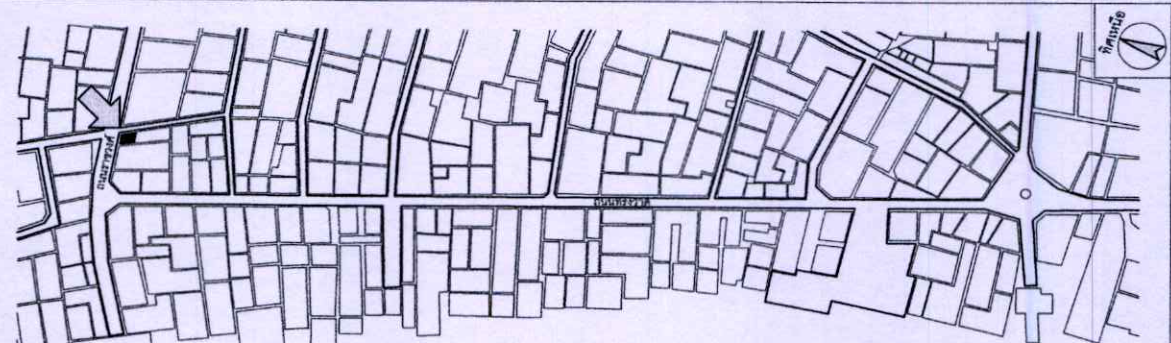
- ประตูทางอาคาร ตึกแถว ใช้เพื่อการพาณิชย์และพักอาศัย จำนวนชั้น 2 ชั้น
- โครงสร้างหลัก เป็นโครงสร้างไม้
- หลังคา ทรงปั้นหย่า ความลาดชัน 30-45 องศา มุงกระเบื้องซีเมนต์ และสังกะสี เจริงชายไม้ มีกันสาดโครงคร่ำไม้ มุงกระเบื้องซีเมนต์ สีกายันไม้
- ผนัง ด้านหน้าตึกแถวเป็นผนังไม้แผ่น โครงคร่ำไม้เนื้อแข็ง
- ด้านข้างเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน
- ประตู ผนังก่ออิฐฉาบปูน ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น ประตูบานพับเหล็ก
- หน้าต่าง เป็นหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ ลูกทัก วงกบไม้ มีช่องแสงด้านบน ด้านในติดตั้งลูกกรงเหล็ก
- พื้น ชั้นล่าง ค.ส.ล. ชั้นบนพื้นและโครงสร้างไม้
- ส่วนประดับ ด้านบนเสาดอกแต่งบัวปูน

รูปด้านหน้าอาคาร

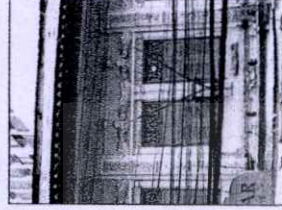
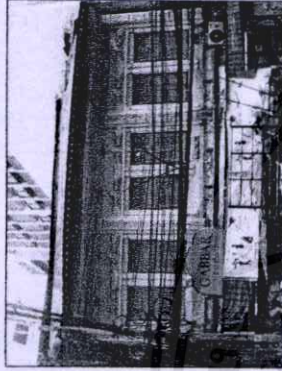
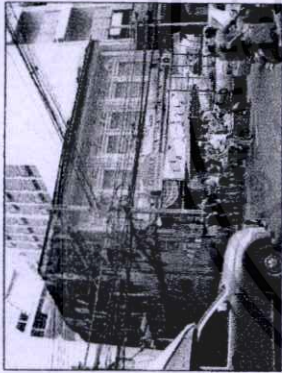
รูปที่ 4.23 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนพหลโยธิน แบบที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่เนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

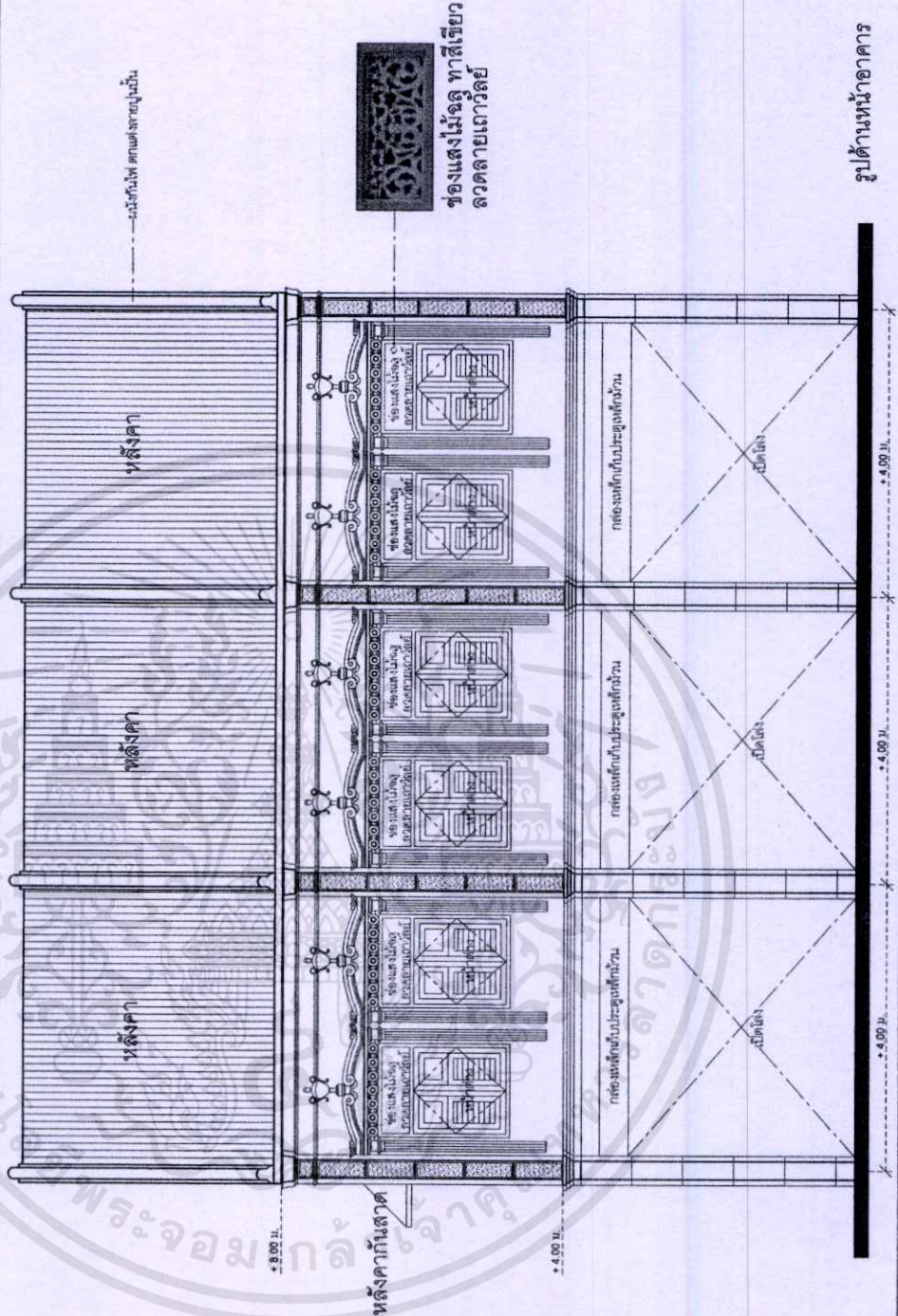

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

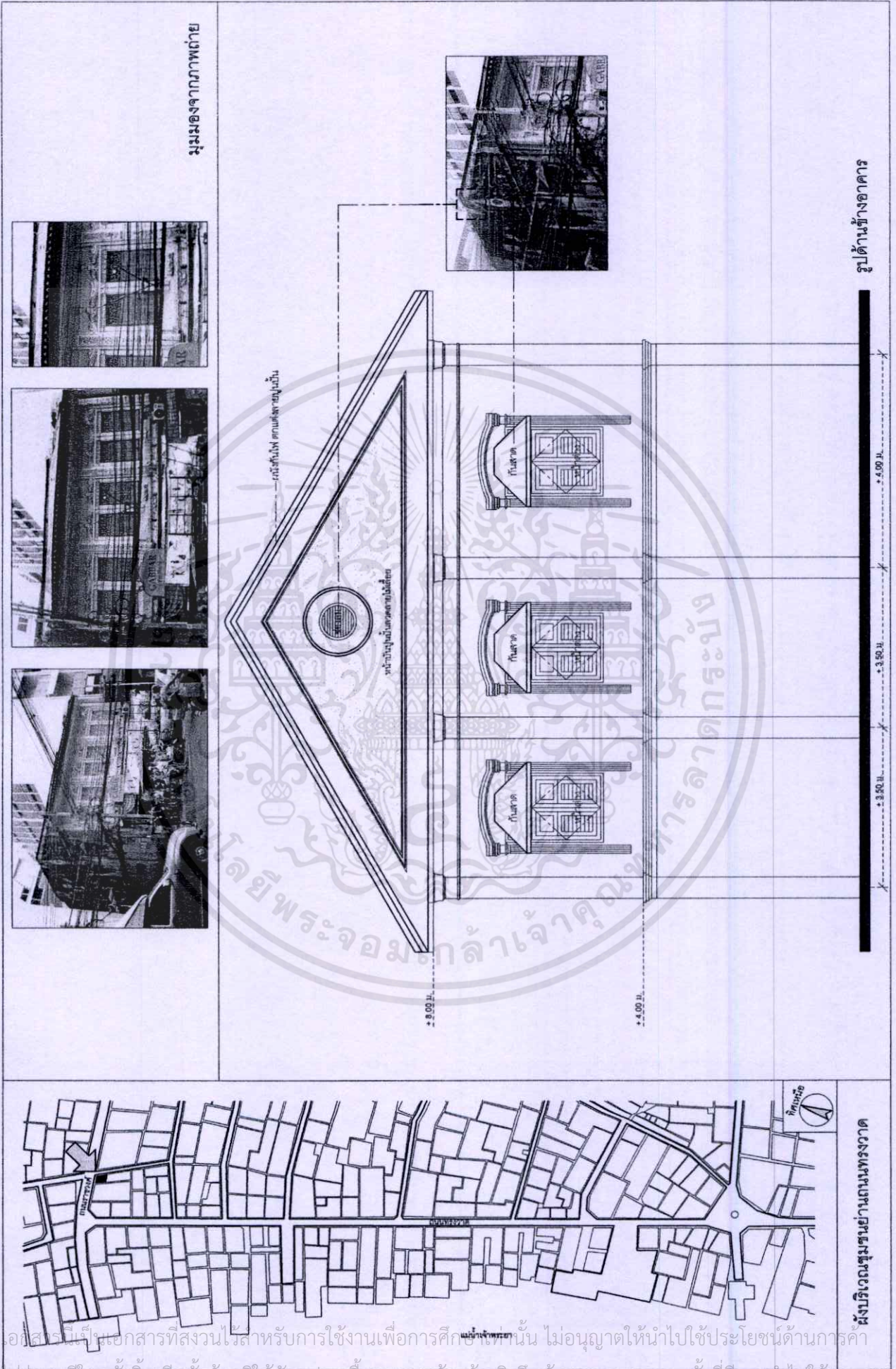
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มุมมองจากภาพถ่าย

รูปที่ 4.24 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 2

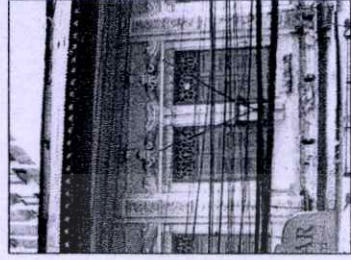
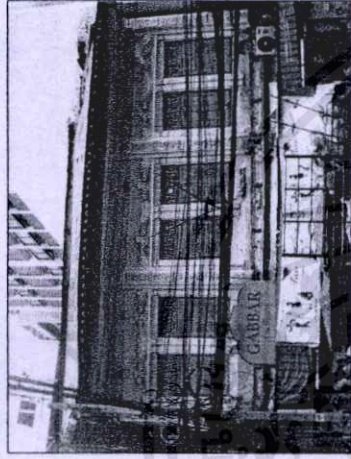
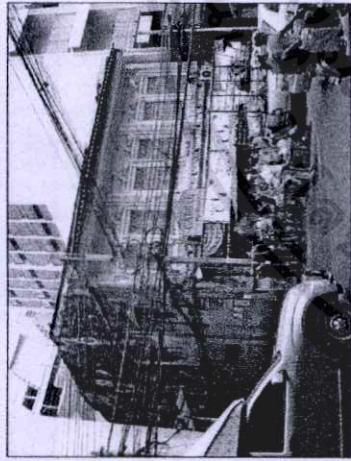

รูปที่ 4.25 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชนชั้นกลางทรวงวด แบบที่ 2 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
แม้ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

มุมมองจากภาพถ่าย

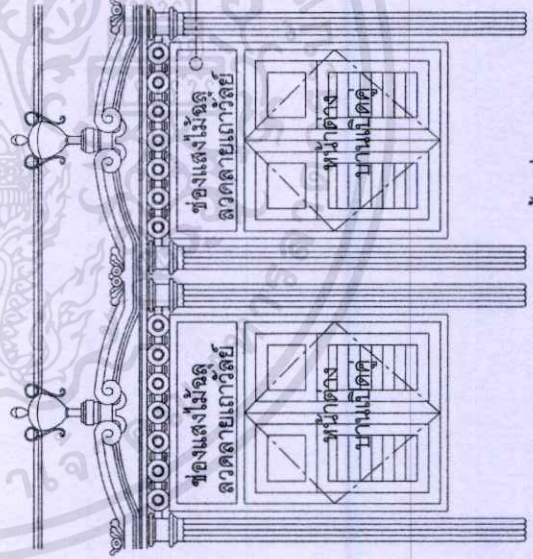
รายละเอียดอาคาร

เป็นอาคารที่ได้รับอิทธิพลรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่นิยมในสมัยนั้น มีการตกแต่งประดับด้วยลายปูนปั้น ที่เป็นเอกลักษณ์ อายุประมาณ 70-100 ปี

ที่ตั้งอาคาร

- ประมาณ 30 เมตร ก่อนทางเข้าถนนทรงวาด อยู่ติดริมถนนราชวงศ์ บ้านเลขที่ 239

ช่องแสงไม้จลุ ลวดลายแก้วลึลย์ อยู่บริเวณด้านบนของบานหน้าต่าง

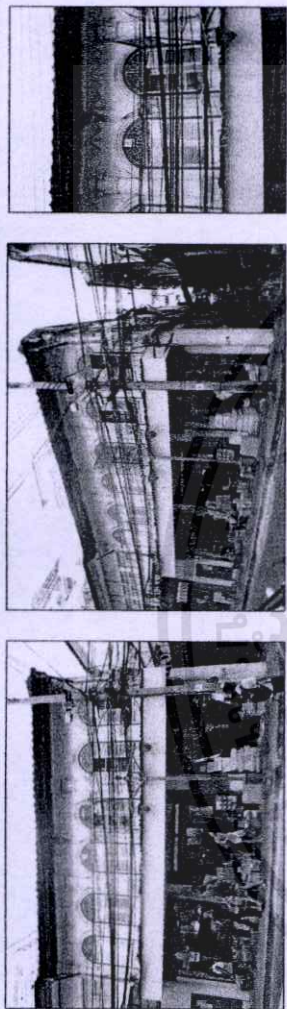
หน้าต่างต่างโค้งประดับด้วยลายปูนปั้น ที่เป็นเอกลักษณ์

ลักษณะและส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรม

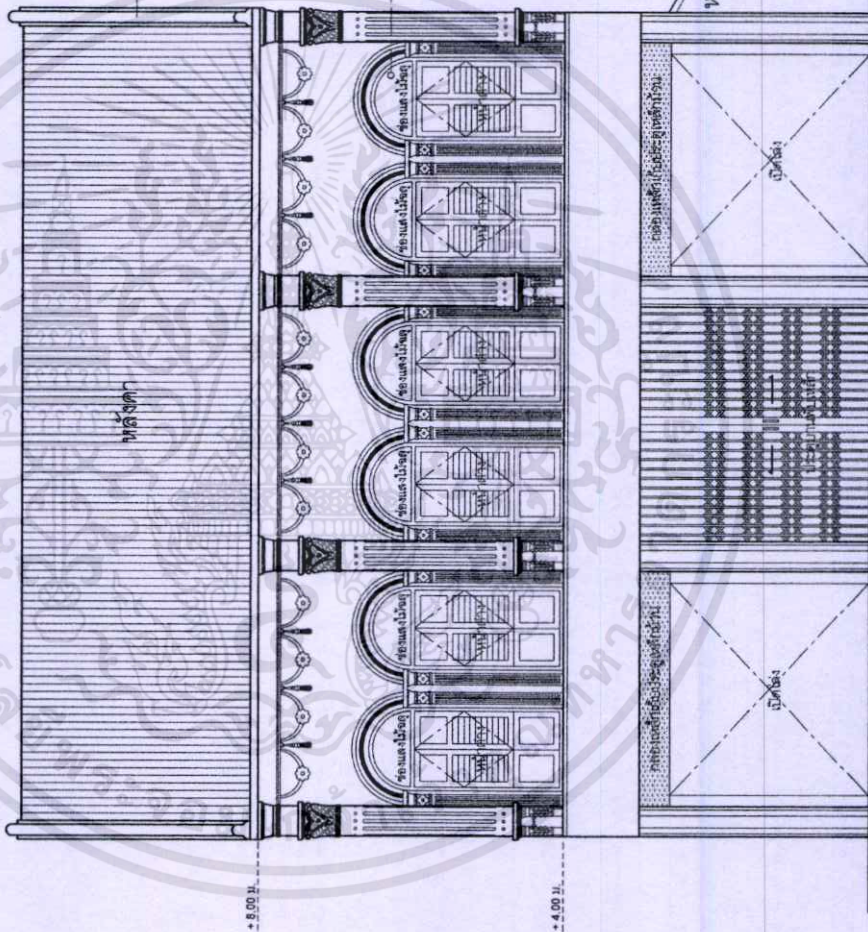
- ประเภทอาคาร: ตึกแถวติดกัน 3 ห้องใช้เพื่อการพาณิชย์ จำนวนชั้น 2 ชั้น
- โครงสร้าง: ประกอบด้วยอิฐ ปูนและไม้เป็นโครงสร้างสำคัญ
- หลังคา: ทรงปั้นหย่า ความลาดชัน 30-45 องศา มุงกระเบื้องซีเมนต์ เรียงซ้ายไม่ (ปัจจุบันน้ำสังกะสีมาปิดทับหลังคาเดิม เพื่อป้องกันน้ำฝนรั่วซึม) มีช่องลมใต้หลังคาด้านข้างของอาคาร มีกันสาดอยู่บริเวณด้านบนของบานหน้าต่างข้างอาคาร ชั้นที่สอง เรียงซ้ายไม่จลุ
- ผนัง: เป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนทาสี ประดับด้วยปูนปั้นในระนาบแนวอนรอบอาคาร
- ประตู: สมัยก่อนเป็นประตูบานเฟี้ยม ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นประตูบานม้วนเหล็ก
- หน้าต่าง: เป็นหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ ลुकพัก วงกบไม่มีช่องแสงด้านบน ด้านในติดตั้งลูกกรงเหล็ก
- พื้น: ชั้นล่าง ค.ส.ล. ชั้นบนพื้นและโครงสร้างไม้
- ส่วนประดับ: มีเสาแต่งเป็นแบบคอรินเทียนประยุกต์ ชุ่มหน้าต่างโค้งประดับด้วยลายปูนปั้น ที่เป็นเอกลักษณ์

รูปที่ 4.26 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 2 (ต่อ)

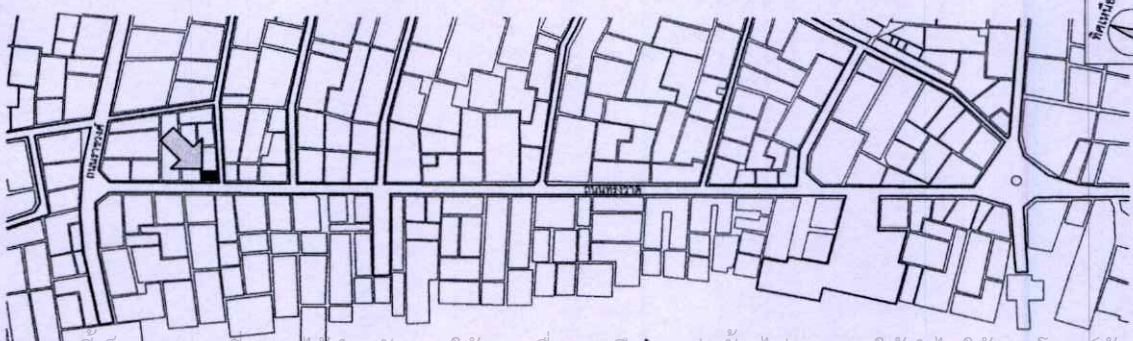
มุมมองจากภาพถ่าย

ผนังกันไฟ ตกแต่งลายปูนปั้น

รูปด้านหน้าอาคาร

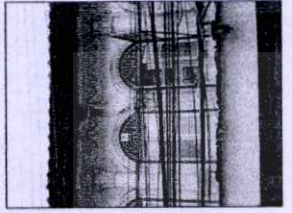
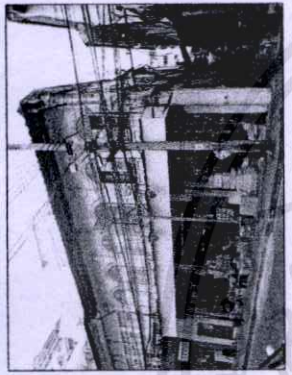
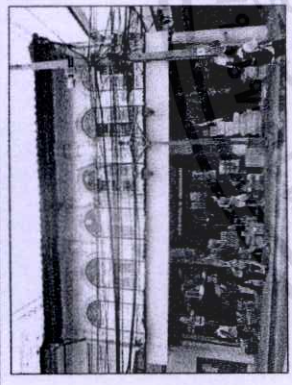
ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 4.27 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 3

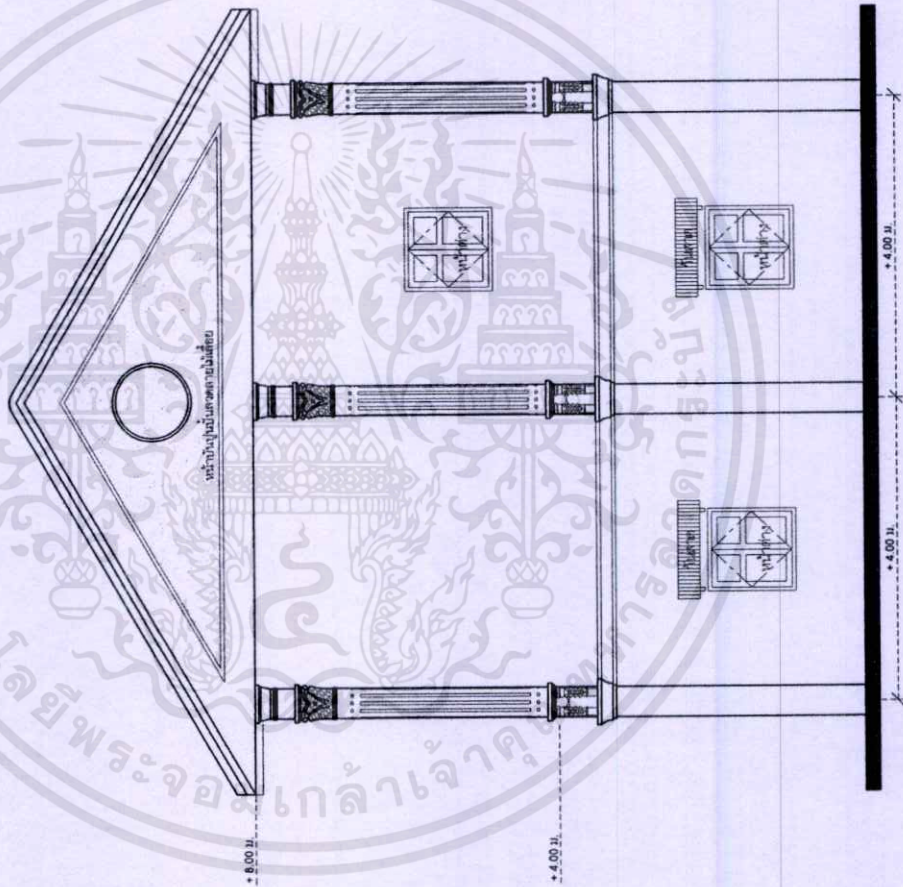
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

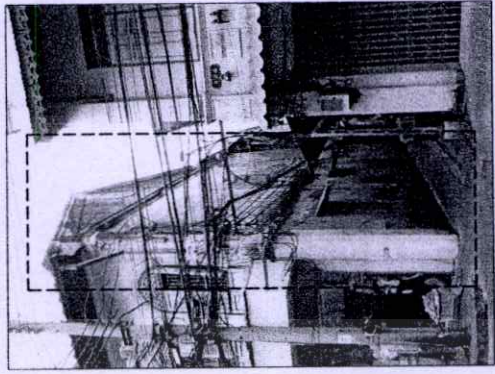
ผังบริเวณชุมชนย่านถนนพญาไท

มุมมองจากภาพถ่าย

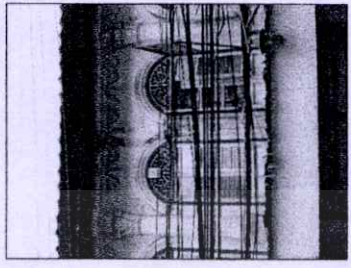
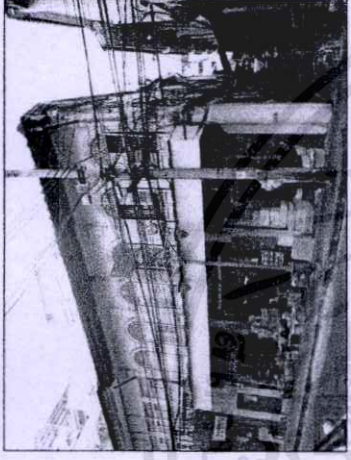
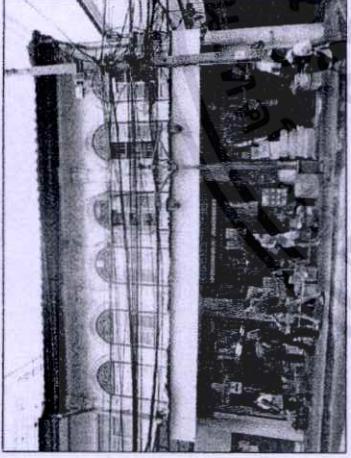
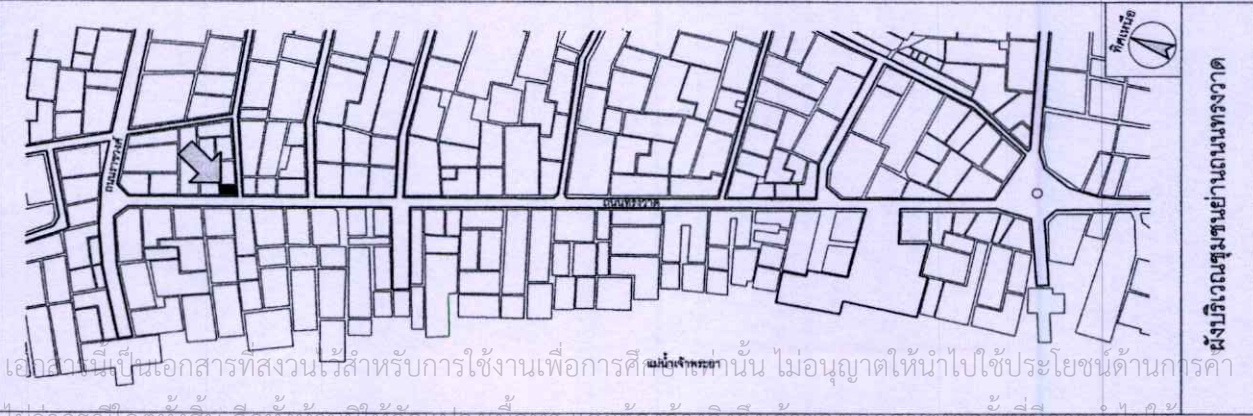
รูปด้านข้างอาคาร

มุมมองด้านข้างอาคารจากภาพถ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

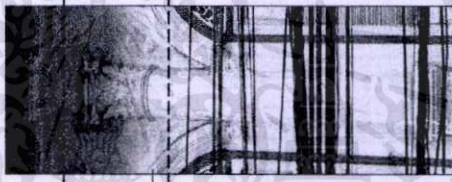
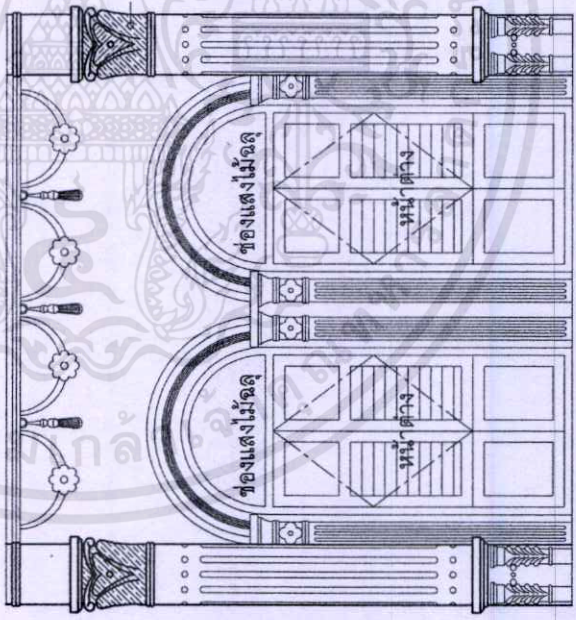
รูปที่ 4.28 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนพญาไท แบบที่ 3 (ต่อ)

มุมมองจากภาพถ่าย

รายละเอียดอาคาร

เป็นอาคารที่ได้รับอิทธิพลรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่นิยมในสมัยนั้น มีการตกแต่งประดับด้วยลายปูนปั้น มีลักษณะผสมผสานรูปปั้นไม้และดอกไม้ อายุประมาณ 50-80 ปี

เสากลมประดับลายปูนปั้น ลวดลายรูปปั้นไม้

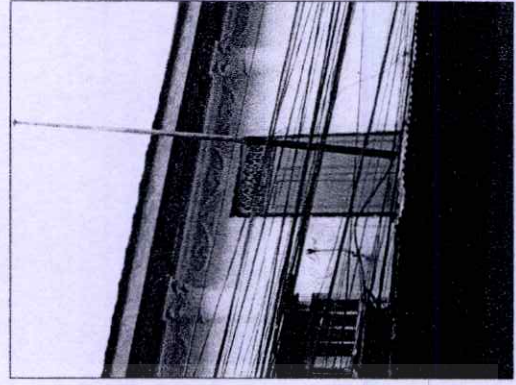
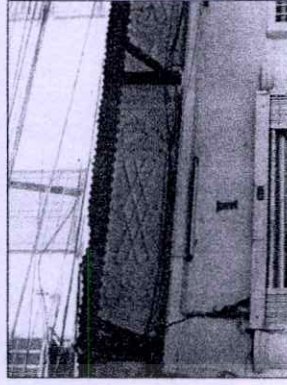
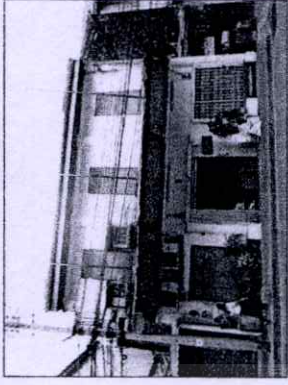
- บริเวณจากถนนราชวงศ์เข้ามาทางถนนทรงวาด ประมาณ 60 เมตร อยู่ติดริมถนนทรงวาด บ้านเลขที่ 799,803
- ลักษณะและส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรม
- ประเภทอาคาร ตึกแถวติดกัน 3 ห้อง ใช้เพื่อการพาณิชย์ จำนวนชั้น 2 ชั้น
- โครงสร้าง ประกอบด้วยอิฐ ปูนและไม้เป็นโครงสร้างสำคัญ
- หลังคา ทรงปั้นยา ความลาดชัน 30-45 องศา มุงกระเบื้องซีเมนต์ เติงชายไม้ มีกันสาดอยู่บริเวณด้านบนของบานหน้าต่างข้างอาคาร ชั้นที่ถาดและชันบน
- ผนัง เป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนทาสี ประดับลาย ปูนปั้นในระนาบแนวอนนรอบอาคาร
- ประตู สมัยก่อนเป็นประตูบานเฟี้ยม ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นประตูบานม้วนเหล็กและประตูบานพับเหล็ก
- หน้าต่าง เป็นหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ ลูกทัก วงกบไม้ มีช่องแสงด้านบน ด้านในติดตั้งลูกกรงเหล็ก
- พื้นชั้นล่าง ค.ส.ล. ชั้นบนพื้นและโครงสร้างไม้
- ส่วนประดับ มีเสาแต่งเป็นแบบคอรินเทียนประยุกต์ ฐานหน้าต่างโค้งประดับด้วยลายปูนปั้น ลักษณะผสมผสานรูปปั้นไม้และดอกไม้

ฐานหน้าต่างโค้งประดับด้วยลายปูนปั้น ที่เป็นเอกลักษณ์ มีลักษณะผสมผสานรูปปั้นไม้และดอกไม้

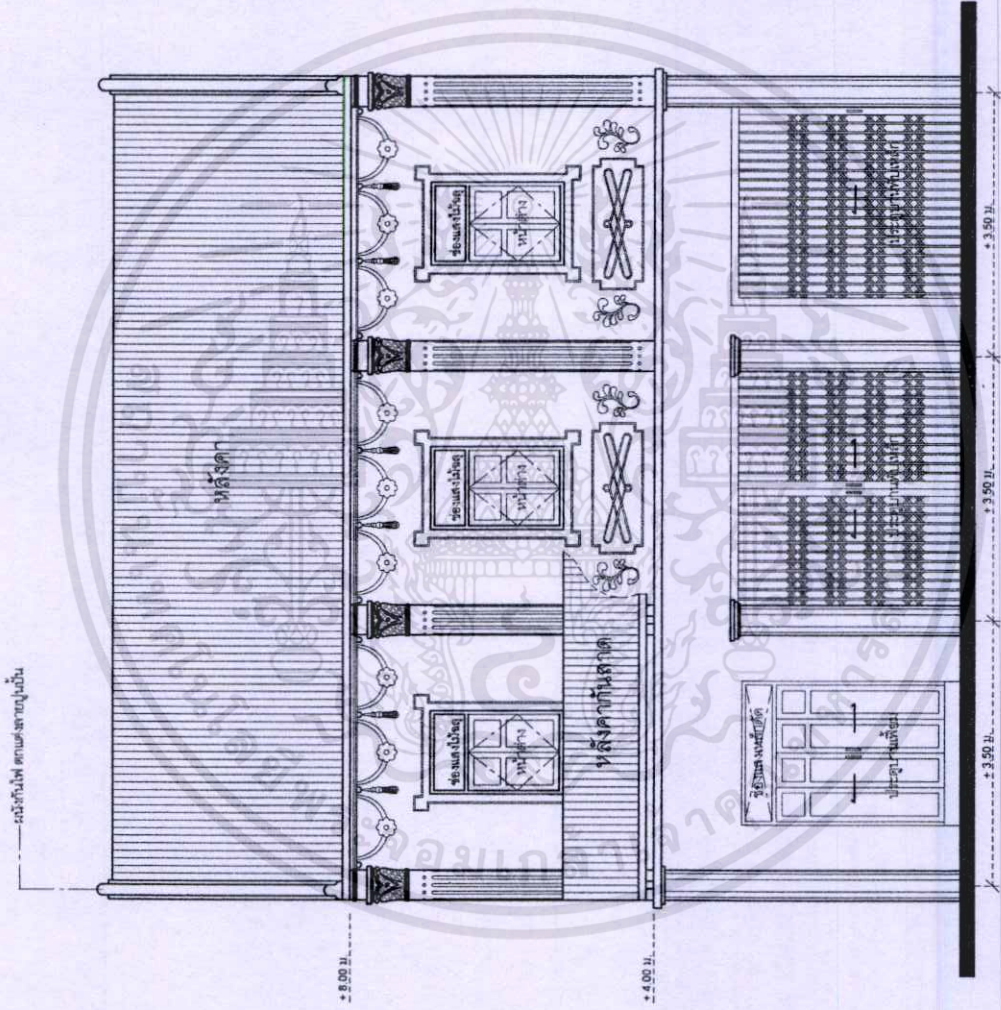
ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 4.29 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 3 (ต่อ)

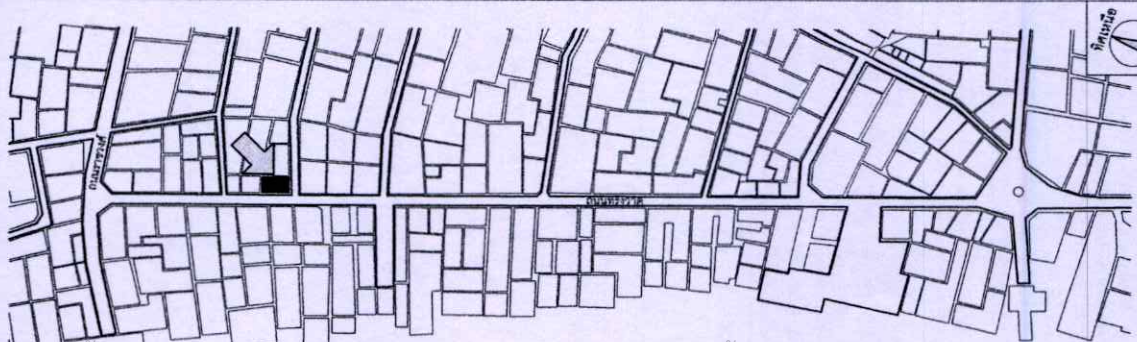
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มุมมองจากภาพถ่าย

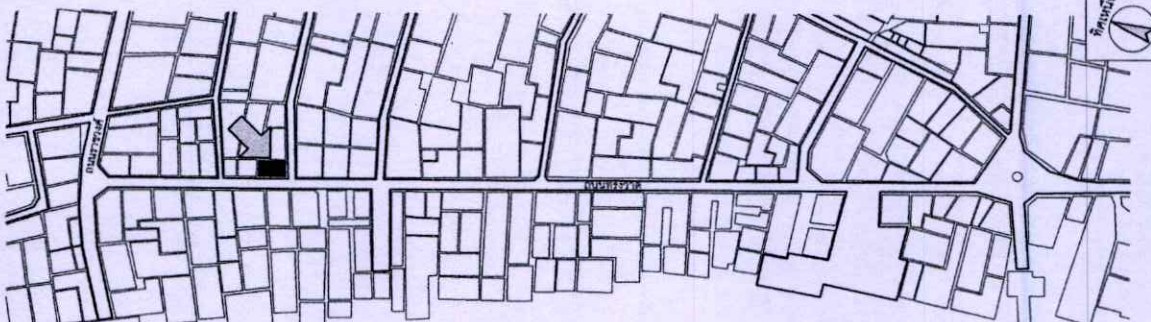
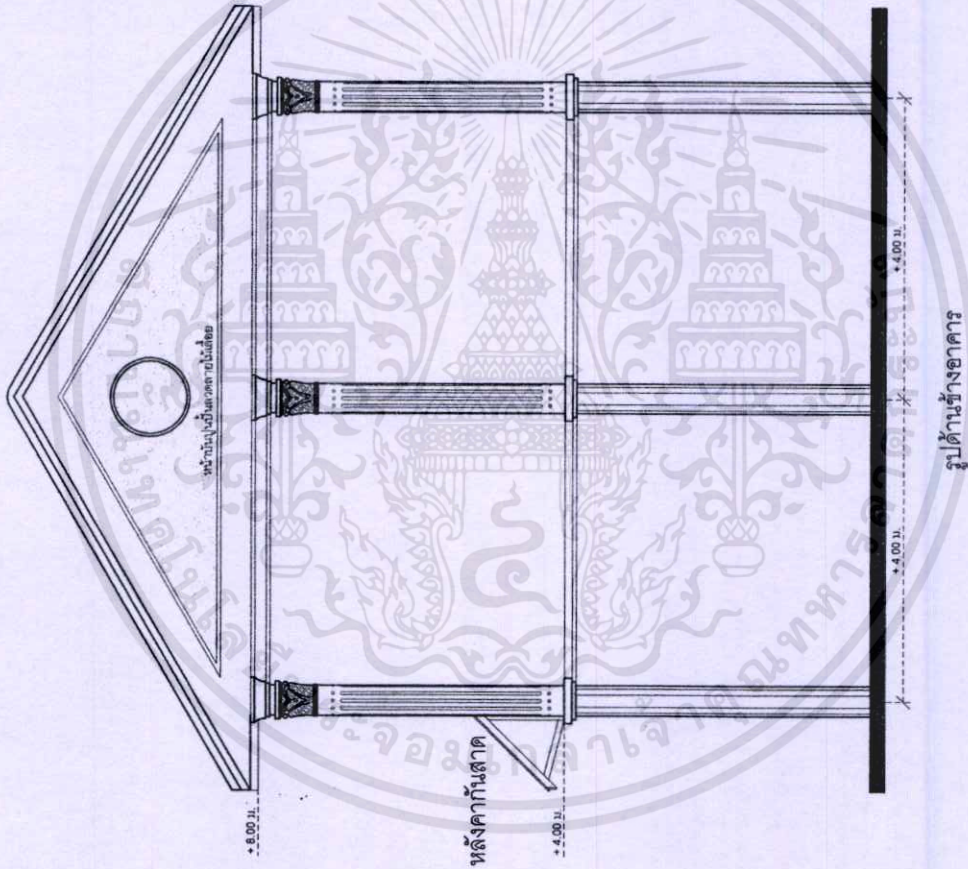
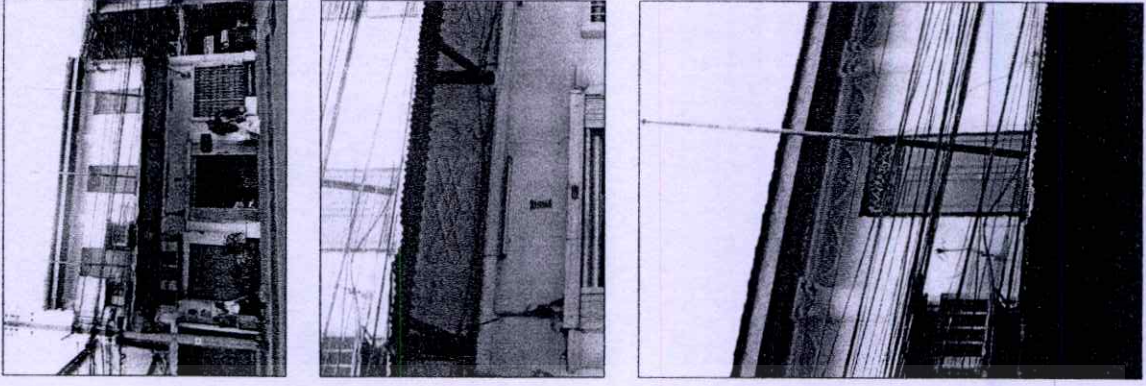
รูปด้านหน้าอาคาร

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 4.30 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 4

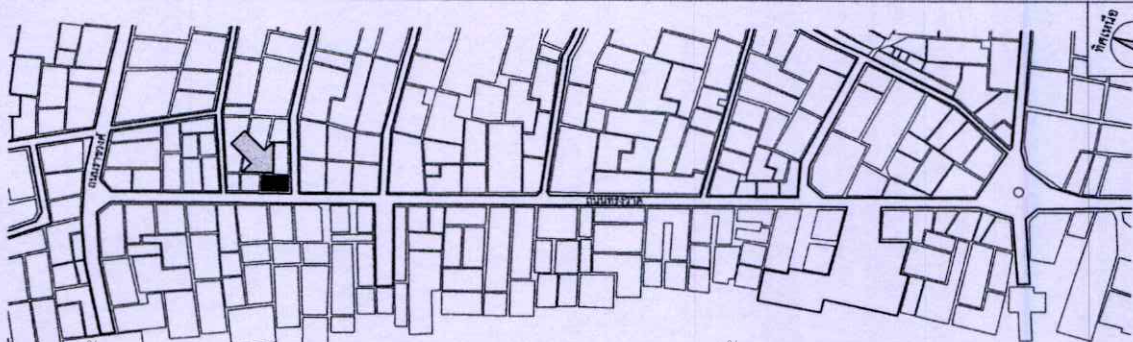
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

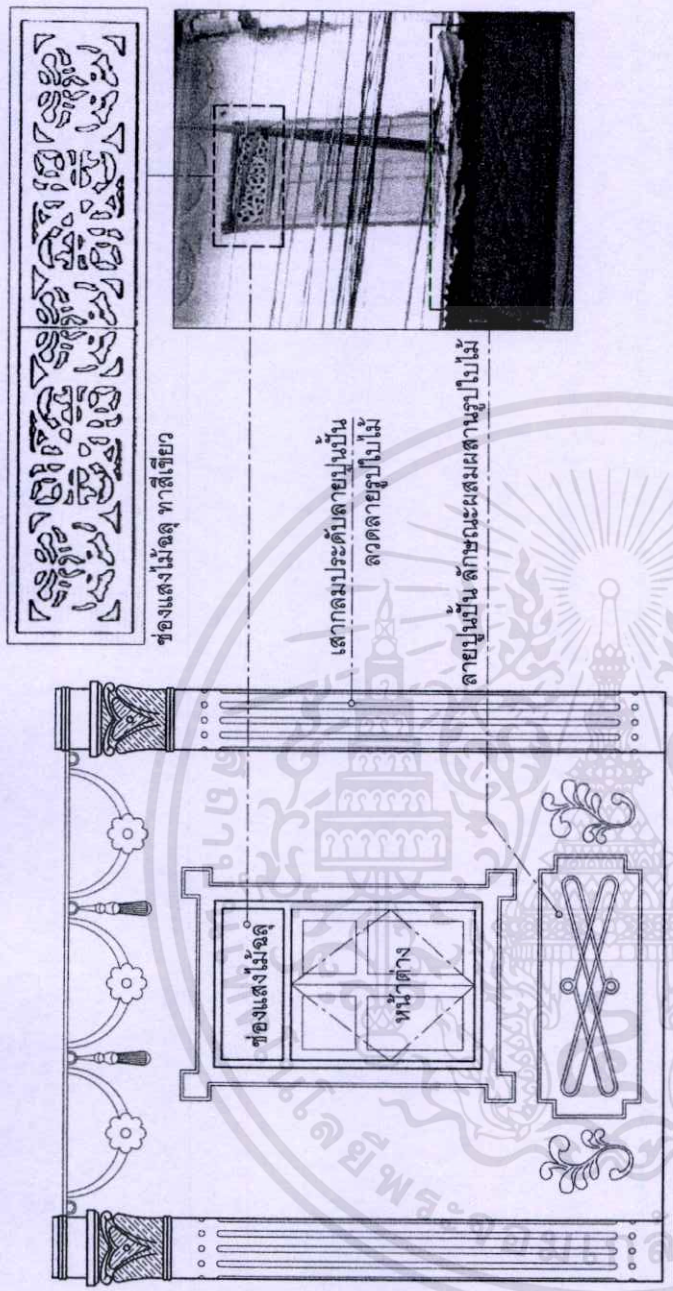
ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 4.31 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 4 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

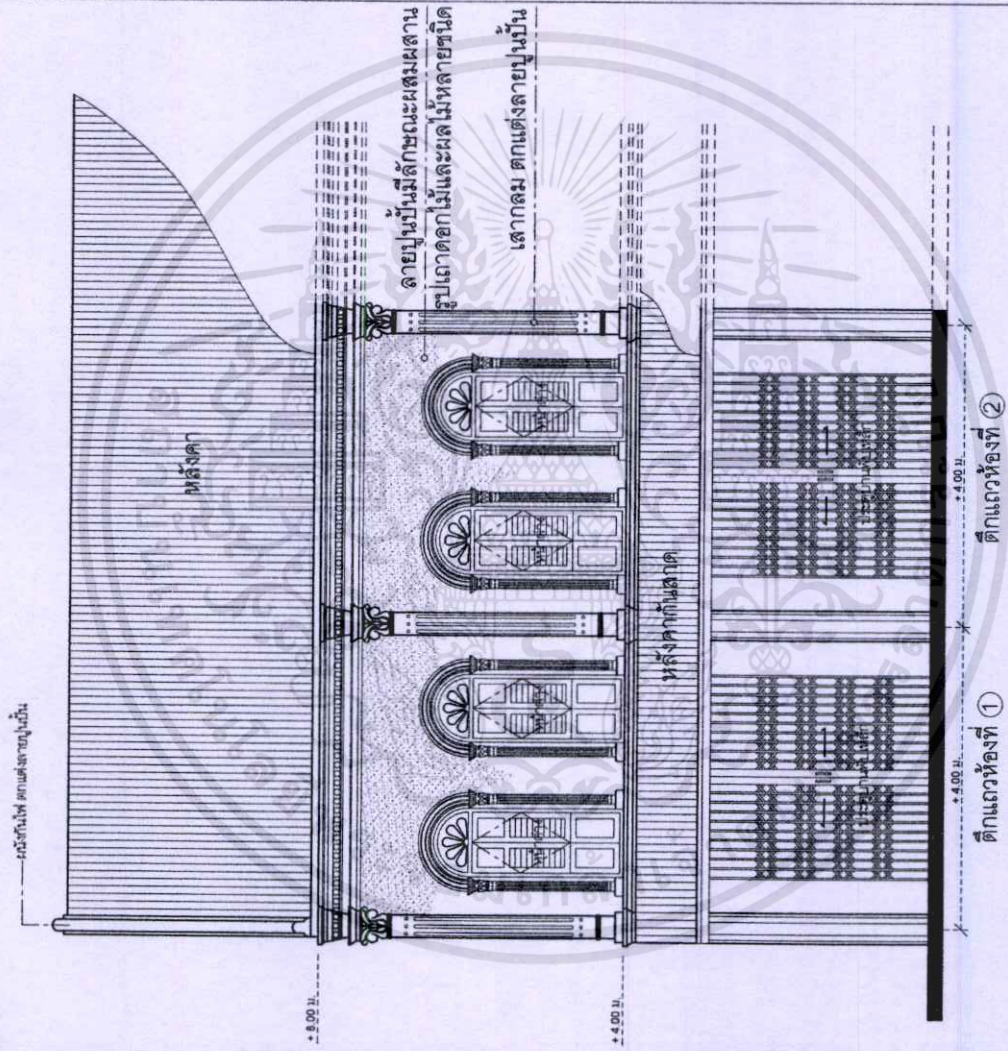
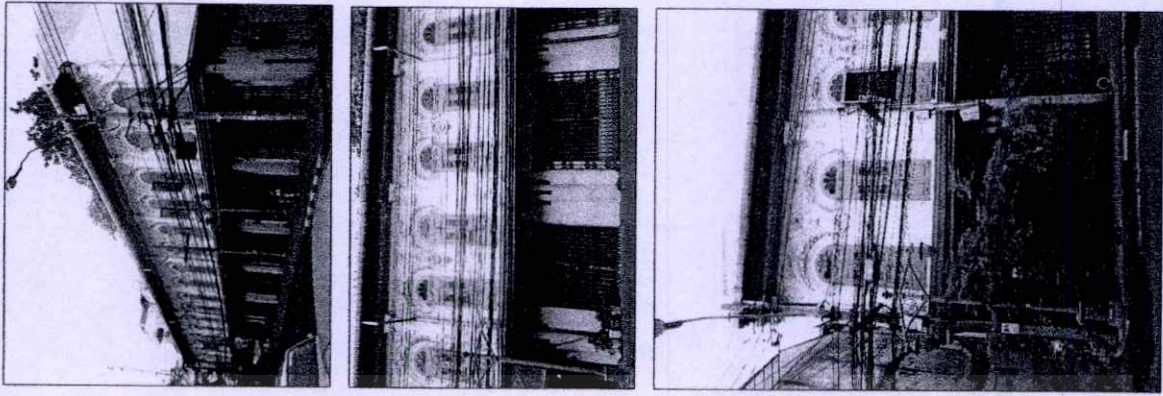
ลายปูนปั้นอยู่บริเวณด้านล่างของหน้าต่างชั้นที่สอง มีเอกลักษณ์ลักษณะผสมผสานรูปใบไม้

- ลักษณะและส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรม
- ประเภทอาคาร ตึกแถวติดกัน 3 ห้องใช้เพื่อการพาณิชย์ จำนวนชั้น 2 ชั้น
  - โครงสร้าง ประกอบด้วยอิฐ ปูนและไม้เป็นโครงสร้างสำคัญ
  - หลังคา ทรงปั้นหย่า ความลาดชัน 30-45 องศา มุงกระเบื้องซีเมนต์
  - เฟอร์นิเจอร์ ไม้ มีกันลวดอยู่บริเวณด้านหน้าอาคาร
  - ผืน เป็นผืนผ้าอิฐฉาบปูนทาสีประดับลายปูนปั้นในระนาบแนวอนธรอนอาคาร
  - ประตู เป็นประตูบานเฟี้ยม และประตูบานพับเหล็ก
  - หน้าต่าง เป็นหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ ลูกลัก วงกบไม้ มีช่องแสงด้านบน ด้านในติดตั้งลูกกรงเหล็ก
  - พื้น ชั้นล่าง ค.ส.ล. ชั้นบนพื้นและโครงสร้างไม้
  - ส่วนประดับ มีเตาตั้งเป็นแบบคอรินท์เขียนประยุกต์ มีลายปูนปั้นอยู่บริเวณด้านล่างของหน้าต่างชั้นที่สอง ที่มีเอกลักษณ์ลักษณะผสมผสานรูปใบไม้

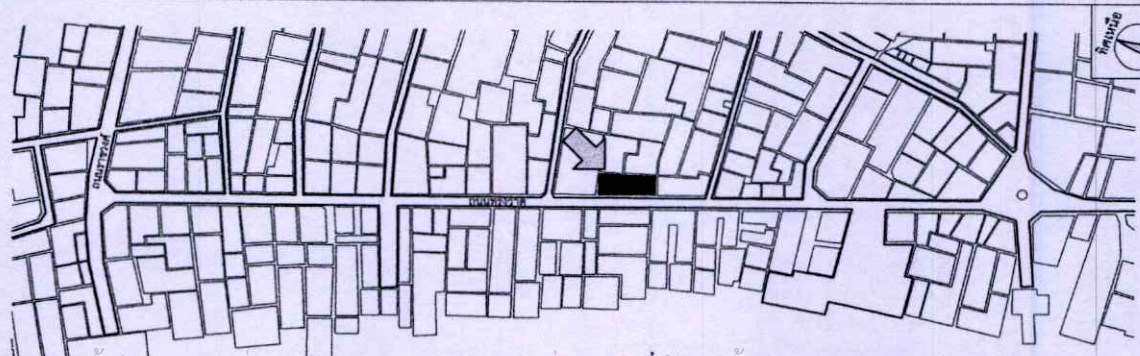
- รายละเอียดอาคาร
- เป็นอาคารที่ได้รับอิทธิพลรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่นิยมในสมัยนั้น มีการตกแต่งประดับด้วยลายปูนปั้น มีลักษณะผสมผสานรูปใบไม้และดอกไม้ อายุประมาณ 50-80 ปี
- ที่ตั้งอาคาร
- บริเวณจากถนนราชวงศ์เข้ามาทางถนนทรงวาด ประมาณ 80 เมตร อยู่ติดริมถนนทรงวาด บ้านเลขที่ 807

รูปที่ 4.32 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 4 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปด้านหน้าอาคาร
มีลักษณะเป็นดัดแก้วติดกัน 8 ห้อง

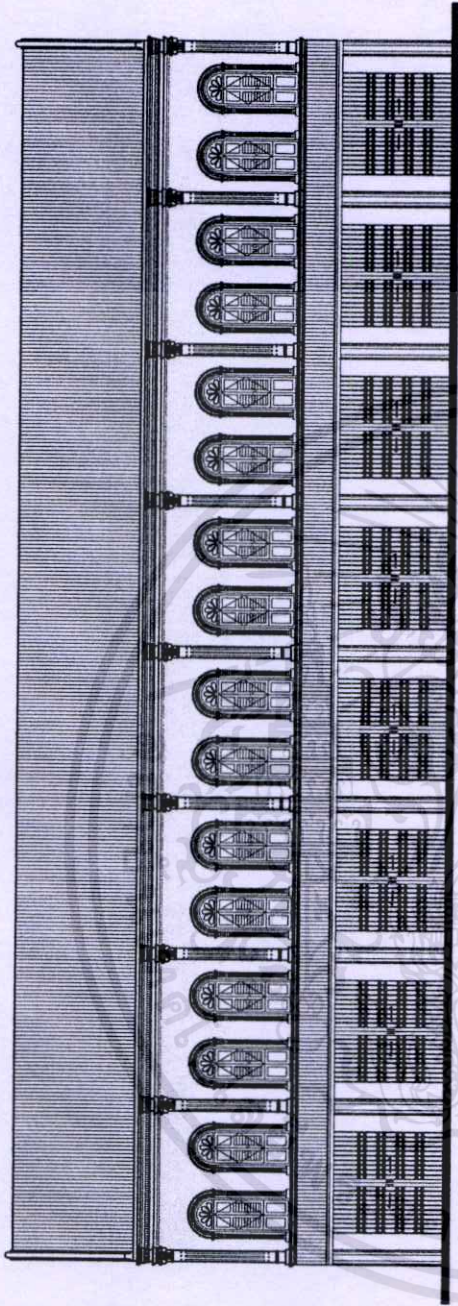
ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.33 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 5

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปด้านหน้าอาคาร

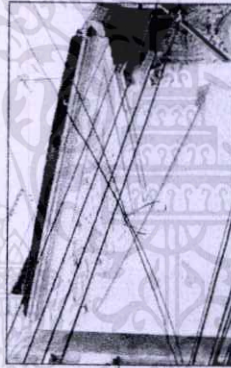
มีลักษณะเป็นตึกแถวติดกัน 8 ห้อง

รายละเอียดอาคาร

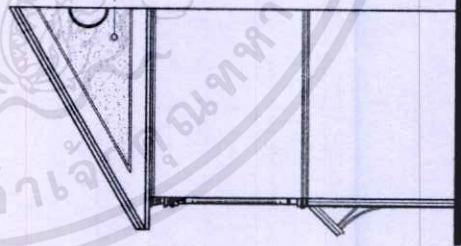
เป็นอาคารที่ได้รับอิทธิพลรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่นิยมในสมัยนั้น มีการตกแต่งประดับด้วยลายปูนปั้น มีลักษณะผสมผสานรูปแบบสถาปัตยกรรมไม่และผลไม่หลายชนิด ปัจจุบันความลึกของอาคารหลังนี้ เหลือเพียงครึ่งหลัง สังกศตุได้จากรูปทรงหน้าบันของด้านข้างอาคาร อายุประมาณ 90-120 ปี

ที่ตั้งอาคาร

- บริเวณจากถนนราชวงศ์เข้ามาทางถนนทรงวาด ประมาณ 500 เมตร อยู่ติดริมถนนทรงวาด บ้านเลขที่ 951-958

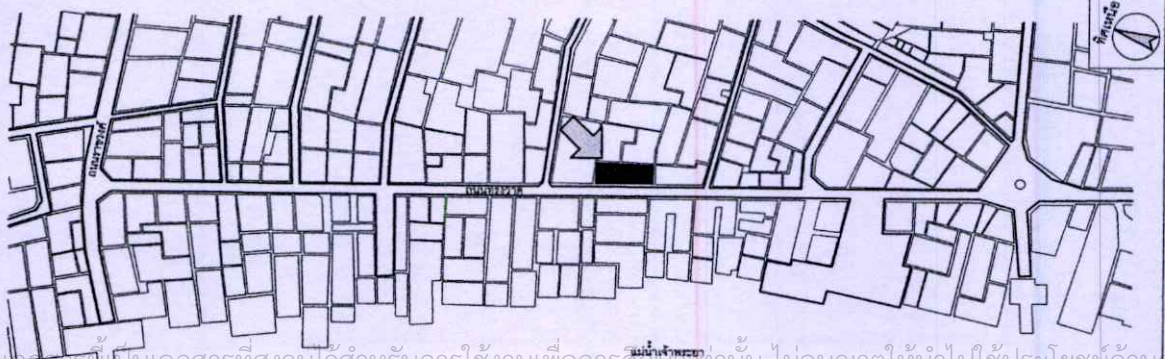
หน้าบันปูนปั้นลวดลายผสมผสานรูปแบบสถาปัตยกรรม

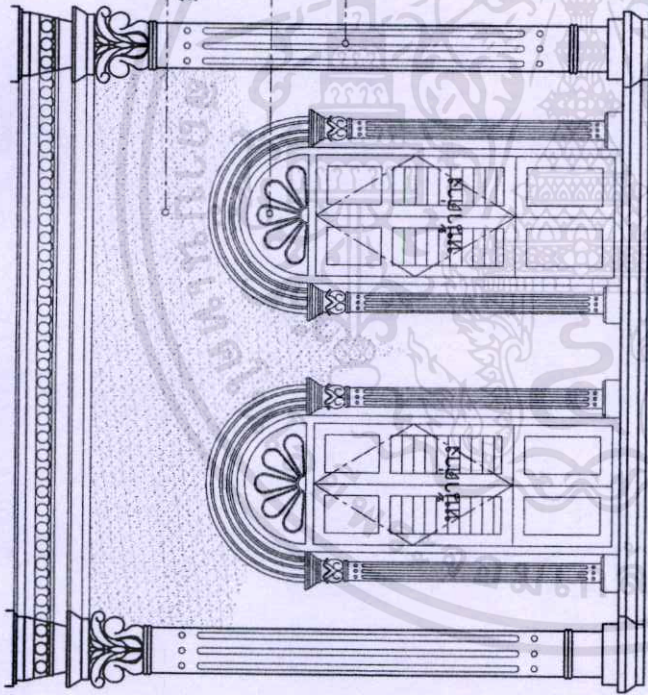
รูปด้านข้างอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

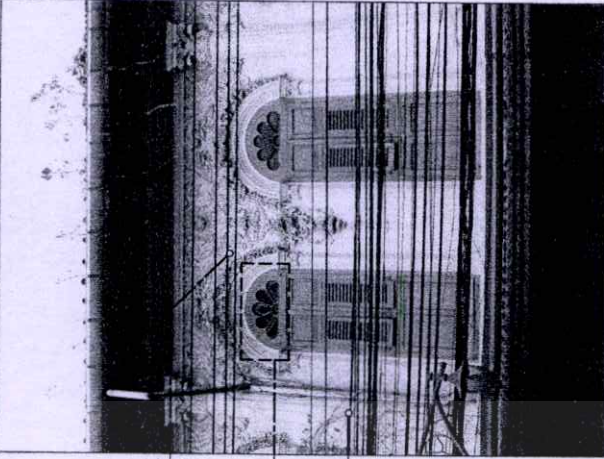
รูปที่ 4.34 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 5 (ต่อ)

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนพหลโยธิน

ลายปูนปั้นอยู่บริเวณด้านบนของซุ้มหน้าต่างที่ตอมมีเอกลักษณ์ ลักษณะผสมผสานรูปแบบดอกไม้และผลไม้หลายชนิด

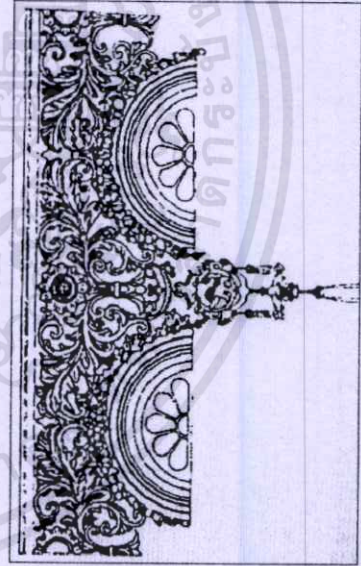
ลายปูนปั้นมีลักษณะผสมผสานรูปแบบดอกไม้และผลไม้หลายชนิด

ช่องแสงกระจก

เสากลมประดับลายปูนปั้นตลอดลายรูปไม้

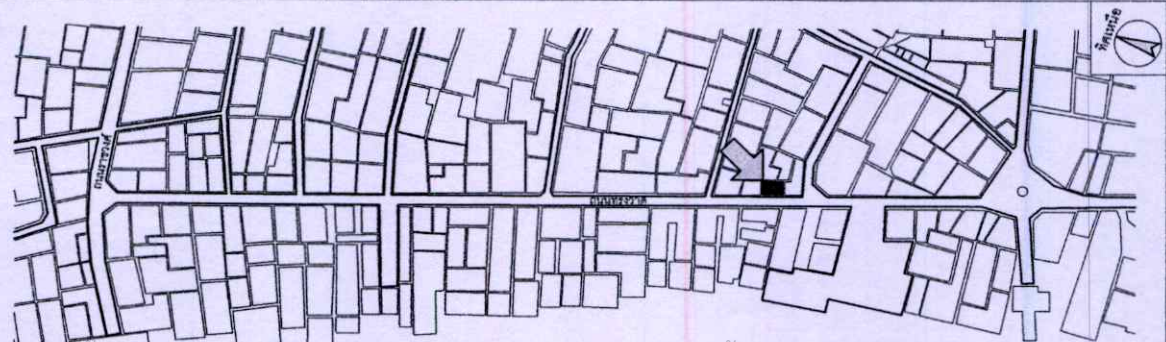
ลักษณะและส่วประกอบทางสถาปัตยกรรม

- ประสาทอาคาร ตึกแถวติดกัน 8 ห้อง ใช้เพื่อการพาณิชย์ จำนวนชั้น 2 ชั้น
- โครงสร้าง ประกอบด้วยอิฐ ปูนและไม้เป็นโครงสร้างสำคัญ
- หลังคา ทรงปั้นหย่า ความลาดชัน 30-45 องศา มุงกระเบื้องซีเมนต์
- เติงชายไม้ มีกันสาดอยู่บริเวณด้านหน้าอาคาร
- หน้า เป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนทาสี ประดับลาย ปูนปั้นในระนาบแนวรอบอาคาร
- ประตู สมัยก่อนเป็นประตูบานเฟี้ยม ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นประตูบานพับเหล็ก
- หน้าต่าง เป็นหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ ลูกฟัก วงกบไม้ มีช่องแสงด้านบน ด้านในติดตั้งลูกกรงเหล็ก
- พื้น พื้นล่าง ค.ส.ล. พื้นบนพื้นและโครงสร้างไม้
- ส่วนประดับ มีเสาแต่เป็นแบบคอร์นเทียนประยุกต์ ซุ้มหน้าต่างโค้งประดับด้วยลายปูนปั้น ลักษณะผสมผสานรูปไม้และดอกไม้

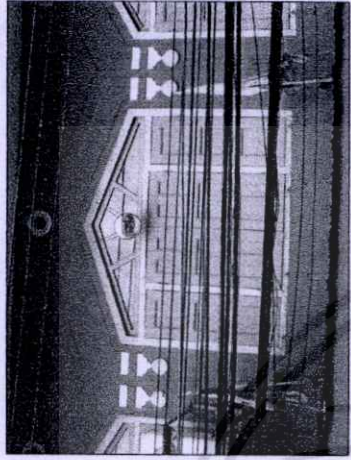
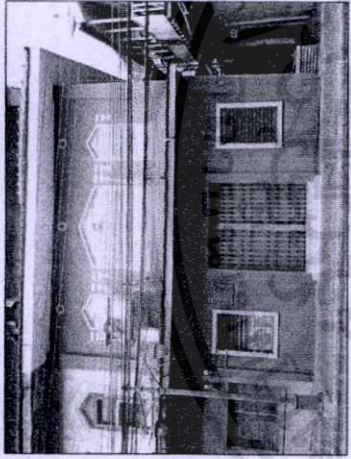

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวอนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

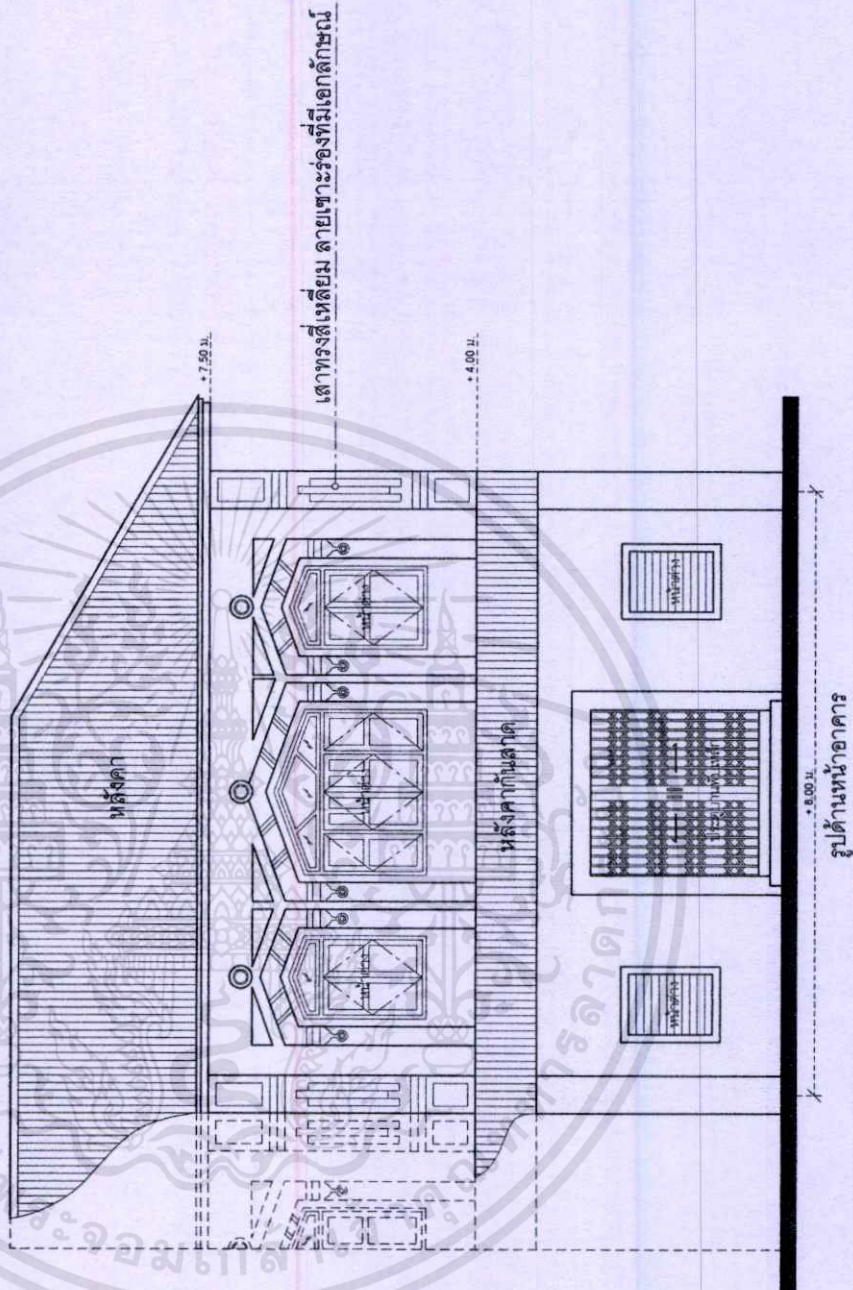
รูปที่ 4.35 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนพหลโยธิน แบบที่ 5 (ต่อ)

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

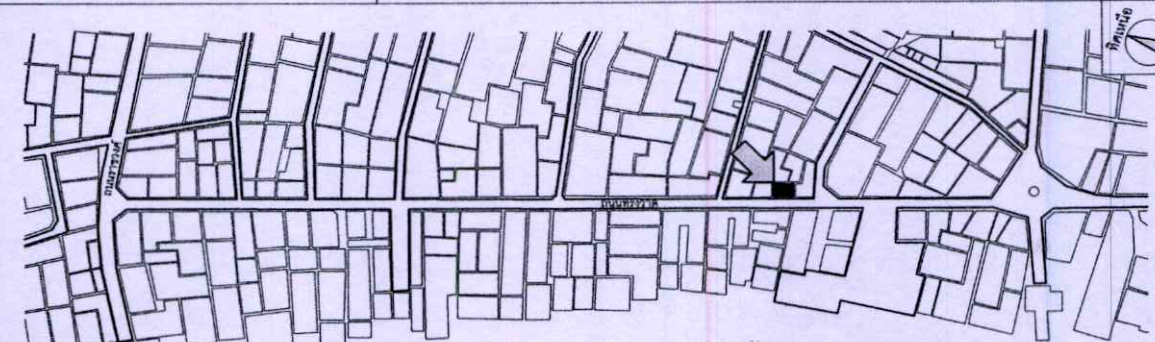
มุมมองจากภาพถ่าย

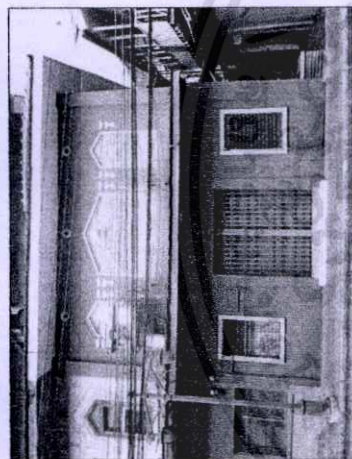
รูปด้านหน้าอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วารณใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

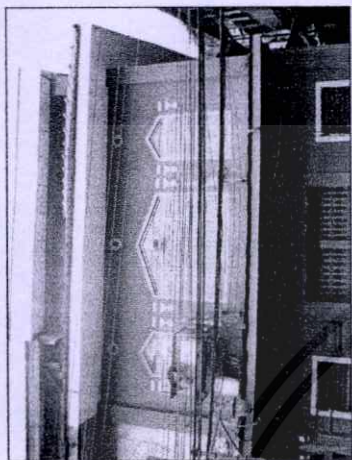
รูปที่ 4.36 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 6

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

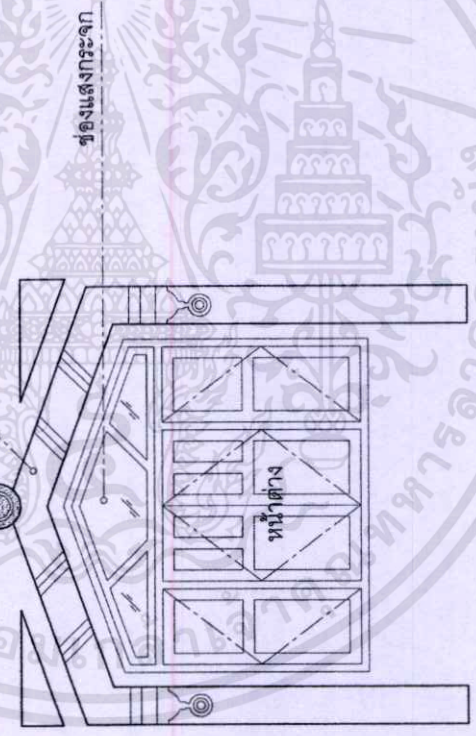
ชุมชนต่างด้าวชายปูนปั้นทรงตามเหลี่ยม ผสมผสานลายระยองที่มีเอกลักษณ์

มุมมองจากภาพถ่าย

รายละเอียดอาคาร

เป็นอาคารที่ได้รับอิทธิพลรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่นิยมในสมัยนั้น มีการตกแต่งประดับประดาด้วยลวดลายปูนปั้นทรงตามเหลี่ยม ผสมผสานลายระยองที่มีเอกลักษณ์ อายุประมาณ 50-80 ปี

ที่ตั้งอาคาร

บริเวณจากถนนราชวงศ์เข้ามาทางถนนทรงวาด

ประมาณ 600 เมตร อยู่ติดริมถนนทรงวาด บ้านเลขที่ 997

ลักษณะและสภาพของสถาปัตยกรรม

- ประเภทอาคาร คือแถวติดกันใช้เพื่อการพาณิชย์ จำนวนชั้น 2 ชั้น
- โครงสร้าง ประกอบด้วยอิฐ ปูนและไม้เป็นโครงสร้างสำคัญ
- หลังคา ทรงปั้นหย่า ความลาดชัน 30-45 องศา มุงกระเบื้องซีเมนต์ เรียงชายไม้ มีกันสาดอยู่บริเวณด้านหน้าอาคาร
- ผัง เป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนทาสี ประตูบานปูนปั้นในระนาบแนวตั้งและแนวนอน
- ประตู บานก่ออิฐฉาบปูนทาสี ประตูบานปูนปั้นในระนาบแนวตั้งและแนวนอน
- หน้าต่าง เป็นหน้าต่างไม้บานเปิดคู่ และบานเปิดเดี่ยวลูกฟักวงกบไม้ มีช่องแสงด้านบน ด้านในติดตั้งลูกกรงเหล็ก
- พื้นชั้นล่าง ค.ส.ล. ชั้นบนพื้นและโครงสร้างไม้
- ส่วนประดับ มีเสาแดงเป็นแบบคอรินท์แบบประยุกต์ พื้นหน้าต่างลายปูนปั้นอยู่บริเวณด้านบนของหน้าต่างซึ่งมีช่อง ลึกขณะมียอดชุมชนทรงตามเหลี่ยม ผสมผสานลายระยองที่มีเอกลักษณ์

ชุมชนต่างด้าวชายปูนปั้นอยู่บริเวณด้านบนของหน้าต่างซึ่งมีช่อง ลึกขณะมียอดชุมชนทรงตามเหลี่ยม ผสมผสานลายระยองที่มีเอกลักษณ์

รูปที่ 4.37 แสดงรายละเอียดอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แบบที่ 6 (ต่อ)

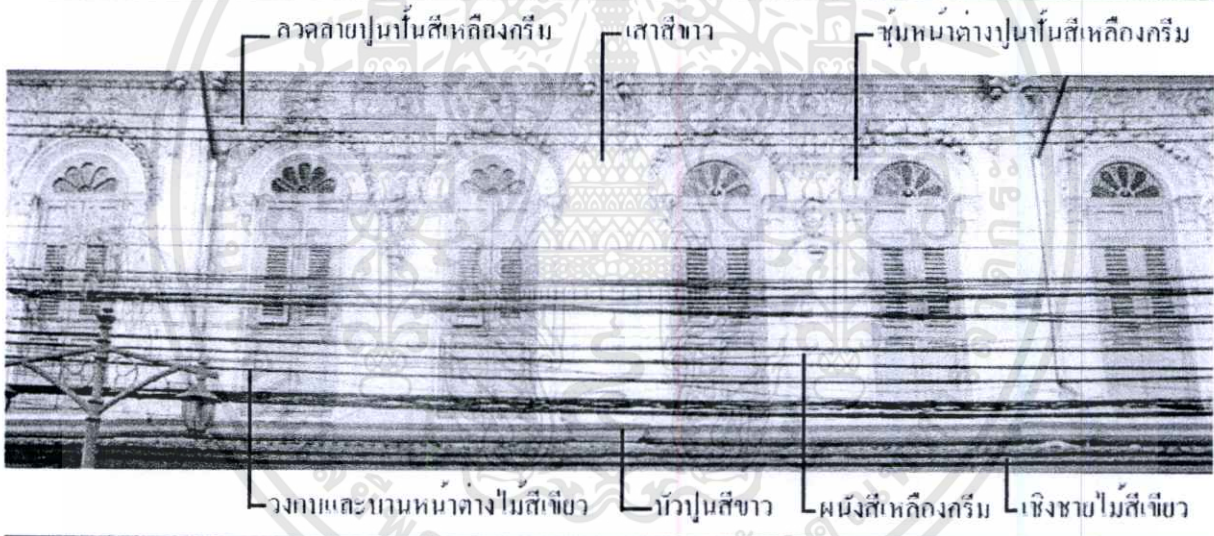
เอกสารนี้เป็นเอกสารทสวทสวไม่สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปดลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.5.3 การใช้สีและวัสดุ

การใช้สี จากการสำรวจพบว่าการใช้สีของอาคารที่เก่าแก่ย่านถนนทรงวาด สีส่วนใหญ่เป็นสีวรรณะเย็น ประกอบด้วย สีเหลือง สีเขียว สีขาว สีน้ำตาล สีครีม คุสบายตา ให้ความรู้สึกสงบ สดชื่น โดยแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1 สีตัวอาคาร ส่วนใหญ่เป็น สีเหลือง สีครีม สีขาว
- 2 สีวงกบ ส่วนใหญ่เป็น สีน้ำตาล(สีข้อมไม้) และสีเขียว
- 3 ประตูหน้าต่าง ส่วนใหญ่เป็น สีน้ำตาล(สีข้อมไม้) สีขาว และสีเขียว
- 4 ลวดลายปูนปั้น ส่วนใหญ่เป็น สีขาว สีครีม

การใช้วัสดุ จากการสำรวจพบว่าการใช้วัสดุของอาคารที่เก่าแก่ย่านถนนทรงวาด เป็นวัสดุที่คงทนแข็งแรง โครงสร้างประกอบด้วยอิฐ ปูนและไม้เป็นโครงสร้างสำคัญ ผนังก่ออิฐฉาบปูน หลังคามุมกระเบื้อง วงกบไม้เนื้อแข็ง บานประตูหน้าต่างไม้เนื้อแข็ง มีวัสดุตกแต่งเป็นปูนปั้นเป็นรูปเกา ดอกไม้ ใบไม้และผลไม้หลายชนิด ช่องแสงกระจกลิโธและกระจกสี

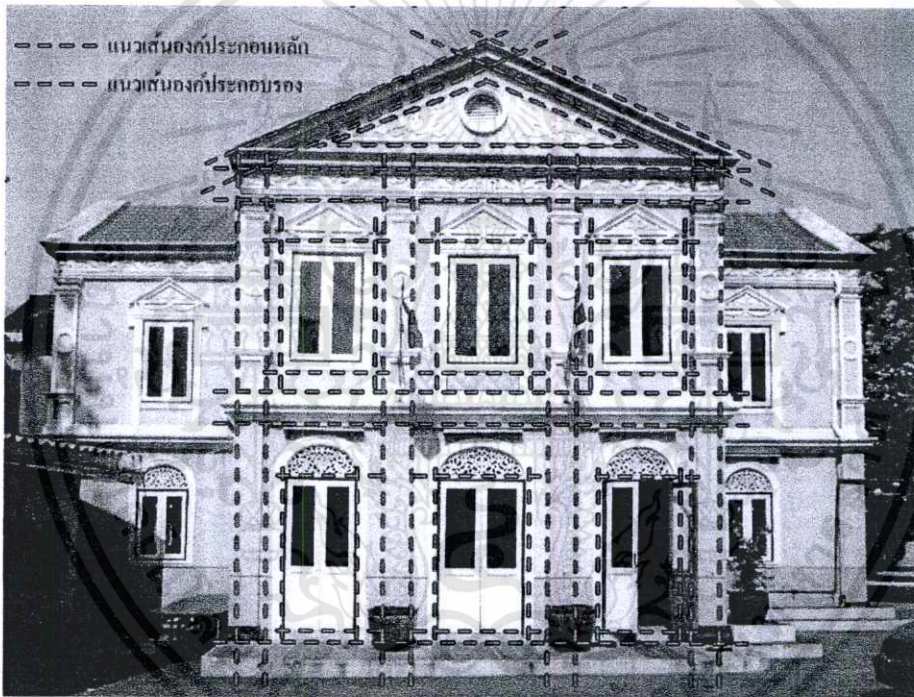
รูปที่ 4.38 ตัวอย่างการใช้สีของอาคารย่านถนนทรงวาด

4.1.5.4 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง

องค์ประกอบหลัก อาคารเก่าแก่ย่านถนนทรงวาดมีองค์ประกอบหลักๆก็คือ มีการกำหนดสัดส่วนทั้งในแนวตั้งและแนวนอนที่สม่ำเสมอใกล้เคียงกัน อาคารเป็นโครงสร้างอิฐ ปูนและไม้ เป็นโครงสร้างสำคัญ เป็นตามลักษณะการก่อสร้างในสมัยนั้น หลังคามีทั้งแบบทรงปั้นหยา หลังคาทรงจั่ว และแบบผสมกัน มุงด้วยกระเบื้อง เป็นหลังคาที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศร้อนชื้นแบบเมืองไทย สามารถกันแดดกันฝนได้ดี มีกำแพงกันไฟในแต่ละช่วงตึกและตกแต่งลายปูนปั้นด้านบนเหนือหลังคา มีรูปแบบและสัดส่วนช่องเปิดคานหน้าต่างอาคารที่ใกล้เคียงและอยู่ในระนาบเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบรอง หมายถึง รายละเอียดต่างๆที่อยู่กับอาคารเก่าแก่ย่านถนนทรงวาด โดยประกอบด้วยประตูชั้นล่างบานเพ็ญลุกฟัก ทำด้วยไม้เนื้อแข็งทาสี มีลักษณะแยกเป็นชิ้นๆ ใช้งานแบบยกเข้าและยกออก เป็นรูปแบบประตูของอาคารที่ต้องการเปิดพื้นที่ชั้นล่างอย่างเต็มที่ เพื่อสะดวกในการค้าขายในยุคสมัยนั้นๆ ปัจจุบันถูกรื้อถอนเปลี่ยนเป็นประตูรูปแบบสมัยใหม่เพื่อสะดวกกับการใช้งาน หน้าต่างบานเปิดคู่ วัสดุเป็นไม้ทาสี ช่องแสงที่บานหน้าต่างเป็นกระจกลี และมีช่องแสงปิดตายเป็นกระจกลีอยู่เหนือหน้าต่าง วงกบประตูหน้าต่างไม้เนื้อแข็งทาสี ตกแต่งหน้าบัน โค้งประดับลายปูนปั้น แต่งช่องหน้าต่างเป็นซุ้ม โค้งแหลมและ โค้งกลมกรุกระจกสีตามแนวกรอบอย่างสวยงาม ประดับด้วยลายปูนปั้นเป็นรูปเถาดอกไม้และผลไม้หลายชนิด หลังคาکنึ้นสามมุขกระเบื้อง มีเสาดั้งเป็นแบบคอรินเทียนประยุกต์

รูปที่ 4.39 แสดงแนวเส้นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของอาคารย่านถนนทรงวาด

4.1.5.5 สภาพอาคาร

เมื่อกาลเวลาผ่านไป ตลาดสินค้าการเกษตรขยายสู่ตลาดสี่มุมเมือง บวกกับการคมนาคมทางบกได้รับความนิยมมากขึ้น ถนนทรงวาดได้ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง แม้ธุรกิจจะยังคงดำรงอยู่ แต่แม่น้ำเจ้าพระยาได้สงบเงียบลง ตลอดทั้งย่าน ไร่ร่อยรอยของเรือขนสินค้า โกดังเริ่มเหลือพื้นที่ว่างมากขึ้น มีแนวโน้มการย่านการค้าใหม่ๆเพิ่มขึ้น ประกอบกับการลงทุนเพื่อการบำรุงรักษาอาคารเก่าไม่คุ้มค่า เท่ากับการลงทุนสร้างอาคารใหม่ให้ทันสมัยด้วยความเข้าใจว่าอาคารรูปแบบใหม่จะดึงดูดผู้มาซื้อสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้มากกว่า จนลึมระลึกถึงความขยัน ต่อสู้ วิถีชีวิตของคนในอดีตที่ผ่านมา จากการสำรวจสามารถแบ่งสภาพอาคารได้ 3 ประเภท ดังนี้

1 สภาพดี หมายถึง อาคารที่อยู่ในสภาพดี มีการบำรุงรักษาอย่างดี มีโครงสร้างที่แข็งแรง และองค์ประกอบที่สมบูรณ์

2 สภาพปานกลาง หมายถึง อาคารที่อยู่ในสภาพไม่ได้สมบูรณ์มากนัก แต่ยังมีโครงสร้างที่แข็งแรง มีองค์ประกอบที่เด่นชัด อาจเพราะขาดการบำรุงอย่างต่อเนื่อง

3 สภาพทรุดโทรม หมายถึง อาคารที่อยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์ ขาดการดูแล มีโครงสร้างไม่มั่นคงแข็งแรง

ตารางที่ 4.3 สภาพอาคารชุมชนย่านถนนทรงวาด

สภาพอาคาร	จำนวน	ร้อยละ
(1) สภาพดี	40	27.97
(2) สภาพปานกลาง	50	34.97
(3) สภาพทรุดโทรม	53	37.06
รวม	143	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่าแบบสำรวจสภาพอาคารชุมชนย่านถนนทรงวาด มีอาคารสภาพทรุดโทรม ร้อยละ 37.06 มีอาคารสภาพปานกลาง ร้อยละ 34.97 และมีอาคารสภาพดี ร้อยละ 27.97

4.1.5.6 ระดับคุณค่าของอาคาร

ย่านถนนทรงวาดเป็นพื้นที่ย่านการค้าเก่าแก่ และเป็นจุดกำเนิดของชุมชนชาวจีนที่มีประวัติเก่าแก่ที่สุดของกรุงเทพมหานคร มีประวัติศาสตร์เคียงคู่กับการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เป็นชุมชนนอกกำแพงเมืองแห่งแรกที่มีการลงหลักปักฐาน ดังนั้นชุมชนชาวจีนในที่นี้จึงมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความมั่นคงและมั่งคั่งแก่กรุงรัตนโกสินทร์ ความรุ่งเรืองด้านการค้าทำให้เกิดการก่อสร้างอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และทางสถาปัตยกรรมในยุคสมัยนั้น สืบเนื่องจากลวดประดับลายปูนปั้นเป็นรูปเถาดอกไม้และผลไม้หลายชนิด แสดงออกถึงกิจกรรมที่มีมาในอดีตได้เป็นอย่างดี จากการสำรวจสามารถแบ่งประเภทคุณค่าของอาคารออกเป็น 3 ระดับดังนี้

1 คุณค่าสูง หมายถึง อาคารที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความสวยงามทางสถาปัตยกรรมในยุคสมัยนั้น

2 คุณค่าปานกลาง หมายถึง อาคารที่มีการก่อสร้างหลังจากอาคารที่คุณค่าสูง มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมและการประดับตกแต่งที่สอดคล้องกับอาคารที่คุณค่าสูง

3 คุณค่าต่ำ หมายถึง อาคารที่มีการก่อสร้างในรูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ มีลักษณะโครงสร้าง ความสูง การประดับตกแต่ง ที่ขัดแย้งกับอาคารที่คุณค่าสูงและอาคารคุณค่าปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 ประเภทคุณค่าของอาคารชุมชนย่านถนนทรงวาด

ประเภทคุณค่าของอาคาร	จำนวน	ร้อยละ
(1) คุณค่าสูง	55	38.46
(2) คุณค่าปานกลาง	33	23.08
(3) คุณค่าต่ำ	55	38.46
รวม	143	100

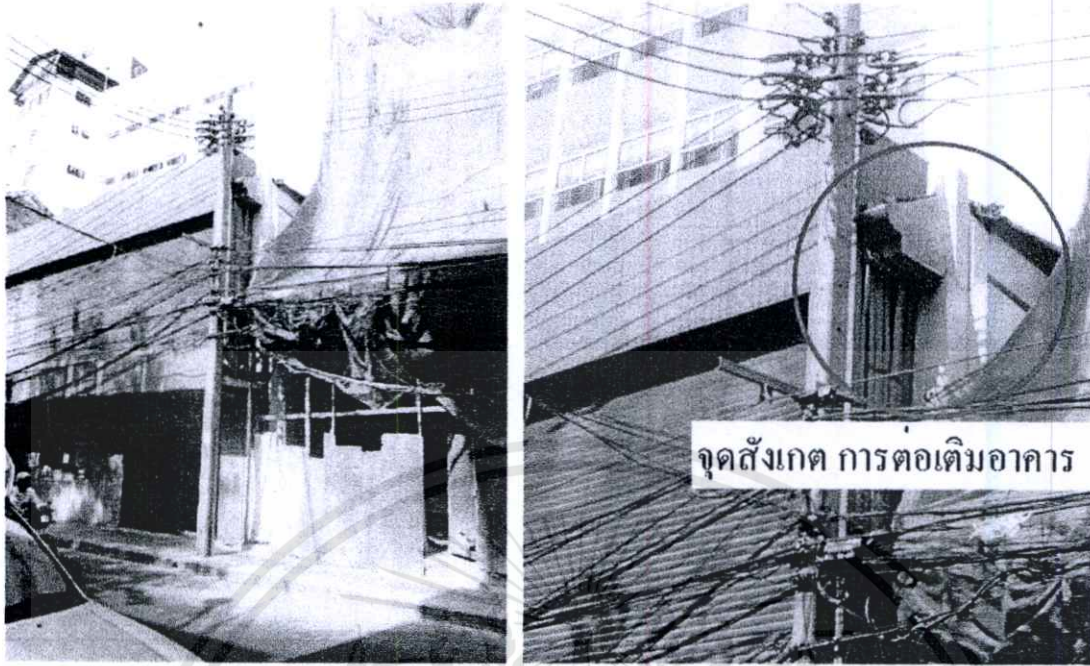
จากตารางที่ 4.4 พบว่าแบบสำรวจประเภทคุณค่าของอาคารชุมชนย่านถนนทรงวาด มีอาคารคุณค่าสูง ร้อยละ 38.46 มีอาคารคุณค่าต่ำ ร้อยละ 38.46 และมีอาคารคุณค่าปานกลาง ร้อยละ 23.08

4.1.5.7 สภาพปัญหา

จากการสำรวจและสอบถามผู้คนที่อยู่ในย่านถนนทรงวาด เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนย่านถนนทรงวาด พบว่ามีปัญหาด้านต่างๆ โดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆดังนี้

1 ทางการกายภาพ

ชุมชนย่านถนนทรงวาด เป็นพื้นที่ย่านการค้าเก่าแก่ และเป็นจุดกำเนิดของชุมชนชาวจีนที่มีประวัติเก่าแก่ที่สุดของกรุงเทพมหานคร มีสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีอายุมากกว่า 120 ปี ปัจจุบันอาคารและสิ่งปลูกสร้างรวมถึงสภาพแวดล้อมที่มีมาในอดีต มีแนวโน้มว่าจะทรุดโทรมลงไปอย่างต่อเนื่องตามกาลเวลา ประกอบกับไม่คุ้มค่าการลงทุนเพื่อการบำรุงรักษาอาคารเก่า ดังนั้นอาคารจึงขาดการดูแลอย่างเหมาะสม อีกทั้งปัจจุบันมีอาคารและสิ่งปลูกสร้างใหม่รวมทั้งการต่อเติมอาคารที่ไม่เหมาะสม ทำตามความต้องการของเจ้าของอาคาร โดยไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญทางสถาปัตยกรรมที่มีมาในอดีต มีรูปแบบที่ไม่กลมกลืนกับอาคารเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความหนาแน่นของอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ทำให้ชุมชนขาดสถานที่ประกอบกิจกรรมหรือพื้นที่ที่ประชาชนใช้สอยในชุมชน ไม่ได้คำนึงถึงพื้นที่สีเขียวในชุมชน ที่มีผลต่อสุขภาพและสภาพทางจิตใจ ขาดจุดหมายตาที่สามารถทำให้ผู้คนที่ผ่านมาได้จดจำถึงถนนทรงวาด ทางสัญจรที่ไม่ได้กำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม และการแบ่งพื้นที่ขอบเขตประชาชนใช้สอยอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจด้วยสาเหตุจากการขาดความรู้ด้านการพัฒนาและจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ของผู้เป็นเจ้าของอาคารและคนในชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 4.40 ตัวอย่างอาคารย่านถนนทรงวาดที่มีการต่อเติมรูปแบบด้านหน้าอาคารที่ไม่เหมาะสม

2 ด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ปัญหาด้านสังคมของชุมชนย่านถนนทรงวาด คือปัญหาความแออัดของชุมชนเนื่องจากความหนาแน่นของอาคาร ความเสื่อมโทรมของสิ่งก่อสร้าง การจราจรที่ไม่เป็นระเบียบและการเพิ่มของประชากรแฝง ส่งผลให้สังคมเมืองไม่น่าอยู่ มีปัญหาด้านสังคมอื่นๆตามมา ชุมชนขาดพื้นที่สาธารณะ ความรู้สึกร่วมที่ไม่ปลอดภัยภายในชุมชน ทั้งนี้ยังส่งผลถึงด้านเศรษฐกิจของชุมชนเพราะปัญหาด้านความเสื่อมโทรมเหล่านี้มีผลกระทบโดยตรงกับผู้ที่มาติดต่อการค้าในชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 4.41 ความแออัดของอาคาร ผู้อยู่อาศัย และการสัญจรภายในชุมชนย่านถนนทรงวาด

ตารางที่ 4.5 แสดงปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนย่านถนนทรงวาด

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไขปัญหา
ปัญหาด้านทางกายภาพ		
- ความทรุดโทรมของอาคาร	- ขาดความรู้ในการดูแล	- ฟื้นฟูอาคารตามแนวทางอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน
- การต่อเติมที่ไม่เหมาะสม	- ขาดความรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนา	- การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน - การควบคุมอาคารตามแนวทางอนุรักษ์และพัฒนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไขปัญหา
ปัญหาด้านทางกายภาพ		
- รูปแบบอาคารที่ก่อสร้างใหม่ไม่กลมกลืนกับอาคารเก่าที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	- ขาดความรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนา	- การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน - การควบคุมอาคารตามแนวทางอนุรักษ์และพัฒนา
- ทางสัญจร ไม่เหมาะสมกับการใช้งาน	- ขาดการจัดวางกิจกรรมที่เหมาะสมการใช้งาน	- ปรับปรุงรูปแบบและจัดกิจกรรมที่เหมาะสม
- ไม่มีพื้นที่เรียนรู้ หรือเผยแพร่ความรู้ทางประวัติศาสตร์ของชุมชน	- ขาดการวางแผนและจิตสำนึกในการอนุรักษ์	- การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในทางประวัติศาสตร์ - เปลี่ยนพื้นที่ของชุมชน ให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ของชุมชน
ปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจ		
- ความแออัดของชุมชน	- ชุมชน ไม่มีพื้นที่ดินว่างเปล่า	- เปลี่ยนพื้นที่ของชุมชนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ให้เป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชน
- ขาดพื้นที่รวมกิจกรรมทางสังคม	- ขาดการวางแผนและพื้นที่รองรับกิจกรรม	- เปลี่ยนพื้นที่ของชุมชน ให้เป็นพื้นที่รวมกิจกรรมของชุมชน
- การลดบทบาททางเศรษฐกิจของชุมชน	- ความทรุดโทรมของอาคารและชุมชน - การจัดวางพื้นที่การค้าที่ไม่เหมาะสมของอาคาร	- ฟื้นฟูอาคารตามแนวทางอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยลักษณะปัญหาด้านทางกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจ ที่พบส่วนใหญ่เกิดจากการที่ประชากรในชุมชนย่านถนนทรงวาดขาดความรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนา ไม่ได้มีการวางแผนหรือการจัดวางกิจกรรมที่เหมาะสมกับการใช้งาน ดังนั้นหากมีการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมก็จะช่วยแก้ปัญหาด้านกายภาพของชุมชน และช่วยให้ด้านสังคมและเศรษฐกิจในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอีกด้วย

4.2 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ซึ่งประกอบด้วย

ในการศึกษา ความคิดเห็นครั้งนี้ ได้สอบถามทัศนคติในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด เช่น แนวทางที่จะอนุรักษ์และพัฒนาอาคารในชุมชนย่านถนนทรงวาดและด้านภาพลักษณ์ของชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อนำผลที่ได้รับมาใช้ในการปรับปรุงและเสนอแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดต่อไป

4.2.1 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ของประชากรในชุมชนย่านถนนทรงวาด

เป็นการศึกษาถึงแนวทางและความคิดเห็น จากการสอบถามประชาชนในชุมชนย่านถนนทรงวาดที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมในชุมชนที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ โดยศึกษาตามประเด็นต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
(1) เมื่อกล่าวถึงย่านถนนทรงวาด จะนึกถึงสิ่งใดเป็นครั้งแรก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การค้าขาย	88	60.69
การท่องเที่ยว	35	24.14
ย่านที่อยู่อาศัย	22	15.17
อื่น ๆ โปรดระบุ		
รวม	145	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
(2) จุดหมายตาหรือจุดสังเกตอะไรที่นึกถึงและจดจำได้ง่าย ในบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
อาคารพักอาศัย	40	39.60
อาคารที่ประกอบธุรกิจค้าขาย	57	56.44
พื้นที่สาธารณะของชุมชน		
ท่าเรือ		
วัด	4	3.96
อื่น ๆ โปรดระบุ		
รวม	145	100
(3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาคารเก่าในชุมชนย่านถนนทรงวาด ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์และขาดการดูแล		
บูรณะและซ่อมแซมในคงสภาพเดิม	42	44.21
บูรณะและเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้อง กับการใช้งานในปัจจุบัน	53	55.79
รื้อสร้างใหม่		
อื่น ๆ โปรดระบุ		
รวม	95	100
(4) หากมีการสร้างอาคารใหม่ในชุมชนย่านถนนทรงวาด		
อาคารใหม่นั้นควรเป็นรูปแบบใด		
รูปแบบอาคารเดิม	32	33.68
รูปแบบอาคารสมัยใหม่	8	8.42
รูปแบบที่กลมกลืนกับอาคารเดิมโดยรอบ	55	57.90
รวม	95	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
(5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอาคาร และกิจกรรมในอดีตถึงปัจจุบัน		
เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบที่น่าพึงพอใจ	6	6.32
เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบที่ไม่น่าพึงพอใจ	89	93.68
อื่น ๆ โปรครระบุ		
รวม	95	100
(6) ความต้องการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทาง สถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดในอนาคต		
ย่านที่พักอาศัย	10	10.53
ย่านพาณิชย์กรรม	46	48.42
แหล่งท่องเที่ยว	39	41.05
อื่น ๆ โปรครระบุ		
รวม	95	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่าแบบสอบถามประชาชนในชุมชนย่านถนนทรงวาดที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมในชุมชนที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ ส่วนใหญ่เมื่อพูดถึงย่านถนนทรงวาดก็จะนึกถึงการค้าขายเป็นสิ่งแรก ร้อยละ 60.69 การท่องเที่ยว ร้อยละ 24.14 ย่านที่อยู่อาศัย ร้อยละ 15.17 และส่วนใหญ่มีจุดหมายตาหรือจุดสังเกตที่นึกถึงและจดจำได้ง่ายคืออาคารที่ประกอบธุรกิจค้าขาย ร้อยละ 56.44 อาคารพักอาศัย ร้อยละ 39.60 วัด ร้อยละ 3.96 และส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอาคารเก่า ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์และขาดการดูแล คือบูรณะและเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน ร้อยละ 55.79 รองลงมาคือบูรณะและซ่อมแซมในคงสภาพเดิม ร้อยละ 44.21 และส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในมีการสร้างอาคารใหม่ คือรูปแบบที่กลมกลืนกับอาคารเดิมโดยรอบ ร้อยละ 57.90 รูปแบบอาคารเดิม ร้อยละ 33.68 รูปแบบอาคารสมัยใหม่ ร้อยละ 8.42 และส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอาคารและกิจกรรมในอดีตถึงปัจจุบัน คือเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบที่ไม่น่าพึงพอใจ ร้อยละ 93.68 เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบที่น่าพึงพอใจ ร้อยละ 6.32 และส่วนใหญ่ความต้องการอย่าไรเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดในอนาคต คือ ย่านพาณิชย์กรรม ร้อยละ 48.42 แหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 41.05 ย่านที่พักอาศัย ร้อยละ 10.53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ของประชากรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

เป็นการศึกษาถึงแนวทางและความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 7 ท่าน โดยศึกษาตามประเด็นต่อไปนี้

1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด ทั้ง 7 ท่าน ให้ความคิดเห็นว่า ควรอนุรักษ์และพัฒนา เพราะสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นมรดกที่ผู้คนในอดีตภูมิใจส่งต่อให้คนรุ่นหลัง ถึงแม้จะเก่าแก่ไปตามกาลเวลา แต่ยังสามารถอนุรักษ์และพัฒนาในอยู่กับปัจจุบันเพื่อให้เห็นถึงความเป็นมา ความรุ่งเรืองของชุมชนคนจีนในอดีต และสร้างความภูมิใจให้ลูกหลานมีความหวงแหนในมรดกทางสถาปัตยกรรมนี้ให้ยั่งยืนสืบไป

2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมรูปแบบงานสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชน

เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด ทั้ง 7 ท่าน ให้ความคิดเห็นว่า มีความเป็นไปได้เพราะหากมีข้อบังคับหรือกฎหมายที่ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมย่านถนนทรงวาดและยังสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนนั้น มีแต่ส่งผลดีกับชุมชน ทั้งเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การค้าขายที่คึกคัก อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ทำให้ชุมชนมีความเจริญ และมองเห็นคุณค่าของงานสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าในอดีต

3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

ในอนาคตเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด ทั้ง 7 ท่าน ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ควรให้เป็นย่านพาณิชย์กรรมเหมือนเช่นในอดีตถึงปัจจุบันที่ผ่านมา ถึงแม้ผู้คนในชุมชนจะหันไปประกอบอาชีพด้านอื่นๆ หรือย้ายถิ่นฐานออกไปบ้างแล้ว แต่ส่วนใหญ่ก็ยังประกอบอาชีพค้าขาย อยู่ตลอดทั้งถนนทรงวาด แม้จะไม่ได้คึกคักเหมือนในอดีตก็ตาม แต่หากชุมชนได้อนุรักษ์และพัฒนากลับมาในรูปแบบเมืองที่ทรงคุณค่าเหมือนในอดีตแล้ว ความเป็นชุมชนที่น่าอยู่ และการค้าก็จะกลับมาคึกคักอีกครั้ง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดต่อไป โดยมีขั้นตอนสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 5.1.1.1 เพื่อศึกษาทางกายภาพทั่วไปของชุมชนย่านถนนทรงวาด
- 5.1.1.2 เพื่อศึกษากิจกรรมและความต้องการของชุมชน ที่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 5.1.1.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 5.1.2.1 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่
  - 1 กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 1942 คน (จากชุมชนท่าหน้าจักรวรรดิ 391 คน ชุมชนอิสราณูภาพ 283 คน ชุมชนมิตรชัยภูมิ 229 คน ชุมชนพาดสาย 450 คน ชุมชนท่ามิตรตลาดเก่า 196 คน ชุมชนตลาดน้อย 393 คน)

- 2 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้นำชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 7 ท่าน

5.1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- 1 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา จำนวน 95 คน (จากชุมชนท่าหน้าจักรวรรดิ 19 คน ชุมชนอิสราณูภาพ 14 คน ชุมชนมิตรชัยภูมิ 11 คน ชุมชนพาดสาย 22 คน ชุมชนท่ามิตรตลาดเก่า 10 คน ชุมชนตลาดน้อย 19 คน) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางตามแบบของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ (อ้างใน จัทรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์) [ออนไลน์]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และผู้นำชุมชนย่านถนนทรงวาด จำนวน 7 ท่าน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ จำนวน 1 ท่าน และ ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน 6 ท่าน (ชุมชนละ 1 ท่าน)

5.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทำการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ซึ่งแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ลักษณะของเครื่องมือ ประกอบด้วย

5.1.3.1 แบบสำรวจ

5.1.3.2 แบบสอบถาม

5.1.3.3 แบบสัมภาษณ์

5.1.3.1 แบบสำรวจ เป็นการสำรวจลักษณะทางกายภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด โดยจะมีประเด็นในการสำรวจ ดังนี้

1 รายละเอียดของอาคารและเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม

1.1 ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

1.2 อายุของอาคาร

1.3 สภาพอาคาร

1.4 ลักษณะการใช้สอยอาคาร

1.5 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง

1.6 การใช้สี และวัสดุ

1.7 รายละเอียดที่เป็นเอกลักษณ์

2 จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด

2.1 ย่าน

2.2 ขอบเขต

2.3 ทางสัญจร

2.4 ที่หมายตา

2.5 ที่รวมกิจกรรม

3 การใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด

4 กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน

ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ คือ การบันทึก การถ่ายภาพ การสเกตช์

5.1.3.2 แบบสอบถาม เป็นการสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่านถนนทรงวาด โดยจะมีประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้

1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2 ข้อมูลความคิดเห็นของประชากร ในชุมชนย่านถนนทรงวาด เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน

5.1.3.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน โดยมีประเด็นสัมภาษณ์ดังนี้

- 1 การอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด
- 2 การควบคุมรูปแบบงานสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนย่านถนนทรงวาด
- 3 ความต้องการอย่างไร เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดในอนาคต

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.4.1 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารโดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง แผนที่ แผนผังการใช้ที่ดิน ภาพถ่าย แผนงานและนโยบายจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไปยังสำนักงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

5.1.4.2 เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบข้อมูล และนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการการสำรวจ สอบถาม การสัมภาษณ์ จึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากชุมชนย่านถนนทรงวาด ดังนี้

5.1.5.1 ลักษณะเฉพาะของชุมชนย่านถนนทรงวาด

5.1.5.2 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรง

วาด

5.1.5.3 แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

5.1.5.1 ลักษณะเฉพาะของชุมชนย่านถนนทรงวาด

(1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 21-30 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-8 คน ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างถิ่น และอยู่ในชุมชนย่านทรงวาดในฐานะผู้อาศัย โดยอยู่ในย่านถนนทรงวาด 1-10 ปี

(2) ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เป็นพื้นที่ที่มีบทบาทด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ แม้ในปัจจุบันธุรกิจการค้าของชุมชนย่านถนนทรงวาดจะลดบทบาทลงไปมากก็ตาม แต่แนวโน้มในอนาคตลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาดก็ยังคงให้ความสำคัญในด้านพาณิชย์กรรมอยู่ เนื่องจากการแบ่งประโยชน์การใช้ที่ดินเขตสัมพันธวงศ์ เป็นพื้นที่เขตสีแดง คือ ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรม ทำให้ส่งเสริมการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นถึงแม้ชุมชนย่านถนนทรงวาดได้ลดความสำคัญด้านเศรษฐกิจลงจากในอดีตอย่างมาก แต่ด้วยพื้นที่รอบข้างยังมีการเติบโตด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ทำให้ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด ส่วนใหญ่ยังคงดำรงธุรกิจการค้าอย่างเช่นอดีตที่ผ่านมา

(3) กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด

จากการศึกษาพบว่าผู้คนในชุมชนย่านถนนทรงวาดได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางสังคม ตามเทศกาล ประเพณี และวัฒนธรรมต่างๆ ที่สืบทอดกันมาจากในอดีตอย่างต่อเนื่อง เทศกาลประเพณีที่ได้รับความสำคัญของคนในสังคม คือ เทศกาลตรุษจีน เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลกินเจ ซึ่งเทศกาลดังกล่าวเป็นตัวแทนด้านวัฒนธรรมของบรรพบุรุษที่ส่งต่อถึงลูกหลานในชุมชน ส่วนด้านเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด ปัจจุบันพืชผลทางการเกษตรจากแหล่งผลิตในประเทศไทยถูกลำเลียงมาที่นี่ เพื่อรอคอยการขนถ่ายไปยังเรือสินค้าขนาดใหญ่ต่อไป ทำให้ธุรกิจของชุมชนส่วนใหญ่ก็คือการประกอบการค้าขาย ซึ่งแม้วันนี้จะดูเงียบเหงาไปบ้างแล้ว แต่ก็ยังหลงเหลือกลุ่มอาคารที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมหลากหลาย และเรื่องราวของอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากตะวันตก ผสานกับวิถีชีวิตคนในอดีตให้พบเห็นอยู่ตลอดทั้งช่วงถนน

(4) จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด

เป็นการศึกษาลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ทำให้ทราบถึงจุดเด่นหรือองค์ประกอบของเมืองที่มีอยู่หรือขาดหายไป เพื่อหามาทดแทนหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยวิเคราะห์ได้สรุปดังต่อไปนี้

- ย่าน

จากการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งชุมชนย่านถนนทรงวาดเป็น 2 กลุ่ม ตามประเภทกิจกรรมของอาคาร ได้แก่ ย่านพาณิชย์กรรม ที่ตั้งอยู่บริเวณสองด้านริมถนนทรงวาด ไปตลอดแนวถนน มีความเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น ถึงแม้อาคารเหล่านั้นจะทรุดโทรมไปตามกาลเวลา และย่านพักอาศัย ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังอาคารพาณิชย์กรรมที่อยู่ริมถนนทรงวาดเนื่องจากไม่ได้มีกิจกรรมธุรกิจการค้าอย่างเช่นอาคารที่อยู่ด้านหน้าถนน จึงมีลักษณะเป็นอาคารและบ้านพักอาศัยทั่วไป ไม่ได้มีการประดับตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์ ที่สื่อถึงสถาปัตยกรรมในยุคหนึ่งๆ

- ขอบเขต

การแสดงถึงขอบเขตชุมชนย่านถนนทรงวาด คือ ถนนราชวงศ์ และทรงสวัสดิ์ โดยพื้นที่ศึกษาย่านถนนทรงวาด(ความยาวของถนน 1.221 กิโลเมตร) โดยเริ่มต้นบริเวณปากซอยถนนทรงวาดติดกับถนนราชวงศ์ไปสิ้นสุดที่บริเวณสี่แยก ติดกับถนนทรงสวัสดิ์

- ทางสัญจร สามารถแบ่งทางสัญจรหลักๆของชุมชนย่านถนนทรงวาดเป็น 2 ทาง คือ ทางสัญจรทางบก และทางสัญจรทางน้ำ ซึ่งทางสัญจรทางบก คือถนนทรงวาด กว้างประมาณ 7.00 เมตร เป็นลักษณะเดินรถทางเดียว เข้าทางถนนราชวงศ์ ตรงไปทางถนนทรงสวัสดิ์ โดยสามารถแยกออกตามถนนตรอก ซอยต่างๆ เพื่อไปจรดกับถนนถนนวานิช 1 ส่วนทางสัญจรทางน้ำย่านถนนทรงวาด มีท่าเรือที่อยู่ 2 จุด คือ ท่าน้ำราชวงศ์ และท่าน้ำทรงสวัสดิ์ ปัจจุบันท่าน้ำราชวงศ์มีผู้ปลงสัญจรโดยสารอย่างหนาแน่น ต่างกับท่าน้ำทรงสวัสดิ์ ที่ไม่ได้รับความนิยม เนื่องจากเป็นเส้นทางที่รถวิ่งผ่านไปมา มีผู้ใช้บริการเล็กน้อย ส่วนใหญ่ใช้บริการด้านรับ-ส่ง สินค้าเท่านั้น

- ที่หมายตา หมายถึงพื้นที่หรือสถานที่ที่สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล และเหมาะสมกับการพัฒนาเพื่อให้เป็นจุดที่น่าจดจำ ทั้งนี้จากการสำรวจพบว่ามียู่ 2 จุด คือ บริเวณถนนราชวงศ์ ปากทางเข้าถนนทรงวาด ซึ่งเป็นทางสามแยกสามารถเห็นเด่นชัด และอีกจุดหนึ่งคือ บริเวณสุดถนนทรงวาด มีลักษณะเป็นวงเวียนสี่แยก ซึ่งมีพื้นที่เปิดโล่ง และเชื่อมต่อกับถนนที่สำคัญหลายสาย เป็นจุดสังเกตที่น่าจดจำ

- ที่รวมกิจกรรม คือพื้นที่รวมผู้คนในชุมชนมาประกอบกิจกรรมต่างๆ พักผ่อน พุดคุย เป็นต้น ซึ่งจากการสำรวจพบว่าในชุมชนมีสถานที่รวมกิจกรรมดังนี้ โรงเรียนเหยอิง , โปธิสถาน มงคลธัญ , มัสยิดหลวง โกษา อิศหาก และพื้นที่ว่างด้านฝั่งตรงข้าม โรงเรียนเหยอิง

(5) รายละเอียดของอาคาร จากอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด

จากการสำรวจพบว่าตำแหน่งที่ตั้งอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณริมสองฝั่งถนนทรงวาด เนื่องจากในอดีตย่านทรงวาดเป็นแหล่งพาณิชย์กรรมที่สำคัญมากแห่งหนึ่ง จึงให้ความสำคัญกับอาคารที่ทำการค้าอยู่บริเวณทางสัญจรเส้นนี้ โดยมีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่นิยมในสมัยนั้น เนื่องจากได้มีการติดต่อกับการค้ากับชาวต่างชาติที่เข้ามาทำการค้าในสมัยนั้น อาคารทั้งสองฝั่งถนนทรงวาดถูกสร้างขึ้นเป็นที่ตั้งของบริษัทห้างร้าน โดยเป็นตึกแถวยุคแรกของพระนคร เป็นตึกที่สวยงามมีหน้าบัน โค้งประดับลายปูนปั้น แต่งช่อหน้าต่างเป็นซุ้ม โถงแหลมและโค้งกลมประดับด้วยลายปูนปั้นเป็นรูปเถาดอกไม้และผลไม้หลายชนิด มีเสาแต่งเป็นแบบคอรินเทียนประยุกต์ ซุ้มหน้าต่างรูปโค้งกรูกระຈกสีตามแนวกรอบอย่างสวยงามการใช้สีและวัสดุอาคารที่เก่าแก่ย่านถนนทรงวาดสีส่วนใหญ่เป็นสีวรรณะเย็น ประกอบด้วย สีเหลือง สีเขียว สีขาว สีน้ำตาล สีครีม คุสบายตา และใช้วัสดุที่คงทน แข็งแรง โครงสร้างประกอบด้วยอิฐ ปูนและไม้เป็นโครงสร้างสำคัญ ผนังก่ออิฐฉาบปูน หลังคามุมกระเบื้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วงกบไม้เนื้อแข็ง บานประตูหน้าต่างไม้เนื้อแข็ง มีวัสดุตกแต่งเป็นปูนปั้นเป็นรูปเกาดอกไม้ ใบไม้และผลไม้หลายชนิด ช่องแสงกระจกใสและกระจกสี มีเสาแต่งเป็นแบบคอรินเทียนประยุกต์

5.1.5.2 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

จากการสำรวจพบว่าสภาพอาคารในชุมชนย่านถนนทรงวาด แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันอาคารส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในสภาพทรุดโทรม แต่ก็ยังอยู่ในสภาพปานกลางอีกจำนวนมาก มีสภาพดีที่สมบูรณ์อยู่น้อย ในปัจจุบันพบว่ามีจำนวนอาคารในชุมชนย่านถนนทรงวาด ที่มีระดับคุณค่าสูงและคุณค่าต่ำในปริมาณที่เท่ากัน และในอนาคตมีแนวโน้มการลดจำนวนของอาคารที่มีคุณค่าสูง เพราะได้มีอาคารที่มีคุณค่าต่ำและอาคารที่มีคุณค่าปานกลางขึ้นมาแทนที่อย่างต่อเนื่อง

สภาพปัญหาที่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด คือ การที่เจ้าของอาคาร ไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าของอาคารเก่าที่มีเอกลักษณ์ในอดีต ประกอบกับไม่คุ้มค่าการลงทุนเพื่อการบำรุงรักษาอาคารเก่า ความแออัดของชุมชนเนื่องจากความหนาแน่นของอาคาร ความเสื่อมโทรมของสิ่งก่อสร้าง ดังนั้นอาคารจึงขาดการดูแลอย่างเหมาะสม อีกทั้งปัจจุบันมีอาคารและสิ่งปลูกสร้างใหม่รวมทั้งการต่อเติมอาคารที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้อาจด้วยสาเหตุจากการขาดความรู้ด้านการพัฒนาและจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ของผู้เป็นเจ้าของอาคารและคนในชุมชนย่านถนนทรงวาด

5.1.5.3 แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

ประชาชนในชุมชนย่านถนนทรงวาดส่วนใหญ่ เมื่อพูดถึงย่านถนนทรงวาดก็จะนึกถึงการค้าขายเป็นสิ่งแรก และมีจุดหมายตาหรือจุดสังเกตที่นึกถึงและจดจำได้ง่ายคืออาคารที่ประกอบธุรกิจค้าขาย โดยต้องการให้อาคารเก่าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์และขาดการดูแล ได้มีการบูรณะและเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน และถ้ามีการสร้างอาคารใหม่ต้องการให้มีรูปแบบที่กลมกลืนกับอาคารเดิมที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมโดยรอบ และต้องการให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดในอนาคต เป็นย่านพาณิชย์กรรมที่สำคัญและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นสวยงาม ถึงแม้ผู้คนในชุมชนจะหันไปประกอบอาชีพด้านอื่นๆ หรือย้ายถิ่นฐานออกไปบ้างแล้ว แต่ส่วนใหญ่ก็ยังประกอบอาชีพค้าขาย แม้จะไม่ได้คับคั่งเหมือนในอดีตก็ตาม แต่หากชุมชนได้อนุรักษ์และพัฒนา กลับมามีรูปแบบเมืองที่ทรงคุณค่าเหมือนในอดีตแล้ว ความเป็นชุมชนที่น่าอยู่ และการค้าก็จะกลับมากับคลั่งอีกครั้ง

แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ของประชากรในชุมชนย่านถนนทรงวาด จากการสอบถามให้ความคิดเห็นว่า ควรอนุรักษ์และพัฒนา เพราะสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นมรดกที่ผู้คนในอดีตภูมิใจส่งต่อให้คนรุ่นหลัง ถึงจะเก่าแก่ไปตามกาลเวลา แต่ยังสามารถอนุรักษ์และพัฒนา ในอยู่กับปัจจุบันเพื่อให้เห็นถึงความเป็นมา ความรุ่งเรืองของชุมชนคนจีนในอดีต และสร้างความภูมิใจให้ลูกหลานมีความหวงแหนในมรดกทางสถาปัตยกรรมนี้ให้ยั่งยืนสืบไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ของประชากรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ จากการสัมภาษณ์ให้ความคิดเห็นว่า มีความเป็นไปได้เพราะหากมีข้อบังคับหรือกฎหมายที่ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมย่านถนนทรงวาด และยังสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนนั้น มีแต่ส่งผลดีกับชุมชน ทั้งเรื่องชีวิตความเป็นที่ดีขึ้น การค้าขายที่คึกคัก อีกทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ทำให้ชุมชนมีความเจริญ และมองเห็นคุณค่าของงานสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าในอดีต

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด

จากการศึกษาการแบ่งประโยชน์การใช้ที่ดินและข้อกำหนดผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พบว่าเมื่อเวลาผ่านไป จากบทบาทของชุมชนการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ กลายมาเป็นชุมชนการค้าผลิตผลทางการเกษตรเล็กๆแห่งหนึ่งในปัจจุบัน ซึ่งสวนทางกับพื้นที่รอบข้างย่านทรงวาดในเขตสัมพันธวงศ์ ที่ได้ขยายตัวไปตามรูปแบบการค้าในยุคสมัยในปัจจุบัน เนื่องจากรูปแบบการค้าได้เปลี่ยนจากความนิยมการขนถ่ายสินค้าทางน้ำเปลี่ยนเป็นการขนถ่ายสินค้าทางบกแทน และด้วยลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตสัมพันธวงศ์ กำหนดให้เป็นพื้นที่เขตสีแดง คือ ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ยิ่งทำให้เมืองมีแนวโน้มในการขยายตัวด้านการค้าเพิ่มขึ้นในอนาคต ดังนั้นแนวโน้มความต้องการพื้นที่การค้าและที่อยู่อาศัย นั้นได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าในอดีต ทำให้อาคารเหล่านั้นอาจถูกทำลาย รื้อถอน และเปลี่ยนเป็นอาคารรูปแบบสมัยใหม่หากไม่ได้มีการควบคุมรูปแบบทางสถาปัตยกรรม

5.2.2 กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด

จากการสอบถามและศึกษากิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด (อ้างใน วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี.2554) [ออนไลน์] พบว่าชุมชนย่านถนนทรงวาดเป็นชุมชนชาวจีนที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เก่าแก่สืบทอดมายาวนาน แต่ในปัจจุบันมีแนวโน้มการย้ายถิ่นฐานออกไปอยู่อาศัยหรือย้ายออกไปเพื่อประกอบธุรกิจการค้าที่อื่น เนื่องจากสภาพชุมชนที่ไม่ได้รับการฟื้นฟู อนุรักษ์และพัฒนาอย่างเหมาะสม แต่บทบาทของชุมชนก็ยังคงเอกลักษณ์ทางสังคม คือ ยังประกอบประเพณีต่างๆ ทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาทุกปี เช่น เทศกาลตรุษจีน เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลกินเจ และประกอบอาชีพการค้าที่ ยังได้พบเห็นอยู่ตลอดทั้งช่วงถนนทรงวาด แต่หากชุมชนได้มีการอนุรักษ์และพัฒนาในรูปแบบทางสถาปัตยกรรมอย่างเหมาะสมแล้วนั้น ก็จะสามารถทำให้สังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาดได้รับการฟื้นฟูในทางที่ถูกต้องและกลับมามีบทบาทที่สำคัญในอนาคตอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3 จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด

จากการศึกษาตามทฤษฎีการออกแบบลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมของอาคารเพื่อความ สอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของเมือง (นิรวรรณ ฤกษ์อภิบาลวงศ์ . 2547 : 38) ในชุมชนย่าน ถนนทรงวาดโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ย่าน

ในชุมชนย่านถนนทรงวาดมีความเป็นย่านพาณิชย์กรรมที่เด่นชัด ปัจจุบันอาคารส่วนใหญ่ ขาดการดูแลรักษา การอนุรักษ์และฟื้นฟูที่เหมาะสม เพราะปัจจุบันบทบาทด้านพาณิชย์กรรมของเขต สัมพันธวงศ์เติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง มีการรื้อถอนบ้านและอาคารเดิมเปลี่ยนเป็นอาคารพาณิชย์ใน รูปแบบสมัยใหม่ เพื่อรองรับรูปแบบการค้าในปัจจุบัน

โดยแบ่งชุมชนย่านถนนทรงวาดเป็น 2 กลุ่ม ตามประเภทกิจกรรมของอาคาร ได้แก่ ย่าน พาณิชยกรรมและย่านพักอาศัย ดังนี้

ย่านพาณิชยกรรมของชุมชนตั้งอยู่บริเวณสองด้านริมถนนทรงวาด ไปตลอดแนว เนื่องจาก มีความได้เปรียบทางธุรกิจการค้าในยุคนั้นๆ จึงมีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นและงามสง่าน่า หลงไหล ถึงแม้อาคารเหล่านั้นจะทรุดโทรมไปตามกาลเวลา แต่ก็ยังคงกิจกรรมทางการค้าให้เห็นอยู่ตลอด สองข้างทางถนนทรงวาด

ย่านพักอาศัยของชุมชน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังอาคารพาณิชยกรรมที่อยู่ริมถนน ทรงวาด เนื่องจากไม่ได้มีกิจกรรมธุรกิจการค้าอย่างเช่นอาคารที่อยู่ด้านหน้าถนน จึงมีลักษณะเป็นอาคาร และบ้านพักทั่วไปที่ตั้งอยู่หนาแน่นในบริเวณนั้น ไม่ได้มีการประดับตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์ที่สื่อถึง สถาปัตยกรรมในยุคนั้นๆ

ดังนั้นอาคารย่านพาณิชยกรรมของชุมชน ที่ตั้งอยู่บริเวณสองด้านริมถนนทรงวาด จึงควร ได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อรองรับกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาดใน ปัจจุบันและอนาคต

(2) ขอบเขต

การแสดงถึงขอบเขตชุมชนย่านถนนทรงวาด คือ ถนนราชวงศ์ และทรงสวัสดิ์ โดยพื้นที่ ศึกษาย่านถนนทรงวาด(ความยาวของถนน 1.221 กิโลเมตร) โดยเริ่มต้นบริเวณปากซอยถนนทรงวาดติดกับ ถนนราชวงศ์ไปสิ้นสุดที่บริเวณสี่แยก ติดกับถนนทรงสวัสดิ์

(3) ทางสัญจร

ทางสัญจรทางบกย่านถนนทรงวาด แบ่งเป็นทางเดินรถโดยมีถนนกว้าง ประมาณ 7.00 เมตร เป็นลักษณะเดินรถทางเดียว คือ เข้าทางถนนราชวงศ์ ตรงไปทางถนนทรงสวัสดิ์ โดย สามารถแยกออกตามถนน ตรอก ซอยต่างๆ เพื่อไปจรดกับถนนถนนวานิช 1 ทางทิศเหนือได้ และแบ่งเป็น ทางเดินเท้า ซึ่งมีฟุตบาทกว้าง ประมาณ 2.00 เมตร ตลอดสองข้างทางถนนทรงวาด ซึ่งปัจจุบันทางสัญจร ดังกล่าว ขาดการจัดระเบียบที่เหมาะสม และขาดการดูแลทำให้สภาพทรุดโทรมไม่กลมกลืนกับชุมชนย่าน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถนนทรงวาด และพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร ริมถนนทรงวาดฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันมีสภาพเสื่อมโทรมขาดการดูแลและจัดระบบที่เหมาะสม ควรได้รับการพัฒนาให้สามารถรองรับการใช้งานได้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ และควรจัดรูปแบบให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของชุมชนย่านถนนทรงวาด

(4) ที่หมายตา

ที่หมายตาของชุมชนย่านถนนทรงวาด หมายถึงพื้นที่หรือสถานที่ ที่สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล และเหมาะสมกับการพัฒนาเพื่อเป็นจุดที่น่าจดจำ สามารถแสดงออกซึ่งพื้นที่หรือสถานที่นั้นๆ เช่น บริเวณถนนราชวงศ์ปากทางเข้าถนนทรงวาด ซึ่งเป็นทางสามแยกโดยมีถนนราชวงศ์มาสุดที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีท่าหน้าที่สำคัญคือ ท่าน้ำราชวงศ์ และเป็นจุดเริ่มถนนทรงวาดทอดยาวขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยา สุดที่ถนนทรงสวัสดิ์ จึงควรได้รับการพัฒนาพื้นที่ให้สามารถรองรับกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมและบริเวณสุดถนนทรงวาด มีลักษณะเป็นวงเวียนสี่แยก ซึ่งมีพื้นที่เปิดโล่ง เชื่อมต่อกับถนนที่สำคัญอย่างเช่น ถนนเขาวราช เป็นต้น จึงควรได้รับการพัฒนาภาพลักษณ์เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับชุมชนย่านถนนทรงวาด

(5) ที่รวมกิจกรรม

ที่รวมกิจกรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด มีอยู่หลายจุดกระจายอยู่รอบชุมชน เป็นที่มีผู้คนในชุมชนหรือที่มาจากเกี่ยวข้องกับชุมชนมาร่วมตัวกันเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ หรือมาใช้ประโยชน์กับพื้นที่นั้นๆ เช่น มาพักผ่อน พุดคุย หรือมาประกอบพิธีทางศาสนา เช่น โรงเรียนเผยอิง บริเวณหน้าศาลเจ้าปุนเถ่ากง โดยสามารถพัฒนาพื้นที่ลาดจอดรถบางส่วน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนย่านถนนทรงวาดได้ และพื้นที่ว่างด้านฝั่งตรงข้าม โรงเรียนเผยอิง มีลักษณะพื้นที่เปิดโล่งเป็นลานกว้าง มีผู้คนในชุมชนมาใช้เวลาช่วงเย็นของแต่ละวันมานั่งพุดคุยกันและทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น โดยสามารถปรับปรุงพื้นที่ให้ใช้เป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์ของชุมชนย่านถนนทรงวาด

5.2.4 รายละเอียดของอาคาร จากอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด

จากการสำรวจชุมชนย่านถนนทรงวาดพบว่าตำแหน่งที่ตั้งอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด ปัจจุบันพื้นที่ชุมชนย่านถนนทรงวาดถูกกำหนดจากการแบ่งถนน คือ เริ่มต้นของถนนทรงวาด จากถนนราชวงศ์ไปทางทิศตะวันออกสิ้นสุดที่บริเวณสี่แยก ติดกับถนนทรงสวัสดิ์และวัดปทุมคงคา ด้านทิศเหนือถูกแบ่งพื้นที่ด้วยถนนวานิช1 และทิศใต้ถูกแบ่งพื้นที่ด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา

ดังนั้นทำให้พื้นที่ศึกษาอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด จึงถูกกำหนดให้ศึกษาไปตามแนวถนนทรงวาด ความยาวของถนน 1.221 กิโลเมตร และด้วยอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่ นั้น ตั้งอยู่บริเวณริมถนนทรงวาด เนื่องจากในอดีตย่านทรงวาดเป็นแหล่งพาณิชย์กรรมที่สำคัญมากแห่งหนึ่ง จึงให้ความสำคัญกับอาคารที่ทำการค้าอยู่บริเวณทางสัญจรเส้นนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจุบันปัญหาส่วนใหญ่ที่พบจากอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด ทั้งอาคารและสิ่งก่อสร้าง การใช้สีและวัสดุ องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง นอกจากขาดการดูแลทำให้อาคารทรุดโทรมไปตามกาลเวลาแล้ว ยังมีการปรับปรุงดูแลรักษาอาคารที่ขาดความรู้ ใช้วิธีที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดแนวทางอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อให้รักษาความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นทางประวัติศาสตร์สืบทอดต่อไป

5.2.5 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

จากการสำรวจสภาพอาคารและพิจารณาตามเกณฑ์ในการเลือกอาคารอนุรักษ์ของ Nahoum Cohen ในชุมชนย่านถนนทรงวาดเพื่อกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ สามารถแบ่งสภาพอาคารได้ 3 ประเภท คือ อาคารที่อยู่ในสภาพดี อาคารที่อยู่ในสภาพปานกลาง อาคารที่อยู่ในสภาพทรุดโทรม และส่วนใหญ่เป็นอาคารที่มีคุณค่าสูง

จากการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่อาคารในชุมชนย่านถนนทรงวาด อยู่ในสภาพทรุดโทรม เพราะวาทบาทของชุมชนได้ลดความสำคัญลงจากในอดีตที่ผ่านมา ทำให้อาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่สำคัญทางประวัติศาสตร์หลายหลังขาดการดูแลที่เหมาะสม แต่หากชุมชนและอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมได้รับการฟื้นฟูที่ถูกต้องแล้ว ก็จะรักษาความเป็นชุมชนที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และแสดงถึงการดำรงชีวิตของบรรพบุรุษชาวจีนในอดีตให้คนรุ่นหลังได้ภูมิใจ และส่งผลให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

5.2.6 การกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ได้

อภิปรายผลการวิจัย ดังมีรายละเอียด ดังนี้

ในการวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดนั้น ต้องมีการกำหนดระดับคุณค่าของอาคาร โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกอาคารอนุรักษ์ เพื่อกำหนดวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาอาคารในแต่ละกลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีระดับวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด จึงสามารถดำเนินการตามหลักการของ Nahoum Cohen และ Aian Dobby (อ้างใน สุขชัย เฌรจาที. 2547 : 22) ดังนี้

การเลือกอาคารอนุรักษ์และการกำหนดวิธีการอนุรักษ์และพัฒนา

การเลือกอาคารอนุรักษ์และการกำหนดวิธีการอนุรักษ์และพัฒนา ขึ้นตอนการประเมินคุณค่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่จะกำหนดแนวทางอนุรักษ์และวิธีในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

ในการประเมินคุณค่าอาคารเก่าแก่ย่านถนนทรงวาด ผู้วิจัย ได้ศึกษาเกณฑ์ในการเลือกอาคารอนุรักษ์ ซึ่งจะต้องพิจารณาคุณค่าในด้านต่างๆ ดังนี้

- พิจารณาจากคุณค่าทางประวัติศาสตร์ คือ ในแง่ประวัติศาสตร์ ความเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม อายุของอาคาร

- พิจารณาจากคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ทั้งรูปทรง สี สัน องค์ประกอบทางศิลปะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พิจารณาจากงานสถาปัตยกรรมที่มีความสำคัญต่อท้องถิ่น สร้างความต่อเนื่องของชุมชน

- พิจารณาจากงานสถาปัตยกรรม ที่เป็นส่วนสนับสนุนภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมโดยรวม หรืออยู่ใกล้เคียงกับอาคารที่มีความสำคัญมาก ๆ

- พิจารณาจากคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ คือ ในแง่ความงาม ความพึงพอใจของคน

จากการพิจารณาตามหัวข้อข้างต้นแล้ว จึงสามารถแบ่งกลุ่มอาคารตามระดับคุณค่าและระดับวิธีการอนุรักษ์และพัฒนา ได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1 กลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง คือ อาคารที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความสวยงามทางสถาปัตยกรรมในยุคสมัยนั้น โดยเป็นตึกแถวยุคแรกของพระนคร เป็นตึกที่สวยงามมีหน้าบันโค้งประดับลายปูนปั้น แต่งช่อหน้าต่างเป็นซุ้มโค้งแหลมและโค้งกลมประดับด้วยลายปูนปั้นเป็นรูปเปลวดอกไม้และผลไม้หลายชนิด มีเสาแต่งเป็นแบบคอรินเทียนประยุกต์ ช่อหน้าต่างรูปโค้งกระจุกกระจิกตามแนวกรอบอย่างสวยงาม อาคารเหล่านี้สร้างความต่อเนื่องของชุมชน และมีผลทางสุนทรียศาสตร์ ในแง่ความงาม ความพึงพอใจของคนในชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 5.1 แสดงกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง(บ้านเลขที่ 799-803)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.2 แสดงกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง(บ้านเลขที่ 807)

รูปที่ 5.3 แสดงกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง(บ้านเลขที่ 997)

ระดับวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง

ควรใช้วิธีการอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง การสงวนรักษาพื้นที่ที่ยังมีสภาพดี แต่ต้องการมาตรการป้องกันที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาสภาพอันดีนั้นไว้ และอาจต้องการการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมด้วย ซึ่งเทคนิคและวิธีการที่นำมาใช้จะขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ หรืออาจหมายถึงการฟื้นฟูอาคาร โดยจะเน้นวิธีการทำให้สามารถรักษาโครงสร้างของอาคารให้อยู่ได้ แต่ในการซ่อมแซมอาคารไม่จำเป็นต้องเข้มงวดวิธีการว่าถูกต้องตามหลักทางประวัติศาสตร์ หรือมีการรักษาโครงสร้างดั้งเดิมทั้งหมด แต่จะคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งด้านความแข็งแรงของอาคาร การรักษาความต่อเนื่องของด้านหน้าอาคาร (facade) และการใช้งานอาคารที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2 กลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง คือ อาคารที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความสวยงามทางสถาปัตยกรรมเช่นเดียวกับอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง แต่มีข้อจำกัดอื่นๆ คือ มีสภาพอาคารที่ทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ขาดการดูแลอย่างเหมาะสม มีรูปแบบการตกแต่งที่ไม่ชัดเจน มีการต่อเติมโดยไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์

รูปที่ 5.4 อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง(บ้านเลขที่ 293)

รูปที่ 5.5 อาคารที่มีการต่อเติมอย่างไม่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง

ควรใช้วิธีการฟื้นฟู (Rehabilitation) หมายถึง การปรับปรุงพื้นที่ที่กำลังเสื่อมโทรม ให้กลับมาใช้งานได้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ด้วย เช่น มาตรการลดความหนาแน่นของประชากรลง การเวนคืนกลุ่มอาคารและพื้นที่รกร้าง การซ่อมแซมและการบูรณะใหม่ การปรับปรุงสาธารณูปโภค การตัดถนนใหม่ การจัดสวนสาธารณะ และแม้กระทั่งการทำความสะอาดในพื้นที่ หรืออาจหมายถึง การสงวนรักษาบริเวณกลุ่มของอาคารหรือสิ่งก่อสร้างให้มีอายุยืนยาว โดยการซ่อมแซมโครงสร้างเดิมของอาคารด้วย

3 กลุ่มอาคารที่ไม่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนา คือ อาคารที่มีการก่อสร้างในรูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ มีลักษณะ โครงสร้าง ความสูง การประดับตกแต่ง ที่ขัดแย้งกับอาคารที่มีคุณค่าสูง โดยไม่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนย่านถนนทรงวาด อาคารกลุ่มนี้ได้แก่ ตึกแถวสมัยใหม่ที่ก่อสร้างขึ้นมาแทนที่ตึกแถวเดิมที่ทรงคุณค่าในอดีต ไม่ได้แสดงออกถึงสถาปัตยกรรมดั้งเดิมที่สะท้อนประวัติศาสตร์เก่าแก่ของชุมชนชาวจีน และอาคารที่เก่าทรุดโทรมไม่สามารถอนุรักษ์ฟื้นฟูให้กลับมาอยู่ในสภาพเดิมได้

รูปที่ 5.6 อาคารที่มีการก่อสร้างในรูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยใหม่

รูปที่ 5.7 อาคารที่เก่าทรุดโทรมไม่สามารถอนุรักษ์ฟื้นฟูให้กลับมาอยู่ในสภาพเดิมได้

ระดับวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาอาคารที่ไม่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนา

ควรใช้วิธีการพัฒนาหรือสร้างใหม่ (Redevelopment) หมายถึง กระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับการ
 สละลง รื้อที่ดินและอาคารที่เสื่อมโทรมลงให้มีโครงสร้างใหม่ทั้งหมด โดยกระทำตามแผนที่ได้เตรียมไว้
 ซึ่งโครงสร้างใหม่นี้จะมีความแตกต่างโดยสิ้นเชิง กับโครงสร้างเดิมก่อนที่จะมีการทำใหม่ นอกจากนั้นยัง
 รวมไปถึงการปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ซึ่งกระบวนการของ Urban Redevelopment ถือว่า
 เป็นเทคนิคหนึ่งของ Urban Renewal ที่เน้นถึงการรื้อโครงสร้างเก่าออกหมด แล้วสร้างโครงสร้างใหม่ขึ้นมา
 ให้มีความแตกต่างจากโครงสร้างเดิม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการรองรับ (Capacity) ให้มีสภาพที่
 เหมาะสมกับความต้องการในยุคนั้นๆ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด เป็น
 การเสนอแนะในการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด แต่
 เพื่อให้การอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ ในการวิจัยครั้งนี้จึง
 ได้เสนอแนะทางข้อเสนอแนะ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในด้านการออกแบบอาคารที่สอดคล้องกลมกลืนกับ

ชุมชนย่านถนนทรงวาด

การกำหนดแนวทางการออกแบบอาคารใหม่และอาคารเก่าให้สอดคล้องกลมกลืนกับชุมชนย่านถนนทรงวาด ช่วยป้องกันให้รูปแบบอาคารที่มีคุณค่าและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ยังคงอยู่ โดยมีคู่มือหรือเกณฑ์ ท้ายหรือมีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานในทางที่ไม่เหมาะสม จะต้องมีการกำหนดกรอบของการควบคุมโดยการจัดทำแนวทางการออกแบบอาคาร เพื่อเป็นการรักษาความต่อเนื่องของพื้นที่ โดยเฉพาะการรักษาด้านหน้าของอาคาร นอกจากนี้ยังต้องผลักดันให้เป็นมาตรการควบคุม โดยอาจจะอยู่ในรูปแบบของกฎหมาย สำหรับควบคุมอาคารในส่วนอาคารประเภทตึกแถวริมถนนทรงวาด เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีความสำคัญต่อเนื่องกับอาคารเก่าแก่ในกรุงเทพฯ หลายแห่ง โดยอาศัยอาคารประวัติศาสตร์ในพื้นที่เป็นฐานข้อมูลพื้นฐาน ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้จะเสนอแนะเฉพาะแนวทางสำหรับการออกแบบสถาปัตยกรรม ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการออกแบบอาคาร ดังนี้

- 1 ความสูงของอาคารที่สัมพันธ์กับอาคารสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่อยู่ข้างเคียงในย่านถนนทรงวาด
- 2 สัดส่วนของด้านหน้าอาคาร เช่น ความสูง ความกว้างของอาคาร และสัดส่วนของช่องแสง ประตู หน้าต่าง เป็นต้น
- 3 ความสัมพันธ์ของวัสดุต่างๆ เช่น ชนิดและสีของวัสดุที่ใช้กับอาคาร
- 4 รายละเอียดต่างๆขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม เช่น ลวดลายปูนปั้นที่ซุ้มประตู หน้าต่าง ผนัง และเสา เป็นต้น
- 5 รูปทรง องค์ประกอบ และความลาดชันของหลังคา

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะในด้านการออกแบบกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง

เป็นอาคารที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความสวยงามทางสถาปัตยกรรมในยุคสมัยนั้น โดยเป็นตึกแถวยุคแรกของพระนคร เป็นตึกที่สวยงามมีหน้าบันโค้งประดับลายปูนปั้น แต่งช่องหน้าต่างเป็นซุ้มโค้งแหลมและโค้งกลมประดับด้วยลายปูนปั้นเป็นรูปเถาดอกไม้และผลไม้หลายชนิด มีเสาแต่งเป็นแบบคอรินเทียนประยุกต์ ซุ้มหน้าต่างรูปโค้งกรวยระจกสีตามแนวกรอบอย่างสวยงาม อาคารเหล่านี้สร้างความต่อเนื่องของชุมชน และมีผลทางสุนทรียศาสตร์ ในแง่ความงาม ความพึงพอใจของคนในชุมชนย่านถนนทรงวาด

ระดับวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง

ควรใช้วิธีการอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง การสงวนรักษาพื้นที่ที่ยังมีสภาพดี แต่ต้องการมาตรการป้องกันที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาสภาพอันดีนั้นไว้ และอาจต้องการการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมด้วย ซึ่งเทคนิคและวิธีการที่นำมาใช้จะขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ หรืออาจหมายถึงการฟื้นฟูอาคาร โดยจะเน้นวิธีการทำให้สามารถรักษาโครงสร้างของอาคารให้อยู่ได้ แต่ในการซ่อมแซมอาคาร ไม่จำเป็นต้องเข้มงวดวิธีการว่าถูกต้องตามหลักทางประวัติศาสตร์ หรือมีการรักษาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างดั้งเดิมทั้งหมด แต่จะคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งด้านความแข็งแรงของอาคาร การรักษาความต่อเนื่องของด้านหน้าอาคาร (facade) และการใช้งานอาคารที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะแนวทางอนุรักษ์

- อนุญาตให้มีการปรับปรุงอาคารที่เหมาะสม โดยไม่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมหลักในส่วนของด้านหน้าอาคาร (facade) คือสามารถทำการดัดแปลงตกแต่งในส่วนของภายในอาคารเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน หรือมีการเสริมความแข็งแรงให้กับโครงสร้างอาคารด้วยวิธีที่เหมาะสม

- ไม่อนุญาตให้มีการดัดแปลงหรือต่อเติมอาคาร ในกรณีที่ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมในส่วนของด้านหน้าอาคาร (facade) เช่น การต่อเติมเพิ่มความสูงของอาคารเกินจากความสูงเดิม การต่อเติมองค์ประกอบต่างๆในส่วนของด้านหน้าอาคาร ในกรณีที่มีการเปลี่ยนสีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของอาคารต้องใช้โทนสีเดิมของอาคารที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสงวนรักษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าไว้

วัสดุ

- หลังคา ใช้วัสดุผนังหลังคาเป็นกระเบื้องซีเมนต์ สีโทนอ่อน รูปแบบเหมือนของเดิม และเพิ่มในส่วนของรางน้ำฝน โดยให้สีของรางน้ำเหมือนกับสีของเชิงชาย คือ สีน้ำตาลเข้ม และท่อส่งน้ำทิ้ง กำหนดให้เป็นสีขาวเพื่อความกลมกลืนกับอาคาร

- หลังคา กันสาด เพิ่มรูปแบบใหม่เพื่อทดแทนของเดิมที่ทรุดโทรมและเพื่อสร้างเอกลักษณ์ และรักษาความต่อเนื่องของอาคาร ใช้วัสดุเป็นกระเบื้องว่าวดินเผา สีส้มอ่อน

- เชิงชาย ใช้วัสดุเป็น ไม้หรือวัสดุทดแทนไม้ ทาสีน้ำตาลเข้ม

- ประตูและวงกบ ให้ใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก รูปแบบประตูเป็นบานเฟี้ยมไม้เหมือนรูปแบบในอดีต สามารถพับเก็บซ่อนด้านหลังผนังได้

- หน้าต่างและวงกบ ให้ใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก รูปแบบและสีตามลักษณะเดิม

- ช่องแสง คงรูปแบบไว้ เช่น กระจกใสและกระจกสี

สีอาคาร

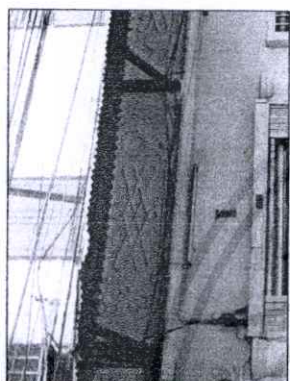
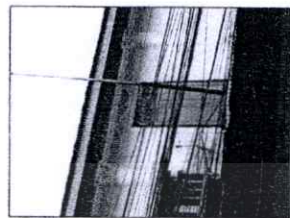
- สีอาคาร ใช้โทนสีของอาคารเดิม ที่มีลักษณะเป็นสีโทนอ่อน เช่น สีครีม สีเหลือง สีขาว

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์

- เสาและผนังด้านหน้าอาคาร และด้านข้างอาคารบางส่วนที่มองเห็น ให้คงรูปแบบปูนปั้นลวดลายเถาดอกไม้วัว ใบบัว ผลไม้หลายชนิด และใช้โทนสีเดิม คือ สีขาว สีครีม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มุมมองจากภาพถ่าย

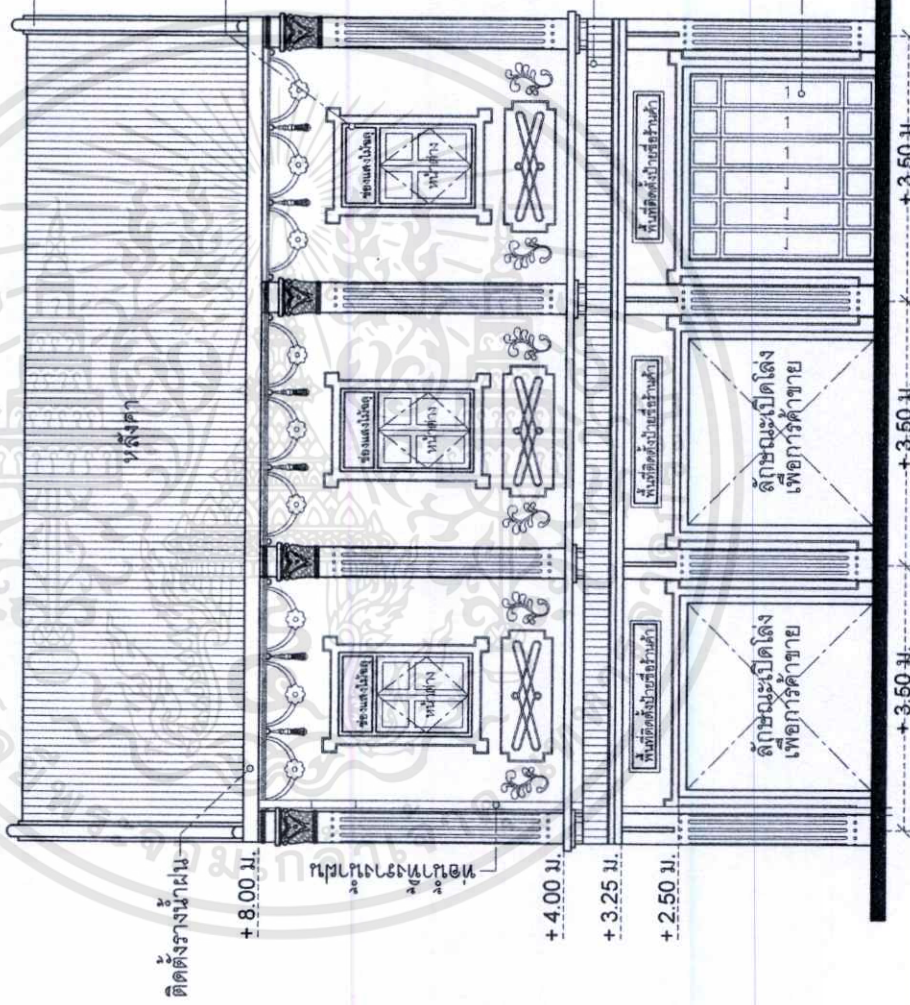

ผนังกันไฟเดิม ปรับปรุงตลอดลายปูนปั้น ทาสีขาว

ปรับปรุงหน้าต่างและวงกบ ใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก รูปแบบตามลักษณะเดิม วงกบสีน้ำตาลเข้ม บานหน้าต่างเป็นสีเรียบ ของแสงไม่หลุดลวดลาย เถาวัลย์ ทาสีเขียว

เพิ่มหลังคาถ้ำกันสาด รูปแบบใหม่เพื่อทดแทน ของเดิมที่ทรุดโทรมและเพื่อสร้างเอกลักษณ์ และรักษาความต่อเนื่องของอาคาร ใช้วัสดุเป็นกระเบื้องวาวดินเผา สีส้มอ่อน เจริงชาย ใช้วัสดุเป็นไม้หรือวัสดุทดแทนไม้ ทาสีน้ำตาลเข้ม

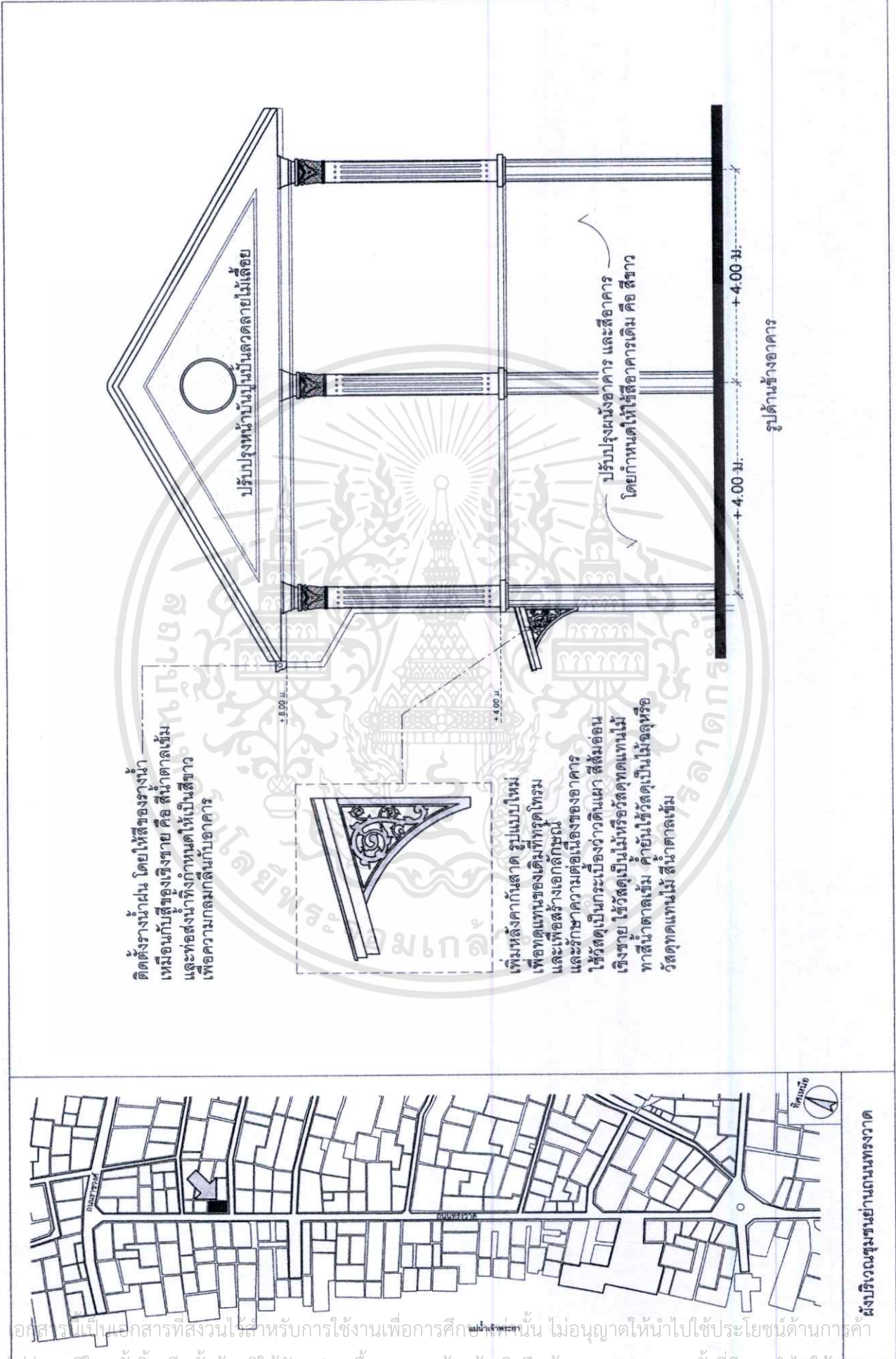
ปรับปรุงรูปแบบประตู เป็นบานเฟี้ยมไม้ สามารถพับเก็บซ่อนด้านหลังผนังได้ รูปด้านหน้าอาคาร

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

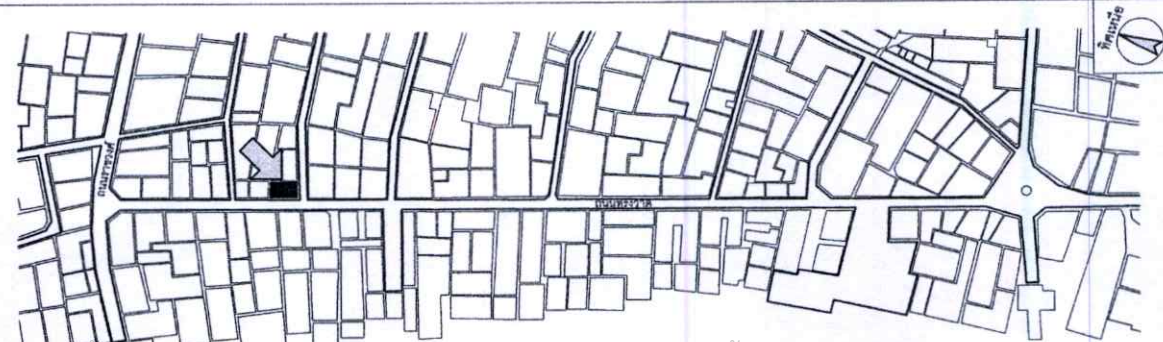
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่วากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.8 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง บ้านเลขที่ 807

รูปที่ 5.9 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง บ้านเลขที่ 807 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวชนใช้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
แม้ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

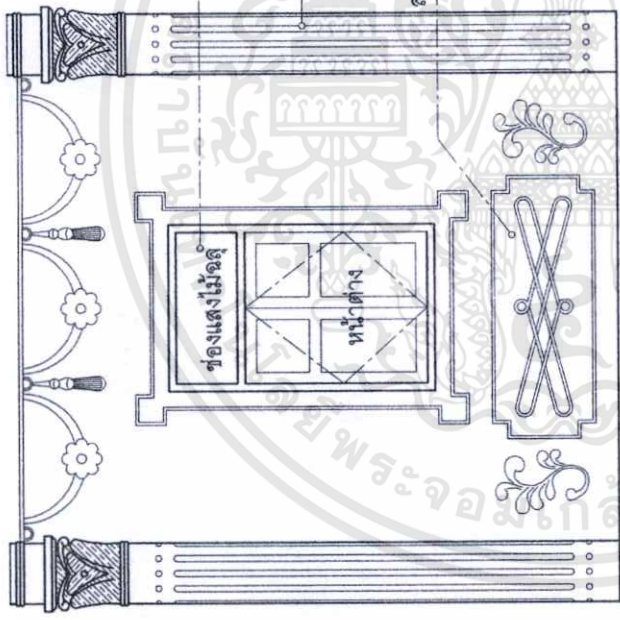
ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

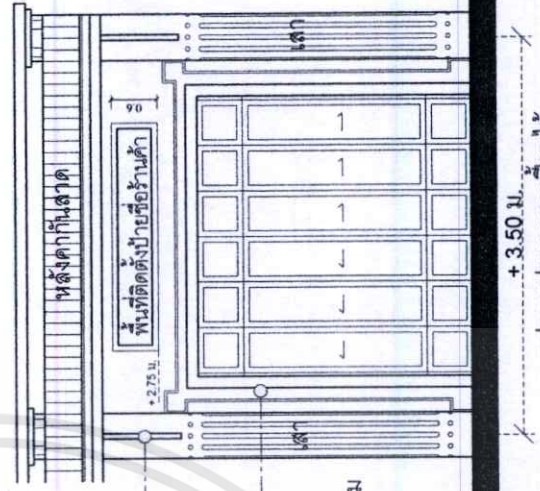
ช่องแสงไม้ฉลุ ทาสีเขียว

เสากลมประดับลายปูนปั้น ลวดลายรูปใบไม้

ลายปูนปั้น ลักษณะผสมผสานรูปแบบไม้

ปรับปรุงเสาและซุ้มหน้าต่างเดิมรั้วที่สอง ให้คงรูปแบบลายปูนปั้นเดิม ที่มีเอกลักษณ์ ลักษณะผสมผสานรูปแบบไม้

+ 3.50 ม.

รูปแบบประตู บานเพิ่มเติม สามารถพับเก็บซ่อนด้านหลังผนังได้

ปรับปรุงรูปแบบประตู บานเพิ่มเติม สามารถพับเก็บซ่อนด้านหลังผนังได้

เพิ่มผนังชั้นล่างด้านหน้าอาคาร และดัดลายปูนปั้นที่ซุ้มประตู ให้ใหม่สีเดิม คือ สีขาว เพื่อสร้างเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม และจัดระเบียบความเรียบร้อย

ค้ำยันไม้ฉลุ สีน้ำตาลเข้ม

แปลนประตู บานเพิ่มเติม

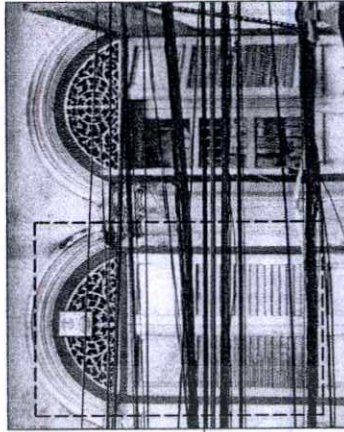
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวทวนรื้อสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.10 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง บ้านเลขที่ 807 (ต่อ)

มุมมองจากภาพถ่าย

ผนังกันไฟเดิม ปรับปรุงลดทลายปูนปั้น ทาสีขาว

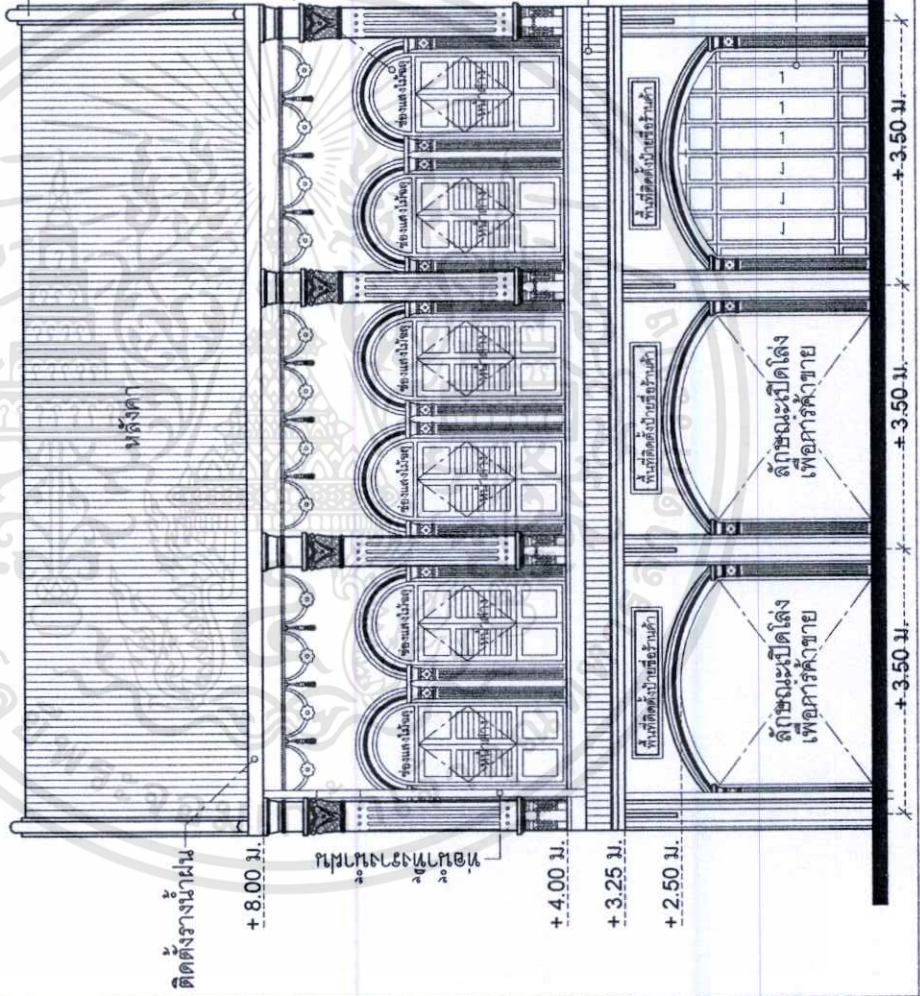

ปรับปรุงหน้าต่างและวงกบ ใช้นิ่วเป็นวัสดุหลัก รูปแบบตามลักษณะเดิม วงกบสีน้ำตาลเข้ม บานหน้าต่างเป็นสีขาว ช่องแสงไม้ฉลุลวดลาย แกวลิ้น ทาสีขาว

เพิ่มหลังคาแก้วกันสาด รูปแบบใหม่เพื่อทดแทน ของเดิมที่ทรุดโทรมและเพื่อสร้างเอกลักษณ์ และรักษาความต่อเนื่องของอาคาร วัสดุเป็นกระจกเบี่ยงวาดคินเนมา สีส้มอ่อน เริงชาย วัสดุคูปเป็นไม้หรือวัสดุทดแทนไม้ ทาสีน้ำตาลเข้ม

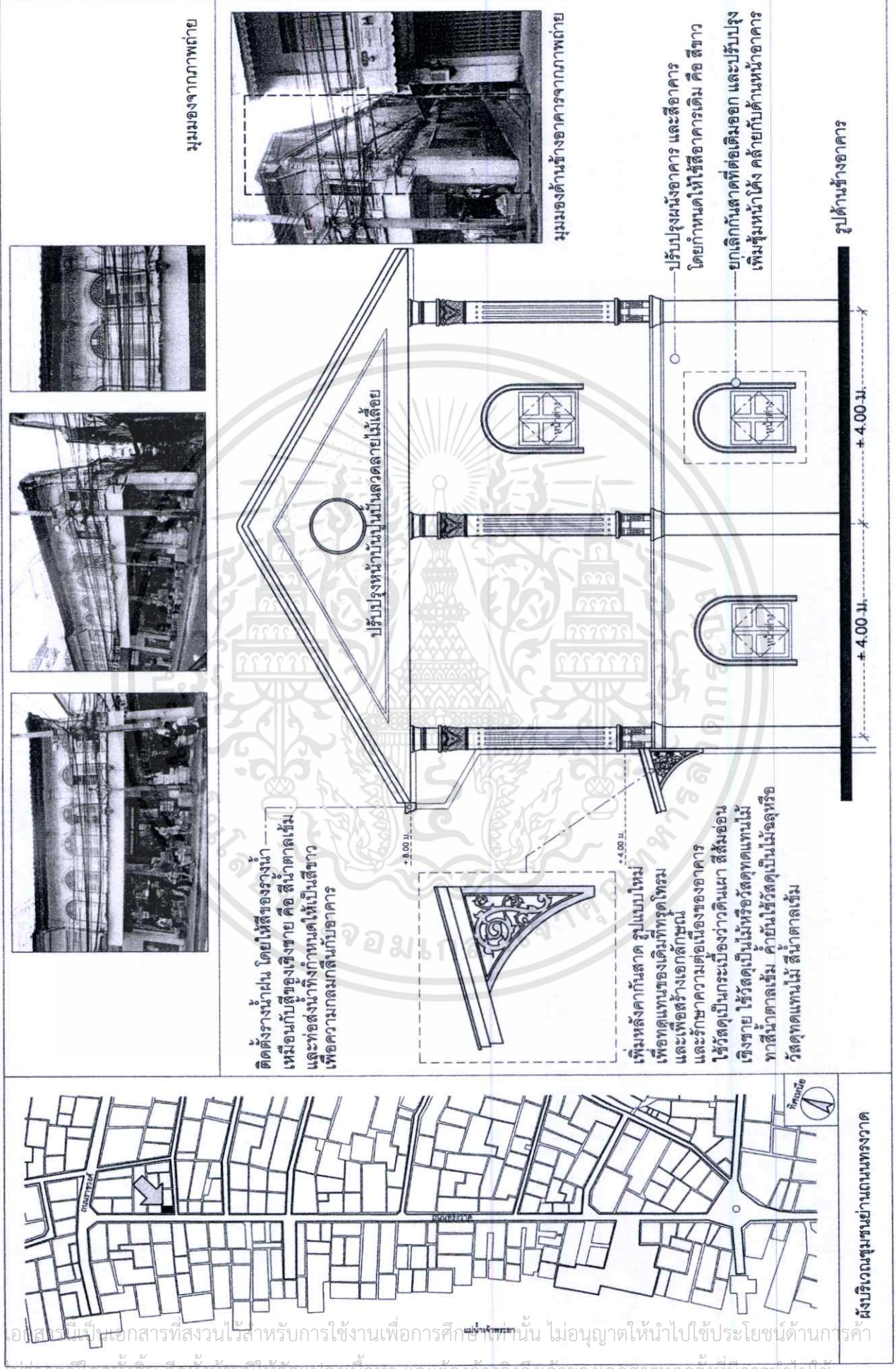
ปรับปรุงรูปแบบประตู เป็นบานเฟี้ยมไม้ สามารถพับเก็บซ่อนด้านหลังผนังได้

รูปด้านหน้าอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.11 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษณ์และพัฒนาสูง บ้านเลขที่ 799-803

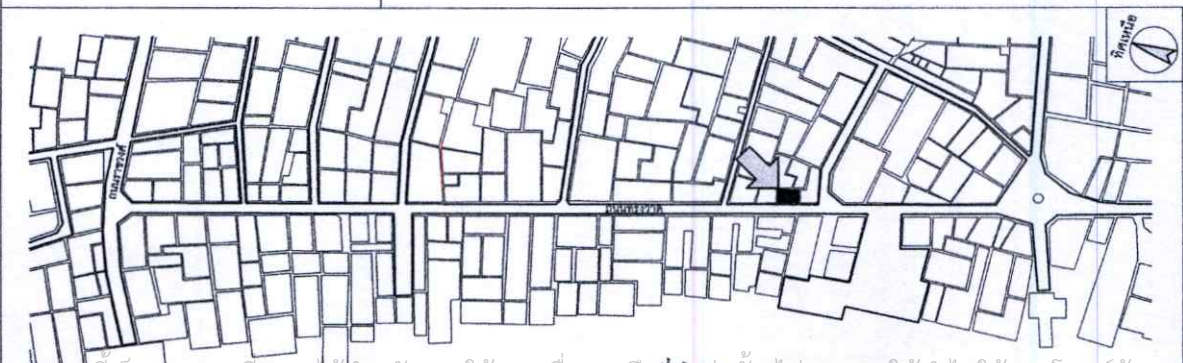
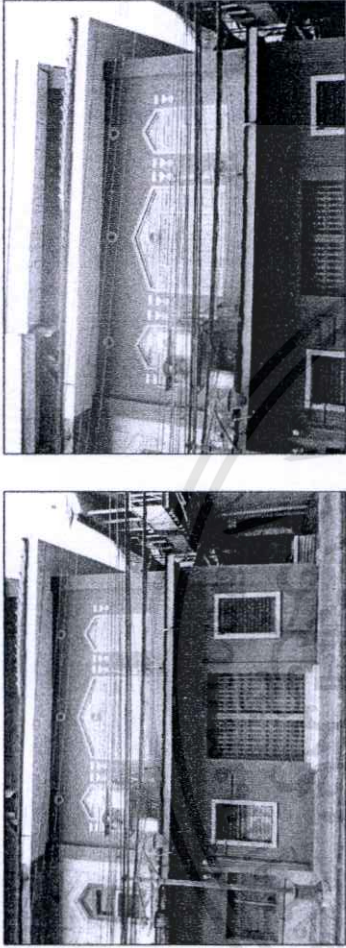

รูปที่ 5.12 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง บ้านเลขที่ 799-803 (ต่อ)

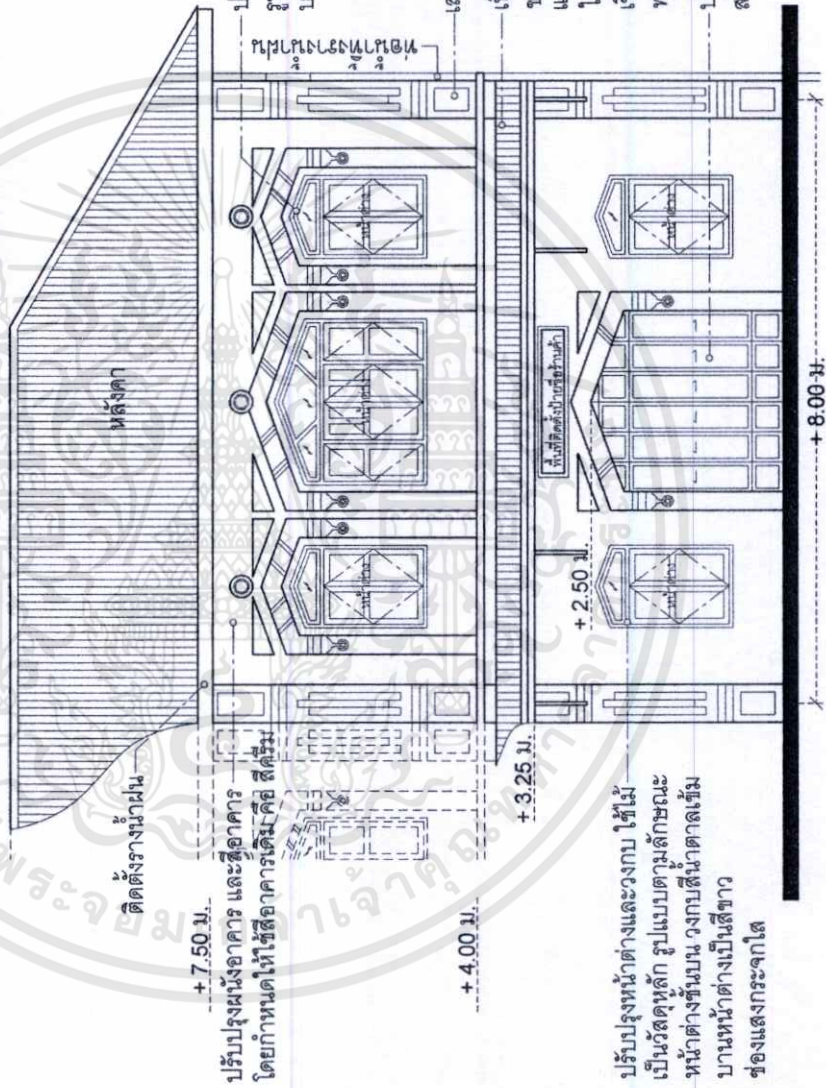
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มุมมองจากภาพถ่าย

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

ปรับปรุงหน้าต่างและวงกบ ใช้น้เป็นวัสดุหลัก รูปแบบตามลักษณะเดิม วงกบสีน้ำตาลเข้ม บานหน้าต่างเป็นสีขาว ช่องแสงกระจกใส

เพิ่มหลังคาทึบสีดำ รูปแปดเหลี่ยมเพื่อทดแทนของเดิมที่ทรุดโทรมและเพื่อสร้างเอกลักษณ์ และรักษาความต่อเนื่องของอาคาร วัสดุที่ใช้วัสดุเป็นกระเบื้องว่าวดินเผา สีส้มอ่อนเชิงชาย วัสดุเป็นไม้หรือวัสดุทดแทนไม้ทาสีน้ำตาลเข้ม

ปรับปรุงผนังอาคาร และสีอาคาร โดยกำหนดให้ใช้สีขาวเดิมคือ สีครีม

เสาทรงสี่เหลี่ยม ลายเขาวงกตที่มีเอกลักษณ์ เพิ่มหลังคาทึบสีดำ รูปแปดเหลี่ยมเพื่อทดแทนของเดิมที่ทรุดโทรมและเพื่อสร้างเอกลักษณ์ และรักษาความต่อเนื่องของอาคาร วัสดุที่ใช้วัสดุเป็นกระเบื้องว่าวดินเผา สีส้มอ่อนเชิงชาย วัสดุเป็นไม้หรือวัสดุทดแทนไม้ทาสีน้ำตาลเข้ม

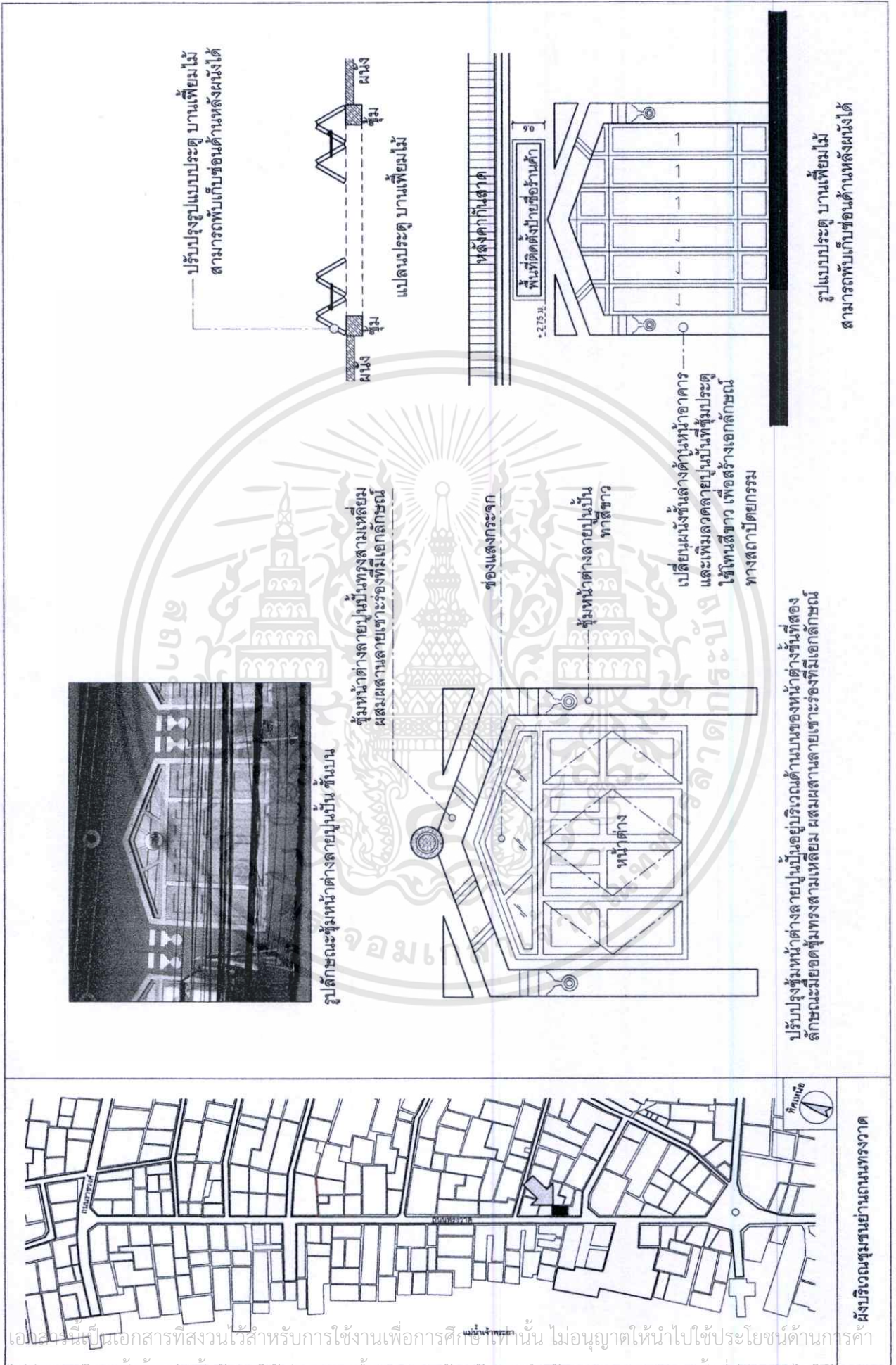
ปรับปรุงรูปแบบประตู เป็นบานเฟี้ยมไม้ สามารถปรับกับขอบหน้าต่างหลังผนังได้

ปรับปรุงหน้าต่างและวงกบ ใช้น้เป็นวัสดุหลัก รูปแบบตามลักษณะเดิม หน้าตงชั้นบน วงกบสีน้ำตาลเข้ม บานหน้าต่างเป็นสีขาว ช่องแสงกระจกใส

รูปด้านหน้าอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.14 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง บ้านเลขที่ 997

รูปแบบประตู บานเพิ่มเติม สามารถพับเก็บซ่อนด้านหลังผนังได้

รูปที่ 5.15 แสดงรายละเอียดการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง บ้านเลขที่ 997 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.1.2 ข้อเสนอแนะในด้านการออกแบบกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง

เป็นอาคารที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความสวยงามทางสถาปัตยกรรม เช่นเดียวกับอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสูง แต่มีข้อจำกัดอื่นๆ คือ มีสภาพอาคารที่ทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ขาดการดูแลอย่างเหมาะสม มีรูปแบบการตกแต่งที่ไม่ชัดเจน มีการต่อเติมโดยไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์

ระดับวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง

ควรใช้วิธีการฟื้นฟู (Rehabilitation) หมายถึง การปรับปรุงพื้นที่ที่กำลังเสื่อมโทรม ให้กลับมาใช้งานได้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ด้วย เช่น มาตรการลดความหนาแน่นของประชากรลง การเวนคืนกลุ่มอาคารและพื้นที่รกร้าง การซ่อมแซมและการบูรณะใหม่ การปรับปรุงสาธารณูปโภค การตัดถนนใหม่ การจัดสวนสาธารณะ และแม้กระทั่งการทำความสะอาดในพื้นที่หรืออาจหมายถึง การสงวนรักษาบริเวณกลุ่มของอาคารหรือสิ่งก่อสร้างให้มีอายุยืนยาว โดยการซ่อมแซมโครงสร้างเดิมของอาคารด้วย

ข้อเสนอแนะแนวทางวิธีการฟื้นฟู

- อนุญาตให้มีการปรับปรุงอาคารที่เหมาะสม โดยให้มีการเปลี่ยนแปลงวัสดุโครงสร้างเพื่อให้อาคารกลับมาอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์สามารถใช้งานได้ คือ การปรับปรุงองค์ประกอบหลักให้กลับมาสมบูรณ์ เช่น ส่วนของหลังคา เสา ผนัง พื้น เป็นต้นขึ้นอยู่กับสภาพของอาคาร และการเพิ่มองค์ประกอบรองให้กับอาคาร โดยเฉพาะด้านของอาคาร เนื่องจากองค์ประกอบเดิมทรุดโทรมเสียหาย เช่น ประตู หน้าต่าง ลวดลายปูนปั้น เป็นต้น และสามารถทำการดัดแปลงตกแต่งในส่วนภายในอาคารเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน หรือมีการเสริมความแข็งแรงให้กับโครงสร้างอาคารด้วยวิธีที่เหมาะสม

- ไม่อนุญาตให้มีการดัดแปลงหรือต่อเติมอาคาร ในกรณีที่ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมในส่วนของด้านหน้าอาคาร (facade) เช่น การต่อเติมเพิ่มความสูงของอาคารเกินจากความสูงเดิม การต่อเติมองค์ประกอบต่างๆ ในส่วนของด้านหน้าอาคาร ในกรณีที่มีการเปลี่ยนสื่อองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของอาคารต้องใช้โทนสีเดิมของอาคารที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสงวนรักษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่านั้นไว้

วัสดุ

- หลังคา ใช้วัสดุถุงหลังคาเป็นกระเบื้องซีเมนต์ สีโทนอ่อน รูปแบบเหมือนของเดิม และเพิ่มในส่วนองรงน้ำฝน โดยให้สีของรงน้ำเหมือนกับสีของเชิงชาย คือ สีน้ำตาลเข้ม และท่อน้ำทิ้งกำหนดให้เป็นสีขาวเพื่อความกลมกลืนกับอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หลังคากันสาด เพิ่มรูปแบบใหม่เพื่อทดแทนของเดิมที่ทรุดโทรมและเพื่อสร้างเอกลักษณ์ และรักษาความต่อเนื่องของอาคาร ใช้วัสดุเป็นกระเบื้องว่าวดินเผา สีส้มอ่อน

- เ粧ชาย ใช้วัสดุเป็นไม้หรือวัสดุทดแทนไม้ ทาสีน้ำตาลเข้ม

- ประตูและวงกบ ให้ใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก รูปแบบประตูเป็นบานเฟี้ยมไม้เหมือนรูปแบบในอดีต สามารถพับเก็บซ่อนด้านหลังผนังได้

- หน้าต่างและวงกบ ให้ใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก รูปแบบและสีตามลักษณะเดิม

- ช่องแสง คงรูปแบบไว้ เช่น กระจกใสและกระจกสี

สีอาคาร

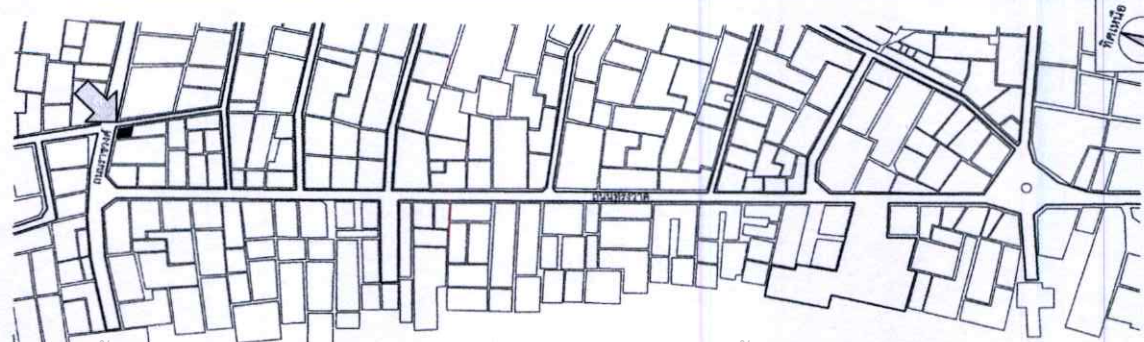
- สีอาคาร ใช้โทนสีของอาคารเดิม ที่มีลักษณะเป็นสีโทนอ่อน เช่น สีครีม สีเหลือง สีขาว

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์

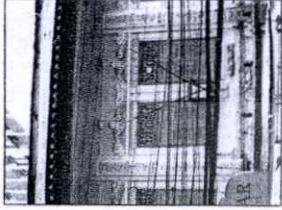
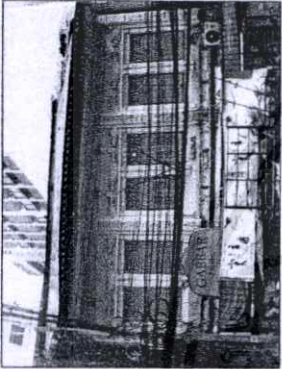
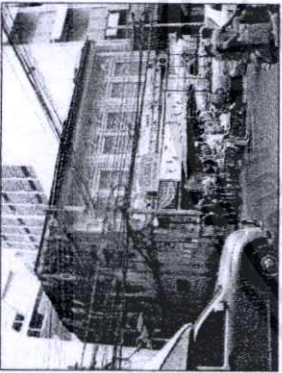
- เสาและผนังด้านหน้าอาคาร และด้านข้างอาคารบางส่วนที่มองเห็น ให้ปรับปรุงหรือคงรูปแบบปูนปั้นลวดลายเถาดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้หลายชนิด ที่มีอยู่เดิมและใช้โทนสีเดิม คือ สีขาว สีครีม

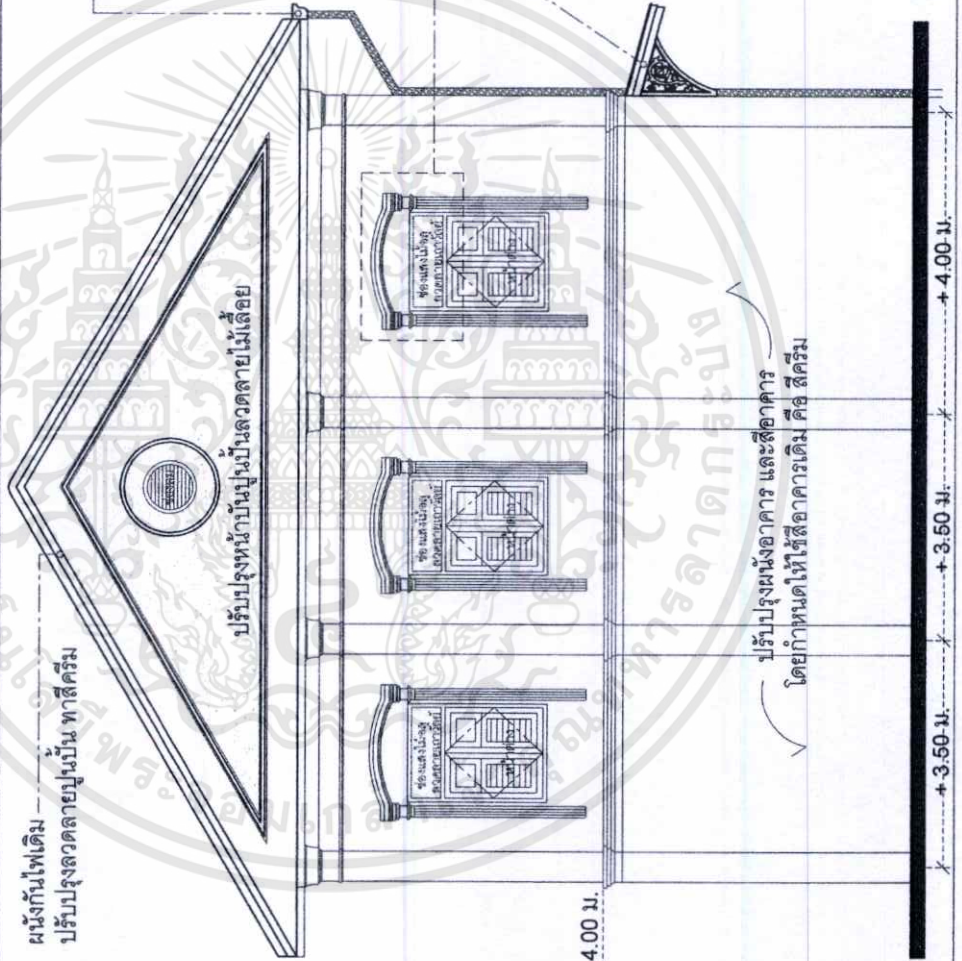

ผังบริเวณชุมชนยานถนนทรงวาด

มุมมองจากภาพถ่าย

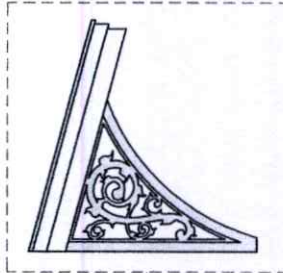
ผนังกันไฟเดิม
ปรับปรุงทดลายนูนปั้น ทาสีครีม

ปรับปรุงผนังอาคาร และสีอาคาร
โดยกำหนดให้ใช้สีอาคารเดิม คือ สีครีม

ติดตั้งรางน้ำฝน โดยให้สีของรางน้ำเหมือนกับสีของเชิงชาย
คือ สีน้ำตาลเข้ม และท่อส่งน้ำทำหนดให้เป็นสีขาว
เพื่อความกลมกลืนกับอาคาร

ยกเลิกกันสาดที่ต่อเติมออก และปรับปรุงซุ้มหน้า
และระหวดลายนูนปั้นเดิม

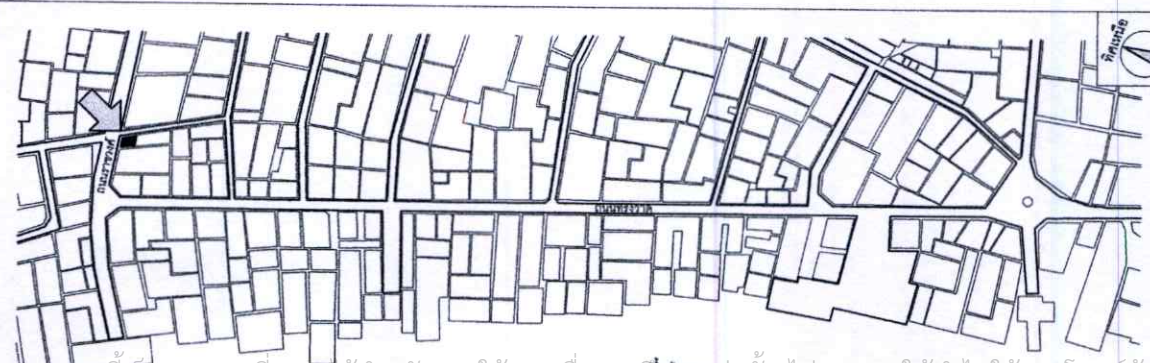

เพิ่มหลังคา กันสาด รูปแบบใหม่เพื่อทดแทน
ของเดิมที่ทรุดโทรมและเพื่อสร้างเอกลักษณ์
และรักษาความต่อเนื่องของอาคาร
ใช้วัสดุเป็นกระเบื้องว่าวดินเผา สีส้มอ่อน
เชิงชาย ใช้วัสดุเป็นไม้หรือวัสดุทดแทนไม้
ทาสีน้ำตาลเข้ม ฝ้ายื่นใช้วัสดุเป็นไม้ฉลุลวด
วัสดุทดแทนไม้ สีนตาลเข้ม

รูปด้านข้างอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

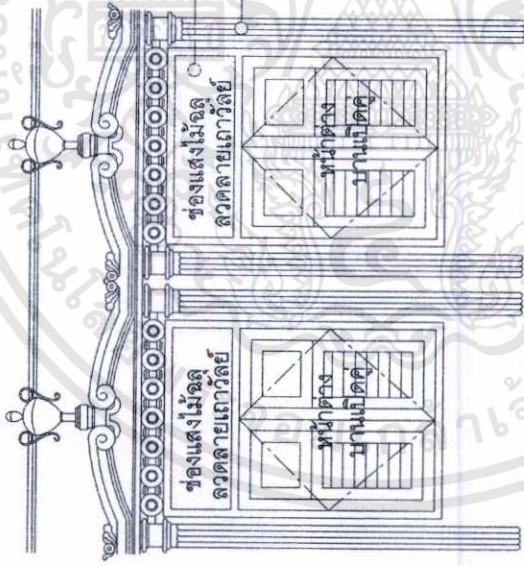
รูปที่ 5.17 แสดงรายละเอียดการฟื้นฟูกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง บ้านเลขที่ 293 (ต่อ)

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนพญาไท

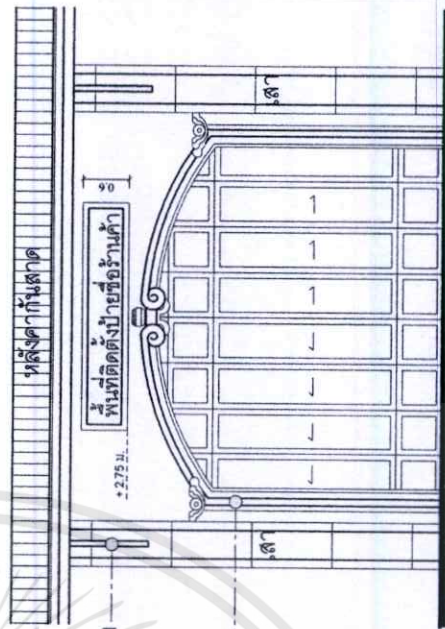
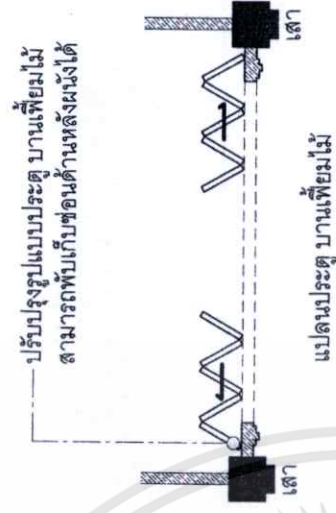

ปรับปรุงของแสงไม้ฉลุ ลวดลายเก๋าวลีย์ อยู่บริเวณด้านบนของบานหน้าต่างต่าง

ซุ้มหน้าต่างโค้งประดับด้วยลวดปูนปั้น ที่เป็นเอกลักษณ์

เพิ่มผนังชั้นกลางด้านหน้าอาคาร และลวดลายปูนปั้นที่ซุ้มประตู ใช้โทนสีเดิม คือ สีขาว เพื่อสร้างเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม และจัดระเบียบความเรียบร้อย

รูปแบบประตู บานเพ็ญไม้ สามารถพับเก็บชอนด้านหลังผนังได้ + 4.00 ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.18 แสดงรายละเอียดการฟื้นฟูกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนาปานกลาง บ้านเลขที่ 293 (ต่อ)

5.3.1.3 ข้อเสนอแนะในด้านการออกแบบกลุ่มอาคารที่ไม่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนา

เป็นอาคารที่มีการก่อสร้างในรูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ มีลักษณะโครงสร้าง ความสูง การประดับตกแต่ง ที่ขัดแย้งกับอาคารที่มีคุณค่าสูง โดยไม่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนย่านถนนทรงวาด อาคารกลุ่มนี้ได้แก่ ตึกแถวสมัยใหม่ที่ก่อสร้างขึ้นมาแทนที่ตึกแถวเดิมที่ทรงคุณค่า ในอดีต ไม่ได้แสดงออกถึงสถาปัตยกรรมดั้งเดิมที่สะท้อนประวัติศาสตร์เก่าแก่ของชุมชนชาวจีน และอาคารที่เก่าทรุดโทรมไม่สามารถอนุรักษ์ฟื้นฟูให้กลับมาอยู่ในสภาพเดิมได้

ระดับวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาอาคารที่ไม่มีคุณค่าเชิงอนุรักษ์และพัฒนา

ควรใช้วิธีการพัฒนาหรือสร้างใหม่ (Redevelopment) หมายถึง กระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับ

การรื้อถอนอาคารที่เสื่อมโทรมลงให้มีโครงสร้างใหม่ทั้งหมด โดยกระทำตามแผนที่ได้เตรียมไว้ ซึ่งโครงสร้างใหม่นี้จะมีความแตกต่างโดยสิ้นเชิง กับโครงสร้างเดิมก่อนที่จะมีการทำใหม่ นอกจากนี้ ยังรวมถึงการปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ซึ่งกระบวนการของ Urban Redevelopment ถือเป็นเทคนิคหนึ่งของ Urban Renewal ที่เน้นถึงการรื้อโครงสร้างเก่าออกหมด แล้วสร้างโครงสร้างใหม่ขึ้นมาให้มีความแตกต่างจากโครงสร้างเดิม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการรองรับ (Capacity) ให้มีสภาพที่เหมาะสมกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะแนวทางวิธีการพัฒนาหรือสร้างใหม่

การกำหนดแนวทางรูปแบบสถาปัตยกรรมให้กับอาคารที่จะกำลังดำเนินการก่อสร้างขึ้นมาใหม่แทนที่อาคารเดิม และสำหรับอาคารรูปแบบสมัยใหม่ที่มีการก่อสร้างแล้วเพื่อ คือ การควบคุมรูปแบบสถาปัตยกรรม ทั้งองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของอาคาร โดยเน้นความสำคัญในส่วนของด้านหน้าอาคาร (facade) เพื่อสร้างความต่อเนื่องและกลมกลืนให้กับอาคารใหม่และอาคารเก่าที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์

1.การกำหนดสัดส่วนของอาคาร

- กำหนดสัดส่วนในระนาบแนวนอน คือการกำหนดความสูงในแต่ละชั้นของอาคาร เช่น ความสูงของระดับชั้นของอาคาร ionic ของหลังคา เป็นต้น

- กำหนดสัดส่วนในระนาบแนวตั้งของอาคาร คือการกำหนดระยะของช่วงเสาของอาคาร เพื่อให้อาคารมีสัดส่วนใกล้เคียงอาคารเก่าที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์

2.การกำหนดวัสดุและสีของอาคาร

- หลังคา ใช้วัสดุผนังหลังคาเป็นกระเบื้องซีเมนต์ สีโทนอ่อน และติดตั้งรางน้ำ โดยให้สีของรางน้ำฝน เหมือนกับสีของเชิงชาย คือ สีน้ำตาลเข้ม และท่อส่งน้ำที่กำหนดให้เป็นสีขาวเพื่อความกลมกลืนกับอาคาร

- หลังคา กันสาด กำหนดรูปแบบใหม่เพื่อสร้างเอกลักษณ์และรักษาความต่อเนื่องของอาคาร ใช้วัสดุเป็นกระเบื้องว่าวดินเผา สีส้มอ่อน

- เเชิงชาย ใช้วัสดุเป็น ไม้หรือวัสดุทดแทนไม้ ทาสีน้ำตาลเข้ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ประติมากรรมและวงกบ ให้ใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก รูปแบบประติมากรรมเป็นบานเฟี้ยมไม้เหมือนรูปแบบในอดีต สามารถพับเก็บซ่อนด้านหลังผนังได้

- หน้าต่างและวงกบ ให้ใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก

- ช่องแสง ใช้วัสดุเป็นกระจกใสและกระจกสี

- สีอาคาร ใช้โทนสี ที่มีลักษณะเป็นสีโทนอ่อน เช่น สีครีม สีเหลือง สีขาว

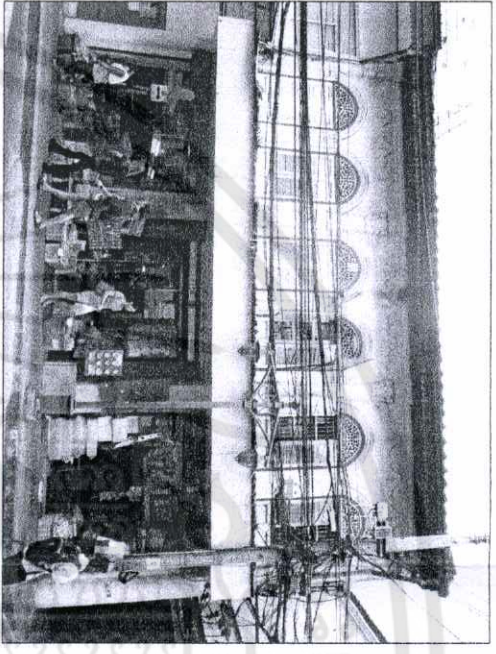
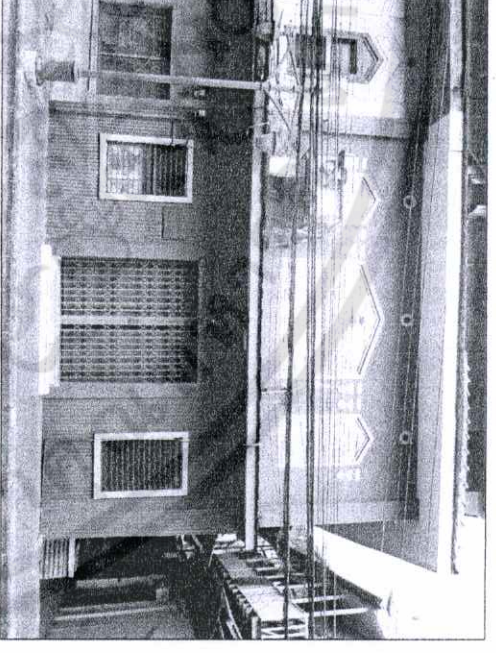
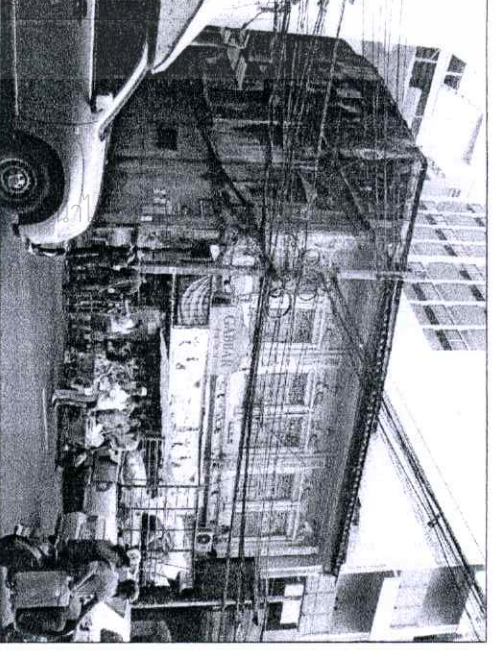
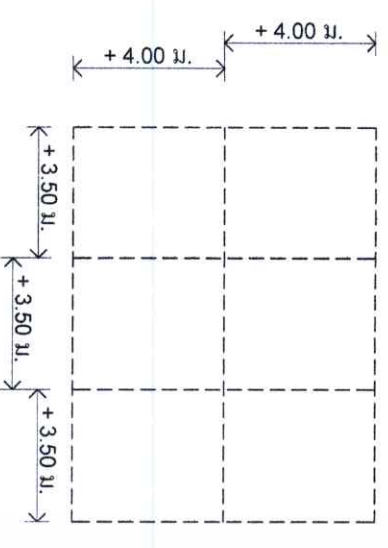
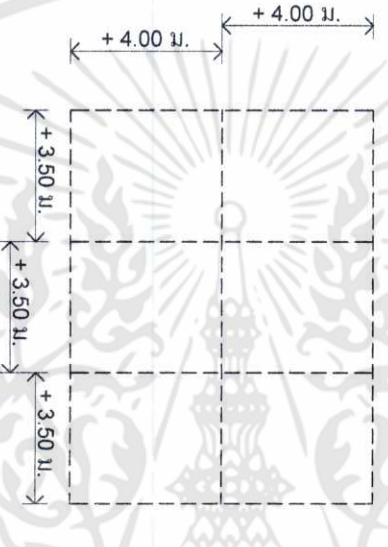
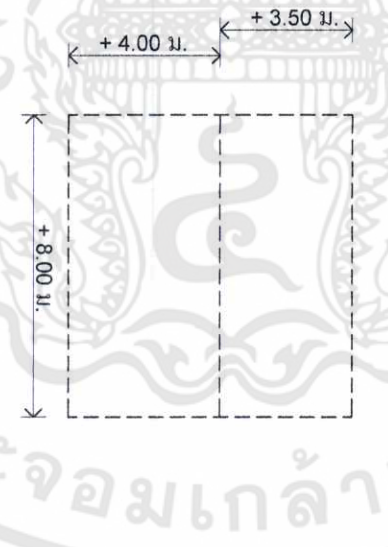

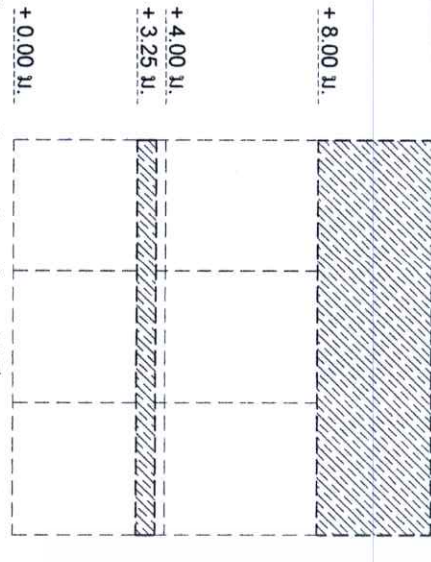
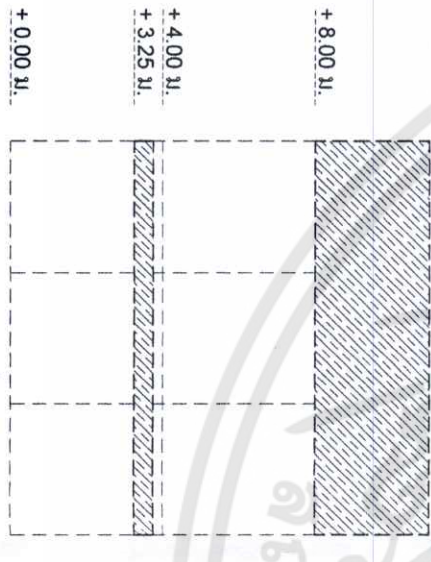
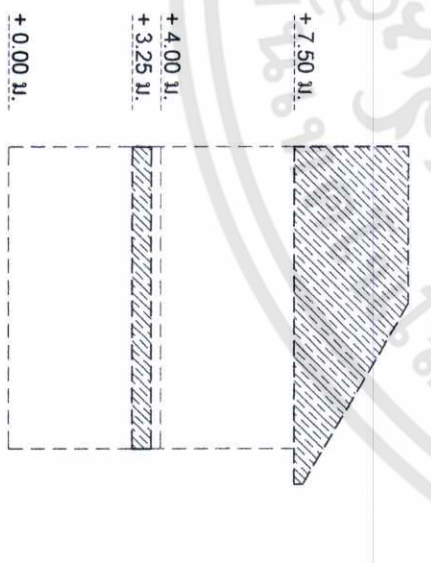
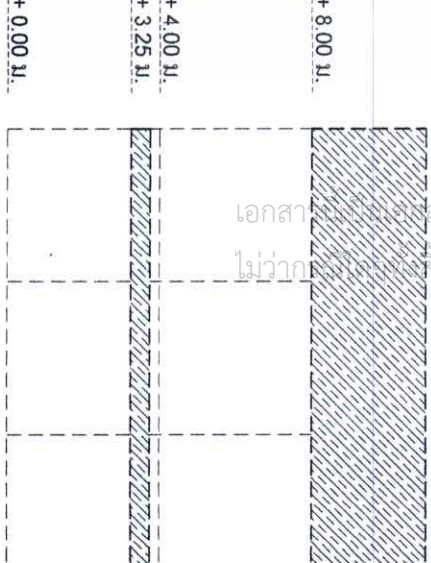
3.การกำหนดรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์

- เสาและผนังด้านหน้าอาคาร และด้านข้างอาคารบางส่วนที่มองเห็น บางส่วนกำหนดให้มีรูปแบบปูนปั้นลวดลายเถาดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้หลายชนิด และใช้โทนสี คือ สีขาว สีครีม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

<p>รูปแบบที่ 1 จากอาคารตัวอย่าง บ้านเลขที่ 807</p>	<p>รูปแบบที่ 2 จากอาคารตัวอย่าง บ้านเลขที่ 799-803</p>	<p>รูปแบบที่ 3 จากอาคารตัวอย่าง บ้านเลขที่ 997</p>	<p>รูปแบบที่ 4 จากอาคารตัวอย่าง บ้านเลขที่ 239</p>
<p>รูปถ่ายอาคารตัวอย่าง</p> 			
<p>การกำหนดสัดส่วน ในระนาบแนวดิ่งและระนาบแนวนอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัดส่วนระนาบแนวนอน ชั้นล่าง - ชั้นบน ประมาณ 4.00 ม. - สัดส่วนระนาบแนวนอน ชั้นบน - ระดับชานชาลา ประมาณ 4.00 ม. - สัดส่วนระนาบแนวดิ่ง ความกว้างแต่ละคูหา ประมาณ 3.50 ม. 	 <ul style="list-style-type: none"> - สัดส่วนระนาบแนวนอน ชั้นล่าง - ชั้นบน ประมาณ 4.00 ม. - สัดส่วนระนาบแนวนอน ชั้นบน - ระดับชานชาลา ประมาณ 4.00 ม. - สัดส่วนระนาบแนวดิ่ง ความกว้างแต่ละคูหา ประมาณ 3.50 ม. 	 <ul style="list-style-type: none"> - สัดส่วนระนาบแนวนอน ชั้นล่าง - ชั้นบน ประมาณ 4.00 ม. - สัดส่วนระนาบแนวนอน ชั้นบน - ระดับชานชาลา ประมาณ 3.50 ม. - สัดส่วนระนาบแนวดิ่ง ความกว้างแต่ละคูหา ประมาณ 8.00 ม. 	 <ul style="list-style-type: none"> - สัดส่วนระนาบแนวนอน ชั้นล่าง - ชั้นบน ประมาณ 4.00 ม. - สัดส่วนระนาบแนวนอน ชั้นบน - ระดับชานชาลา ประมาณ 4.00 ม. - สัดส่วนระนาบแนวดิ่ง ความกว้างแต่ละคูหา ประมาณ 4.00 ม.
<p>การกำหนดสัดส่วนเส้นขอบแนวหลังคา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระดับความลาดชันของหลังคา กำหนดให้มีความลาดชัน 30-45 องศา - กำหนดให้แนวรูปด้านของหลังคา มีความสม่ำเสมอเต็มหน้าอาคาร - ระดับความลาดชันของหลังคาเกิน 15 องศา และยื่นออกจากอาคาร 1.20 ม. 	 <ul style="list-style-type: none"> - ระดับความลาดชันของหลังคา กำหนดให้มีความลาดชัน 30-45 องศา - กำหนดให้แนวรูปด้านของหลังคา มีความสม่ำเสมอเต็มหน้าอาคาร - ระดับความลาดชันของหลังคาเกิน 15 องศา และยื่นออกจากอาคาร 1.20 ม. 	 <ul style="list-style-type: none"> - ระดับความลาดชันของหลังคา กำหนดให้มีความลาดชัน 30-45 องศา - อาคารหลังที่มีการเว้นช่องอาคาร สามารถใช้หลังคาทรงปั้นหยาได้ - ระดับความลาดชันของหลังคาเกิน 15 องศา และยื่นออกจากอาคาร 1.20 ม. 	 <ul style="list-style-type: none"> - ระดับความลาดชันของหลังคา กำหนดให้มีความลาดชัน 30-45 องศา - กำหนดให้แนวรูปด้านของหลังคา มีความสม่ำเสมอเต็มหน้าอาคาร - ระดับความลาดชันของหลังคาเกิน 15 องศา และยื่นออกจากอาคาร 1.20 ม.

รูปที่ 5.19 แสดงแนวทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นสำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต หากมีให้ตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต กรุณาแจ้งไปยังเจ้าของเอกสาร

5.3.2 ข้อเสนอแนะในด้านการปรับปรุงจินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อส่งเสริมด้านการค้า และพัฒนาเป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ในชุมชนย่านถนนทรงวาด

ชุมชนย่านถนนทรงวาดมีลักษณะทางกายภาพและวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม คือ มีอาคารตึกแถวที่เก่าแก่ โดยเป็นตึกแถวยุคแรกของพระนครอยู่หลายหลัง มีรูปแบบการค้าขายเหมือนในอดีต แม้จะลดบทบาทลงมาก แต่ก็ยังสามารถพบเห็นได้ ด้วยความเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นจึงเป็นที่สนใจและจดจำของผู้คนที่ผ่านไปมา จึงเป็นพื้นที่ที่สามารถพัฒนาให้ชุมชนกับมาบิบทบาทด้านการค้า การท่องเที่ยว และพื้นที่เรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ได้

แนวคิดในด้านการจัดภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมชุมชนย่านถนนทรงวาด คือการจัดภาพลักษณ์ของชุมชนที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม การกำหนดจุดเชื่อมต่อต่างๆ การจัดให้มีพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชน พื้นที่ลานจอดรถ การสัญจร ถนน ทางเท้า การจัดภูมิสถาปัตยกรรม และการใช้ประโยชน์จากที่ว่างในชุมชน ข้อเสนอแนะในการจัดภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่

5.3.2.1 พัฒนาและจัดระเบียบทางสัญจรถนนทรงวาด โดยการปรับปรุงพื้นผิวถนน และแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจน เช่น พื้นที่ทางเดินรถทั่วไป ทางเดินรถเฉพาะ(รถจักรยาน) พื้นที่จอดรถชั่วคราว โดยจัดให้อยู่ในข้อกำหนดที่วางไว้ ทางม้าลายที่เด่นชัด ทางเท้าที่สะดวกในการใช้งาน กระบะต้นไม้บนทางเท้า ที่ให้ความร่มรื่นแต่กำหนดลักษณะต้นไม้ให้มีลักษณะที่ดูโปร่งไม่บดบังอาคารที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น ต้นหูกระจง เป็นต้น ทางเดินสำหรับคนพิการ ม้านั่งพักผ่อน เพื่อลดความเหนื่อยของการเดิน สำหรับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

5.3.2.2 พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่บริเวณทางเข้าถนนทรงวาดหรือบริเวณท่าน้ำราชวงศ์ ให้เป็นพื้นที่สาธารณะเชื่อมต่อระหว่างทางบกและทางน้ำ โดยการจัดระบบการสัญจรที่มีประสิทธิภาพ และแบ่งส่วนของพื้นที่ให้กับผู้คนที่มาทางสัญจรทางบกและสัญจรทางน้ำ ได้มีจุดพักผ่อนคลายลดความเร่งรีบในการเดินทาง

5.3.2.3 พัฒนาพื้นที่เสื่อมโทรม ที่ยังใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆอยู่ เช่น พัฒนาพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร ริมถนนทรงวาดฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ที่สามารถจอดรถได้ ประมาณ 40-50 คัน และมีสภาพเสื่อมโทรมอย่างมาก โดยปรับภาพลักษณ์ของพื้นที่ ให้มีมุมมองที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยาและฝั่งตรงข้าม ลดความแออัดของชุมชน และเพิ่มพื้นที่สีเขียว คือ ต้นไม้ยืนต้นที่ให้ร่มเงา และพื้นที่หญ้าเพื่อลดความร้อนของพื้นที่ ให้ความรู้สึกสบายและการแบ่งส่วนจอดรถที่เป็นระเบียบ แยกส่วนกับพื้นที่พักผ่อนริมแม่น้ำเจ้าพระยา

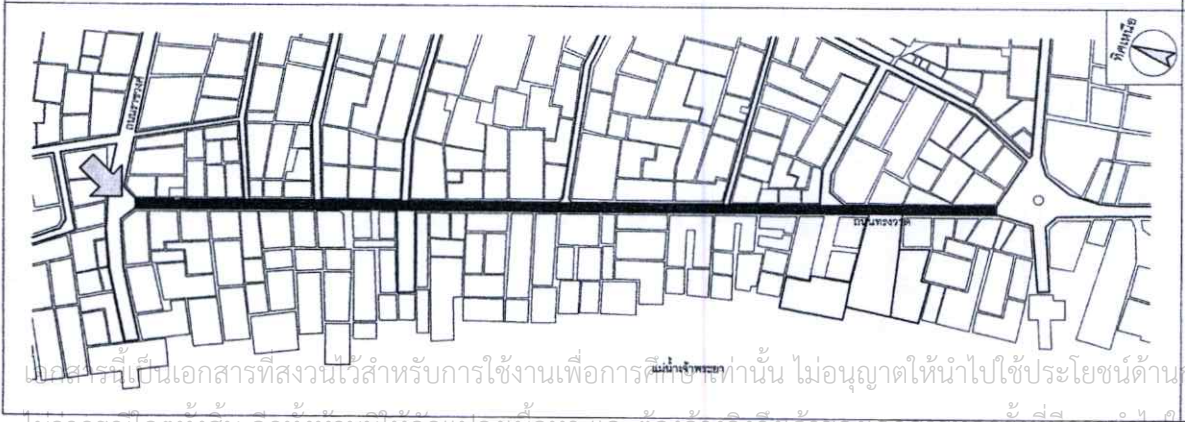
5.3.2.4 พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ว่างด้านฝั่งตรงข้ามโรงเรียนเหยิง มีลักษณะพื้นที่เปิดโล่งเป็นลานกว้าง มีผู้คนในชุมชนมาใช้เวลาช่วงเย็นของแต่ละวันมานั่งพูดคุยกันและทำกิจกรรมต่างๆ โดยสามารถพัฒนาให้เป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชน เพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆของชุมชนในชุมชน โดยการเปิดเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มุมมองให้ดูโล่งไม่อึดอัด เน้นพื้นที่สีเขียวมีต้นไม้ให้ความร่มเงาเพิ่มอากาศบริสุทธิ์ให้ชุมชน แต่กำหนดลักษณะต้นไม้ให้มีลักษณะที่ดูโปร่งไม่บดบังอาคารที่สำคัญทาง

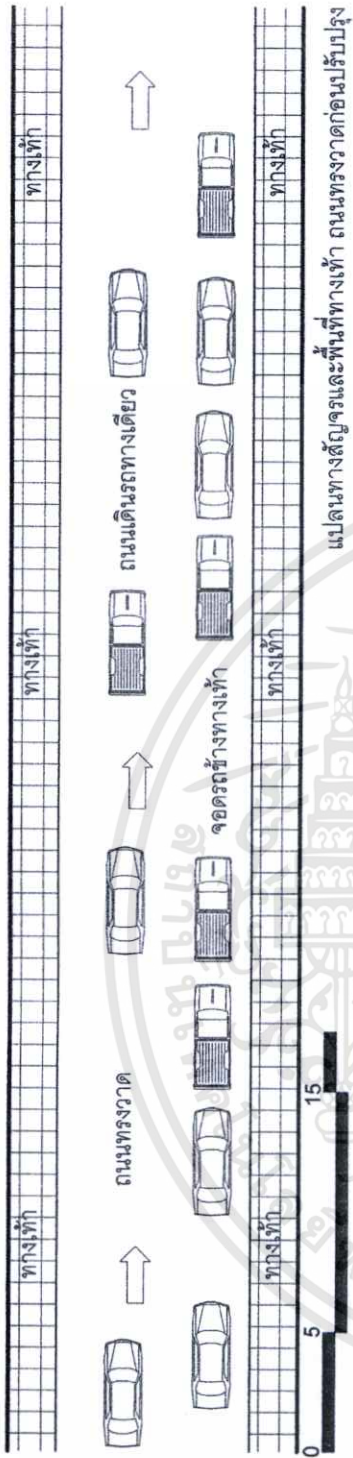
ประวัติศาสตร์ เช่น ต้นหูกระจง เป็นต้น มีพื้นที่จอดรถมอเตอร์ไซด์และรถจักรยาน

5.3.2.5 พัฒนาและปรับปรุงจุดหมายตาที่เป็นพื้นที่วงเวียนบริเวณสิ้นสุดถนนทรงวาด ตัดกับถนนทรงสวัสดิ์ จากสภาพเดิมเป็นพบว่าเป็นจุดวนรถเพื่อเชื่อมต่อไปยังถนนเส้นอื่นๆที่สำคัญ แต่ไม่ได้เป็นจุดที่โดดเด่น หรือจุดหมายตาที่น่าจดจำถึงย่านถนนทรงวาด ดังนั้นจึงปรับปรุงพื้นที่เพื่อเน้นสร้างความน่าสนใจให้กับผู้คนที่ผ่านไปมาได้จดจำ หรือเป็นจุดสังเกต เป็นสัญลักษณ์ของย่านถนนทรงวาด โดยให้การตกแต่งพื้นถนนให้เน้นการเดินรถ เพิ่มงานประติมากรรมมุกกร และน้ำพุ เอกลักษณ์ที่สื่อถึงชุมชนชาวจีน

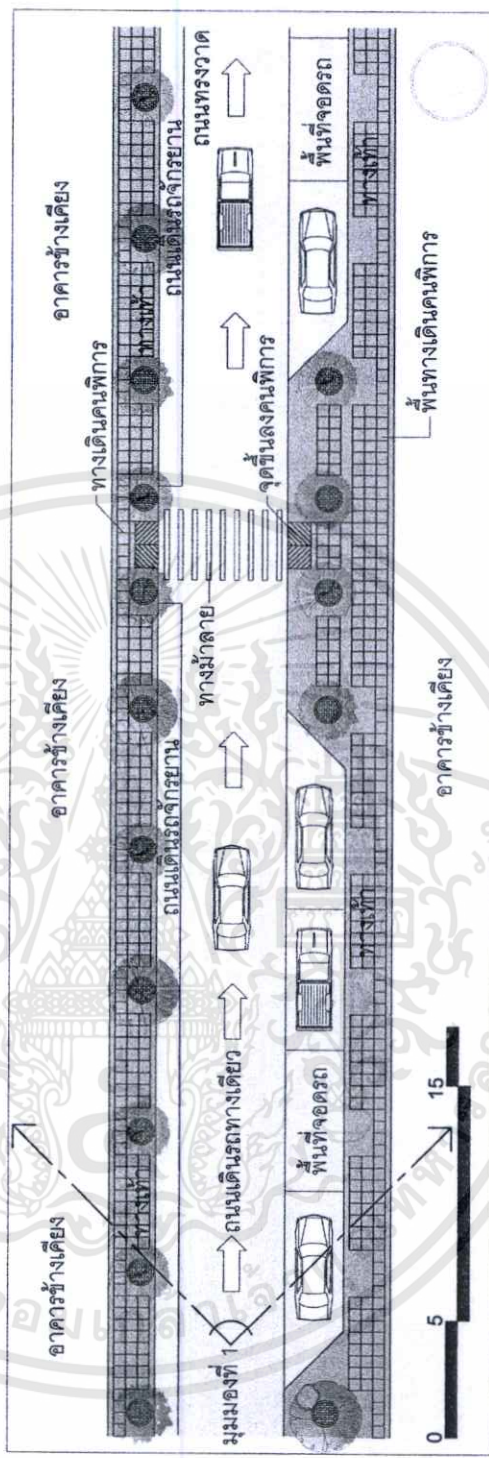
5.3.2.6 พัฒนาพื้นที่ลาดจอรอบบางส่วน หน้าศาลเจ้าปู่เกล้าฯ ให้เป็นพื้นที่แหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนชาวจีนย่านถนนทรงวาด โดยมีลักษณะเป็นลานกลางแจ้ง จัดแสดงและเผยแพร่ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนชาวจีน เพื่อให้คนในชุมชนย่านถนนทรงวาดและนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่า จะสร้างความภาคภูมิใจให้กับลูกหลานได้สืบทอดต่อไป

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

แปลนทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาดก่อนปรับปรุง

แปลนปรับปรุงทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาด

เสนอแนะปรับปรุงทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาด

รูปที่ 5.27 แสดงรายละเอียดปรับปรุงทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาด

ภาพก่อนการปรับปรุง มุมมองที่ 1

จากภาพถ่าย บริเวณทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาด ปัญหาพบคือ พื้นถนนที่ทรุดโทรม การจอดข้างทางที่ขาดระเบียบ ไม่ให้ความสะดวกกับทางเดินรถ ขนาดเล็ก เช่น รถจักรยาน พื้นที่ทางเท้าที่มีการเสริมที่ไม่เหมาะสม เช่น ดินไม่ไผ่ทาง ป้ายบอกทาง เป็นต้น

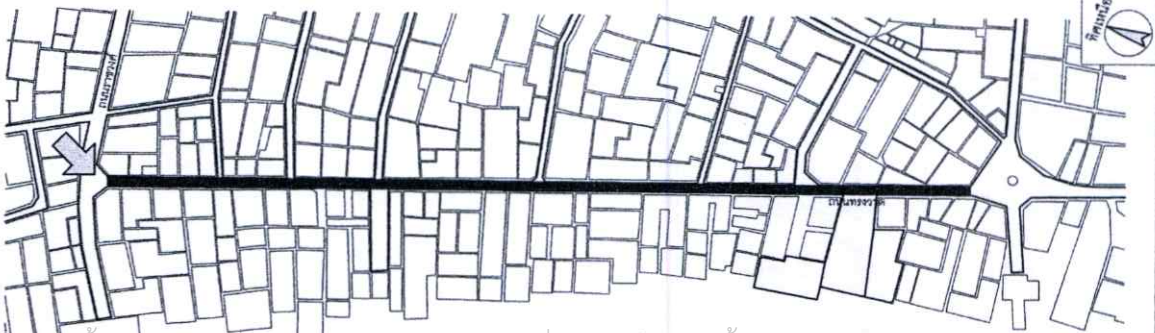
ภาพหลังการปรับปรุง มุมมองที่ 1

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่ทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาด โดยยกอร์ปรับปรุงพื้นผิวถนน และแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจน เช่น พื้นที่ทางเดินรถทั่วไป ทางเดินรถเฉพาะ (รถจักรยาน) พื้นที่จอดรถชั่วคราว โดยจัดให้อยู่ในช่องทางที่สะดวกไว้ ทางม้าลายที่เด่นชัด ทางเท้าที่สะดวกในการใช้งาน กระบะต้นไม้บนทางเท้าที่ให้ความร่มรื่น แดกหนวดลักษณะเด่นไม่หม่นลักษณะที่ดูโปร่งไม่บดบังอาคารที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น ต้นหูกระดังงา เป็นต้น ทางเดินสำหรับคนพิการ ม้านั่งพักผ่อน เพื่อลดความเหนื่อยของการเดิน สำหรับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

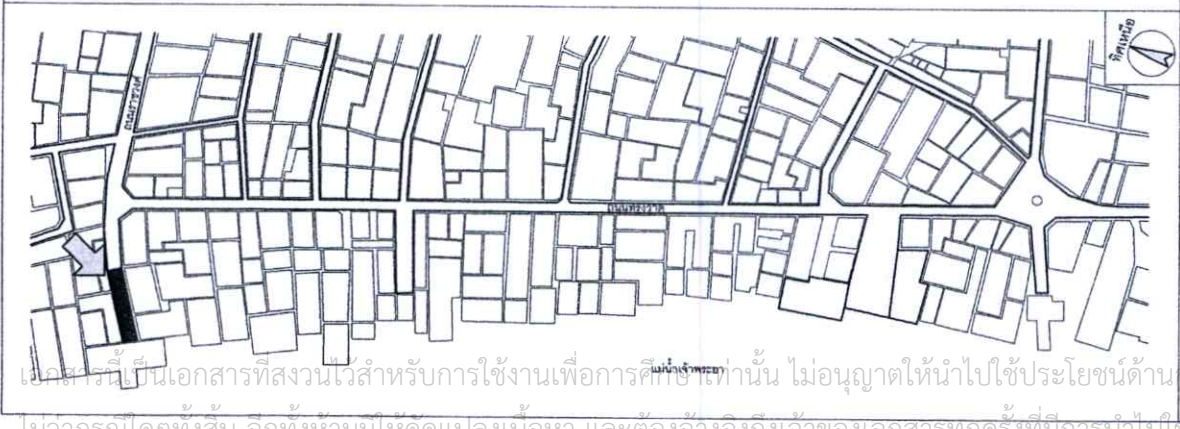
เสนอแนะปรับปรุงทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาด

รูปที่ 5.28 แสดงรายละเอียดปรับปรุงทางสัญจรและพื้นที่ทางเท้า ถนนทรงวาด (ต่อ)

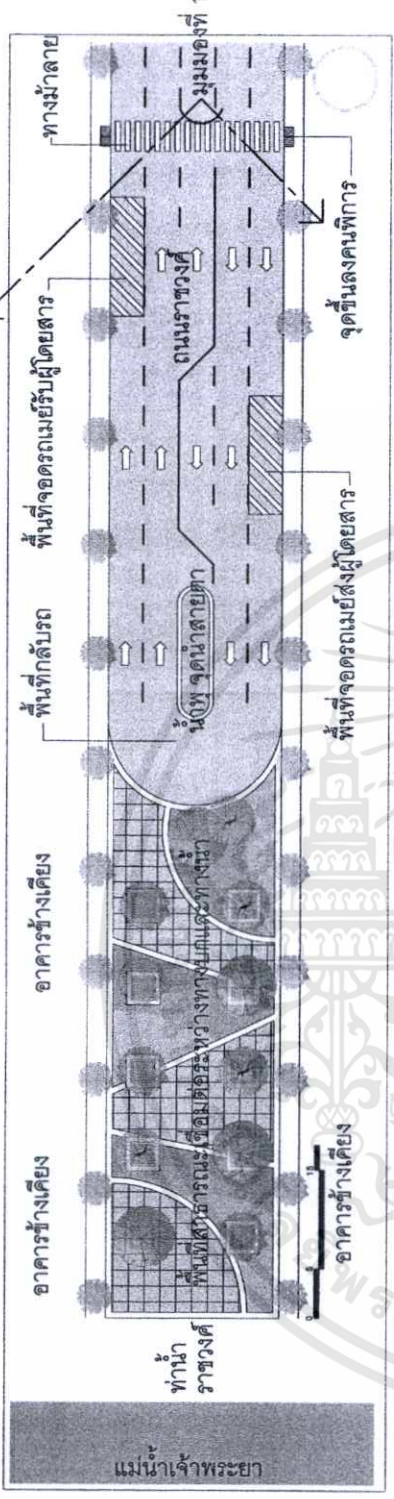

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

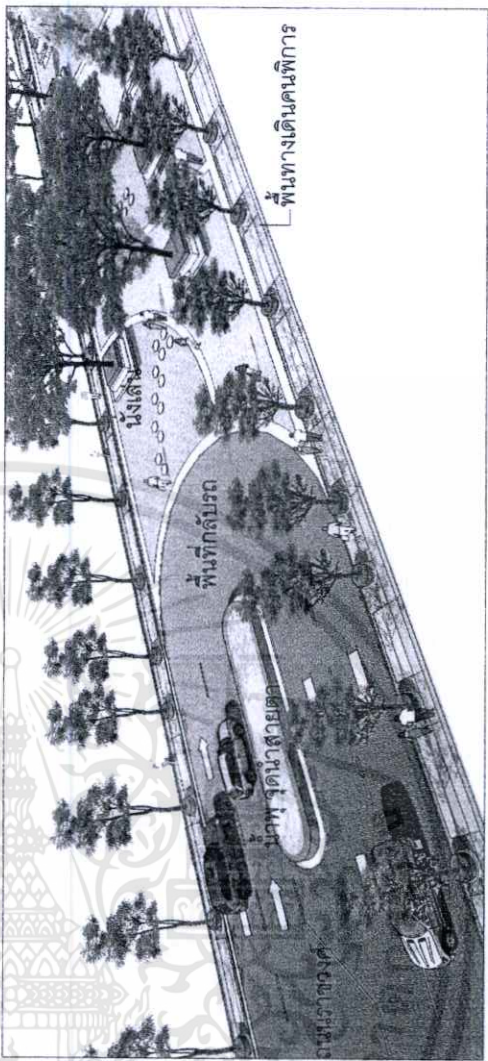

แปลนปรับปรุงพื้นที่สาธารณะเชื่อมต่อระหว่างทางบกและทางน้ำ

เสนอให้ปรับปรุงการจัดการผังบริเวณ เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน มีการแบ่งพื้นที่ใช้งานต่างๆ ที่ชัดเจน สว่างระเบียบให้กับพื้นที่ เพื่อลดความสับสนวุ่นวายของสังคมเมือง

โดยสร้างจุดกลับรถบริเวณสิ้นสุดถนนทางลงท่าเรือราชวงศ์ มีนาฬิกาส่งเกตและนำสายตา มีพื้นที่จุดที่ส่งขึ้นและลงจากถนนไปยังจุดจอดเพิ่มเติมที่เดียว สาธารณะบริเวณทางลงท่าเรือราชวงศ์ โดยมีจุดเริ่มต้นจัดเรียงเป็นแนวตั้ง สายตาเชื่อมระหว่างกรมคมนาคมทางบกและทางน้ำ และสามารถนั่งที่หรือรอเวลาการเดินทางต่อไป เน้นทางเท้าที่เดินสะดวกและร่มรื่นเพื่อให้ความสะดวกกับคนที่เดินเท้า และคนพิการ

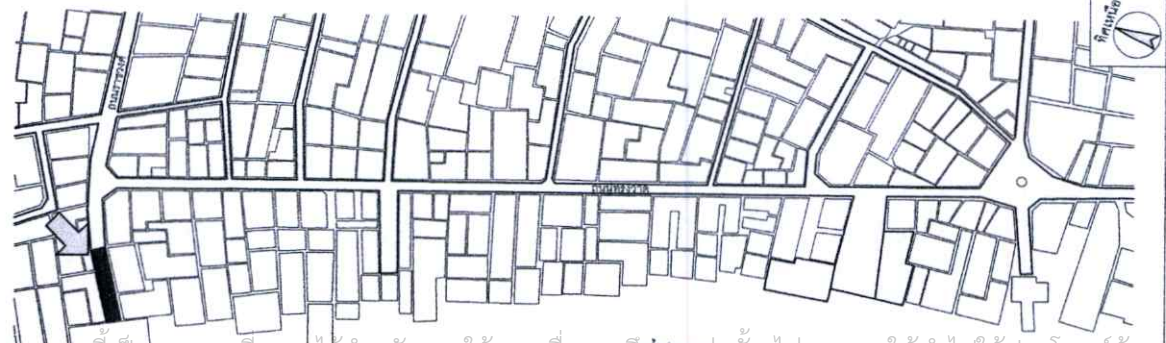
ภาพหลังการปรับปรุง มุมมองจากด้านบน

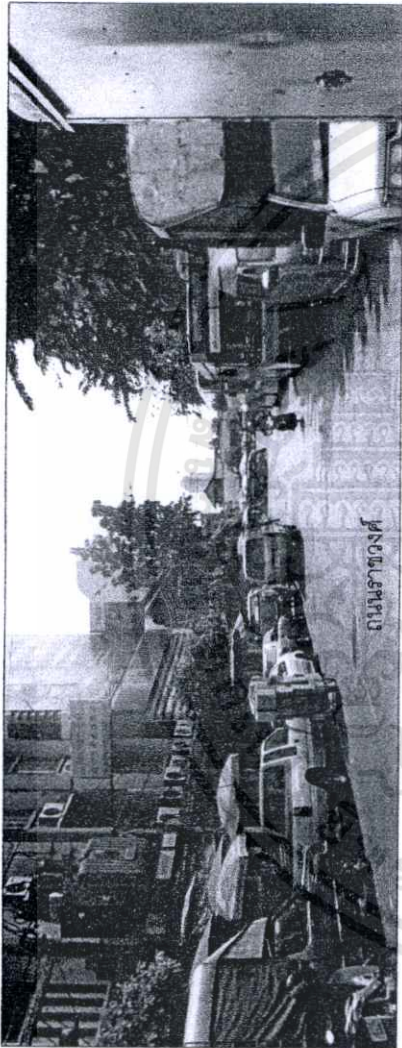
เสนอแนะปรับปรุงพื้นที่สาธารณะเชื่อมต่อระหว่างทางบกและทางน้ำ บริเวณทางเข้าถนนทรงวาด

รูปที่ 5.29 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะเชื่อมต่อระหว่างทางสัญจรทางบกและทางน้ำ บริเวณทางเข้าถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

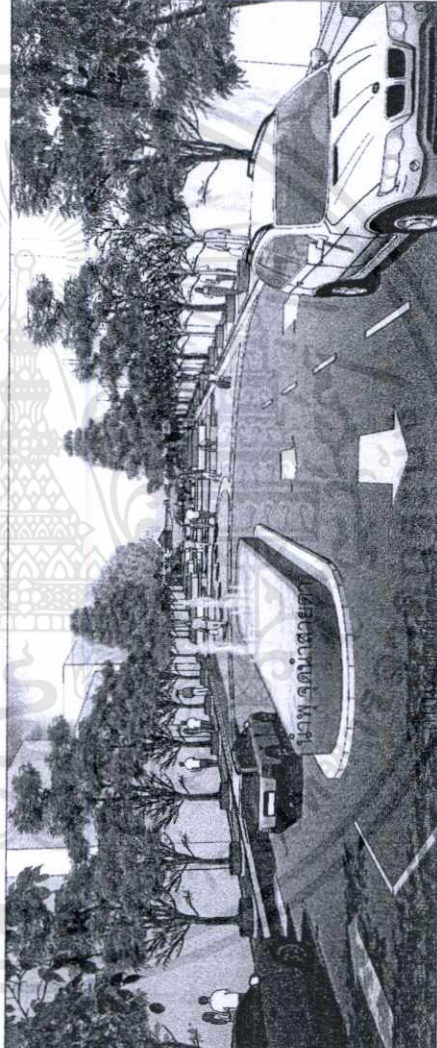

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

ภาพก่อนการปรับปรุง มุมมองที่ 1

จากภาพถ่าย บริเวณถนนราชวงศ์
 ตามแยกทางเข้าถนนทรงวาด ปัจจุบันเป็น
 พื้นที่ขรุขระ และจอดรถยนต์ และทางเดิน
 ลงทำเรือราชวงศ์ มีสภาพเป็นพื้นที่ที่มีการ
 สัญจรที่วุ่นวาย ความไม่เป็นระเบียบของ
 เติมน้ำ จอดรถ และการกีดขวาง โดยสร้าง
 ความขัดข้องให้กับผู้คนที่เดินทางทั้งทางบก
 และทางน้ำ

ภาพหลังการปรับปรุง มุมมองที่ 1

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่ ให้เป็นพื้นที่
 สาธารณะเชื่อมต่อน้ำทางบกและ
 ทางน้ำ โดยการจัดระบบการสัญจร
 ที่มีประสิทธิภาพ และแบ่งส่วนของพื้นที่
 ให้กับผู้คนที่มาใช้บริการท่าเรือและวินโดว
 รถมอเตอร์ไซด์ในบริเวณนี้ มีจุดพัก ผ่อนคลาย
 ลดความเร่งรีบในการเดินทาง

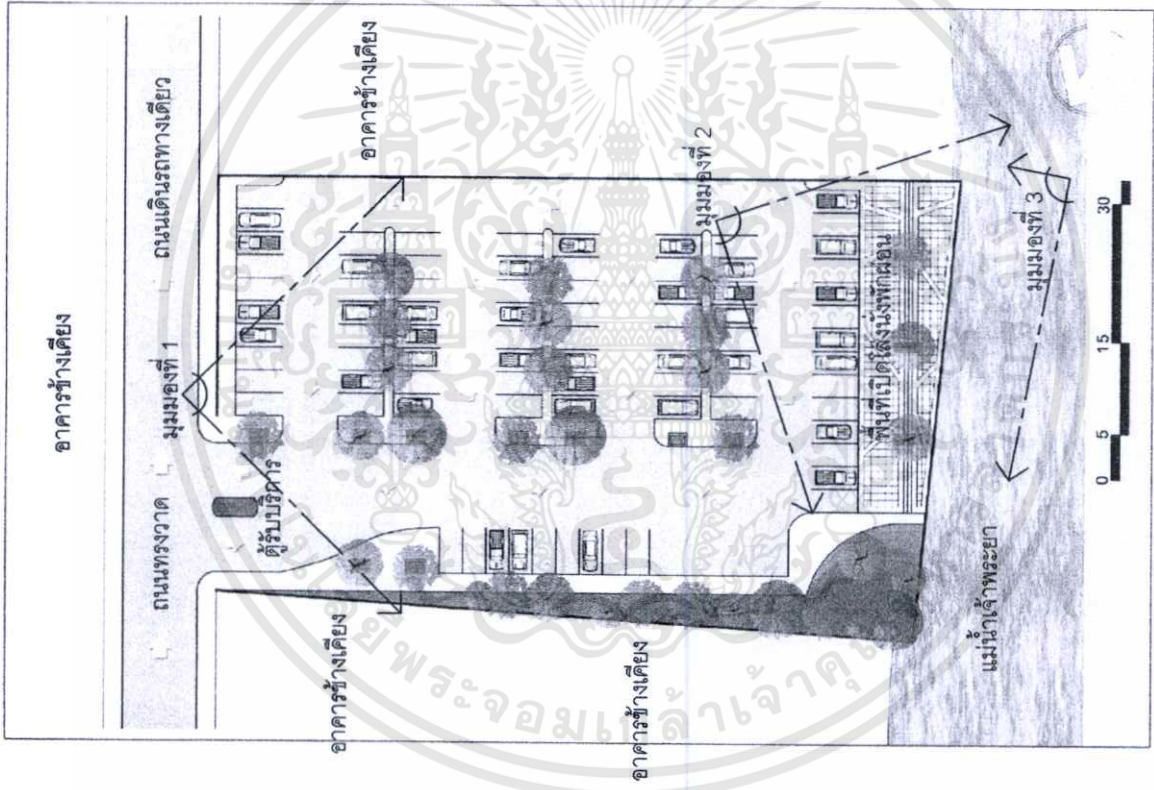
เสนอแนะปรับปรุงพื้นที่สาธารณะเชื่อมต่อน้ำทางบกและทางน้ำ บริเวณทางเข้าถนนทรงวาด

รูปที่ 5.30 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะเชื่อมต่อน้ำทางสัญจรทางบกและทางน้ำ บริเวณทางเข้าถนนทรงวาด (ต่อ)

เมื่อสำเนาเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แปลนปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถย้ายถนนทรงวาด

เสนอให้ปรับปรุงผังบริเวณของพื้นที่จอดรถใหม่ โดยการจัดระบบทางสัญจร ที่นี้ที่จอดรถ พื้นที่สาธารณะ ให้เป็นระเบียบ เพื่อสร้างมุมมองและสภาพลักษณะที่ดีให้กับชุมชน และส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

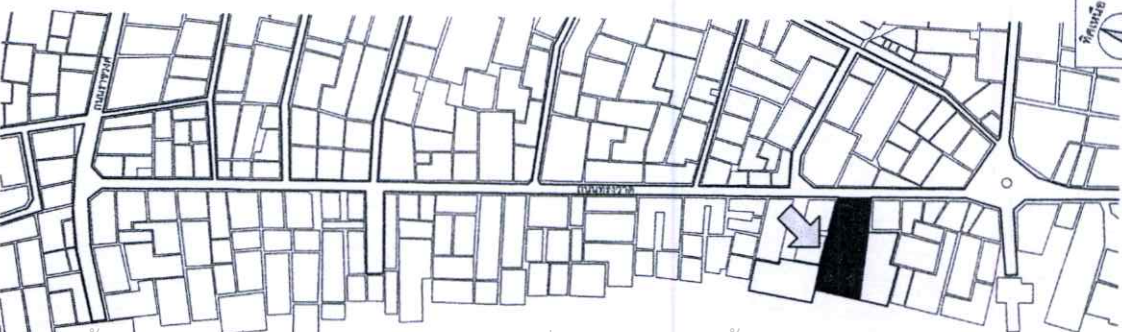
เสนอและปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถทางกรุงเทพมหานคร ในชุมชนย่านถนนทรงวาด

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.31 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร ในชุมชนย่านถนนทรงวาด

ภาพก่อนการปรับปรุง มุมมองที่ 1

จากภาพถ่าย จะเห็นสภาพเดิมพื้นที่ จอดรถบริเวณริมถนนทรงวาด ปัญหาที่ พบ คือ สภาพพื้นที่ที่ขาดการดูแล ขาด ความเป็นระบบในการจอดรถ และสัญจร ภายใน พื้นที่จอดรถปัจจุบันเป็นของทาง กรุงเทพมหานคร แต่โดยสภาพที่ทรุดโทรม ทำให้สภาพลักษณะของชุมชนเดิมระเบียบ ดูแล้วรู้สึกถึงความแออัดของชุมชน และ ไม่สามารถให้คนในชุมชนได้ใช้พื้นที่รวม กันมาได้ ทำให้ไม่ได้แสดงศักยภาพของพื้นที่ อย่างคุ้มค่า

ภาพหลังการปรับปรุง มุมมองที่ 1

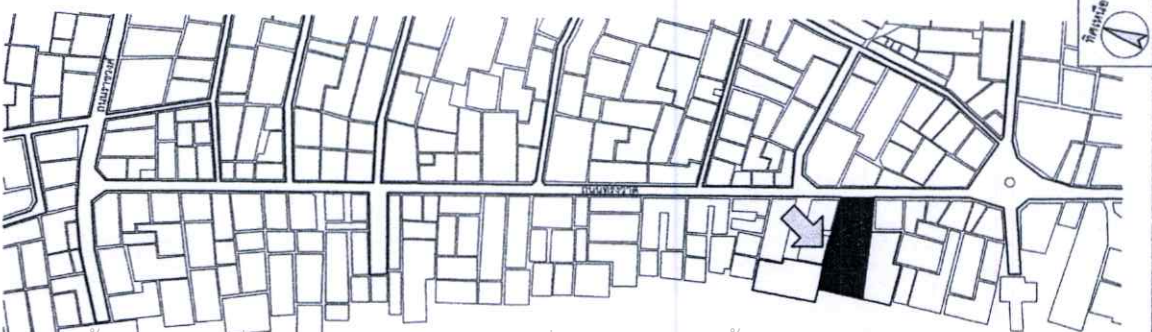
เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่จอดรถ โดยรับ ภาพลักษณะพื้นที่ ให้มีมุมมองที่เชื่อม ต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยาและฝั่งตรงข้าม ลดความแออัดของชุมชน และเพิ่มพื้นที่สีเขียว คือ ต้นไม้ยืนต้นที่ให้ร่มเงา และพื้นที่ น้ำเพื่อลดความร้อนของพื้นที่ ให้ความ รู้สึกสบาย

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

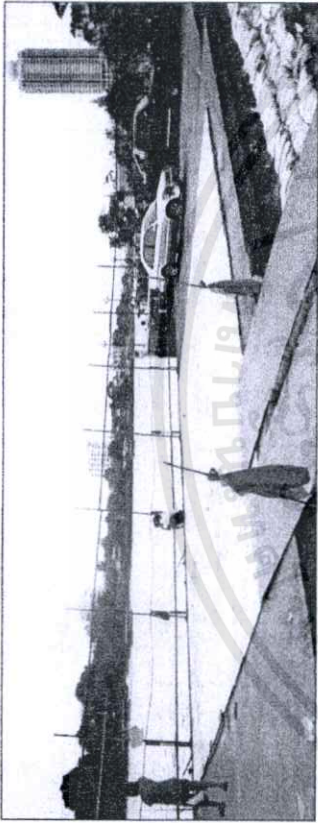
เสนอแนะปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร ในชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 5.32 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร ในชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่สามารถนำเอกสารไปทำซ้ำหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสาร หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อเจ้าของเอกสาร

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

ภาพก่อนการปรับปรุง มุมมองที่ 2

จากภาพถ่าย จะเห็นสภาพเดิมพื้นที่จอดรถบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ปัญหาที่พบ คือ สภาพที่ทรุดโทรม ไม่ปลอดภัยในการขับขี่ มีทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ ไม่ได้จัดระเบียบในการจอดรถที่เหมาะสม

ภาพหลังการปรับปรุง มุมมองที่ 2

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่จอดรถ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาให้เป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชนและผู้มาใช้บริการ โดยปรับให้มีพื้นที่เดินและนั่งเล่น เปิดมุมมองให้กว้าง สามารถมองเห็นแม่น้ำเจ้าพระยา และดึงดูดเข้ามาได้อย่างชัดเจน

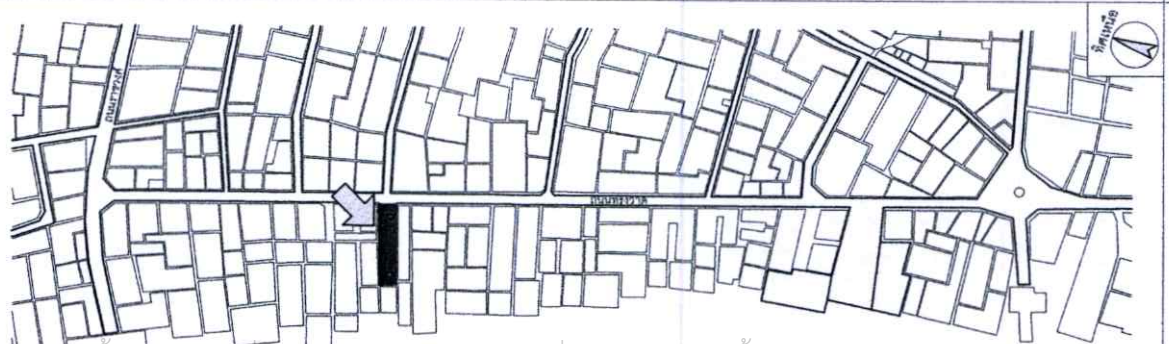
ภาพหลังการปรับปรุง มุมมองที่ 3

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่จอดรถ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างความโดดเด่นในพื้นที่ โดยเปิดมุมมองจากแม่น้ำเจ้าพระยาให้ผู้คนที่อยู่จวนทางแม่น้ำเจ้าพระยาได้เห็นพื้นที่สาธารณะของชุมชน สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ชุมชนย่านถนนทรงวาด

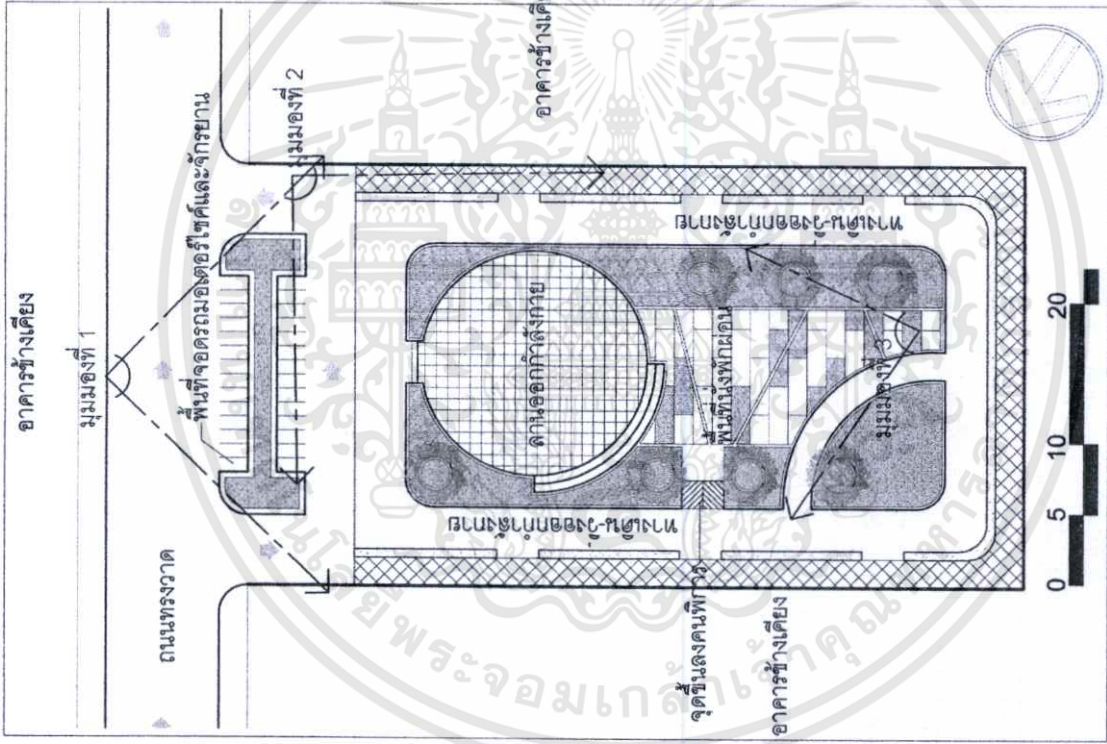
เสนอแนะปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร ในชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 5.33 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่บริการจอดรถของทางกรุงเทพมหานคร ในชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนพหลโยธิน

เสนอแนะปรับปรุงพื้นที่สาธารณะชุมชนย่านถนนพหลโยธิน

แปลนปรับปรุงพื้นที่สาธารณะชุมชนย่านถนนพหลโยธิน

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่ว่างในชุมชนให้เป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชน โดยมีการจัดวางผังบริเวณให้มีพื้นที่เดินและวิ่งโดยรอบ พื้นที่ตรงกลางจัดเป็นพื้นที่ลานออกกำลังกาย และประกอบกิจกรรมในเทศกาลต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน มีลายย่อยและทางขึ้นลงเพื่อคนพิการ เน้นพื้นที่สีเขียวจัดสวนล้อมโดยรอบ เพื่อสร้างความร่มรื่นให้พื้นที่นั่งพักผ่อน การจัดสวนค้ำึงถึงมุมมองอาคารเป็นหลัก จึงกำหนดต้นไม้ยืนต้นให้สอดคล้องกับงบประมาณ ไม่บังคับอาคารรอบข้าง เช่น ต้นทุกระจง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

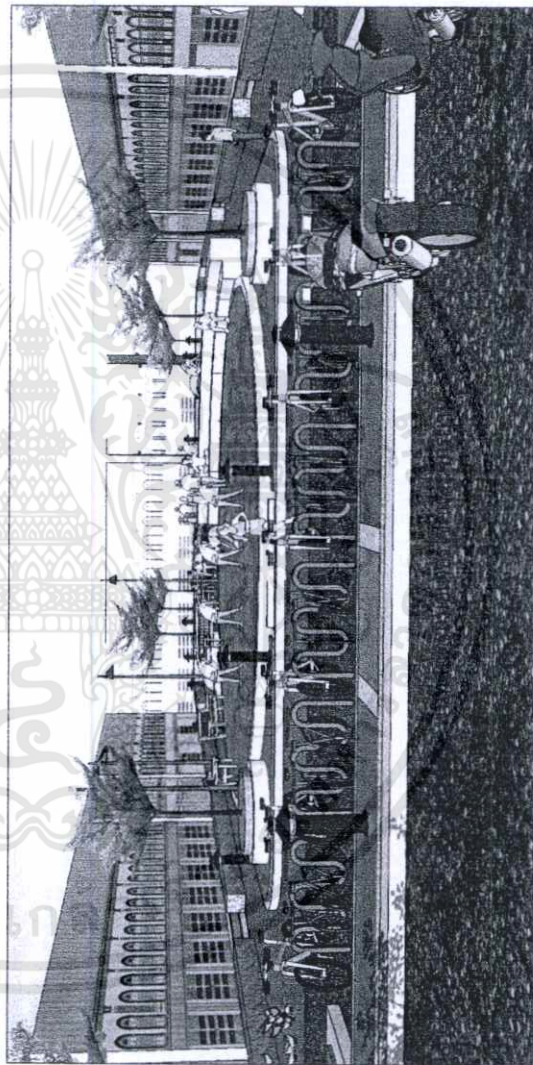
ภาพก่อนการปรับปรุง มุมมองที่ 1

จากภาพถ่าย บริเวณพื้นที่ว่างริมถนน
ตรงข้ามโรงเรียนเยออิง โดยจาก
สภาพเดิมของพื้นที่ เป็นพื้นที่ว่างที่มีผู้คน
นำรถมาจอด หรือมาส่งผู้ดูแล นำอาหารมา
ขาย ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน คือ
ปัญหาด้านภาพลักษณ์ และกิจกรรมที่ไม่
เหมาะสม

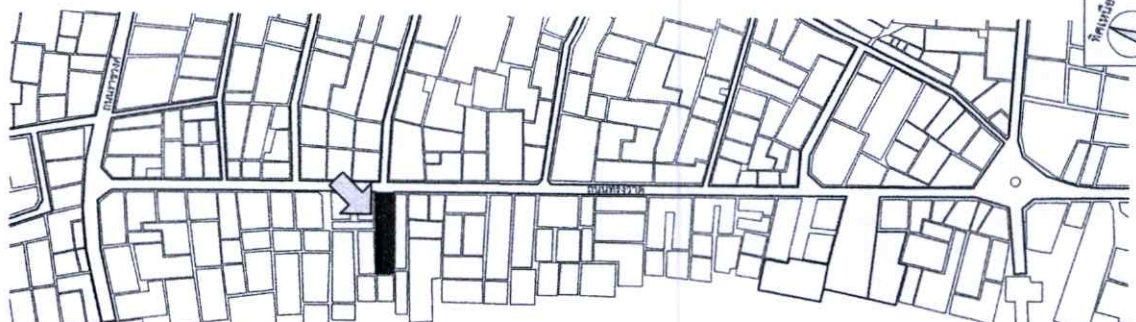

ภาพหลังการปรับปรุง มุมมองที่ 1

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่ ให้เป็นพื้นที่
สาธารณะของชุมชน เพื่อรองรับกิจกรรม
ต่างๆของคนในชุมชน โดยการปิดมุมมอง
ให้ดูโล่ง ไม่เอือมอัด เน้นพื้นที่สีเขียว มีต้นไม้
ให้ความร่มเงา เพิ่มอากาศบริสุทธิ์ให้ชุมชน
แต่กำหนดลักษณะต้นไม้ให้มีลักษณะที่ดู
โปร่ง ไม่บดบังอาคารที่สำคัญทาง
ประวัติศาสตร์ เช่น ต้นทุกระจง เป็นต้น
มีพื้นที่จอดรถมอเตอร์ไซด์และรถจักรยาน

เสนอแนะปรับปรุงพื้นที่สาธารณะชุมชนย่านถนนทรงวาด

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 5.35 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

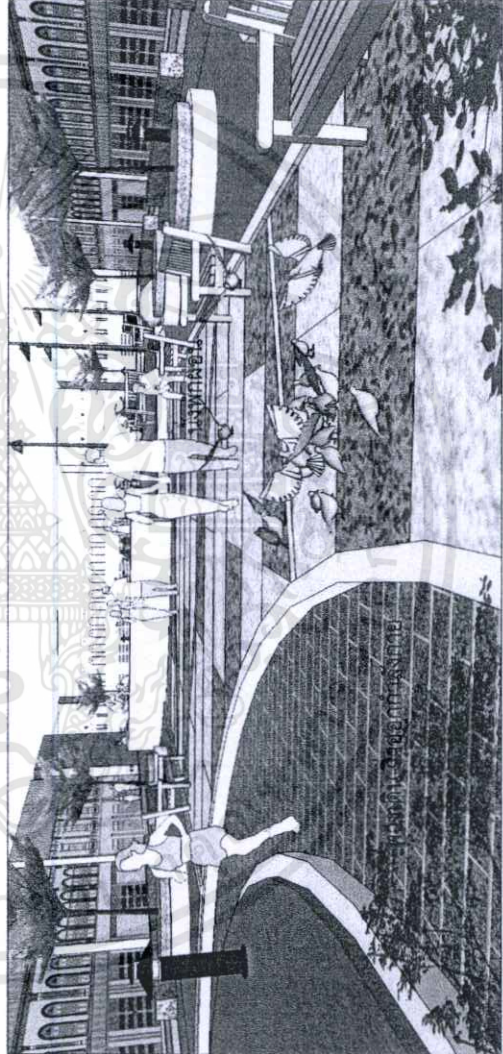
ภาพหลังการปรับปรุง มุมมองที่ 2

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่ โดยเพิ่มลานกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ คือ ลานออกกำลังกาย และประกอบกิจกรรมในเทศกาลต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน

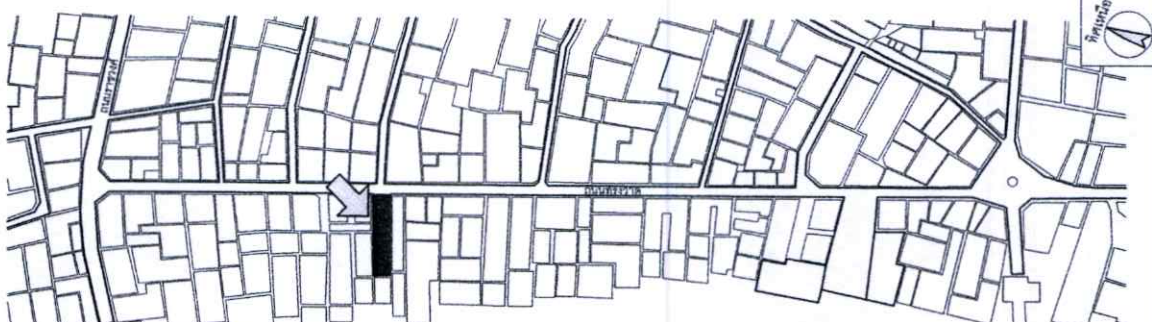

ภาพหลังการปรับปรุง มุมมองที่ 3

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่ โดยใช้เป็นพื้นที่นั่งเล่น ให้ความรู้สึกผ่อนคลายจากสังคมเมืองภายนอกที่แออัด และมีพื้นที่วิ่งออกกำลังกาย เป็นพื้นที่เพื่อให้คนในชุมชนได้ใช้พื้นที่นอกบ้านเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งใหญ่ถนนทรงวาดมีอาคารที่มีลักษณะเป็นตึกแถว ไม่มีพื้นที่ว่างรอบอาคาร

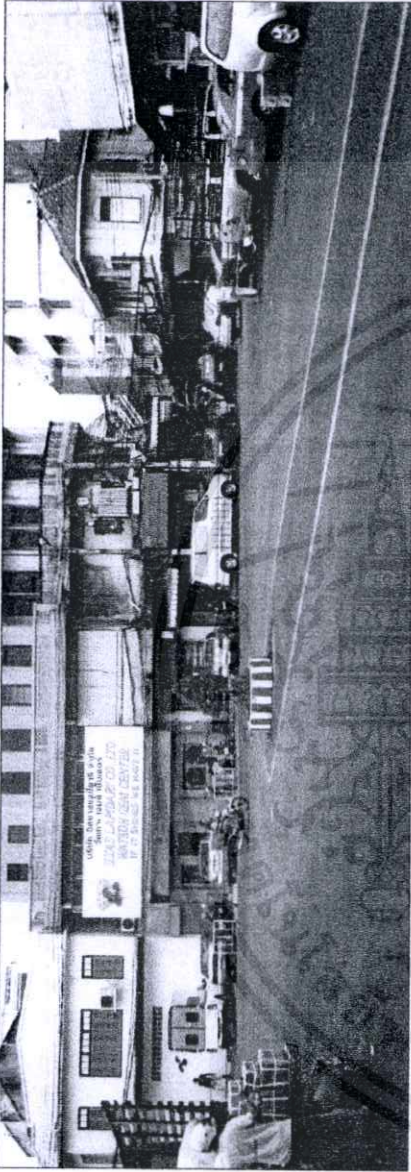
เสนอแนะปรับปรุงพื้นที่สาธารณะชุมชนย่านถนนทรงวาด

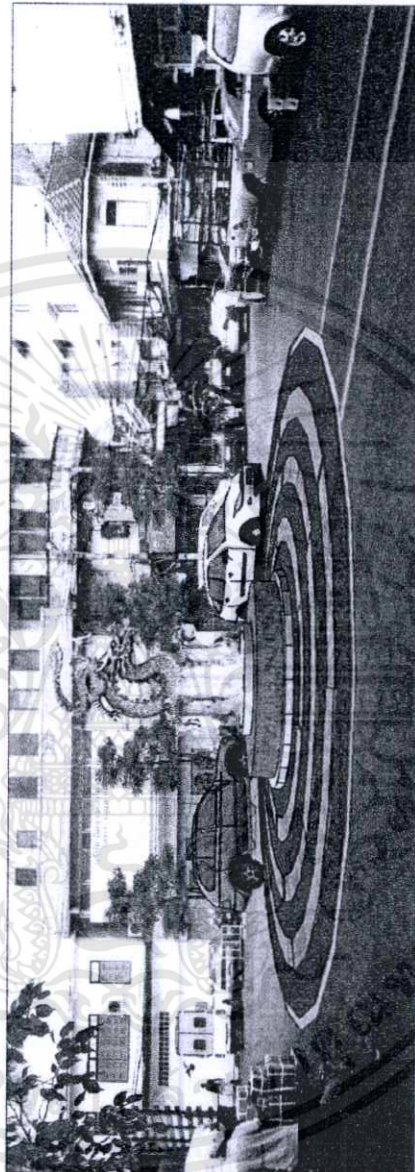
ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.36 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ)

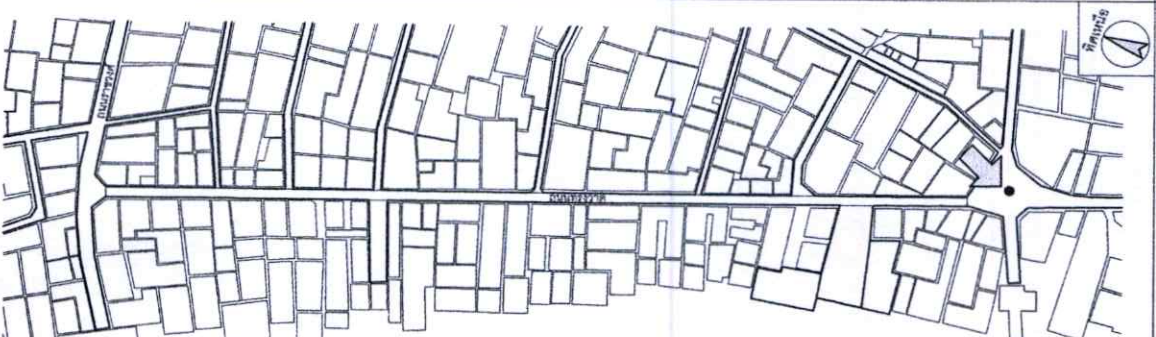
ภาพก่อนการปรับปรุงพื้นที่วงเวียนบริเวณสิ้นสุดถนนทรงวาด

ภาพหลังการปรับปรุงพื้นที่วงเวียนบริเวณสิ้นสุดถนนทรงวาด

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่วงเวียนบริเวณสิ้นสุดถนนทรงวาด ตัดกับถนนทรงสวัสดิ์ โดยเปรียบเทียบจากภาพก่อนการปรับปรุงจะพบว่า สภาพเดิมเป็นจุดรวมรถเพื่อเชื่อมต่อไปยังถนนเส้นอื่น แต่ไม่ได้เป็นจุดที่โดดเด่น หรือจุดหมายปลายทางอย่างที่บอกถึงย่านถนนทรงวาด ดังนั้นจึงปรับปรุงพื้นที่เพื่อให้เห็นสร้างควมน่าสนใจ ให้กับผู้ที่ผ่านไปผ่านมาได้จุดจำ หรือเป็นจุดสังเกต เป็นสัญลักษณ์ของย่านถนนทรงวาด โดยใช้การตกแต่งพื้นถนนให้เน้นการเดินรถ เพิ่มงานประติมากรรมมักกร และนำพู่ เอกลักษณะนี้ที่สื่อถึงชุมชนชาววิญญูจีน

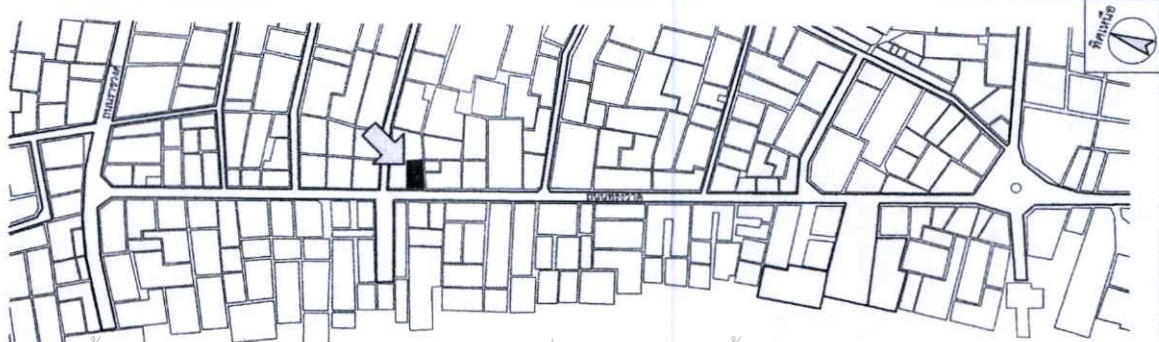
เสนอแนะปรับปรุงพื้นที่วงเวียนบริเวณสิ้นสุดถนนทรงวาด

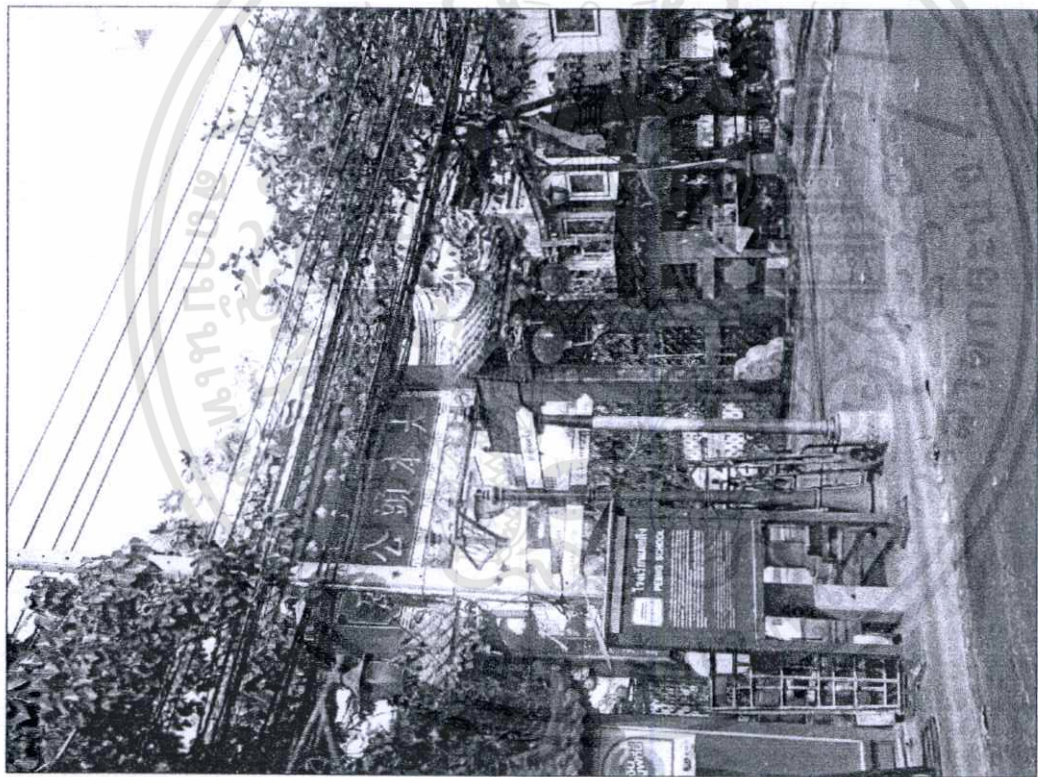
ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 5.37 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่วงเวียนบริเวณสิ้นสุดถนนทรงวาด

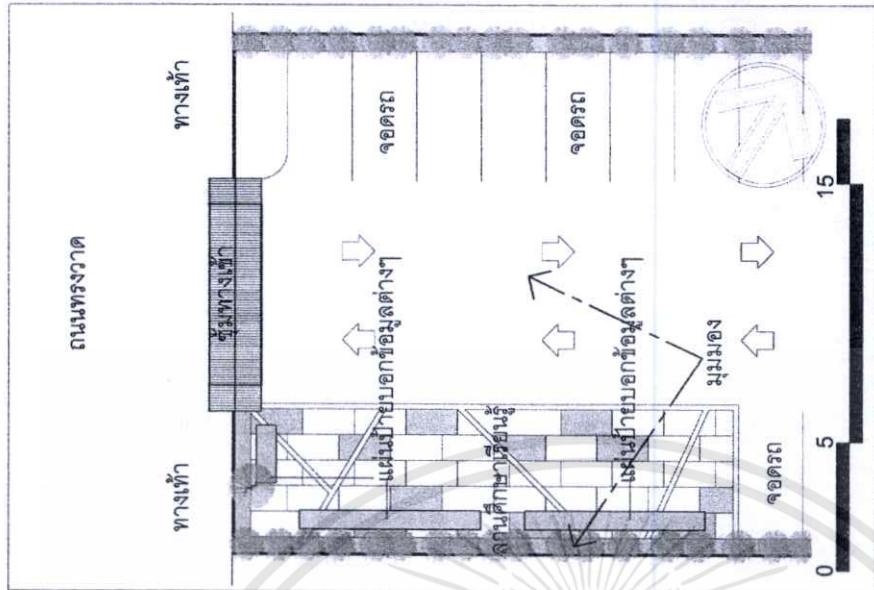
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

ประตูทางเข้าลานหน้าศาลเจ้าปู่แก่

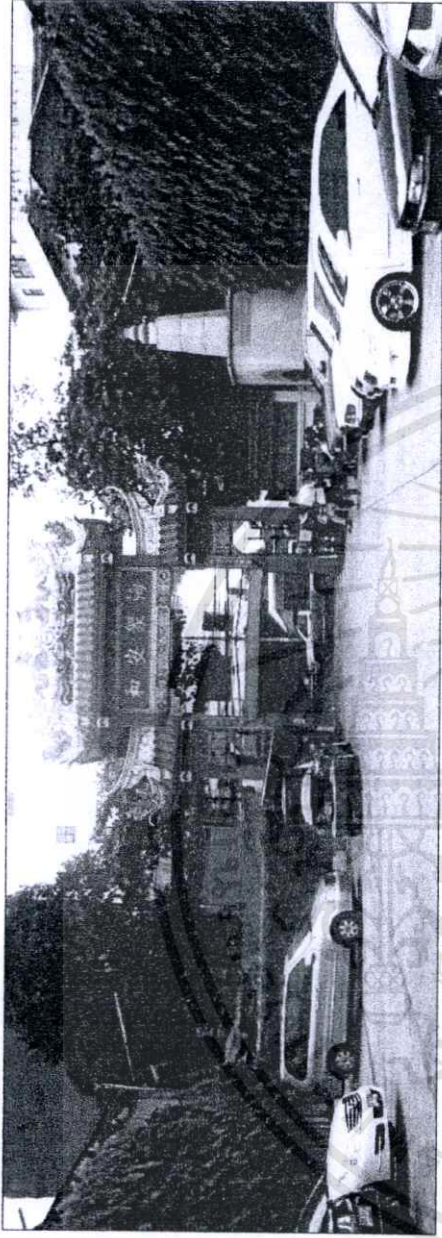

แปลนพื้นที่แหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด

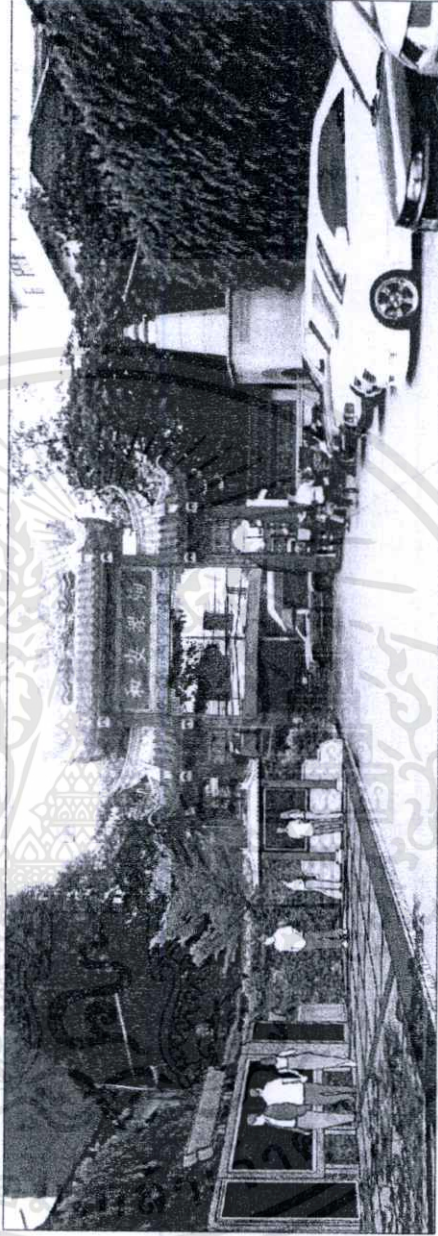
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.38 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด

เสนอและปรับปรุงพื้นที่สาธารณะให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด

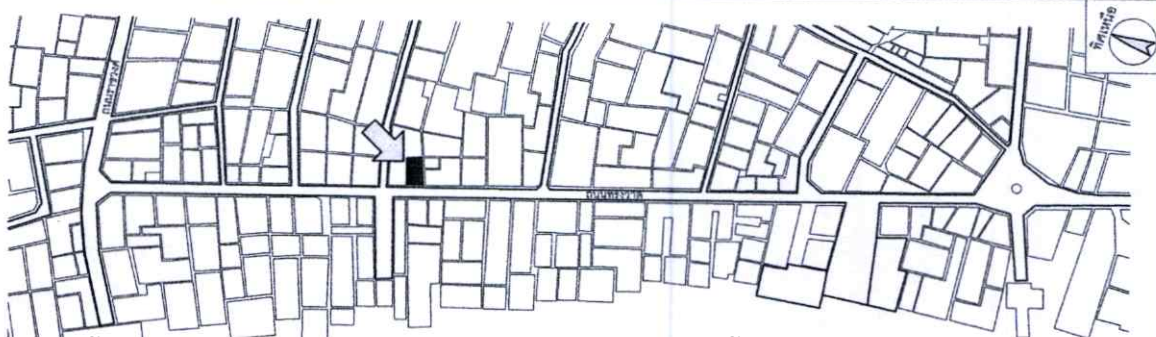
ภาพก่อนการปรับปรุงแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด

ภาพหลังการปรับปรุงแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด

เสนอให้ปรับปรุงพื้นที่ลานหน้าศาลเจ้าปู่แก่กวางให้เป็นพื้นที่แหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด โดยให้พื้นที่
 ภายในศาลเจ้าปู่แก่กวางบางส่วนเป็นพื้นที่แหล่งศึกษาเรียนรู้ มีลักษณะเป็นลานกลางแจ้ง จัดแสดงและเผยแพร่ความรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชน
 เพื่อให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่า เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับลูกหลานได้สืบทอดต่อไป

เสนอแนะปรับปรุงพื้นที่สาธารณะให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด

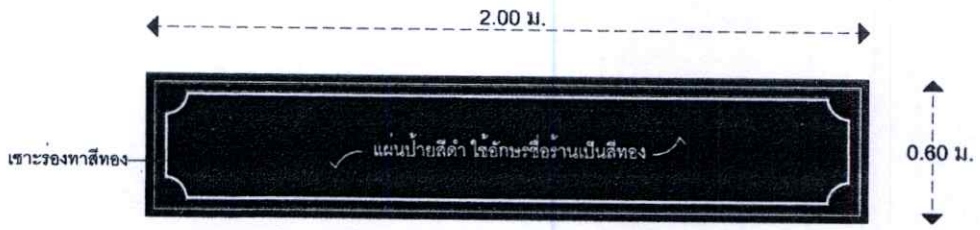
ผังบริเวณชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

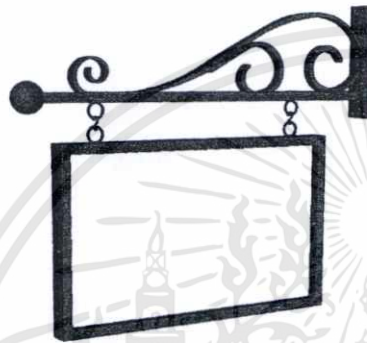
รูปที่ 5.39 แสดงรายละเอียดปรับปรุงพื้นที่สาธารณะให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนย่านถนนทรงวาด (ต่อ)

5.3.2.7 พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบสิ่งประกอบของชุมชนย่านถนนทรงวาด ดังนี้

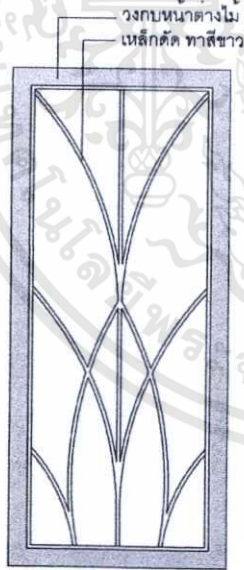
- ป้าย เป็นสิ่งประกอบที่จำเป็นของอาคารและชุมชน ป้ายสามารถแสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนนั้นได้เป็นอย่างดี เช่น ป้ายชื่อร้านค้าของอาคารแต่ละหลัง เป็นต้น
- รูปแบบเหล็กดัด เนื่องจากค่านิยมของอาคารพาณิชย์ในชุมชนย่านถนนทรงวาด เหล็กดัดที่อยู่หลังบานหน้าต่างของอาคารแต่ละหลัง เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งที่ขาดไม่ได้ จึงต้องมีการออกแบบรูปแบบของเหล็กดัด เพื่อให้มีรูปแบบที่กลมกลืนกับอาคารในชุมชนย่านถนนทรงวาด
- รั้วนั่ง เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ชุมชนมีจุดนั่งพักผ่อนเพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆ ของคนในชุมชนและผู้ที่มาเยือนชุมชนย่านถนนทรงวาด จึงควรออกแบบรูปทรง วัสดุ สี ให้เหมาะสมกับชุมชนและควรจัดให้เพียงพอกับการใช้งานในชุมชนย่านถนนทรงวาด
- เสาไฟส่องสว่าง ริมหางเท้าบริเวณถนนทรงวาด นอกจากการให้แสงสว่างกับชุมชนย่านถนนทรงวาดแล้ว ยังต้องออกแบบให้กลมกลืนกับอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมและไม่บดบังรายละเอียดของอาคาร
- ถังขยะ เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบที่สำคัญด้านความสะอาดสำหรับชุมชน โดยต้องออกแบบให้ดูเป็นระเบียบเหมาะสมกับภาพลักษณ์ของชุมชน

รูปแบบของป้ายชื่อร้าน ใช้แผ่นไม้เป็นพื้นผิว ใช้ผสมผสานกับลวดลายจีน
ดูกลมกลืนกับอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

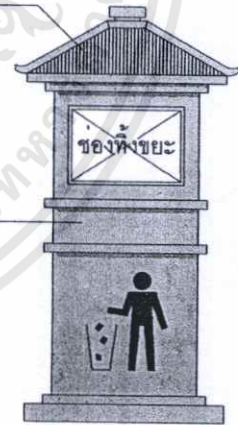

รูปแบบของป้ายชื่อร้าน ที่ใช้ยื่นออกจากอาคาร
ขนานกับแนวทางเท้า โดยติดตั้งอยู่บริเวณเสาอาคาร
สูงจากพื้น 2.00 ม. โครงสร้างเหล็กดัดทาสีดำ

ส่วนหลังคามีสลักณะ
เป็นชิ้นส่วนที่เปิดได้
เพื่อเก็บขยะออก

โครงสร้าง ค.ส.ล.
ทำผิวปูนขัดมัน

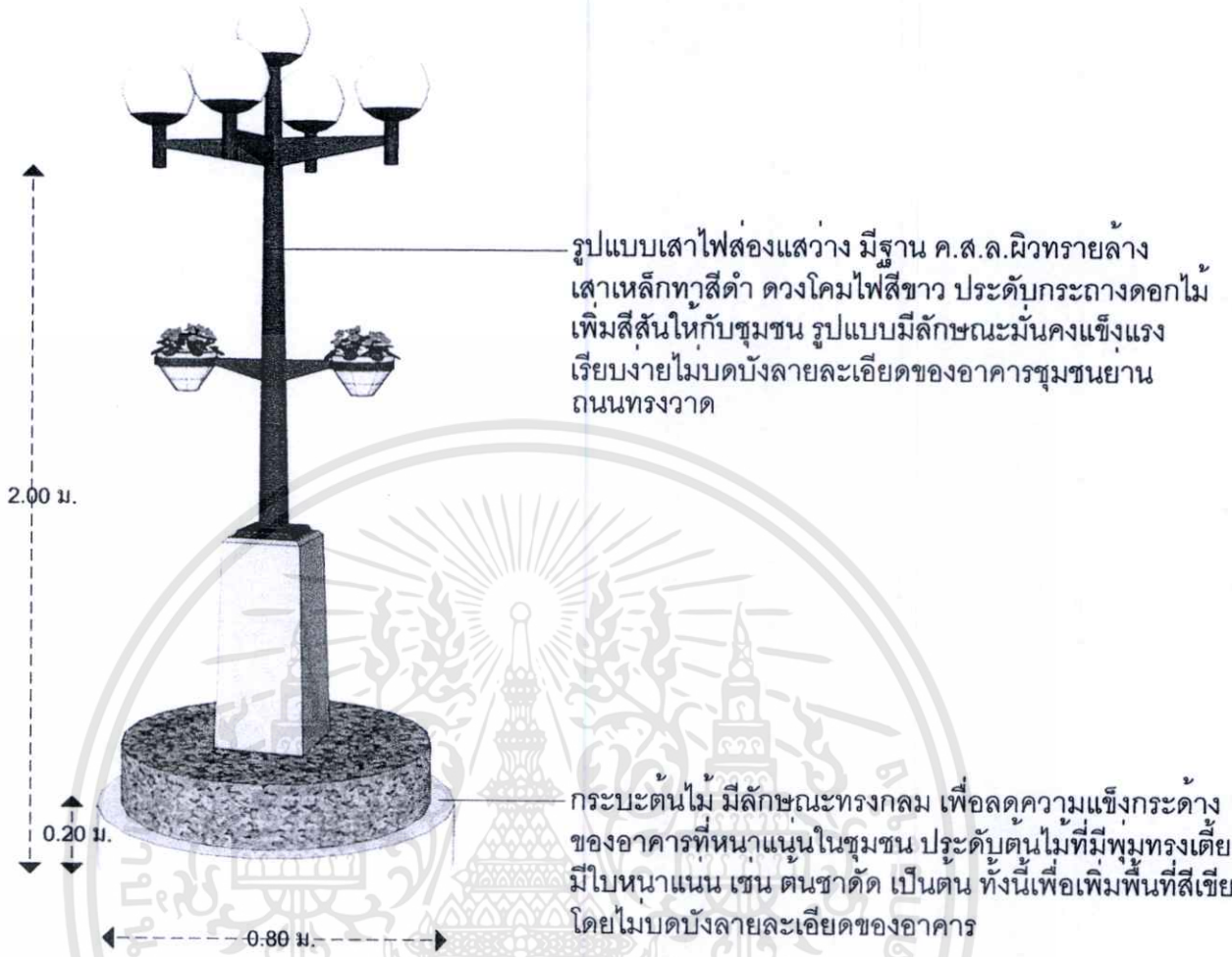

ถังขยะของชุมชน มีความเป็นเอกลักษณ์
และกลมกลืนกับชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปแบบเหล็กดัด ที่อยู่หลังบานหน้าต่าง
ของอาคารแต่ละหลัง โดยสร้างความเป็น
เอกลักษณ์คล้ายลวดลายปูนปั้นที่บริเวณ
เสาและผนังของอาคารชุมชนย่านถนนทรงวาด

รูปที่ 5.40 แสดงรูปแบบป้ายชื่อร้าน เหล็กดัด ถังขยะ สิ่งประกอบของชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

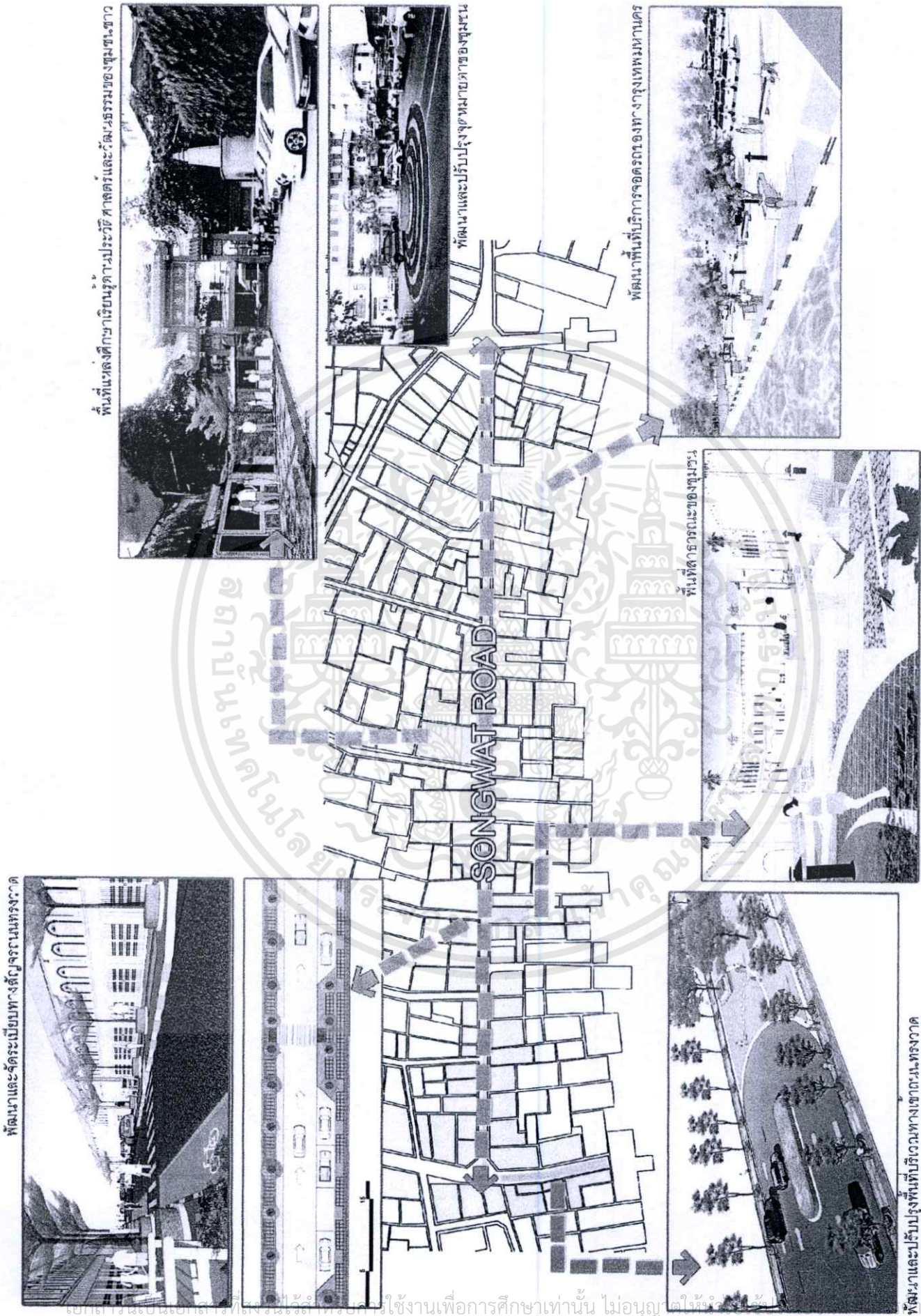

ม้านั่งไม้ โครงสร้างเหล็กทาสีดำ มีลักษณะดูโปร่งสบาย ช่วยให้ชุมชนได้มีพื้นที่นั่งเล่นโดยไม่ทำให้อึดอัด

รูปที่ 5.41 แสดงรูปแบบม้านั่ง กระเบื้องต้นไม้ เสาไฟส่องสว่าง สิ่งประกอบของชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.42 แสดงผังบริเวณพื้นที่แนวทางการปรับปรุงชุมชนย่านถนนทรกวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.3 ข้อเสนอแนะการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่าน

ถนนทรงวาด

ในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด สิ่งสำคัญคือการเห็นคุณค่าด้านสถาปัตยกรรมชุมชน และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกของผู้อยู่อาศัยในชุมชน ให้รู้สึกหวงแหนในมรดกทางสถาปัตยกรรมที่มีมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากการดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนนอกจากจะกำหนดบังคับใช้ในรูปแบบกฎหมายแล้ว ยังต้องได้รับความร่วมมือจากเจ้าของอาคาร การสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้อยู่อาศัยในชุมชน เพื่อร่วมมือกันจากทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาดังนั้นการสร้างแรงจูงใจ ควรปลูกฝังให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ได้เห็นคุณค่าด้านสถาปัตยกรรมในชุมชนและเข้าใจการอนุรักษ์สิ่งที่มีอยู่และพัฒนาสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อรองรับการดำเนินชีวิต ที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมให้คงเอกลักษณ์คู่กับชุมชนนี้ตลอดไป

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนย่านถนนทรงวาด จึงมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนย่านถนนทรงวาด ได้รักษาคุณค่างานด้านสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าที่สะท้อนภาพและบอกเล่าเรื่องราวของชุมชนชาวจีนในอดีต ได้เป็นอย่างดี หากมีการจัดระเบียบที่ดีมีประสิทธิภาพ อาคารเก่าที่มีคุณค่าหลายหลังตลอดแนวถนนทรงวาดอาจทำการพัฒนา และอนุรักษ์ไว้ได้โดยไม่ต้องทุบทำลายและสามารถสร้างประโยชน์ให้กับเจ้าของอาคาร ได้เช่นเดียวกับ อาคารพาณิชย์สมัยใหม่เพื่อรักษาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นของชุมชนสร้างความภูมิใจให้ลูกหลานมีความหวงแหนในมรดกทางสถาปัตยกรรมนี้ให้ยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1 ควรทำการวิจัย เพื่อหารูปแบบของอาคารที่มีเอกลักษณ์งานสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด และประโยชน์ใช้สอยที่ตรงกับความต้องการของเจ้าของอาคาร ทั้งนี้ควรให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนย่านถนนทรงวาด
- 2 ควรทำการวิจัย เพื่อปรับปรุงจินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเป็นย่านการค้าที่สำคัญต่อไป
- 3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของคนในชุมชนกับแผนการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

บรรณานุกรม

กิริติ สัทธานนท์.2547. "การปรับปรุงพื้นที่สาธารณะและเส้นทางเชื่อมต่อบริเวณถนน

ทรงวาด เขตสัมพันธวงศ์." วิทยานิพนธ์ สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การออกแบบชุมชนเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนกฤต ชัยอภิเจริญ.2549. "การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมชุมชนท่าหลวงจังหวัดจันทบุรี."

วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

นิรววน ฤกษ์อภิบาลวงศ์.2547. "การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางอนุรักษ์และพัฒนา สถาปัตยกรรม

ชุมชนบ้านสิงห์ท่า จังหวัดยโสธร." วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชา สถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

มานะ อินพรมมี.2548. "แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนบ้านทับบึง."

วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ศุภชัย เณรจาทิ.2547. "แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมนางเลิ้ง."

วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สมพล ดำรงเสถียร.2545. "เอกสารประกอบการสอน วิชาการออกแบบชุมชนเมือง."

ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม ครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์.2545. "เสน่ห์เมืองจิว ท่าเลิ้งกรทอง." เอกสารเผยแพร่ ประวัติศาสตร์ สภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ของชุมชนในเขตสัมพันธวงศ์. กรุงเทพฯ : บริษัท กรีน พรินท์ จำกัด.

ออมปวีร์ สิงหนตร.2549. "แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน ริมถนน

ท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชา สถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.

Lan Bentley , Alan Alcock , Paul Murrain , Sue McGlynn , Graham Smith.1996. "Responsive environments." England : Hartnolls Ltd

Urban Redevelopment Authority.1997. "ENHANCING THE CHARMS OF JOO CHIAT."

Singapore : Urban Redevelopment Authority

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ๕๑๒ /255๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ นายเกรียงไกร ทองโล่ง

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายเกรียงไกร ทองโล่ง รหัสประจำตัว 49063403
เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปรึกษาและพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.สมพล

ดำรงเสถียร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เลิศลักษณ์

กลิ่นหอม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

อาจารย์สันติ

กวินวงศ์ไพบูลย์

ประธานกรรมการ

รศ.สมพล

ดำรงเสถียร

กรรมการ

ผศ.ดร.เลิศลักษณ์

กลิ่นหอม

กรรมการ

รศ.สุรศักดิ์

กังขาว

กรรมการ

รศ.ดร.ปรีชาพร

วงศ์อนุตร โรจน์

กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2550

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

กณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2551 ให้ดำเนินการดังนี้

นายเกรียงไกร ทองโล่ง รหัสประจำตัว 49063403 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์ และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด (Architectural Conservation and Development of Songwat Road)” โดยมี รศ.สมพล คำรงค์เสถียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษากันคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้น ภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2551

(รศ.ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0013

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

มกราคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์

ด้วย นายเกรียงไกร ทองโล่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความ
 ประสงค์จะขอสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม เกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และ
 พัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์
 และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้
 ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ พิมดี)

รองคณบดีกำกับดูแลงานวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนบริหารงานทั่วไป

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร.068-068-8003

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0014

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ

เรียน ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ

ด้วย นายเกรียงไกร ทองโล่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรอุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด” โดยมี
รศ.สมพล คำแรงเสถียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ ดังที่แนบมา
พร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย
ของ นายเกรียงไกร ทองโล่ง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างอ้อมมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

W. Wini

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พิมพ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนบริหารงานทั่วไป

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-329-4836

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าโดยวิธีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ติดต่อนักศึกษา โทร.089-068-8003

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนบริหารงานทั่วไป โทร.3692

ที่ สช 0524.04 / 0014

วันที่ ๒ มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ

เรียน อาจารย์ทศพร โสคาบรรลุ

ด้วย นายเกรียงไกร ทองโล่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด” โดยมี รศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามรถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ ดังที่แนบมา พร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายเกรียงไกร ทองโล่ง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พิมพ์ดี)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนบริหารงานทั่วไป โทร.3692

ที่ ศธ 0524.04 / 0014

วันที่ - มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมมนาและแบบสำรวจ

เรียน อาจารย์ชูเกียรติ แซ่ตั้ง

ด้วย นายเกรียงไกร ทองโล่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด” โดยมี รศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมมนาและแบบสำรวจ ดังที่แนบมา พร้อมนี้มีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายเกรียงไกร ทองโล่ง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พิมพ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสำรวจประกอบการวิจัย
เรื่อง
แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรม
ชุมชนย่านถนนทรงวาด

คำชี้แจง

แบบสำรวจเพื่อศึกษาทางกายภาพทั่วไปของชุมชนย่านถนนทรงวาด ที่ส่งผลกระทบต่องานอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด โดยแบ่งเป็น 2 หมวด ดังนี้

- 1) รายละเอียดของอาคาร จากอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด
- 2) จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วิทยานิพนธ์ หัวข้อแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรม
ชุมชนย่านถนนทรงวาด

แบบสำรวจประกอบการวิจัย

1. รายละเอียดของอาคาร จากอาคารที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อความหมายที่ชัดเจนของอาคารย่านถนนทรงวาด

1.1 ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

.....

.....

.....

.....

1.2 อายุของอาคาร ประมาณ ..... ปี

1.3 ลักษณะการใช้สอยอาคาร.....

1.4 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง

.....

.....

.....

.....

1.5 การใช้สี และวัสดุ

.....

.....

.....

.....

1.6 รายละเอียดที่เป็นเอกลักษณ์

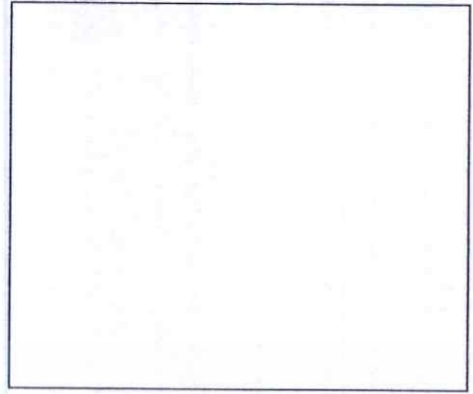
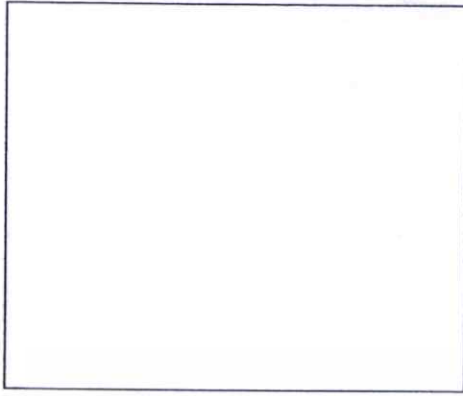
.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

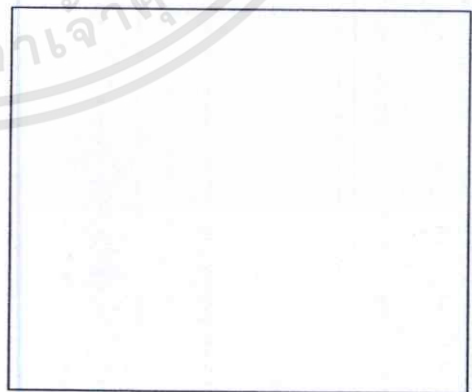
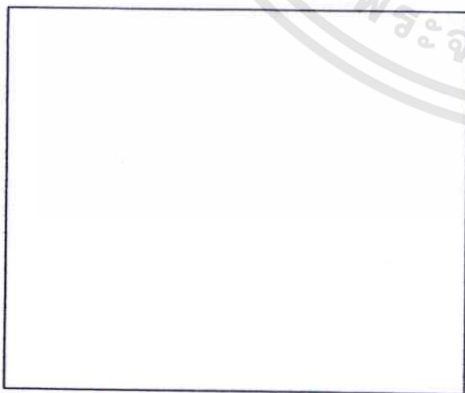
( ) ถ่ายภาพ.....
( ) การสเกตช์.....

( ) ถ่ายภาพ.....
( ) การสเกตช์.....

( ) ถ่ายภาพ.....
( ) การสเกตช์.....

( ) ถ่ายภาพ.....
( ) การสเกตช์.....

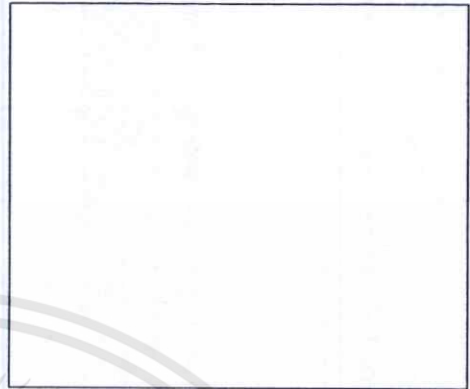
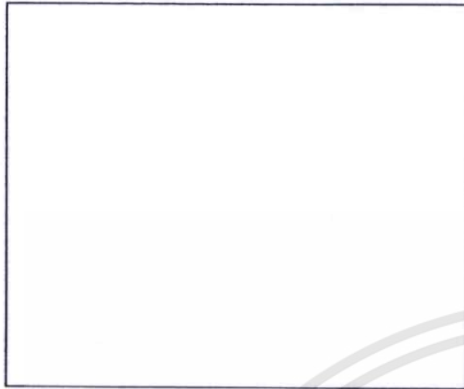
( ) ถ่ายภาพ.....
( ) การสเกตช์.....

( ) ถ่ายภาพ.....
( ) การสเกตช์.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จินตภาพของชุมชนย่านถนนทรงวาด

2.1 ย่าน

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตช์.....

( ) การสเกตช์.....

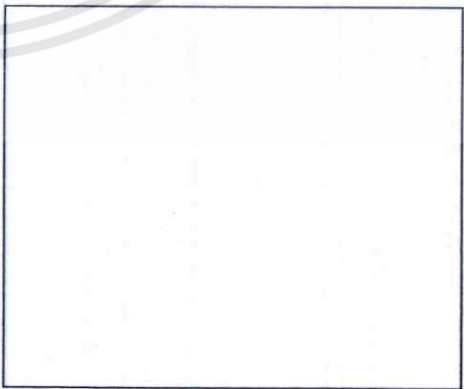
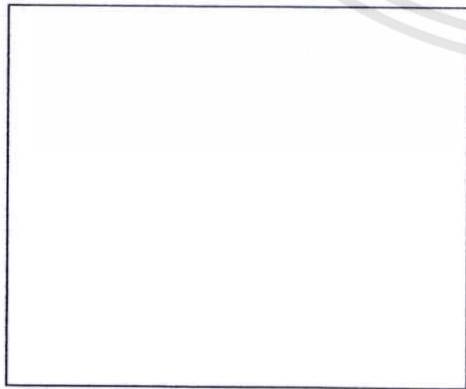

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตช์.....

( ) การสเกตช์.....

( ) ภาพถ่าย.....

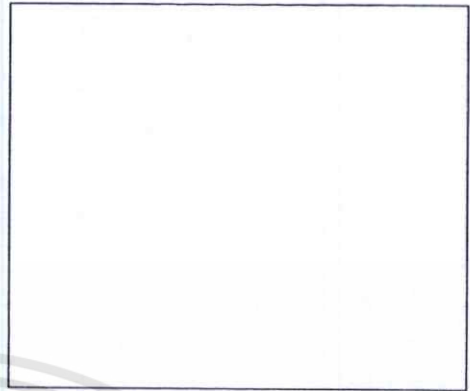
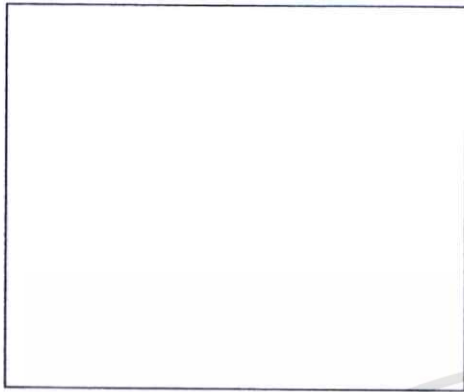
( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตช์.....

( ) การสเกตช์.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ขึ้นด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ขอบเขต

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเก็ตช์.....

( ) การสเก็ตช์.....

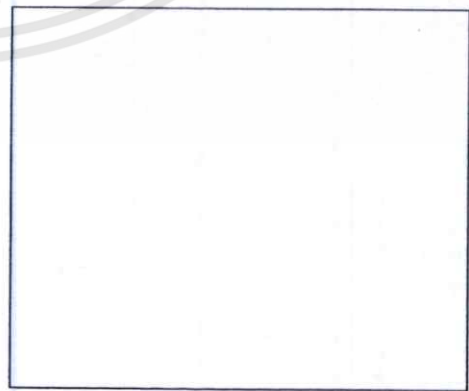
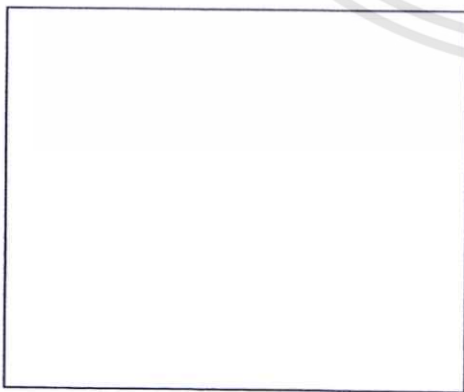

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเก็ตช์.....

( ) การสเก็ตช์.....

( ) ภาพถ่าย.....

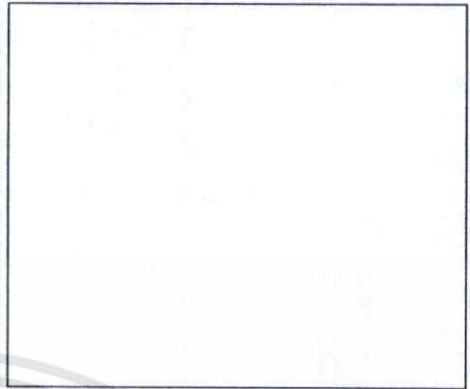
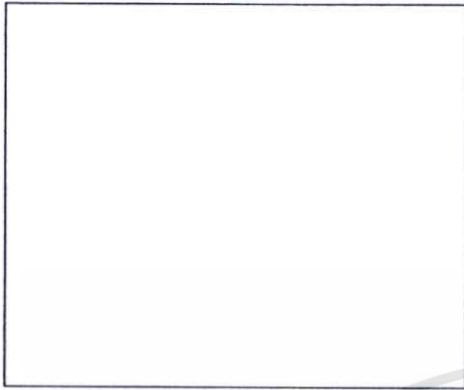
( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเก็ตช์.....

( ) การสเก็ตช์.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ทางสัญจร

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตช์.....

( ) การสเกตช์.....

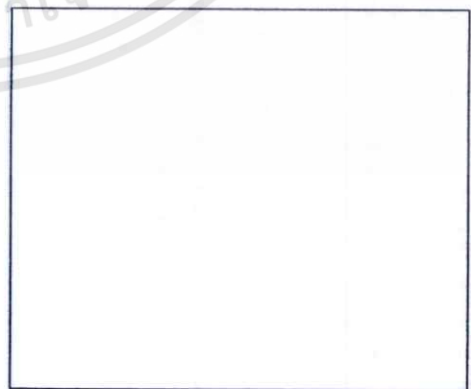
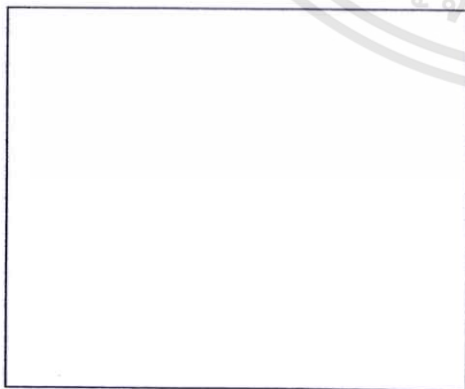

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตช์.....

( ) การสเกตช์.....

( ) ภาพถ่าย.....

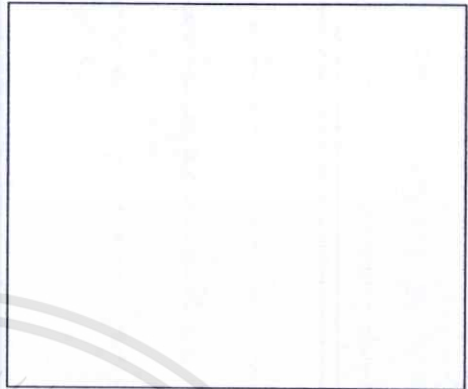
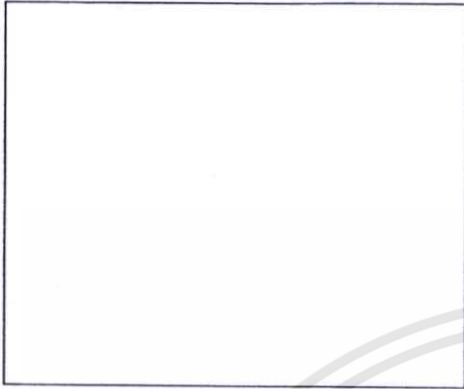
( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตช์.....

( ) การสเกตช์.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ทหหมายตา

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตซ์.....

( ) การสเกตซ์.....

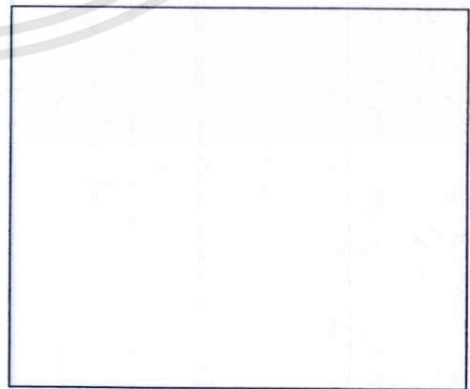

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตซ์.....

( ) การสเกตซ์.....

( ) ภาพถ่าย.....

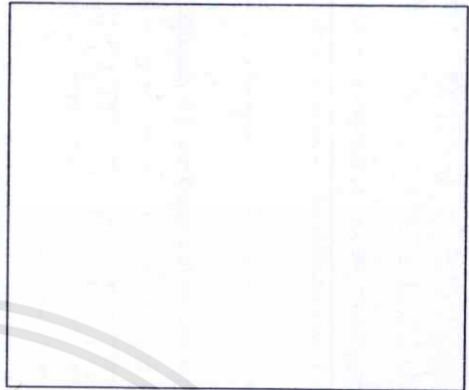
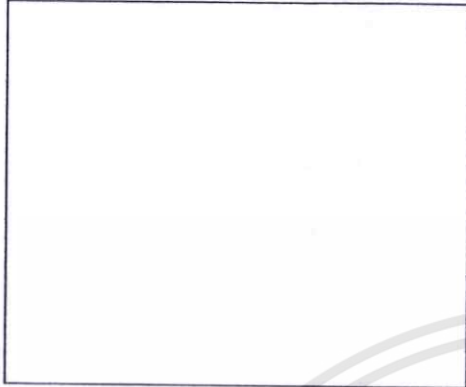
( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตซ์.....

( ) การสเกตซ์.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ขึ้นด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ที่รวมกิจกรรม

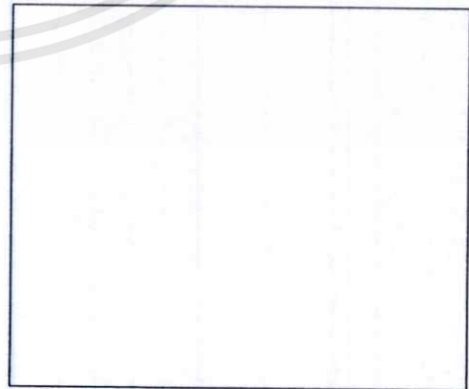
( ) ภาพถ่าย.....
( ) การสังเกต.....

( ) ภาพถ่าย.....
( ) การสังเกต.....

( ) ภาพถ่าย.....
( ) การสังเกต.....

( ) ภาพถ่าย.....
( ) การสังเกต.....

( ) ภาพถ่าย.....
( ) การสังเกต.....

( ) ภาพถ่าย.....
( ) การสังเกต.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนย่านถนนทรงวาด

การใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนย่านถนนทรงวาด	จำนวนนับ / อาคาร	รวม
พักอาศัย		
พาณิชยกรรม		
พาณิชยกรรมและพักอาศัย		
สาธารณูปโภค / สาธารณูปการ		
1.....		
2.....		
3.....		
สถานที่ราชการ		
1.....		
2.....		
3.....		
การศึกษา		
1.....		
2.....		
3.....		
ทางศาสนา		
1.....		
2.....		
3.....		
อุตสาหกรรม		
1.....		
2.....		
3.....		
อื่น ๆ		

หมายเหตุ.....
 .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนย่านถนนทรงวาด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

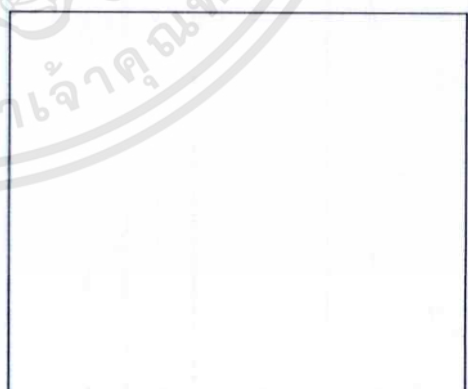
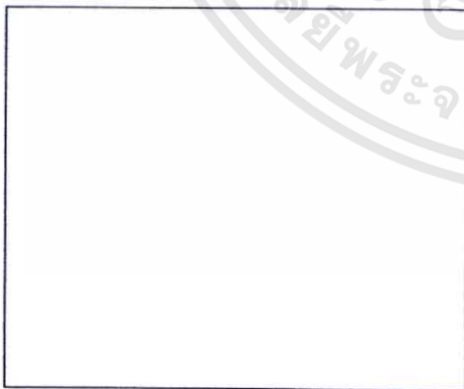

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตช์.....

( ) การสเกตช์.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) ภาพถ่าย.....

( ) การสเกตช์.....

( ) การสเกตช์.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามประกอบการวิจัย
เรื่อง
แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรม
ชุมชนย่านถนนทรงวาด

คำชี้แจง

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมและความต้องการของชุมชน ที่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ ประกอบกับข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด และนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนย่านถนนทรงวาด

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของประชากรในชุมชนย่านถนนทรงวาด เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชน

ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนี้จะเป็นการนำไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมและความต้องการของชุมชน ที่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด และการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ต่อไป

ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถาม ที่ตรงกับความจริงและครบทุกข้อ ซึ่งจะทำงานวิจัยนี้ได้ผลตรงตามเป้าหมาย คำตอบของท่านรวมถึงข้อเสนอต่างๆ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเท่านั้นซึ่งไม่มีผลเสียหายต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ
เกรียงไกร ทองโล่ง

บัณฑิตศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วิทยานิพนธ์ หัวข้อแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรม
ชุมชนย่านถนนทรงวาด

กรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) ตามความต้องการและเติมลงในช่องว่าง ต่อไปนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนย่านถนนทรงวาด

1.1 เพศ

- ( ) ชาย ( ) หญิง

1.2 อายุ

- ( ) ไม่เกิน 20 ปี ( ) 21-30 ปี ( ) 31-40 ปี
 ( ) 41-50 ปี ( ) 51-60 ปี ( ) 61 ปีขึ้นไป

1.3 วุฒิการศึกษา

- ( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษา
 ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี
 ( ) ไม่ได้รับการศึกษา

1.4 อาชีพ

- ( ) นักศึกษา ( ) รับราชการ ( ) ธุรกิจส่วนตัว
 ( ) ลูกจ้างเอกชน ( ) ค้าขาย ( ) รับจ้าง

1.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัว

- ( ) จำนวน 1-4 คน ( ) จำนวน 5-8 คน ( ) มากกว่า 8 คน

1.6 ภูมิลำเนาเดิมของท่าน

- ( ) ย่านถนนทรงวาด ( ) ต่างจังหวัด ( ) ต่างแขวง / เขต

1.7 สถานภาพอยู่อาศัยในย่านถนนทรงวาดของท่าน

- ( ) เป็นเจ้าของที่สืบทอดจากต้นตระกูลเดิม ( ) ผู้เช่า
 ( ) เป็นเจ้าของที่ซื้อต่อจากเจ้าของเดิม ( ) ผู้อาศัย
 ( ) ไม่ได้พักอาศัยในย่านถนนทรงวาด

1.8 ท่านอาศัยในย่านถนนทรงวาดมานานเท่าใด

- ( ) ต่ำกว่า 1 ปี ( ) 1-10 ปี
 ( ) 11-20 ปี ( ) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2. ข้อมูลความคิดเห็นของประชากรในชุมชนย่านถนนทรงวาด เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนา
สถาปัตยกรรมชุมชน

2.1 เมื่อพูดถึงย่านถนนทรงวาด ท่านจะนึกถึงสิ่งใดเป็นสิ่งแรก

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) การค้าขาย   ( ) การท่องเที่ยว   ( ) ย่านที่อยู่อาศัย
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.2 ท่านมีจุดหมายตาหรือจุดสังเกตอะไรที่นึกถึงและจดจำได้ง่ายในบริเวณ

ชุมชนย่านถนนทรงวาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) อาคารพักอาศัย   ( ) อาคารที่ประกอบธุรกิจค้าขาย
( ) พื้นที่สาธารณะของชุมชน   ( ) ท่าเรือ
( ) วัด   ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับอาคารเก่าในชุมชนย่านถนนทรงวาด ที่ไม่ได้ใช้
ประโยชน์และขาดการดูแล

- ( ) บูรณะและซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม
( ) บูรณะและเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน
( ) รื้อสร้างใหม่
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.4 หากมีการสร้างอาคารใหม่ในชุมชนย่านถนนทรงวาด ท่านคิดว่าอาคารใหม่นั้นควรเป็น
รูปแบบใด

- ( ) รูปแบบอาคารเดิม
( ) รูปแบบอาคารสมัยใหม่
( ) รูปแบบที่กลมกลืนกับอาคารเดิมโดยรอบ
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.5 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอาคารและกิจกรรมในอดีตถึง
ปัจจุบัน

- ( ) เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบที่น่าพึงพอใจ
( ) เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบที่ไม่น่าพึงพอใจ
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.6 ท่านมีความต้องการอย่างไร เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่าน
ถนนทรงวาดในอนาคต

- ( ) ย่านที่พักอาศัย
 ( ) ย่านพาณิชยกรรม
 ( ) แหล่งท่องเที่ยว
 ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
 .....
 .....
 .....

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย
เรื่อง
แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรม
ชุมชนย่านถนนทรงวาด

คำชี้แจง

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดในการอนุรักษ์และพัฒนา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ ประกอบกับข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด และนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด
- 2) การควบคุมรูปแบบงานสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชน
- 3) ความต้องการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

ในอนาคต

ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนี้จะเป็นการนำไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด เพื่อเป็นแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาดต่อไป

ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ ที่ตรงกับความจริงและครบทุกข้อ ซึ่งจะช่วยให้งานวิจัยนี้ได้ผลตรงตามเป้าหมาย คำตอบของท่านรวมถึงข้อเสนอต่างๆ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเท่านั้นซึ่งไม่มีผลเสียหายต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ
เกรียงไกร ทองโล่ง

บัณฑิตศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยานิพนธ์ หัวข้อแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรม ชุมชนย่านถนนทรงวาด

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

วันที่สัมภาษณ์.....

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรงวาด

( ) ควรอนุรักษ์และพัฒนา เพราะ.....

.....
.....
.....
.....

( ) ไม่ควรอนุรักษ์และพัฒนา เพราะ.....

.....
.....
.....
.....

2. ถ้ามีการควบคุมรูปแบบงานสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชน ท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่ เพราะอย่างไร

( ) มีความเป็นไปได้ เพราะ.....

.....
.....
.....

( ) ไม่มีความเป็นไปได้ เพราะ.....

.....
.....
.....

3. ท่านมีความต้องการอย่างไร เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนนทรง
วาดในอนาคต

( ) ย่านที่พักอาศัย.....
.....
.....

( ) ย่านพาณิชยกรรม.....
.....
.....

( ) แหล่งท่องเที่ยว.....
.....
.....

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมชุมชนย่านถนน
ทรงวาด

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นายเกรียงไกร ทองโล่ง
วัน เดือน ปีเกิด	21 พฤษภาคม พ.ศ. 2525
สถานที่เกิด	อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 43 ซ.สุขุมวิท 97/1 ถ.สุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260
ประวัติการศึกษาพ.ศ. 2543	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ พ.ศ. 2545
	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม แผนกช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตวังไกลกังวล ภาคล้านนา พ.ศ. 2547
	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. 2554
	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้